

VYHLEDÁVACÍ STUDIE
PAMÁTEK

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

VOJENSKÉ PAMÁTKY

TECHNICKÉ PAMÁTKY

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

na území

DOBŘEŇ

Do správního území Dobřeně patří:

JESTŘEBICE, KLUČNO, STŘEZIVOJICE, VLKOV

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

20,56 km²

Nadmořská výška:

330 m.n.m.

Počet obyvatel:

150

První písemná zmínka o obci je z roku 1402. Dobřeň je unikátním souborem hodnotné lidové architektury patrových roubených domů, někdy i s klenutými branami, chráněna jako vesnická památková rezervace. Nejzajímavějšími jsou roubená stavení přímo u turistické orientace. Pěkná je zejména roubená patrová chalupa s pavlačí, jíž vévodí zastřešená vjezdová brána. Stejně jako další obce v okolí byla i Dobřeň zpustošena třicetiletou válkou. Velký význam v jejím hospodářském životě mělo chmelařství. V Dobřeni se nachází památný strom – lípa malolistá, jedná se o jeden z největších exleplářů na Kokořínsku s obvodem kmene 478 cm a výškou 16 m. Nachází se v CHKO i PR Kokořínský důl.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička

Obec: Dobřeň

Správní území: Dobřeň

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je umístěna na soukromém pozemku, schovaná za vzrostlými stromy. Je opravená a dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 39.73" E 14° 33' 32.15"

Reliéf Ukřižovaného

Obec: Dobřeň

Správní území: Dobřeň

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Detailně propracovaný reliéf Ukřižovaného z druhé poloviny 17. století. Je vytesán do pískovcového balvanu u silnice spojující Vidím a Dobřeň. Místo je součástí CHKO Kokořínsko. Ústředními postavami kolem Krista jsou Panna Maria, Máří Magdalena a sv. Jan Evangelista. Reliéf je zachovalý a volně přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Reliéf Ukřižovaného se nachází přímo u cyklotrasy č.0012.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 38.73" E 14° 33' 02.65"

JESTŘEBICE

Správní území:

Dobřeň

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

72

Jestřebice je vesnice, která se nachází asi 2,5 km na jihovýchod od Dobřeně, je zde vesnická památková zóna. Jižní část vesnice, kterou od hlavní části dělí asi 200 m bez zastavby, se nazývá Malá Jestřebice. Jestřebice jsou centrem turistického značení, neboť jimi prochází modrá, zelená, žlutá a v dostupné vzdálenosti cca 1500 m také červená turistická značka a cyklotrasa č. 0012.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička

Obec: Jestřebice

Správní území: Dobřeň

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je opravená, přístupná a velice dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v centru Jestřebic, v dostupné vzdálenosti cca 250m od značených turistických stezek (zelená, modrá, žlutá) a od cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 45.88" E 14° 34' 43.32"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Jestřebické pokličky

Obec: Jestřebice

Správní území: Dobřeň

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Jestřebické pokličky jsou méně známy a hůře přístupné než jejich jmenovkyně u Vojtěchova v Kokořínském dole (zvané Pokličky, či Mšenské pokličky), ale jsou zřejmě typičtější ukázkou pozoruhodného jevu, který se takto dochoval pouze v CHKO Kokořínsko. V údolí pod Jestřebickými pokličkami můžete vidět, jako v Dobřeni, skalní reliéf Ukřižovaného.

Vazba k turistickým trasám:

Jestřebické pokličky se nacházejí přímo u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 54.13" E 14° 35' 13.86"

KLUČNO

Správní území:

Jestřebice - Dobřeň

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

0

Klučno se nachází asi 4 km na jihovýchod od Dobřeně. Jedná se o rekreační oblast, trvale zde nežije žádný obyvatel. Klučno se nachází v CHKO Kokořínsko a protéká zde potok Žebrák. Klučným prochází značená turistická stezka (modrá) a v dostupné vzdálenosti cca 250m je modré a červené turistické značení a cyklotrasy č. 0012 a č. 143.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Vodní vrty
Obec: Klučno

Správní území: Dobřeň

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Vodní vrty jsou zdrojem pro Vodárnu Stříbrník ve Vojtěchově.

Vazba k turistickým trasám:

Vrty se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 44.92" E 14° 36' 17.18"

STŘEZIVOJICE

Správní území:

Dobřeň

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

65

Ves byla pravděpodobně založena Berky z Dubé ve 14. století. Nejstarší písemná zmínka pochází z roku 1407. Po zpusťování za třicetileté války osazena německým obyvatelstvem. Po odsunu Němců se díky rekreačnímu využití podařilo uchránit většinu stavení před zkázou. Střezivojice jsou v současnosti rekreační vsí se zachovanými ukázkami lidové architektury. Od roku 1995 je na ochranu roubených domů vyhlášena vesnická památková zóna.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Střezivojice

Správní území: Dobřeň

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je opravená a velice pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nacházejí přímo u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 29' 27.12" E 14° 33' 24.97"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Špičák u Střezivojic
Obec: Střezivojice

Správní území: Dobřeň

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Špičák u Střezivojic je skalní jehla (asi 13m vysoká) z kvádrovitých pískovců prosycených oxidy železa. Rozloha chráněného území je 0,11 ha a byla vyhlášena v roce 1999.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Špičák u Střezivojic se nachází v dostupné vzdálenosti cca 500m od značených turistických stezek (modrá, žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 29' 31.08" E 14° 34' 01.26"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Střezivojice**Správní území:** Dobřeň**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým je čitelný a přístupný. Jsou na něm znát výrazné vlivy počasí (pokryt mechem). Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník obětem války se nachází u značených turistických stezek (modrá, žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 29' 28.46" E 14° 33' 24.18"

VLKOV

Správní území:

Dobřeň

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

1

Vlkov se nachází asi 3km severovýchodně od Dobřene, v CHKO Kokořínsko. Nedaleko se rozprostírá Volovské rokle a Vlčí hřeben. V dostupné vzdálenosti cca 550 m jsou značené turistické stezky (žlutá, zelená) a cyklotrasa č. 211. Vlkov slouží především k rekreaci.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Vlkov**Správní území:** Dobřeň**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým se nachází na konci obce v soukromé zahradě, je v dobrém stavu, veřejnosti nepřístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 500m od cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 30' 18.87" E 14° 34' 17.92"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

Chov koní Vlkov, p. Hála

DOLNÍ ZIMOŘ

Okres:

Mělník

Nadmořská výška:

200 m.n.m.

Počet obyvatel:

64

Dolní Zimoř neboli „osada vysazená větrům zimavým“ je malá obec na odbočce ze Želíz. Od obce se táhne Zimořský důl, lemovaný lesy a pískovcovými skalami. Obec je zasazena do malebného prostředí a leží na hranici mezi CHKO Kokořínsko a přírodním parkem Rymář. Dolní Zimoř se rozkládá asi 10 km od Mělníka. Dle turistického členění Ministerstva pro místní rozvoj patří do regionu Polabí. První zmínku o obci nalezneme v historických pramenech v roce 1640. Orná půda zabírá padesát jedna procent. Kolem jedné třetiny výměry obce je zalesněná. Na území Dolní Zimoře se rozprostírá Přírodní památka Želízky.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Želízky

Obec: Dolní Zimoř

Správní území: Dolní Zimoř

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Želízky se rozprostírá od severního horního okraje údolí v délce 300 m 1,5 km severovýchodně od Dolní Zimoře a 1,3 km jihozápadně od Sitného. Rozloha chráněného území je 1,0471 ha a Přírodní památkou bylo vyhlášeno v roce 2001. V pruhu na hranách pískovcových skal se vyskytují vzácné teplomilné rostliny a živočichové.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Želízky se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá) a cyklotrasy č. 0010.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 35.19" E 14° 30' 56.38"

HOŘÍN

Do správního území Hořína patří:

BROZÁNKY, VRBNO, ZELČÍN

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:
14,4 km²
Nadmořská výška:

162 m.n.m.

Počet obyvatel:

751

Ačkoliv je ves Hořín („Horův dvůr“) poprvé historicky doložena až v roce 1319, je jisté, že byla založena již dříve. Hořín byl coby mělnické podhradí majetkem vlastníka mělnického panství – zpočátku šlo o panovníka, jeho manželku nebo vdovu po něm pozůstalou. Středem Hořína ve 14. století byla královská vodní tvrz Wasserpurch s přílehlým hospodářským dvorem. Pobývala zde také královna Eliška Přemyslovna, která v roce 1324 vydala listinu „Hořínští purkrabí a správci“. Královská tvrz nepřežila husitské války. Hořínský dvůr byl obnoven a v 16. století se stal významným hospodářským centrem mělnického panství. Rostoucí význam Hořína byl v 1. polovině 17. století potvrzen stavbou nejprve černínského loveckého zámečku, posléze rezidenčního sídla knížecí rodiny Lobkowiczů. Významným počinem se stalo vybudování lobkowiczské hrobky, Laterálního plavebního kanálu nebo nové funkcionalistické budovy školy. Mezi významné hořínské osobnosti náležejí kromě příslušníků rodiny Lobkowiczů také hudební skladatel Jan August Vitásek, Václav Josef Rosenkranz a literát, farář a znalec románských jazyků Josef Karel Hausmann.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Hřbitovní kaple Nejsvětějšího jména Ježíšova

Obec: Hořín

Správní území: Hořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Osmiboká kaple pochází z roku 1826, bývala součástí areálu půlkruhového pohřebiště Lobkowiczů, v současnosti chátrá.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází na místním hřbitově, téměř v centru obce, v dostupné vzdálenosti cca 220m od značené turistické stezky (žlutá) a cyklotrasy č. 2.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 35.74" E 14° 27' 47.17"

Vyklenková kaple

Obec: Hořín

Správní území: Hořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Vyklenková kaple je v bezvadném stavu, má lehce poničenou omítku v dolní části památky.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází v centru obce, v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (žlutá) a cyklotrasy č. 2.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 37.91" E 14° 27' 53.65"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Hořín

Správní území: Hořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým v 1. světové válce a jeho okolí je udržované. Pomník je dobře čitelný a přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází vlevo při vjezdu do obce, nedaleko zámku, v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (žlutá) a cyklotrasy č. 2

Souřadnice GPS: N 50° 20' 41.80" E 14° 27' 44.75"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Zdymadlo Vraňany - Hořín

Obec: Hořín

Správní území: Hořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Dílo bylo postaveno v letech 1902-1905, soustava jezu a komor je nejstarší dosud využívanou umělou plavební cestou na našem území. Památka je velmi dobrém technickém stavu a je přístupná.

Vazba k turistickým trasám:

Zdymadlo se nachází přímo na značené turistické stezce (žlutá) a cyklotrase č. 2.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 26.93" E 14° 28' 09.20"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Hořínský zámek

Obec: Hořín

Správní území: Hořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zámek je velmi cenný, představuje umělecky jednotné architektonické dílo, bohužel chátrá a včetně okolního parku je ve špatném stavu. K zámku patří také zanedbaná hájovna a zahradnický domek.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (žlutá) a cyklotrasy č. 2.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 46.50" E 14° 27' 45.81"

BROZÁNKY

Správní území:

Hořín

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

296

Brozánky byly vážně ohroženy za třicetileté války, mnoho gruntů zůstalo zcela neobsazených. Brzy se však podařilo obnovit hospodářskou prosperitu, která se naplno rozvinula po zrušení poddanství ve 2. polovině 19. století. Významným a zpočátku prosperujícím odvětvím brozáneckého hospodářství se staly dvě cihelny (Nebeských a Kratochvílova), z nichž každá vyráběla v průměru 350 000 cihel ročně. V roce 1888 byl do provozu uveden nový most, který dodnes spojuje Brozánky a Hořín s Mělníkem. V Brozánkách dlouho pobýval český básník Vítězslav Hálek (1835-1874), jehož otec byl tamějším hostinským.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonice

Obec: Brozánky

Správní území: Hořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonice se nachází na návsi, především od povodní má poničenou fasádu, je celkově zanedbaná, v technicky špatném stavu, nefunkční.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonice se nachází v dostupné vzdálenosti cca 500m od značené turistické stezky (žlutá) a přímo na cyklotrase č. 2.

Souřadnice GPS: N 50° 21' 12.74" E 14° 27' 36.69"

VRBNO

Správní území:

Hořín

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

96

Vrbno u Mělníka („místo u mnoha vrb“) vzniklo patrně již v 11. století. Obec je poprvé doložena v roce 1241 v souvislosti s budoucím rytířským řádem křižovníků s červenou hvězdou. Majitelem vsi byl zprvu vlastník mělnického panství. Ve 14. a 15. století se objevují další majitelé z řad místního vrbenského rodu. Ve druhé polovině 19. století se rozvíjelo zemědělství, řemesla a drobné podnikání. Mezi významné vrbenské osobnosti patří: František Opa - vrbenský řídící učitel, jednatel Besedy a jedna z vůdčích osobností společenského života na Mělnicku, Čeněk Hausmann (1826-1896), významný vědec a politik v Praze i ve Vídni, a Doc. MUDR. František Mydlil (1913-1967), pneumolog a ředitel žamberské plicní léčebny. Vrbno zůstalo ušetřeno památkově vážných důsledků politiky střediskového osídlení, a tak si zachovalo svůj starobylý ráz. Výhodou tohoto stavu byla rostoucí přitažlivost obce pro české i zahraniční filmaře. Z poslední doby připomeňme například Dobrodružství kriminalistiky, Komisaře Maigreta, Bídničky a další.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Povýšení sv. Kříže
Obec: Vrbno

Správní území: Hořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zajímavý je celý areál kostela s freskami pašijového cyklu z 15. století a barokními kaplemi sv. Barbory a sv. Jana Nepomuckého. Kostel je v dobrém stavu s udržovaným okolím.

Vazba k turistickým trasám:

Areál kostela se nachází v centru Vrbna, v dostupné vzdálenosti cca 200m od cyklotrasy č. 2.

Souřadnice GPS: N 50° 19' 25.40" E 14° 27' 01.90"

Výklenková kaple Nejsvětějších 5-ti ran Kristových
Obec: Vrbno

Správní území: Hořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple je v bezvadném technickém stavu, velice pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Výklenková kaple se nachází na vrbenské návsi, v dostupné vzdálenosti cca 200m od cyklotrasy č. 2.

Souřadnice GPS: N 50° 19' 27.94" E 14° 27' 03.63"

ZELČÍN

Správní území:

Hořín

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

14

První historická zmínka o Zelčíně („Zelkuv dvůr“) je spjata s rokem 1245, kdy česká královna Kunhuta darovala svému rytíři Lambinovi vsi Zelčín a Střemy. Zelčín byl později trvale začleněn do mělnického panství. Vlastníci mělnického panství založili v Zelčíně na přelomu 16. a 17. století menší dvůr. Hlavní služebnou povinností Zelčínských byl rybolov. Od poloviny 19. století byl Zelčín součástí obce Vrbno a aktivně se podílel na jejím společenském životě. Na přelomu 40. a 50. let 20. století byl majetek zelčínských sedláků zestátněn, na místě výstavných budov jejich statků byl postaven panelový vepřín a kravín.

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zelland - Zoopark
Obec: Zelčín

Správní území: Hořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

V areálu bývalého vepřína a kravín je dnes slibně se rozvíjející soukromý ZooPark s názvem ZELLAND. ZooPark nabízí také občerstvení. Je zde možnost venkovního posezení, pro děti pískoviště a projížďek na koních.

Charakteristika původního účelu památky:

Zemědělská usedlost se statkem.

Vazba k turistickým trasám:

ZooPark se nachází v dostupné vzdálenosti cca 1000m od cyklotrasy č. 2.

Souřadnice GPS: N 50° 19' 34.89" E 14° 26' 10.53"

HOSTÍN

Okres:

Mělník

Nadmořská výška:

284 m.n.m.

Počet obyvatel:

214

Vznik obce lze spojovat s příchodem slovanských kmenů, které pronikaly na naše území již od 5. století našeho letopočtu. Přímou v Hostíně byly nalezeny na různých místech 3 sekeromlaty z pravěku a štípaná kamenná industrie v lese za severním okrajem obce - odhad stáří 4000-5000 let př. n. l. Jsou potvrzena i sídla Keltů na Jizerské plošině. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1345. Hostín je malebnou obcí se zachovanou lidovou architekturou.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička

Obec: Hostín

Správní území: Hostín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je součástí rodinného domu, je velice pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u značené turistické stezky (žlutá), u cyklotrasy č. 141 a cyklotrasy č. 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 20.15" E 14° 35' 17.58"

Zvonička

Obec: Hostín

Správní území: Hostín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Dřevěná zvonička pod návsí je plně funkční a krásně doplňuje charakter obce s lidovou architekturou.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází u značené turistické stezky (žlutá), u cyklotrasy č. 141 a cyklotrasy č. 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 23.26" E 14° 35' 18.07"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Hostín

Správní území: Hostín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým ve světové válce se nachází v horní části obce, je dobře čitelný, přístupný a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází u značené turistické stezky (žlutá), u cyklotrasy č. 141 a cyklotrasy č. 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 19.45" E 14° 35' 19.79"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Lidová architektura

Obec: Hostín

Správní území: Hostín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

V obci se nachází mnoho objektů zachované lidové architektury, venkovská usedlost s čp. 51 je jen „třešničkou na dortu“.

Vazba k turistickým trasám:

Venkovská usedlost se šprýcharem se nachází u značené turistické stezky (žlutá), u cyklotrasy č. 141 a cyklotrasy č. 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 22.76" E 14° 35' 18.16"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

Chovatelé koní: Martina Vozábová, Hostín 70

CHORUŠICE

Do správního území Chorušice patří:
CHOROUŠKY, VELKÝ ÚJEZD, ZAHÁJÍ

Okres:
Mělník

Katastrální výměra:
17,74 km²

Nadmořská výška:
303 m.n.m.

Počet obyvatel:
452

Obec Chorušice leží 18 km severovýchodně od okresního města Mělník na předělu roviny polabí a zvlněné krajiny dolnojizerské tabule, přecházející do členité krajiny kokořínska. Chorušice se poprvé připomínají okolo roku 1228 jako součást kláštera benediktýnek u sv. Jiří v Praze. První písemná zpráva o Chorušicích je obsažena v listině abatyše Anežky, v této době byl u dvora postaven dřevěný kostelík, přestavěn na počátku 15. století. Po třicetileté válce se začíná pověst o zázračných účincích obrazu Matky Boží na hlavním oltáři, přichází stále více poutníků věřících v jeho zázračné účinky. V 18. století již kostel nestačil kapacitou a tak dala kněžna Antonie Černínová vystavět nový, větší. Od dob kláštera je zmiňována škola, roku 1858 vystavěna na dnešním místě, od roku 1888 v dnešní podobě. Vzhledem k úrodným půdám se v minulosti obyvatelé zaměstnávali především polním hospodářstvím, chovem dobytka a drobnými řemesly. Mezi slavné rodáky patří: Pražák Josef, starosta okresního zastupitelstva a poslanec na sněmu zemském, Pitner Jaroslav, legendární trenér Dukly Jihlava a ČS hokejové reprezentace, Štolc Emil, vlastenec, hudební skladatel, kapelník, muzikant a nakladatel, plk. Jan Šťastný, nositel Čs. válečného kříže 1939 a medaile za chrabrost. Chorušice se nacházejí zcela mimo značení turistické stezky, nejbližší turistické značení (modré) je v dostupné vzdálenosti cca 1,5 km směrem na Zahájí. Obcí prochází cyklotrasa č. 0008.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Obec: Chorušice

Správní území: Chorušice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Římsko-katolický děkanský a poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie je dominantou a nejvýznamnější památkou v obci. Dnešní barokní stavba z let 1714 až 1716 nahradila starší svatyni popisovanou jako značně zchátralou. Do novostavby byla přenesena část staršího chrámového mobiliáře a kostel byl dovybavován ještě ve druhé polovině osmnáctého století. Tvůrcem ideové koncepce chrámového interiéru byl pravděpodobně chorušický děkan Kašpar Studnička, chrámové kněžiště je zasvěceno oslavě Matky Boží, středobodem prostoru kněžiště je umístěn milostný obraz Bolestné Panny Marie. Velmi výrazné opravy a změny mobiliáře pak probíhaly za dlouholetého působení děkana Jana Adama Baümla (+1789), významná oprava oltáře provedena v roce 1933 na náklady děkana Pavla Mudrocha. Dnes je kostel v dobrém technickém stavu, s novou střešní kritinou. Fasáda je poničená, pouze věž je omítnutá. Okolí kostela je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 500m od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 24.37" E 14° 40' 27.16"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička

Obec: Chorušice

Správní území: Chorušice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

V prostoru návsi byla vystavěna barokní kaplička roku 1716, jejíž výzdoba se váže k výzdobě děkanského kostela. Ve východní nise směřující ke kostelu je vymalována Bolestná Panna Marie a v západní nise sv. Jan Nepomucký. Na zbývajících stranách jsou výjevy z legend dvou hlavních českých patronů – sv. Václav se utkává se zlickým knížetem Radslavem a sv. Vojtěch prosí o déšť pro českou zemi. Malby rekonstruoval v roce 1997 akademický malíř Milan Ressel.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 250m od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 25.99" E 14° 40' 21.00"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Památný strom

Obec: Chorušice

Správní území: Chorušice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Památný strom – lípa malolistá je v ochranném pásmu v němž není dovolena pro památný strom žádná škodlivá činnost. Strom je velice zajímavý a udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Památná lípa malolistá se nachází u silnice č. 274, směrem na Chorušice, zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 1500m od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 50.83" E 14° 40' 53.85"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Chorušice

Správní území: Chorušice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník obětem 1. a 2. světové války nedaleko návsi je ve výborném stavu a včetně okolí pečlivě udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 250m od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 28.01" E 14° 40' 25.46"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Družstevní elektrárna**Obec:** Chorušice**Správní území:** Chorušice**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Místní družstevní elektrárna z roku 1909 je dnes budovou Obecního úřadu a místní pobočkou České pošty, včetně dalšího občanského vybavení. Budova je ve velice dobrém technickém stavu a náležitě udržovaná.

Charakteristika původního účelu památky:

Družstevní elektrárna.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 250m od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 25.37" E 14° 40' 22.14"

CHOROUŠKY

Správní území:

Chorušice

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

24

Choroušky se nacházejí asi 1km severně od Chorušic. Choroušky se nacházejí zcela mimo značení turistické stezky, nejbližší turistické značení (modré) je v dostupné vzdálenosti cca 2,5 km směrem na Zahájí. Chorouškami prochází cyklotrasa č. 0008.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Památný strom**Obec:** Choroušky**Správní území:** Chorušice**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Památný strom – lípa malolistá je v ochranném pásmu v němž není dovolena pro památný strom žádná škodlivá činnost. Strom je velice zajímavý a udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 500m od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 24.37" E 14° 40' 27.16"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Vodojem**Obec:** Choroušky**Správní území:** Chorušice**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Místní vodojem je v technicky dobrém stavu, má neudržovanou omítku a okolí.

Vazba k turistickým trasám:

Vodojem se nachází u památné lípy malolisté, zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 00.06" E 14° 39' 50.36"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Venkovská usedlost čp. 5**Obec:** Chroušky**Správní území:** Chroušice**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Nepřehlédnutelnou dominantu východní strany Chroušenské návsi představuje mohutné podélně orientované obytné stavení usedlosti čp. 5. Dnešní obytnou budovu s přílehlou bránou nechal vystavět Josef Pražák. Dokončení stavby připomíná letopočet 1843 na bráně. Po Josefu Pražákovi na statku hospodařil stejnojmenný syn, poslanec Českého zemského sněmu a starosta mělnického okresu, který dobudoval nové hospodářské zázemí s prostornými a ve své době obdivovanými moderními chlévy. Po založení jednotného zemědělského družstva byla v domě úřadovna místního národního výboru a v kulturní místnosti bylo možno sledovat první televizi ve vsi. V dnešní době stavení slouží k bydlení, je udržované a zachované.

Charakteristika původního účelu památky:

Venkovská usedlost s hospodářskými budovami a špýcharem.

Vazba k turistickým trasám:

Venkovské stavení se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 53.91" E 14° 39' 52.85"

VELKÝ ÚJEZD

Správní území:

Chroušice

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

174

Velký Újezd se nachází asi 3,5km severozápadně od Chroušic. Velký Újezd se nachází zcela mimo značení turistické stezky, nejbližší turistické značení (modré, červené, žluté, zelené) je v dostupné vzdálenosti cca 4km směrem na Mšeno a nejbližší cyklotrasa č. 0008 se nachází v dostupné vzdálenosti cca 3,5km směrem na Chroušice.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Velký Újezd**Správní území:** Chroušice**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým se nachází nedaleko návsi u silnice, je ve velmi dobrém stavu a včetně okolí řádně udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 33.10" E 14° 37' 50.12"

ZAHÁJÍ

Správní území:

Chorušice

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

38

Zahájí se nacházejí asi 1,5km jižně od Chorušic. Zahájím prochází značená turistická stezka (modrá) a cyklotrasa č. 0008.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička
Obec: Zahájí

Správní území: Chorušice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zajímavě řešená zvonička v Zahájí je ve výborném technickém stavu a velice dobře včetně okolí udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 28.68" E 14° 40' 00.67"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Jeskyně - dočasný úkryt partyzánského oddílu
Obec: Zahájí

Správní území: Chorušice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Jižně od vsi, po modré turistické stezce je možné se dostat k jeskyni, která sloužila jako dočasný úkryt partyzánské skupiny „Národní mstitel“.

Vazba k turistickým trasám:

Jeskyně se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 11.93" E 14° 39' 45.04"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým partyzánům
Obec: Zahájí

Správní území: Chorušice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým partyzánům opravovaný naposledy v roce 1999 bývá každoročně dějištěm pietních aktů. Pamětní deska připomíná tři, v přestřelce zahynuvší příslušníky partyzánského oddílu Národní mstitel – komisaře jednotky Oskara Beneše, radistu Nikolaje Vasiljeviče Vybornova a Konstantina Alexandroviče Andronova. Pomník je v dobrém stavu a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 28.23" E 14° 40' 55.19"

Pomník padlým parašutistům
Obec: Zahájí

Správní území: Chorušice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým parašutistům (O. Benešovi a jeho druhům) je ukrytý v lese, cesta k němu je schůdná a pomník včetně okolí je dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u značené turistické stezky (modrá) a v dostupné vzdálenosti cca 150m od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 25.76" E 14° 39' 55.12"

Pamětní deska padlým partyzánům
Obec: Zahájí

Správní území: Chorušice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pamětní deska padlým partyzánům je v lese, poblíž cesty vedoucí k jeskyni – dočasnému úkrytu partyzánů. Deska je čitelná, přístupná a včetně okolí dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska se nachází u značené turistické stezky (modrá) a v dostupné vzdálenosti cca 250m od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 17.76" E 14° 39' 52.28"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Drtička**Obec:** Zaháji**Správní území:** Chorušice**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zajímavou technickou památkou by mohlo být zařízení na drcení kamene, které je pravděpodobně v soukromém vlastnictví.

Charakteristika původního účelu památky:

Drtička kamene.

Vazba k turistickým trasám:

Drtička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100m od značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 18.49" E 14° 40' 02.74"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pamětní kámen**Obec:** Zaháji**Správní území:** Chorušice**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pamětní kámen s deskou na níž jsou verše od Antonína Švehly se nachází pod lípou malolistou u silnice, směrem na Chorušice. Památný kámen je v dobrém stavu, místy se známkami vlivu počasí. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Památný kámen se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 1500m od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 32.28" E 14° 40' 07.06"

KADLÍN

Do správního území Kadlína patří:

LEDCE

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:6,81 km²**Nadmořská výška:**

296 m.n.m.

Počet obyvatel:

131

Kadlín je malá středočeská zemědělská ves nacházející se uprostřed mezi Mělníkem a Mladou Boleslaví. První písemná zpráva o Kadlíně pochází z roku 1346. Z historie je zajímavou skutečností fakt, že obec byla čtyři století rozdělena mezi dvě vrchnosti a toto rozdělení bylo ukončeno až v roce 1849. Vesnice nabízí projekt poznávací turistiky. K dispozici je návštěva staré kovářské nebo zemědělské techniky. Mezi slavné rodáky patří Václav Šubert (9. července 1825 v Kadlíně – 21. února 1885 v Krabčicích) – český reformovaný kazatel, význačná osobnost probuzeneckého hnutí v evangelické církvi a průkopník diakonické práce. Poblíž Kadlína se nachází návrší Hradišť (314 m) s 19 m vysokou rozhlednou.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Jakuba Většího**Obec:** Kadlín**Správní území:** Kadlín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Gotický kostel sv. Jakuba Většího pochází z 1. poloviny 14. století. V roce 1724 byl upravený na jednolodní svatyni s presbytářem. Interiér má rokokové zařízení. Hlavní oltář zdobí obraz sv. Jakuba se sochami sv. Prokopa a sv. Vojtěcha. Kostel s okolím je udržovaný, místy s poničenou omítkou.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází na návrší, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 50.24" E 14° 41' 53.94"**Dřevěná zvonice****Obec:** Kadlín**Správní území:** Kadlín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Dřevěná zvonice vedle kostela na místním hřbitově stojí na kamenné podezdívce. Je v dobrém technickém stavu, včetně okolí udržovaná a funkční.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonice se nachází na návrší, nedaleko návsi, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 49.86" E 14° 41' 53.81"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Naučná stezka Hradišť**Obec:** Kadlín**Správní území:** Kadlín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Naučná stezka pojmenovaná podle jejího umístění na návrší Hradišť, sestává ze čtyř informačních tabulí se zajímavostmi o okolí. Dozvědět se je možné mnoho o místních bylinách a dřevinách, ptácích, hmyzu či savcích.

Vazba k turistickým trasám:

Nauční stezka se nachází na návrší u Rozhledny Hradišť a u cesty k ní, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 59.47" E 14° 42' 16.60"**Památný strom****Obec:** Kadlín**Správní území:** Kadlín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Poblíž fary roste dnes již torzo památné lípy malolisté staré 480let. Výška stromu je 12 m a obvod kmene 532 cm. Památný strom – lípa malolistá je v ochranném pásmu v němž není dovolena pro památný strom žádná škodlivá činnost.

Vazba k turistickým trasám:

Památná lípa malolistá se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 42.17" E 14° 42' 07.26"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlému vojínovi**Obec:** Kadlín**Správní území:** Kadlín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlému vojínovi Václavu Šimonkovi se nachází na místním hřbitově. Pomníček je čitelný, přístupný se známkami vlivu počasí – zrezlá spodní část, okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomníček se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 49.47" E 14° 41' 53.53"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Rozhledna Hradišť**Obec:** Kadlín**Správní území:** Kadlín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

V roce 2003 byla na návrší Hradišť postavena 19,1 m vysoká rozhledna v podobě středověké strážní věže na kamenné podezdívce. Vede k ní asfaltová cesta s naučnou stezkou, lemovaná stromořadím. Z Hradišť je za dobrého počasí vidět hora Říp, Bezděz s královským hradem, Ještěd, Chlum i věnc Krkonoš - celý kraj praotce Čecha. Rozhledna je v sezóně přístupná a výstup stojí za to.

Vazba k turistickým trasám:

Rozhledna Hradišť se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 43.57" E 14° 42' 24.05"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Muzeum**Obec:** Kadlín**Správní území:** Kadlín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kadlínské muzeum realizuje projekt na zachování zanikajícího bohatství a kultury venkova. Je možné zde shlédnout expozici polních plodin, staré selské techniky, venkovského kováře nebo expozici motyček. Muzeum je otevřeno od dubna do října. Vystaveny jsou vskutku zajímavé „kousky“.

Vazba k turistickým trasám:

Muzeum kovářství, starých řemesel, techniky a náradí se nachází na návsi v areálu obecního úřadu, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 57.45" E 14° 41' 52.74"

LEDCE

Správní území:

Kadlín

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

31

Ledce je malá vesnice, část obce Kadlín v okrese Mělník. Nachází se asi 1,5 km na severozápad od Kadlína. Obec Ledce dostala své jméno podle jetele (ledenec), nebo jiná verze říká, že má jméno od slova lada. Od 1.1.1991 tvoří s Kadlínem jeden správní celek. V dřívějších dobách, když zrovna nebyla obec samostatná, patřila střídavě ke Kadlínu nebo Stránci. Ledce jsou obcí ryze zemědělskou, dříve s řemesly, která byla napojena na zemědělství. V minulosti patřily Ledce řadě vlastníků na příklad: Kateřině z Cetné, Barboře Berkové Lobkovicové, Adamu Waldštejnovi, a přes řadu vlastníků byly i ve správě hraběcí rodiny Šporků. Na návsi stávala pozdně barokní kaplička se dvěma kaštanami, která na začátku 70. let byla místo opravy zbourána. Z Ledců pocházela také významná osobnost hudebního světa - zázračné dítě Josef Bartoň, který již ve 4 letech koncertoval v Praze na housle.

PRODUCENTI MÍSTNÍCH VÝROBKŮ

Výroba a prodej ručně malovaného skla - Monika Šimková
Kadlín 23, 277 35 Mšeno

KANINA

Okres:

Mělník

Nadmořská výška:

342 m.n.m.

Počet obyvatel:

48

První bezpečná zpráva o obci Kanině se poji s letopočtem 1207. Toho roku totiž slavný český král Přemysl Otakar I. věnoval řádu německých rytířů statek Řepín s příslušenstvím a připojenými vesnicemi - Libní, Sedlicí a Kaninem. Obec se nachází na území Chráněné krajinné oblasti Kokořínska. Vlastní zastavěné území obce je sice s nižším stupněm ochrany (zóna III. CHKO), ale bezprostředně navazuje na kvalitní chráněné lokality s vysokým stupněm ochrany (zóna I a II CHKO), přírodní rezervaci Kokořínský důl. Kanina je členem Svazku obcí „Sdružení obcí Kokořínska“. Obec v roce 1997 získala Zlatou stuhu v soutěži Vesnice roku a Zelenou stuhu v roce 2003 ve stejné soutěži. Rozvoji turistiky napomáhá poloha obce na příjezdové silnici do Kokořínského dolu a na prohlídku hradu Kokořína. Významnými rodáky jsou: Ing. Jan Polívka – drážní inspektor, železniční stavitel, autor publikací o železnici či Václav Holub a Anna, rozená Havlíčková, rodiče Antonína Holuba, autora knihy „Z mých vzpomínek“.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička
Obec: Kanina

Správní území: Kanina

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonička je ve velmi dobrém stavu, místními obyvateli udržovaná a chráněná.

Vazba k turistickým trasám:

Dřevěná zvonička se nachází na návsi, u nádrže, v dostupné vzdálenosti cca 1000m od značených turistických stezek (žlutá, červená) a od cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 30.49" E 14° 35' 51.94"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Jeskyně Partyzáanky
Obec: Kanina

Správní území: Kanina

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Partyzáanky je název jeskyní, které byly za 2. světové války úkrytem partyzánů a občanů ukrývajících se před nacismem. Jeskyně jsou velice dobře ukryté, cesta k nim není jednoznačná ani jednoduchá. Ovšem námaha stojí za to.

Vazba k turistickým trasám:

Jeskyně se nachází v závěru Vrbodolu, zcela mimo značené turistické stezky, lze je nalézt na doporučení místních znalců.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 24.09" E 14° 36' 48.61"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Vodárenská věž

Obec: Kanina

Správní území: Kanina

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Dominantou obce je vodárenská věž z počátku 20. století, jedná se o ojedinělou ukázkou architektury těchto zařízení. Nyní slouží k rekreaci.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodárenská věž

Vazba k turistickým trasám:

Věž se nachází téměř v centru obce, v dostupné vzdálenosti cca 1000m od značených turistických stezek (žlutá, červená) a od cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 24.70" E 14° 36' 02.31"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Objekty lidové architektury

Obec: Kanina

Správní území: Kanina

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

V historickém jádru obce jsou zachovány velmi kvalitní objekty lidové architektury, z nichž čp. 9, 17, 18, a 19 jsou zapsány do seznamu nemovitých kulturních památek.

Vazba k turistickým trasám:

Památkové objekty se většinou nacházejí v centru obce, v dostupné vzdálenosti cca 1000m od značených turistických stezek (žlutá, červená) a od cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 30.18" E 14° 35' 52.01"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

EDILAN – Výrobce ekologických čistících prostředků
Kanina 50, 277 35 Mšeno u Mělníka

KOKOŘÍN

Do správního území Kokořín patří:

BŘEZINKA, JANOVA VES, ŠEMANOVICE, TRUSKAVNA

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

16,41 km²

Nadmořská výška:

333 m.n.m.

Počet obyvatel:

372

Obec 14 km severovýchodně od Mělníka, na plošině nad Kokořínským dolem vznikla na místě bývalého dvora s tvrzí. První písemná zmínka o obci Kokořín je z ro-ku 1320, kdy ji tehdejší majitel Jindřich z Osměchova vyměnil s Hynkem Berkou z Dubé za obec Velešice. Berkové z Dubé vlastnili Kokořín přes sto let. Pravděpodobně v první polovině 14. století postavili na skalním ostrohu nad údolím Pšovky nový hrad Kokořín. Částí obce Kokořín je Kokořínský důl - jedno z nejkrásnějších českých údolí protékané potokem Pšovkou. Je dlouhé 14 km, jeho výzdobu tvoří pískovcové bloky a věže, které místy nabývají charakter skalního města, hluboké a temné boční rokle, skalní jeskyně a převisy, ale i romantické tůně s porosty leknínů, malebné roubené stavby a jiné. Údolí je páteří přírodní rezervace Kokořínský důl (2 097 ha) i CHKO Kokořínsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Sousoší sv. Mikuláše Tolentinského

Obec: Kokořín

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Barokní sousoší je doplněné sochami dalších světců – sv. Rocha, Šebestiána, Martina a ve spodním výklenku sv. Rozálie. Pochází z doby kolem roku 1700. Sousoší v současné době prochází rekonstrukcí.

Vazba k turistickým trasám:

Sousoší se nachází přímo na návsi, u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0010.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 49.57" E 14° 34' 04.26"

Výklenková kaplička

Obec: Kokořín

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zrekonstruovaná výklenková kaplička stojí na okraji Kokořína, u silnice na vyvýšeném místě. Kaplička i okolí jsou udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 250 m od značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0010.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 24.41" E 14° 33' 55.61"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Staráky

Obec: Kokořín

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Málo známé zbytky skalního hradku zvaného Staráky jsou nedaleko Kokořína, na hraně údolí hned za zámek. Zdivo se zde nedochovalo, přesto je možno prohlédnout si několik do skály vytesaných světniček. Zajímavostí je, že sem umístil Karel Hynek Mácha děj svého románu Cikáni.

Vazba k turistickým trasám:

Staráky se nacházejí v dostupné vzdálenosti cca 500m od značené turistické stezky (modrá) a cyklotrasy č. 0010.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 46.65" E 14° 34' 22.89"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Nedamy

Obec: Kokořín

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zbytky skalního hradu asi 1 km severním směrem od hradu Kokořína na lesnaté ostrožně mezi Hlubovskou tůň a Kokořínským dolem, volně přístupné, zachované.

Vazba k turistickým trasám:

Nedamy se nacházejí u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 46.52" E 14° 34' 34.33"

Hrad Kokořín

Obec: Kokořín

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Hrad Kokořín byl postaven ve 2. čtvrtině 14. století na okraji panství pánů z Dubé, pravděpodobně Hynkem Berkou z Dubé. Hrad byl používán asi do poloviny 16. století. Protože však nebyl snad po celých 200 let od svého založení opravován, chátral, až zpustl natolik, že již nebyl způsobilý k bydlení. Kromě toho byl hrad těžko přístupný a nepohodlný. Již v 16. století se o něm psalo jako o pustém. Koncem minulého století celou oblast, včetně zříceniny hradu, koupil podnikatel Václav Špaček. Rozhodl se, že v okolí Kokořína vybuduje zařízení pro rekreaci a turistiku. Nyní se ochozem po cimbuří dá celý hrad obejít a návštěvníci mohou vystoupit i na hradní věž, odkud je pěkný výhled do údolí.

Vazba k turistickým trasám:

Hrad se nachází u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 24.40" E 14° 34' 32.08"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Kokořínský zámek

Obec: Kokořín

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zámek byl postaven snad někdy v polovině 18. stol. za tehdejších majitelů panství Sweerts-Šporků údajně z popudu hraběnky O'Reillyové. Jedná se o jednopatrovou obdélníkovou barokní budovu. Okolo zámku se nachází park. Dnes je zámek v soukromém vlastnictví. Bohužel jeho fasáda je dosti poničená a okolí neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází na návsi přímo u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0010.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 47.75" E 14° 34' 05.10"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Tunel pod hradem Kokořín

Obec: Kokořín

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Tunel z roku 1935 na silnici vedoucí do Kokořína je oficiální technickou památkou.

Vazba k turistickým trasám:

Tunel se nachází přímo na značené turistické stezce (modrá) a u cyklotrasy č. 0010.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 21.59" E 14° 34' 28.60"

Mlýn Mlčeň

Obec: Kokořín

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Bývalý mlýn pravděpodobně existoval již v 16. století. Dnes je budova mlýna v soukromém vlastnictví a slouží jako rekreační objekt. Budova i okolí jsou velice dobře udržované.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn, původní kolo na vrchní vodu bylo na přelomu 19. a 20. století vyměněno za malou Bánkiho turbínu. Ta poháněla mlecí stroj a dynamo vyrábějící elektrický proud pro potřeby objektu.

Vazba k turistickým trasám:

Budova mlýna se nachází přímo u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 31.88" E 14° 34' 32.46"

BŘEZINKA

Správní území:

Kokořín

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

65

Březinka je součástí obce Kokořín, nachází se mezi Truskavnou a Šemanovicemi v CHKO Kokořínsko. Březinkou neprochází turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší značené turistické stezky (modrá, žlutá) a cyklotrasy č. 0010 a č. 0011 jsou v dostupné vzdálenosti cca 2000m (Truskavenský důl).

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Skální obydlí Rozbořenka
Obec: Březinka

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Skální obydlí Rozbořenka má 3 místnosti a je to velice oblíbené místo trampů a turistů.

Vazba k turistickým trasám:

Rozbořenka se nachází v dostupné vzdálenosti cca 550 m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 26.04" E 14° 32' 47.19"

JANOVA VES

Správní území:

Kokořín

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

45

Janova Ves se nachází asi 1 km na jih od Kokořína. Ves byla založena v r.1798 Janem Pachtou z Rájova kolem samoty Zavadilky. Janovou Vsi neprochází turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší značená turistická stezka (modrá) a cyklotrasa č. 0010 jsou v dostupné vzdálenosti cca 1000m v Kokoříně.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička
Obec: Janova Ves

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonička se nachází v centru Janovi Vsi, je v perfektním stavu a včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází zcela mimo značenou turistickou stezku.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 24.70" E 14° 33' 33.92"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Památný strom
Obec: Janova Ves

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Památná lípa malolistá je v ochranném pásmu v němž není dovolena pro památný strom žádná škodlivá činnost.

Vazba k turistickým trasám:

Památná strom se nachází u silnice směrem na Janovu Ves, v dostupné vzdálenosti cca 650m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 25' 11.80" E 14° 33' 14.87"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zřícenina hradu Harasov**Obec:** Janova Ves**Správní území:** Kokořín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Nevelká zřícenina hradu Harasov se nachází nad rybníkem Harasov asi 3 km jižně od Kokořína. Dochované jsou již jen pozůstatky památky s jeskyní vytesanou ve skále. Zřícenina je přístupná a leží asi na 30m vysoké pískovcové skále.

Vazba k turistickým trasám:

Zřícenina Harasov (v turistických mapách není zaznačena) se nachází přímo u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 39.02" E 14° 34' 09.60"

ŠEMANOVICE

Správní území:

Kokořín

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

46

Šemanovice je malá vesnice, část obce Kokořín v okrese Mělník. Nachází se asi 2,5 km na sever od Kokořína. Šemanovicemi neprochází turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší značená turistická stezka (modrá) se nachází v dostupné vzdálenosti cca 2000m a nejbližší cyklotrasa č. 0012 je v dostupné vzdálenosti cca 2500m směrem na Dobřeň.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Jana Nepomuckého**Obec:** Šemanovice**Správní území:** Kokořín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kostel je v technicky dobrém stavu, je plně funkční, místy má opadanou omítku. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 20.40" E 14° 33' 25.51"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Kostelíček**Obec:** Šemanovice**Správní území:** Kokořín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zbytky středověkého hrádku či tvrze neznámého jména i osudů, osídleného dle archeologických nálezů ve 13.-14. st. Na pískovcovém bloku se dochovaly zbytky schodiště, podvalí (zřejmě po věži) a tesaná světnička s chodbou. Díky prostorné skalní světničce je místo příhodné i jako úkryt v nepohodě či pro přespání za deště.

Vazba k turistickým trasám:

Kostelíček se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá) a v dostupné vzdálenosti cca 150m od cyklotrasy č. 0011.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 14.04" E 14° 33' 36.44"

TRUSKAVNA

Správní území:

Kokořín

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

10

Truskavna se nachází se asi 1 km na severozápad od Kokořína na úpatí přírodní památky Strání Truskavenského dolu. Přírodní památka byla vyhlášena roku 2001, důvodem je ochrana xerothermní lokality na hranách skal. Pískovcová oblast je porostlá teplomilnými trávničky s populacemi několika vzácných a ohrožených rostlin a vzácných druhů bezobratlých živočichů.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Klemperka
Obec: Truskavna

Správní území: Kokořín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Ve skále vytesané prostory po skalním hrádku neznámého jména i historie, archeologicky doloženého ve 13.-14. století. Počátkem 19. století to byl úkryt loupežníka Klempery. Dochoval se po žebříku přístupný převis ve skalní stěně, odtud vstup do dvou tesaných světniček.

Vazba k turistickým trasám:

Klemperka se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá) a u cyklotrasy č. 0011.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 14.64" E 14° 33' 19.10"

LHOTKA

Do správního území Lhotky patří:

HLEĎSEBE

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:
5,31 km²
Nadmořská výška:

205 m.n.m.

Počet obyvatel:

214

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1318. Tehdy prodal ves i s příslušenstvím její majitel, pan Pavel z Byšic, řádu Německých rytířů. Ves ale existovala už dříve. V historii obce se poté neudálo nic zajímavého, pomineme-li údajnou návštěvu Karla Hynka Máchy při jeho cestách na Kokořínku. Až 21. června 1897 byla zprovozněna přes obec železniční trať, vedoucí z Mělníka do Mšena. Přímo Lhotkou však vlak pouze projížděl, zastávka zde byla zřízena až později, v roce 1913. Asi o kilometr dál za vsí leží původní nádraží Lhotka u Mělníka, dříve používané jako překladiště řepy z vlakové odbočky na Střednici. Dnes je odbočka zrušená a nádraží chátrá. Obcí prochází cyklotrasy č. 0057, č. 0012 a č. 0010 a značené turistické stezky (modrá, zelená).

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Lhotka

Správní území: Lhotka

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým v 1. světové válce se sochou Mistra Jana Husa se nachází na návsi obce, je pečlivě udržovaný (včetně okolí) a přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází u značené turistické stezky (žlutá) a u cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: GPS: N 50° 26' 16.53" E 14° 37' 54.59"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Skalní byt
Obec: Lhotka

Správní území: Lhotka

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Skalní obydlí, vytesané v pískovcových skalách je soustava několika sklepů, které dříve sloužily jako nouzová obydlí. Zachován je jeden skalní byt, ve kterém ještě v osmdesátých letech 20. století žila jistá paní Holubová. Dnes byt patří regionálnímu muzeu Mělník. Byt s ukázkou původního zařízení, zemědělského náčiní i místních archeologických nálezů je přístupný po domluvě a zapůjčení klíče u sousedů. Charakteristika původního účelu památky: Skalní obydlí, které patří k nejdéle obývaným a k nejzajímavějším.

Vazba k turistickým trasám:

Skalní byt se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá), v dostupné vzdálenosti cca 250m od značené turistické stezky (červená) a od cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 10.46" E 14° 32' 54.23"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Lidová architektura**Obec:** Lhotka**Správní území:** Lhotka**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

V obci se nachází mnoho objektů zachované lidové architektury, venkovská usedlost s čp. 18 je jednou z nejzajímavějších.

Vazba k turistickým trasám:

Venkovská usedlost se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 21.94" E 14° 32' 51.46"

HLEĎSEBE

Správní území:

Lhotka

Okres:

Mělník

Nadmořská výška:

205 m.n.m.

Počet obyvatel:

214

Původní název zněl Hrdlořezy. Osada je nevelká, proto často patřila pod správu jiné, okolní obce. V minulosti tak část obce patřila pod správu obce Jenichov, druhá část pod Lhotku. Po spojení všech okolních obcí pod jeden národní výbor ve Střemech nastala poslední změna po sametové revoluci, kdy obec Lhotka získala zpět svou samostatnost a osada Hleďsebe se stala její součástí.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Hleďsebe**Správní území:** Lhotka**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým v I. světové válce je značně zarostlý a neudržovaný, přesto je dobře čitelný a nepoškozený.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází u cyklotrasy č. 142, jinak zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 21' 54.05" E 14° 33' 49.37"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalý mlýn**Obec:** Hleďsebe**Správní území:** Lhotka**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova bývalého mlýna je v současné době v soukromém vlastnictví.

Charakteristika původního účelu památky:

Mlýn z 18. století byl na počátku 20. století přestavěn na umělecký.

Vazba k turistickým trasám:

Mlýn se nachází u cyklotrasy č. 142, jinak zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 21' 53.11" E 14° 33' 44.83"

LIBĚCHOV

Do správního území Liběchova patří:

JEŠOVICE

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

11,77 km²

Nadmořská výška:

171 m.n.m.

Počet obyvatel:

981

Malebné městečko Liběchov leží při ústí Liběchovky do Labe. Původní osada vznikla na staré obchodní cestě z Prahy a Mělníka do severních Čech a Lužice. První písemná zmínka pochází z roku 1311 v souvislosti se zdejší tvrzí. Vodní tvrz byla předchůdcem dnešního barokního zámku z let 1720–1730. Zároveň zde již v roce 1332 stával kostel, i na jeho místě dnes stojí barokní následovník. Celé 18. století, kdy jsou zdejší pány osvěcená hrabata z rodu Pachtů, je doba velkého stavebního a kulturního rozvoje. Kolem roku 1783 tu vznikla i osada Johannesdorf, později přejmenovaná na dnešní Boží Vodu. V roce 1955 byla sloučena s Liběchovem a dodnes je jeho místní částí. Liběchov byl znám jako „hnízdo romantické doby“, místo setkávání velkých duchů národa. Koncem 19. a začátkem 20. století se stal letoviskem a východištěm cest do romantické oblasti Kokořínska. V roce 1935 byl rozhodnutím vlády na krátko povýšen na město, tento status byl obnoven roku 2007. V dnešní době je původně výhodná poloha na významné obchodní stezce kvůli enormně narůstající dopravě spíše prokletím. Liběchovem prochází cyklotrasa – Labská vinařská stezka, která je součástí nadregionální Labské trasy (pokračuje i v Německu jako „Elbe Radweg“) a mezinárodní trasy Praha – Berlín (KČT 2), tj. je součástí evropské trasy Eurovelo 7 (Nordkapp – Malta). Liběchov je významnou vinohradskou usedlostí a nachází se zde rovněž ovocné sady. Obec se nenachází na území CHKO Kokořínsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Havla

Obec: Liběchov

Správní území: Liběchov

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Vrcholně barokní kostel sv. Havla z let 1738–41 je zřejmě dílem F.M. Kaňky. Vstupní průčelí zdobí socha sv. Antonína Paduánského z roku 1739. Hrobka Pachtů z Rájova pochází z doby kolem roku 1800. V interiéru kostela je fresková malba od J. Molitora. Kostel je v dobrém technickém stavu, včetně okolí dobře udržovaný. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází nad městem, na mírném návrší, u značené turistické stezky (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 200m od Labské vinařské cesty.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 28.27" E 14° 26' 53.04"

Kostel sv. Ducha a sv. Hrobu

Obec: Liběchov

Správní území: Liběchov

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel (či velká kaple) sv. Ducha a sv. Hrobu stojí na kopci nad městem. Pochází z roku 1654, rozšířen a upraven byl v 18. a 19. století. Věž v průčelí byla zničena bleskem a po té znovu vystavěna. Kostel je volně přístupný s krásným rozhledem do okolí, bohužel budova je v dezolátním stavu.

Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází nad městem, v dostupné vzdálenosti cca 150m od značené turistické stezky (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 500m od Labské vinařské cesty.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 21.25" E 14° 26' 59.46"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kalvárie

Obec: Liběchov

Správní území: Liběchov

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kalvárie, křížová cesta o 14-ti zastaveních s lipovou alejí stoupá ke kostelu sv. Ducha a sv. Hrobu. Výklenkové kapličky pocházejí z roku 1780, jsou opravené a udržované. Křížová cesta ke příjemnou procházkou s nabídkou dalekých výhledů. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Kalvárie se nachází nad městem, v dostupné vzdálenosti cca 50 až 500m od značené turistické stezky (zelená) a od Labské vinařské cesty.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 23.56" E 14° 26' 59.05"

Kaple Panny Marie v Boží Vodě

Obec: Liběchov

Správní území: Liběchov

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pseudoslohová kaplička Panny Marie v osadě Boží Voda je přímo u silnice procházející osadou a společně se zajímavým, částečně do skály vylámaným sklepem tvoří dominantu osady. Kaplička je ve špatném technickém stavu, s poškozenou fasádou a neudržovaným okolím. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple Panny Marie se nachází přímo u značených turistických stezek (modrá, zelená) a u Labské vinařské cesty.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 49.33" E 14° 27' 19.80"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Klácelka a Blaník

Obec: Liběchov

Správní území: Liběchov

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Klácelka je název pro jeskyni a zároveň pískovcový blok, ve kterém vytesal ve 40. letech 19. století sochař Václav Levý reliéfy zpodobňující na základě bajky Ferina lišák tehdejšího spisovatele F. M. Klácela ve zvířecích postavách symboly lidských slabostí. Prostor před jeskyňkou se nazývá Blaník. Zde Václav Levý vytesal reliéfy Jana Žižky, Prokopa Holého, Zdeňka Zásmuckého a postavy trpaslíků kovajících zbraň blanickým rytířům. Na blízké skalce je vytesán kalich. Reliéfy jsou již značně poškozeny povětrnostními vlivy a nekáznými návštěvníky.

Vazba k turistickým trasám:

Jeskyně se nachází přímo u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 25' 00.03" E 14° 27' 47.29"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Harfenice**Obec:** Liběchov**Správní území:** Liběchov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Mohutný pískovcový blok s plastikami z roku 1841. Podle ústředního motivu – ženské postavy s harfou se lokalita nazývá Harfenice. Dále tu najdeme sedm velkých lidských hlav a za nimi uměle přitesanou jeskyňku U ještěra s plasticky zdobeným vchodem. Reliéfy jsou dnes již značně poškozené nejen působením počasí, ale především vandaly (Harfenici chybí hlava). Autorem je sochař Václav Levý.

Vazba k turistickým trasám:

Lokalita se nachází přímo u značených turistických stezek (modrá, žlutá) a u cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 05.85" E 14° 27' 09.55"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Liběchov**Správní území:** Liběchov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým v první a druhé světové válce a obětem komunismu stojí před obecním úřadem, je pečlivě udržovaný (včetně okolí), čitelný a přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značených turistických stezek (modrá, zelená) a od Labské vinařské cesty.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 29.27" E 14° 26' 53.55"**Bunkry****Obec:** Liběchov**Správní území:** Liběchov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

V Liběchově se dochovaly z původního opevnění „Liběchovská příčka“ pouze tři objekty. První z nich se nachází ve Vehlovicích na dvorku rodinného domu. Je nepřístupný. Další se nalézá ve zdi zámeckého parku, je zarostlý, neoznačený, těžko přístupný a třetí objekt se nalézá u silnice Liběchov – Štětí, v polích. Jako jediný je velice dobře zachovaný a pro svou dobrou dostupnost slouží jako turistická zajímavost.

Vazba k turistickým trasám:

Třetí, velice dobře zachovaný bunkr se nachází v dostupné vzdálenosti cca 250m od značené turistické stezky (modrá) a od v dostupné vzdálenosti cca 100m od cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 33.61" E 14° 26' 29.04"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Mlýn v Liběchově**Obec:** Liběchov**Správní území:** Liběchov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova bývalého mlýna je dnes součástí areálu Liběchovského zámku, budova je v dezolátním stavu, nepřístupná, okolí neudržované.

Charakteristika původního účelu památky:

Mlýn v Liběchově byl posledním mlýnem na Liběchovce, byl zřejmě jedním z nejstarších. Za pohon mu sloužilo kolo na vrchní vodu umístěné uvnitř domu a voda byla odváděna korytem pod budovu.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý mlýn se nachází v areálu bývalého Liběchovského dvora, u značené turistické stezky (modrá) a v dostupné vzdálenosti cca 200 m od cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 29.35" E 14° 26' 44.02"**Konírna a špýchar****Obec:** Liběchov**Správní území:** Liběchov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Barokní budova bývalé konírny a špýcharu se nacházejí v areálu Liběchovského zámku. Budova je nevyužívaná, ale vzhledem k zasažení povodní v roce 2002 je v technicky dobrém stavu a zachovalá.

Charakteristika původního účelu památky:

Konírna a špýchar

Vazba k turistickým trasám:

Budova se nachází v areálu bývalého Liběchovského dvora, u značené turistické stezky (modrá) a v dostupné vzdálenosti cca 200 m od cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 30.36" E 14° 26' 41.78"**Mlýn v Boží Vodě****Obec:** Liběchov**Správní území:** Liběchov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova bývalého mlýna je dnes v soukromém vlastnictví a slouží k bydlení.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn v osadě Boží Voda, který náležel k Liběchovu má dodnes zachovalý zbytek bývalého náhonu.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý mlýn se nachází u značených turistických stezek (modrá, zelená) a u Labské vinařské cesty.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 51.86" E 14° 27' 26.76"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Lázně v Boží Vodě**Obec:** Liběchov**Správní území:** Liběchov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

V roce 1750 hrabě Pachta založil u silného pramene, jehož 8°C teplá voda byla pokládána za léčivou, malé lázně s lázeňským domem. Bývalá lázeňská budova má v současné době empírovou podobu, z 1. poloviny 19. století. Tradiční je zdejší chov pstruhů, doložený již v 16. století. Budovy i okolí lázní je neudržované, zchátralé a nepříliš povzbudivé.

Charakteristika původního účelu památky:

Lázně s lázeňským domem a chovem pstruhů.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalé lázně se nachází u značených turistických stezek (modrá, zelená) a u Labské vinařské cesty.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 49.02" E 14° 27' 20.26"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Liběchov**Obec:** Liběchov**Správní území:** Liběchov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Původní okrouhlá vodní tvrz ze 14. století se z větší části zachovala. K ní v letech 1720 – 1730 přistavěl F. M. Kaňka budovu novou. Při výzdobě spolupracovali sochař Matyáš Bernard Braun a malíř Václav Vavřínek Rainer. Roku 1801 koupil zámek průmyslový podnikatel Jakub Veith, za jehož syna Antonína se v zámeckých interiérech, nově vyzdobených nástěnnými malbami Josefa Navrátila, scházeli představitelé všech složek tehdejšího společenského života. V roce 1963 zámek Liběchov převzalo Náprstkovo muzeum v Praze a zřídilo zde jedinečné expozice umění a řemesel asijských kultur. Za povodní v srpnu 2002 byl celý areál těžce poškozen. Znovuoživení probíhá velmi pomalu. Interiéry jsou v současnosti nepřístupné, obdivovat je možné alespoň exteriéry a park, kde je několik barokních soch z 2. poloviny 18. století. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Areál zámku Liběchov se nachází u značených turistických stezek (zelená, modrá) u cyklotrasy č. 0057 a u Labské vinařské cesty.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 26.75" E 14° 26' 45.03"**Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR****Obec:** Liběchov**Správní území:** Liběchov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zajímavostí je, že v Liběchově sídlí Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR, v.v.i. Je jedním z pracovišť Akademie věd České republiky. Předmětem činnosti UŽFG je vědecký výzkum v oblastech živočišné fyziologie a genetiky. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace a provádí konzultační a poradenskou činnost, vychovává vědecké pracovníky, rozvíjí mezinárodní spolupráci a pořádá konference, semináře apod. Ústav zajišťuje chovy experimentálních zvířat.

Vazba k turistickým trasám:

Areál ústavu se nachází v dostupné vzdálenosti cca 250m od značených turistických stezek (zelená, modrá) a od Labské vinařské cesty.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 48.13" E 14° 27' 59.74"

JEŠOVICE

Správní území:

Liběchov

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

117

Nachází se asi 3 km na sever od Liběchova. V letech 1945-1946 byly dříve samostatné Ješovice připojeny k Liběchovu. Dnes se jedná o oblíbenou rekreační oblast – krajina krásných lesů v oblasti Kokořínska, bohatá nejen na přírodní zajímavosti. Ješovickými prochází cyklotrasa č. 0057 a Labská vinařská cesta. V dostupné vzdálenosti cca 1500m je možné se napojit na značené turistické stezky (modrá, žlutá) a o obdivovat známá díla sochaře Václava Levého a navštívit spoustu dalších turisticky oblíbených míst. Nachází se v CHKO Kokořínsko.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Památný strom**Obec:** Ješovice**Správní území:** Liběchov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Lípa je státem chráněný památný strom, který byl v roce 1967 poničen vichřicí. Funkci kmene na sebe po poničení vzaly kořeny a takto znovuzrozený strom je nádhernou ukázkou síly přírody. Strom je vysoký 9m a obvod kmene dosahuje až 450cm.

Vazba k turistickým trasám:

Památná Ješovická lípy se nachází na návsi, v dostupné vzdálenosti cca 250m od cyklotrasy č. 0057 a od Labské vinařské cesty.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 13.44" E 14° 25' 48.49"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

VÚVě. DoI- VÝZKUMNÁ VČELAŘSKÁ STANICE

Pod Kostelíčkem 86, Liběchov 277 21

tel.: 315 697 400, mobilní tel.: 606 407 129

LIBLICE

Okres:

Mělník

Nadmořská výška:

197 m.n.m.

Počet obyvatel:

464

Obec Liblice patří k nejstarším v okolí, první písemná zmínka pochází již z roku 1254, kdy je jmenován jistý Woclaus de Lublich. Vždy samostatná obec byla v šedesátých letech minulého století uměle spojena se sousedními obcemi Hostín a Byšice pod jednu obec Byšice. K opětovnému rozdělení obcí pak došlo na základě místního referenda 3. prosince 1990. Mezi významné rodáky patří Emil Pollert, vlastním jménem Popper, který se narodil v roce 1877 v Liblicích. Hudebními odborníky byl vysoce hodnocen pro výjimečný hlasový fond s mimořádným rozsahem. Byl rovněž herecky velmi talentovaný a tento talent uplatnil především na scéně Národního divadla, kde ztvárnil řadu rolí jako např. Kecal v Prodané nevěstě, Bonifáce v Tajemství, v Dvořákově Jakobínu purkrabího Filipa. Za 35 let své úspěšné herecké i režisérské dráhy se Emil Pollert zasloužil o mimořádnou interpretační úroveň operní tvorby v Národním divadle.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Václava

Obec: Liblice

Správní území: Liblice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel sv. Václava - původně gotický kostel byl postaven již kolem roku 1384. V roce 1710 dal Jan hrabě Pacht z Rájova v kostele přistavět presbyterium (prostor kolem hlavního oltáře), které má gotická okna a vyniká umělecky provedeným stropem. V presbytáři jsou památné sochy svatého Jana Nepomuckého a svaté Barbory. Na hlavním oltáři je vyobrazen svatý Václav, jak se obklopen anděly vznáší do nebe. V lodi se nacházejí obrazy svatého Prokopa, svatého Felixe z Valois a Panny Marie. Pod hlavním oltářem je podzemní hrobka Pachtů a Dejmů. Kostel je v dobrém technickém stavu, včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Václava se nachází na mírném návrší uprostřed obce, zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 100m od cyklotrasy č. 141.

Souřadnice GPS: N 50° 18' 42.28" E 14° 35' 18.00"

Kaple Panny Marie

Obec: Liblice

Správní území: Liblice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple Panny Marie se nachází u hlavní silnice směrem z Mělníka na Mladou Boleslav. Kaple byla postavena v roce 1699 dle návrhu italského architekta Giovanni Battista Alliprandi a je ve velice dobrém stavu s místy poškozenou omítkou v dolní části u schodiště.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 141.

Souřadnice GPS: N 50° 18' 46.96" E 14° 35' 26.44"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Jana Nepomuckého

Obec: Liblice

Správní území: Liblice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

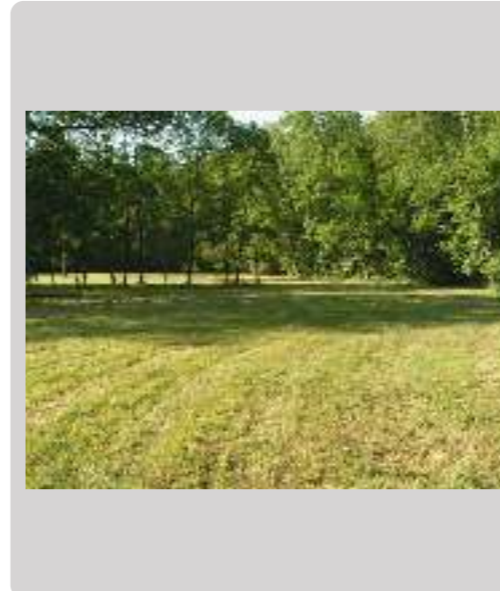
Socha sv. Jana Nepomuckého stojí před kostelem sv. Václava, je ve výborném stavu, bez známek poškození či vlivu počasí, včetně okolí pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 100m od cyklotrasy č. 141.

Souřadnice GPS: N 50° 18' 41.87" E 14° 35' 19.19"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Slatinná louka

Obec: Liblice

Správní území: Liblice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní rezervace Slatinná louka u Liblic byla vyhlášena roku 1986 a je zařazena do NATURA 2000. Důvodem ochrany je orchidejová louka. Rozsahem malé území (2,27ha) se nalézá uprostřed lesa v zámeckém parku. Zřejmě nejvýznamnější rostlinou v lokalitě je vstavač bahenní, který se zde nachází jako na jedné z posledních lokalit v České republice.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervace se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 18' 25.67" E 14° 34' 56.76"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Liblice

Správní území: Liblice

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým v první světové válce stojí u hlavní silnice, je přístupný, čitelný a poškozený vlivy počasí. Okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 141.

Souřadnice GPS: N 50° 18' 45.47" E 14° 35' 27.73"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Válečný hrob s pamětní deskou**Obec:** Liblice**Správní území:** Liblice**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Hrob s náhrobkem z umělého kamene, kde je umístěna černá skleněná pamětní deska je umístěn na místním hřbitově. Hrob je udržovaný, čitelný a přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Místní hřbitov se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 250m od cyklotrasy č. 141.

Souřadnice GPS: N 50° 18' 54.79" E 14° 35' 17.26"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalá lihopalna**Obec:** Liblice**Správní území:** Liblice**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova bývalé lihopalny je v soukromém vlastnictví, je zrekonstruovaná a nyní slouží k podnikání.

Charakteristika původního účelu památky:

Místní lihovar.

Vazba k turistickým trasám:

Budova bývalého lihovaru se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 300m od cyklotrasy č. 141.

Souřadnice GPS: N 50° 18' 31.82" E 14° 35' 49.82"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek**Obec:** Liblice**Správní území:** Liblice**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zámek Liblice u Mělníka patří k pozoruhodným stavbám vrcholného baroka. Byl vybudován v letech 1699-1706 jako šlechtické sídlo. Provedením stavby byl pověřen architekt italského původu Giovanni Battista Alliprandi. Akademii věd slouží zámek od roku 1952 ke konání vědeckých konferencí, kongresů a symposií. K zámku náleží také zámecký park francouzského typu, na který navazuje obora - bývalý zámecký les a bažantnice. Součástí obory je také chráněná přírodní rezervace Slatinná louka.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 250m od cyklotrasy č. 141.

Souřadnice GPS: N 50° 18' 49.91" E 14° 35' 12.94"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

AGROLIBLICE, s.r.o.

Liblice 145, 277 32

tel.: 315 697 400, mobilní tel.: 606 407 129

Zajištění rostlinné výroby. Prodej obilí, cukrovky, slunečnice, řepy, brambor, cibule, trav a dalších zemědělských produktů.

DRŮBEŽ LIBLICE, s.r.o.

Liblice 144, 277 32

Rostlinná a živočišná výroba

LOBEČ

Okres:

Mělník

Nadmořská výška:

350 m.n.m.

Počet obyvatel:

140

Obec Lobeč stojí v místě pravěkého osídlení, v 7. – 10. století zde bývalo slovanské hradiště. Dnešní obec je poprvé písemně zmiňována v roce 1205. Od roku 1995 je v Lobči vesnická památková zóna. V Lobči se narodil skladatel V. E. Horák a působil zde také spisovatel Eduar Štorch, který byl i u několika archeologických nálezů – objevil pozůstatek neolitické osady.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Povýšení sv. Kříže

Obec: Lobeč

Správní území: Lobeč

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Původně gotický římskokatolický kostel Povýšení sv. Kříže, obnovený v roce 1532 je v dobrém technickém stavu s lehce poničenou omítkou převážně v dolní části. Zajímavostí kostela je deska s letopočtem 1532 a jménem Jana Husa, zazděná na vnější stěně. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 35.65" E 14° 40' 13.51"

Zvonice

Obec: Lobeč

Správní území: Lobeč

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonice stojí samostatně u kostela Povýšení sv. Kříže, rohu na místním hřbitově. Zvonice je v dobrém technickém stavu se silně poškozenou omítkou. Okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonice se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 35.83" E 14° 40' 15.12"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Lobeč

Správní území: Lobeč

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým je v dobrém stavu, čitelný, přístupný, místy se známkami vlivu počasí. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým na návsi, se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 39.21" E 14° 40' 13.75"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Parostrojní pivovar

Obec: Lobeč

Správní území: Lobeč

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pivovar v Lobči je poprvé písemně zmiňován v roce 1586. Jádrem stávající stavby pochází z počátku 17. století. Areál měl podobu venkovského vrchnostenského pivovárku. Svoji současnou podobu získal přestavbou v průmyslový typ parostrojního pivovaru, realizovanou na samém konci 19. století majitelem měnského velkostatku Rudolfem Cívárkem – významným cestovatelem a politikem. Projekt přestavby byl vypracován proslulým inženýrem Rosenbergem. Zlatá léta rozvoje zažil pivovar na počátku 20. století a krátce ještě mezi světovými válkami. Výroba piva byla v Lobči ukončena v roce 1943 v hospodářsky složitém období protektorátu. Nadále zde fungovala stáčírna podkovářského piva a v nájemném provozu byla i sladovna. V roce 1948 byl zakonzervovaný pivovar jakožto součást podkovářského pivovaru znárodněn a v roce 1949 definitivně zrušen a výrobní technologie sešrotována. Posléze byl areál několik desetiletí druhotně využíván Státním statkem jako sklady, dílny, garáže a v části objektu se bydlelo. Bylo to období devastace a chátrání. Přesto je dnes areál pivovaru příkladným dokladem existence průmyslového odvětví typického pro celou oblast Čech. Vzhledem k urbanistickému kontextu, povaze a autenticitě stavby se ve středních Čechách jedná o unikátní industriální památku, která je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR. V současné době je stav památky havarijní, celé okolí chátrá a z bezpečnostních důvodů je nepřístupný.

Charakteristika původního účelu památky:

Pivovar

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý pivovar se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0008. Pivovar je začleněn do sítě European Route of Industrial Heritage (ERIH).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 39.79" E 14° 39' 59.29"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Holubník**Obec:** Lobeč**Správní území:** Lobeč**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Bývalý holubník na návsi je v zachovalém stavu s udržovaným okolím.

Charakteristika původního účelu památky:

Holubník

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý holubník se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 40.34" E 14° 39' 56.93"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Lobeč**Obec:** Lobeč**Správní území:** Lobeč**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zámek byl postaven v roce 1654, na místě tvrze. Přestavěn byl v letech 1724 a 1883, dnes je částečně využit jako ubytovací zařízení. Je udržovaný. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 34.36" E 14° 40' 05.54"**Hrob Eduarda Štorcha****Obec:** Lobeč**Správní území:** Lobeč**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Eduard Štorch – spisovatel, který posledních 20 let prožil ve vilce na okraji Lobeče. Je pohřben na místním hřbitově.

Vazba k turistickým trasám:

Hřbitov se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 36.22" E 14° 40' 14.55"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Muzeum Eduarda Štorcha**Obec:** Lobeč**Správní území:** Lobeč**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Muzeum se nachází v prostorách bývalé měšťanské školy v prvním patře, je rozloženo do dvou částí. První část nás seznámí s osobou spisovatele E. Štorcha, jsou zde ukázky jeho korespondence, jeho zápisků o studiu, rodny list a jiné osobní dokumenty. Dále je zde k vidění expozice ze života lidí v pravěku - lov mamuta, obydlí pravěkých lidí, způsob opracování pazourků, způsob pohřbívání nebožtíků, ukázky skalních maleb. Druhá část nás seznámí s ukázkami pazourků, které se našli na území obce Lobeč. Dále pak ukázky románů, které Štorch napsal, a především ukázky z jeho rodné obce - Ostroměří, jeho rodného domu. Muzeum je také vybaveno audiovizuální technikou, kde je promítána ukázka místa, kde Štorch v obci působil, kde je pochován, a kde se nacházejí místa o kterých psal. Návštěvníci mají možnost se seznámit s dalšími osobnostmi obce, které tvoří neodmyslitelnou součást historie.

Vazba k turistickým trasám:

Muzeum se nachází u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 40.34" E 14° 40' 04.26"

MALÝ ÚJEZD

Do správního území Malého Újezdu patří:

JELENICE, VAVŘINEČ

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

12,23 km²

Nadmořská výška:

193 m.n.m.

Počet obyvatel:

789

Žádné ze sídel obce nikdy nemělo významnější funkci v osídlení – nebylo sídlem feudální vrchnosti, fary apod., byly založeny vrchností jako běžné poddanské zemědělské obce. První zmínka o Malém Újezdě pochází z roku 1517 náležel kapitule Mělnické, později záduší sv. Petra a Pavla na Mělníce, při obci ležela víska Školka se dvorem Mikovem. Centrem Malého Újezdu je krásná rozlehlá travnatá náves, která slouží jako oddechová parková zóna s dětským hřištěm a hřištěm pro nohejbal.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple nejsvětějšího srdce

Obec: Malý Újezd

Správní území: Malý Újezd

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pseudogotická kaple Nejsvětějšího srdce je zrekonstruovaná, ve výborném technickém stavu a včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází uprostřed návsi, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 19' 59.29" E 14° 31' 46.58"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Malý Újezd

Správní území: Malý Újezd

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým je v dobrém stavu, čitelný, přístupný. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým na návsi se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 19' 62.48" E 14° 31' 43.69"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Špýchar

Obec: Malý Újezd

Správní území: Malý Újezd

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Dominanta obce – špýchar z roku 1840 se nachází na místní návsi. Technický stav je dobrý, omítka je poničená, pravděpodobně nevyužívaný.

Charakteristika původního účelu památky:

Špýchar.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý špýchar se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 19' 58.47" E 14° 31' 45.48"

JELENICE

Správní území:

Malý újezd

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

202

Jelenice je nejmenší ze všech tří částí obce, leží asi 2 km za Malým Újezdem směrem k Hostínu a Mšenu. Pro děti bylo upraveno hřiště v blízkosti požární nádrže, cestu do Vavřineče lemovanou alejí topolů si oblíbili občané k vycházkám. Obcí prochází cyklotrasa č. 8162 a značená turistická stezka (zelená).

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Jelenice

Správní území: Malý Újezd

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je opravená, přístupná a velice dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází na bývalé návsi, zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 19' 59.29" E 14° 31' 46.58"

Socha sv. Jana Nepomuckého
Obec: Jelenice

Správní území: Malý Újezd

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha je v dobrém stavu, přístupná, místy jsou znát vlivy počasí. Okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 22.51" E 14° 32' 42.29"

VAVŘINEČ

Správní území:

Malý újezd

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

437

Vavřineč je největší částí obce. Leží po obou stranách silnice I/16 z Mělníka do Mladé Boleslavi. Kolmo k silnici I/16 leží náves s rybníčkem a dětským hřištěm, v klidné okrajové části směrem k Jelenicím provozuje obec tenisové hřiště.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Vavřineč

Správní území: Malý Újezd

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým obětem válek je v dobrém stavu, čitelný a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 19' 26.95" E 14° 33' 01.07"

MEDONOSY

Do správního území Medonos patří:

CHUDOLAZY, NOVÉ OSINALICE, OSINALICE, OSINALIČKY

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

14,88 km²

Nadmořská výška:

219 m.n.m.

Počet obyvatel:

108

Medonosy - dnes nevelká obec na severní výspě mělnického okresu - je v písemných pramenech zmiňována poprvé v roce 1352 a to v rejstříku papežských desátků. Archeologické nálezy však dokládají osídlení mnohem starší, již v době bronzové (2000-700 l. př. Kr.) - v období tzv. knovízské kultury. Obec původně ležela na planině západně od nynějších Medonos, nad údolím Liběchovky, kde stávala středověká tvrz a starobylý farní kostel. Jako první vlastníci vsi se připomínají v roce 1360 Bušek, Ježek a Dětmár z Medonos. Traduje se, že údolím Liběchovky jezdil na hrad Bezděz v letech 1351 - 1357 král Karel IV. V roce 1648 Švédové zpusťovali celé toto území. Původní ves Medonosy, kostel i tvrz byly vypáleny a pobořeny, nezanechaly po sobě stop. Jen velmi pomalu se sem na konci třicetileté války vracel život. Až v roce 1750 dal hrabě Hubert Karel Pacht z Rájova zřídit oboru a postavit u ní barokní lovecký zámek. Avšak po velkém požáru v polovině 19. století opět vše vůkol lehlo popelem. Medonosy jsou součástí Chráněné krajinné oblasti Kokořínsko. Botanicky je tato lokalita zajímavá tím, že ve stinných dolech rostou horské a podhorské rostliny, většinou vlhkomilné, a na horních plošinách, zalitých sluncem, rostliny suchomilné a teplomilné. Více než stovka z nich patří mezi druhy ohrožené a vyžadující ochranu. V ekosystému Medonos se rovněž vyskytují vzácné druhy hmyzu, ptactva i vodních živočichů. V okolních lesích se skrývá množství lovné zvěře.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Jakuba

Obec: Medonosy

Správní území: Medonosy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Barokní kostel sv. Jakuba z roku 1712 stojí na gotických základech. Původní sakrální stavba byla o několik století starší. Kostel je v dobrém technickém stavu, včetně blízko stojící fary a okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází na mírném návrší, nad silnicí, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: 50° 29' 37.15" E 14° 29' 09.34"

Výklenková kaplička

Obec: Medonosy

Správní území: Medonosy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je díky občanskému sdružení Vyhličky zrekonstruovaná a udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u hlavní silnice, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 39.17" E 14° 29' 12.73"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkry

Obec: Medonosy

Správní území: Medonosy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

V okolí Medonos prochází vnitrozemská pevnostní linie opevnění „Liběchovská příčka“. Z úseku nazvaného P3 - Medonosy se dochovaly všechny objekty. Většinou jsou v dobrém stavu, cesta k nim bývá těžko průchodná a pevnůstky jsou dobře schované.

Vazba k turistickým trasám:

Většina bunkrů se nachází přímo značené turistické stezce (zelená), nebo v jejím bezprostředním dosahu.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 01.35" E 14° 29' 56.56"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Mlýn v Medonosích

Obec: Medonosy

Správní území: Medonosy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova bývalého mlýna je dnes v soukromém vlastnictví, pravděpodobně slouží k rekreaci.

Charakteristika původního účelu památky:

Mlýn v Medonosích je jeden z nejstarších mlýnů na Liběchovce, jsou o něm zmínky již v 15. století. Mlýnu se říkalo „poštovský“, protože v jeho budově až do roku 1855 sídlila pošta. V první polovině 20. století měl i pilu. Pohonom byla netypická Haagova turbína, která nahradila kolo na vrchní vodu.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý mlýn se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 85.97" E 14° 29' 21.76"

Knížecí studánka

Obec: Medonosy

Správní území: Medonosy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Tzv. Knížecí studánka s empírovým štítem je pramen znamenité pitné vody.

Vazba k turistickým trasám:

Studánka se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 55.66" E 14° 29' 41.78"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Lidová architektura**Obec:** Medonosy**Správní území:** Medonosy**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Charakteristickou pro celou oblast je zástavba, rozptýlená po svazích. Většinou patrové, roubené a hrázděné domy, pocházejí převážně z 18. a 19. století. Typ zdejší lidové zástavby je v literatuře znám jako "severočeský roubený dům". Padesát z nich jsou chalupy, které si do dnešní doby zachovaly téměř neporušený původní vzhled i dobovou architektonickou dispozici. Jsou právem zapsány (31 objektů) v celostátním rejstříku jako chráněné stavební památky

Vazba k turistickým trasám:

Stavby lidové architektury se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 41.26" E 14° 29' 36.46"

CHUDOLAZY

Správní území:

Medonosy

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

36

Chudolazy je malá vesnice, nachází se asi 2 km na jih od Medonos. Vesnicí protéká Liběchovka. Chudolazy leží v CHKO Kokořínsko, prochází jimi značené turistické stezky (modrá, zelená). Oblast má především rekreační charakter. I v okolí Chudolaz prochází vnitrozemská pevnostní linie opevnění „Liběchovská příčka“. Z úseku nazvaného P3 se dochovaly všechny objekty.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Jana Nepomuckého**Obec:** Chudolazy**Správní území:** Medonosy**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Jana Nepomuckého stojí u silnice a je v dobrém stavu včetně udržovaného okolí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 59.44" E 14° 28' 25.63"**Zvonička****Obec:** Chudolazy**Správní území:** Medonosy**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zvonička stojící u silnice, u autobusové zastávky se v současné době rekonstruuje.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 28' 28.13" E 14° 28' 34.91"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkry**Obec:** Chudolazy**Správní území:** Medonosy**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

V okolí Chudolaz prochází vnitrozemská pevnostní linii opevnění „Liběchovská příčka“. Z úseku nazvaného P3 - Medonosy se dochovaly všechny objekty. Většinou jsou v dobrém stavu, cesta k nim bývá těžko průchodná a pevnůstky jsou dobře schované.

Vazba k turistickým trasám:

Většina bunkrů se nachází přímo značené turistické stezce (zelená), nebo v jejím bezprostředním dosahu.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 41.13" E 14° 29' 59.48"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Mlýn Chudolazy**Obec:** Chudolazy**Správní území:** Medonosy**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova bývalého mlýna je v dezolátním stavu a nedoporučuje se přístup z důvodu nebezpečí úrazu.

Charakteristika původního účelu památky:

Mlýn sloužil s pohonem Francoisovy turbíny. Ve 30. letech 20. století byl s osmnácti koňskými silami nejvýkonnějším vodním strojem na Liběchovce.

Vazba k turistickým trasám:

Pozůstatek bývalého mlýna se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 57.16" E 14° 28' 25.94"

NOVÉ OSINALICE

Správní území:

Medonosy

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

7

Nové Osinalice je malá vesnice, nachází se asi 2 km na jihovýchod od Medonos, je zde vesnická památková rezervace. Nové Osinalice leží v CHKO Kokořínsko, prochází jimi značená turistická stezka (zelená). Oblast má především rekreační charakter. Přímo Novými Osinalicemi prochází vnitrozemská pevnostní linii opevnění „Liběchovská příčka“. Z úseku nazvaného P3 se dochovaly všechny objekty.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkry**Obec:** Nové Osinalice**Správní území:** Medonosy**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Novými Osinalicemi prochází vnitrozemská pevnostní linii opevnění „Liběchovská příčka“. Z úseku nazvaného P3 - Medonosy se dochovaly všechny objekty. Většinou jsou v dobrém stavu, cesta k nim bývá těžko průchodná a pevnůstky jsou dobře schované.

Vazba k turistickým trasám:

Většina bunkrů se nachází přímo značené turistické stezce (zelená), nebo v jejím bezprostředním dosahu.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 32.02" E 14° 30' 07.19"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Soubor soch**Obec:** Nové Osinalice**Správní území:** Medonosy**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

V Nových Osinalicích, u čp. 56 je k vidění soubor zajímavých soch od pražské sochařky paní Altmanové. Sochařka již nežije a sochy jsou pravděpodobně pozůstatkem v jejím rekreačním objektu. Sochy je možné si prohlédnout i před stavením.

Vazba k turistickým trasám:

Soubor soch se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 29' 01.76" E 14° 29' 55.98"

OSINALICE

Správní území:

Medonosy

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

11

Osinalice jsou malou vsí, ležící asi 2,5 km na východ od Medonos. Osinalice leží v CHKO Kokořínsko, prochází jimi značená turistická stezka (žlutá). Oblast má také především rekreační charakter.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Osinalice

Správní území: Medonosy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází i místní silnice, je v dobrém technickém stavu s udržovaným okolím.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 29' 38.73" E 14° 31' 02.87"

OSINALIČKY

Správní území:

Medonosy

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

3

Osinaličky jsou malou vesničkou nacházející se asi 1 km na jihovýchod od Medonos. Osinaličky leží v CHKO Kokořínsko, neprochází jimi žádná značená turistická stezka. Oblast má také především rekreační charakter.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Ludmily
Obec: Osinaličky

Správní území: Medonosy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pískovcová socha sv. Ludmily z poloviny 19. století je v dobrém technickém stavu, včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází u vjezdu do obce, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 12.43" E 14° 29' 19.18"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

Ekologická farma Stáj PAUZR

Jízda na koních, ubytování, občerstvení

Tel: 315 695 150, 606 715 030

MĚLNICKÉ VTELNO

Do správního území Mělnického Vtelna patří:

RADOUŇ, VYSOKÁ LIBEŇ

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

26,29 km²

Nadmořská výška:

294 m.n.m.

Počet obyvatel:

957

Jak dokládají archeologické nálezy, okolí Mělnického Vtelna bylo pro svou příznivou polohu, úrodnou půdu a dostupné zdroje vody obydleno od starší doby kamenné (5000 před n.l.). V 9. století je již zmiňováno Vtelno jako jedno z míst na pšovském území. Podle soupisu Tomáše Pešiny z Čechorodu patřila ves Vtelen kolem r. 1200 Panenskému klášteru sv. Jiří na Hradě Pražském. Vtelenská tvrz stála přibližně na místě dnešních domů čp. 6, 9, 8, 7 a 78 a patřil k ní poplužní dvůr na místě čp. 10. Vtelenský zemanský statek tvořila část Vtelna a další majetky v okolí. Název pochází ze staročeského označení vrby „vetla“. Jejíž porost mokřin dal obci jméno. Mělnickým Vtelnem neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší značená turistická stezka (modrá) a cyklotrasa č. 0008 je v Zahájí (přibližně 4 km od Mělnického Vtelna).

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Archanděla Michaela

Obec: Mělnické Vtelno

Správní území: Mělnické Vtelno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel sv. Archanděla Michaela – první zmínka je z roku 1384, kde je zmiňován jako filiánský katolický. Od počátku 16. století měli patronátní práva Hrzánové z Harasova. Od 2. poloviny 16. století pak držitelé mělnického panství. Zajímavý je interiér kostela, zvláště hlavní barokní oltář, kazatelna i vyřezávané lavice. Dnes je v majetku katolické diecéze.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 21' 08.11" E 14° 41' 51.14"

Evangelický kostel

Obec: Mělnické Vtelno

Správní území: Mělnické Vtelno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Evangelický kostel je jednolodní, pozdně barokní stavba s průčelím se střední věží. Jsou v něm jasně čitelné dvě vývojové fáze: starší (rok vzniku 1787 – barokní), do níž spadá loď kostela a mladší (po roce 1856 – novogotická) s věží a bočními prostorami. Památkově významné jsou zvláště: barokně – klasicistní kruhce, kazatelna, křtitelnice a konstrukce plochého stropu lodi s výmalbami. V roce 2002 byl objekt prohlášen za kulturní památku. Je v majetku obce a prochází celkovou rekonstrukcí.

Vazba k turistickým trasám:

Evangelický kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 21' 06.48" E 14° 41' 59.73"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Mělnické Vtelno

Správní území: Mělnické Vtelno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým v první světové válce se nachází na návsi, je dobře čitelný, přístupný a včetně okolí výborně udržovaný. Na pomníku jsou vyryta jména všech 32 padlých a pod ním byla zazděna v plechové krabici historie současných, místních i světových poměrů. Ke slavnostnímu odhalení došlo v červenci 1923.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 21' 68.68" E 14° 41' 50.03"

Pomník padlým na hřbitově

Obec: Mělnické Vtelno

Správní území: Mělnické Vtelno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým na místním katolickém hřbitově, je dobře čitelný, přístupný s poškozenou vrchní částí (chybějící část). Celkově udržovaný. 12. 5. 1945 zde bylo pohřbeno všech 12 padlých, 8 z bojů v Radouni, 3 z bojů u Mělnického Vtelna.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 21' 00.61" E 14° 40' 41.50"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pamětní deska

Obec: Mělnické Vtelno

Správní území: Mělnické Vtelno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pamětní deska věnovaná Dr. Miroslavu Tyršovi, který zde chodil do školy v letech 1838 – 1840. Je čitelná a udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska se nachází na budově, hned vedle kostela sv. Archanděla Michaela, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 21' 06.84" E 14° 41' 50.76"

RADOUŇ

Správní území:

Mělnické Vtelno

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

110

Jméno obce, původně Radujen, je odvozeno od slova „radovat se“. Radouň původně náležela jako statek svatovítskému chrámu v Praze, část vsi náležela od roku 1355 kanovníkům sv. Jiří na Pražském hradě. V roce 1384 však již Radouň, nazývaná v té době 'Radaun teutonica', náležela německému řádu rytířskému, který sídlil na Řepíně. Rytíři měli též své sídlo v Radouni (na místě čp. 2), které bylo spojeno podzemní klenutou chodbou s kostelem a podle pověsti dokonce i s řepínským hradem. Na zahradě domu čp. 5 byly vykopány sádky na ryby, které zde rytíři chovali pro postní dobu. Radouň neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší značená turistická stezka (modrá) a cyklotrasa č. 0008 je v Zahájí (přibližně 5 km od Radouň).

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Havla
Obec: Radouň

Správní území: Mělnické Vtelno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel sv. Havla s věží, která je od poloviny dřevěná, si zachoval gotický ráz a působí starobylým dojmem. Byl založen před rokem 1260 a až do roku 1640 byl farní. Po roce 1384, v době, kdy Radouň patřila německým rytířům, byl spojen podzemní chodbou s jejich obydlím na místě domu č. 2. Podle pověsti tato chodba vedla až na jejich hrad na Řepíně. Před třicetiletou válkou sloužil nekatolíkům. Z té doby (1599) pochází i hrobka pánů Hrzáňů z Harasova, majitelů Libeňského panství. Po roce 1650 připadl pod správu faráře ve Mšeně a od roku 1670 náleží jako filiální kostel k Řepínu. V té době byla otevřena hrzáňská hrobka, ostatky pohřbených vyňaty z cínových rakví a ty byly přetaveny na křtitelnicí a svícny pro řepínský kostel. V roce 1939, kdy byl proveden archeologický průzkum hrobky a po antropologickém ohledání byly nalezené pozůstatky pánů z Harasova pietně uloženy. V letech 1998-2000 byla provedena jeho generální oprava a v současné době je velice dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 59.59" E 14° 40' 40.12"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Radouň

Správní území: Mělnické Vtelno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým občanům na konci 2. světové války stojí na návsi, je přístupný, čitelný s místy znatelnými vlivy počasí. Pomník byl odhalen 8. 5. 1960 na počest 8 občanům padlých v boji v Radouni v květnu 1945.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 57.55" E 14° 40' 39.87"

VYSOKÁ LIBEŇ

Správní území:

Mělnické Vtelno

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

290

První písemná zmínka je z roku 1207. Pod názvem Luben se objevuje na konfirmační listině, kterou Přemysl Otakar I. věnoval spolu s dalšími obcemi řádu německých rytířů, sídlících na blízkém Řepíně. Jejich nástupcem se poté stávají Hrzánové z Harasova. Od začátku 16. století je spojena s rytířským rodem Karlíků z Nežetic. Po husitských válkách byla odtržena od Řepína. Od 2. poloviny 16. století již vystupuje samostatně. Vysokou Libní neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší značená turistická stezka (modrá) a cyklotrasa č. 0008 je v Řepíně (přibližně 3 km od Vysoké Libně).

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Vysoká Libeň

Správní území: Mělnické Vtelno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička stojí uprostřed návsi (u autobusové zastávky). Je zasvěcena sv. Trojici a byla postavena v roce 1914 místo mnohem starší kaple, z níž pochází zvon zhotovený roku 1744 Valentinem Lissiackem v Praze.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 44.22" E 14° 40' 03.43"

MŠENO

Do správního území Mšena patří:

BRUSNÉ, HRADSKO, OLEŠNO, RÁJ, ROMANOV, SEDLEC, SKRAMOUŠ, VOJTĚCHOV

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

2670 ha

Nadmořská výška:

358 m.n.m.

Počet obyvatel:

1487

Přesný počátek či původ Mšena není přesně znám, avšak četné nálezy svědčí o tom, že mšenská náhorní plošina byla osídlena již v dobách pradávných. Slovanští lidé přišli do těchto míst pravděpodobně v 5.- 6. století n. l. a zakládali zde svá hradíště. Název Mšeno (německy Wems-chen) pravděpodobně pochází od krajinného znaku okolí - mechových porostů, tedy nejspíš místa, kde hojně vyrůstal nebo se často využíval mech, například při stavbě chalup. Již v 11. století stávala v místě dnešního osídlení vesnička s kostelem. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1306, městečkem je od roku 1367, roku 1991 se znovu stalo městem a v roce 2003 zde byla vyhlášena městská památková zóna. V obci působí „Okrašlovací spolek pro Mšeno a okolí“. Mšeno je vstupní branou do CHKO Kokořínsko - lesnatý kraj, plný skalních útvarů, roklí a romantických zákoutí, protkaný množstvím turistických a cyklistických stezek v nedotčené přírodě.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Martina

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pseudorománský, původně barokní kostel, jehož 52 m vysoká novogotická věž je dominantou města i širokého okolí. Stojí na místě původní svatyně. Kostel je zachovalý, staticky nenarušený, kromě věže neobnovená a poničená fasáda, interiér kostela v naprosto bezvadném stavu, udržovaný a příležitostně přístupný. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel je v centru Mšena a nachází se přímo na značené turistické stezce (modrá), cyklotrase č. 0009 a na značeném místním Cinibulkově okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 16.53" E 14° 37' 54.59"

Kostel Českobratrské církve evangelické

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel byl vystavěn ve 30. letech 20. století ve funkcionalistickém stylu. Položení základního kamene ke stavbě kostela se konalo 7. března 1935 v den 85. výročí narození československého prezidenta T.G. Masaryka. Do schránky u základního kamene byl uložen pamětní spis o sboru, pamětní Masarykova medaile a zednická lžice, se kterou byl základní kámen zazděn. Kostel je plně funkční bez zjevných stavebních vad, interiér kostela je v bezvadném stavu a je plně využíván.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází v centru Mšena, přímo na značené turistické stezce (modrá) a cca 100m od cyklotrasy č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 15.44" E 14° 38' 06.49"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Evangelická zvonice

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonice se symbolem kalichu nad vstupem a letopočtem 1925, je ve velice dobrém stavu, bez známek nutnosti stavebních úprav, udržovaná a příležitostně využívána pro kulturní účely (např. jako galerie dobových fotografií).

Vazba k turistickým trasám:

Zvonice se nachází západně od náměstí Míru, přímo na značených turistických stezkách (modrá, červená, zelená) a cyklotrase č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 18.98" E 14° 37' 47.76"

Mariánské sousoší

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Sousoší stojící před radnicí na náměstí Míru se sochami Panny Marie, sv. Pavla a sv. Šebestiána pochází z 18. století. Technický stav soch je dobrý, okolí udržované. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Sousoší se nachází na náměstí Míru, přímo na značené turistické stezce (modrá) a cyklotrase č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 16.68" E 14° 37' 58.26"

Kamenná kaplička sv. Antonína

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kamenná kaplička je svědomitě udržovaná, ve výborném technickém stavu s funkčním zajištěním vybavení.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100-150 m od značených turistických stezek (modrá, zelená), cca 350 m od cyklotrasy č. 0009 a přímo na značeném místním Cinibulkově okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 34.21" E 14° 37' 47.82"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Lesopark Debř

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Lesopark – vycházkové údolí na okraji Mšena. V dolní části má lučinatý charakter, poté se však zužuje a nabývá divočejšího rázu, po obou stranách jej lemují nevysoké pískovcové skály. V současné době je lesopark, částečně upravený jako příměstský park, který je velice oblíbeným vycházkovým místem. Nachází se v PR Kokořínský Důl.

Vazba k turistickým trasám:

Lesoparkem prochází značené turistické stezky (modrá, zelená), je v dostupné vzdálenosti cca 450 m od cyklotrasy č. 0009 a cca 100 m od značeného místního Cinibulkova okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 39.73" E 14° 37' 45.33"

Památný strom – lípa malolistá

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Památná lípa malolistá, jejíž stáří je odhadována na 200 let je vysoká přibližně 22 m a je v ochranném pásmu v němž není dovolena pro památný strom žádná škodlivá činnost. Strom se zdá být vzhledem ke svému stáří v dobrém stavu. Ve Mšeně se nachází dalších 9 památných stromů.

Vazba k turistickým trasám:

Památný strom se nachází u silnice ze Mšena směrem na Romanov a je v dostupné vzdálenosti cca 600 m od značených turistických stezek (modrá, zelená), a od cyklotrasy č. 0009, nachází se přímo na značeném místním Cinibulkově okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 37.29" E 14° 37' 58.71"

Cinibulkova naučná stezka

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Naučná stezka je pojmenovaná podle Josefa B. Cinibulka, velice činorodého ředitele školy ve Mšeně. Stezka vede labyrintem skal okolím Mšena (jednotlivé zastavení na stezce: Obraznice, Prolezovačky, Faraon, Bludiště, Obří hlava a žába, Švédský val, Průsečná skála). Stezka je udržovaná, dobře značená a dle návštěvnosti i velice oblíbená.

Vazba k turistickým trasám:

Stezka místy prochází přímo po značených turistických stezkách (modrá, zelená) a cyklotrase č. 0009, maximálně však cca 1500m v jejich dostupné vzdálenosti.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 03.96" E 14° 37' 05.02"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Skalní bludiště

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Skalní bludiště je zřejmě nejatraktivnější částí Cinibulkovi naučné stezky. Jedná se o soutěsky a „komíny“ v kvádřových pískovcích. Je nutné postupovat opatrně, zvláště po dešti a v předjaří, kdy v chladných úzkých zákoutích dlouho leží sníh a místo je nebezpečné. Je to ale vskutku atrakce... a v bezvadném stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Skalní bludiště se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značené turistické stezky (žlutá), cca 2000 m od cyklotrasy č. 143 a přímo na značeném místním Cinibulkově okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 22.11" E 14° 37' 08.56"

Obří hlava a žába

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Znamé pískovcové útvary, které na sebe berou podobu hlavy obra a žáby. Místo je dobře přístupné a udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Obří hlava a žába se nacházejí přímo u značené turistické stezky (modrá), u cyklotrasy č. 0009 a přímo na značeném místním Cinibulkově okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS:

N 50° 27' 00.73" E 14° 36' 51.61"

Památný strom u čp. 171

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Památný strom je ve velmi dobrém stavu, nachází se v ochranném pásmu v němž není dovolena pro památný strom žádná škodlivá činnost.

Vazba k turistickým trasám:

Památný strom se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značených turistických stezek (modrá, zelená, červená, žlutá) a od cyklotrasy č. 0009.

Souřadnice GPS:

N 50° 26' 27.49" E 14° 37' 59.16"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým na hřbitově

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník se nachází na hřbitově, čitelný, ovšem neudržovaný a pamětní deska je poničená.

Vazba k turistickým trasám:

Vazba k turistickým trasám: Mšenský hřbitov se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100 m od značených turistických stezek (modrá, zelená, červená) cca 10 m od cyklotrasy č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 15.07" E 14° 37' 42.33"

Pomník padlým s bustou Mistra Jana Husa

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým v první a druhé světové válce je ve velmi dobrém stavu a udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází na náměstí Míru, přímo na značené turistické stezce (modrá) a cyklotrase č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 17.07" E 14° 37' 55.82"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Železniční viadukt

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Železniční most v údolí Hlovec, viadukt je plně funkční a z technického hlediska bezvadný.

Vazba k turistickým trasám:

Železniční most se nachází u značené turistické stezky (modrá) a cca 2000 m od cyklotrasy č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 16.79" E 14° 38' 58.51"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Areál sladovny

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Areál sladovny – výroba sladu pro pivovarnictví je nyní v soukromých rukách, s počtem až 19 zaměstnanců. Stav areálu je přiměřený, okolí areálu je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Sladovna se nachází v dostupné vzdálenosti cca 20m od značených turistických stezek (modrá, zelená) a cca 200m od cyklotrasy č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 25.42" E 14° 37' 46.98"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

„Kokořínek“ v lesoparku Debř

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

„Kokořínek“ je místní název pro asi 2 m vysoký model hradu Kokořína, je v dobrém stavu, volně přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Zmenšenina hradu se nachází v lesoparku Debř, kterým prochází značené turistické stezky (modrá, zelená), je v dostupné vzdálenosti cca 450 m od cyklotrasy č. 0009 a cca 100 m od značeného místního Cinibulkova okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 46.20" E 14° 37' 40.11"

Busta T. G. Masaryka

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Busta T.G.Masaryka je v celkem dobrém stavu, ale chybí pravidelná údržba, zejména z důvodu vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Busta se nachází na náměstí Míru, přímo na značené turistické stezce (modrá) a cyklotrasy č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 17.35" E 14° 37' 57.69"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Busta Františka Palackého

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Litínová busta F. Palackého je ve výborném stavu, udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Busta se nachází západně od náměstí Míru, vedle zvonice, přímo na značených turistických stezkách (modrá, červená, zelená) a cyklotrase č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 19.63" E 14° 37' 47.34"

Pamětní deska Augustina Heřmana

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pamětní deska mšenského rodáka, prvního zeměměřiče, který zmapoval státy Maryland a Virginie, působil ve správní radě města New Yorku, je díky vlivu počasí hůře čitelná, ale jinak udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Deska je umístěna na rodinném domě, v dostupné vzdálenosti cca 30m od značených turistických stezek (modrá, zelená) a cca 150m od cyklotrasy č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 26.34" E 14° 37' 48.95"

Pamětní deska Jana Křtitele Píška

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pamětní deska mšenského rodáka, slavného operního pěvce, je velice dobře udržovaná a v bezvadném stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Deska je umístěna na rodinném domě - rodném místě J. K. Píška, přímo u značené turistické stezky (modrá) a cyklotrasy č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 17.02" E 14° 37' 50.07"

Dalšími známými rodáky jsou např. Anna Frydlová – operní zpěvačka a žačka B. Smetany, František Stanislav Hulicius – český vlastenec a spisovatel, Adalbert Živný – první a jediný učitel hry na klavír F. Chopina, František Biza – malíř či Jiří Zahajský – herec.

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Městské lázně

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Lázně jsou ojedinělým architektonickým dílem ve stylu art déco a patří mezi skvosty regionu. Celý areál je zrekonstruován a velice dobře udržován. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Lázně (koupaliště) se nacházejí přímo na značené turistické stezce (modrá), v dostupné vzdálenosti cca 350 m od cyklotrasy č. 0009 a přímo na značeném místním Cinibulkově okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 32.47" E 14° 37' 47.62"

Pamětní deska Dr. Ladislava Píče

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pamětní deska mšenského rodáka, archeologa a historika je díky vlivu počasí hůře čitelná.

Vazba k turistickým trasám:

Deska je umístěna na mšenské radnici, na náměstí Míru, přímo na značené turistické stezce (modrá) a cyklotrasy č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 16.00" E 14° 38' 01.19"

Budova radnice

Obec: Mšeno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Novogotická radnice s věží, obnovená po požáru roku 1867, v jejích prostorách najdeme kromě místního informačního centra také městské muzeum s expozicemi o historii řemeslnických cechů, měšťanského interiéru 19. století a místních rodáčích A. Heřmanovi a L. Píčovi. Budova je v bezvadném technickém stavu, udržovaná. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Budova radnice se nachází na náměstí Míru, přímo na značené turistické stezce (modrá) a cyklotrasy č.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 16.00" E 14° 38' 01.17"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Budova základní školy**Obec:** Mšeno**Správní území:** Mšeno**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova základní školy ve Mšeně je dominantou města s úžasnou architekturou. Budova je v bezvadném stavu, včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Základní škola se nachází u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 12.47" E 14° 38' 14.17"**Skalní byt v lesoparku Debř****Obec:** Mšeno**Správní území:** Mšeno**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Ukázka skalního bytu – nevelké místnosti, ze tří stran lemované kamennou lavicí, nejsou nijak udržované, přesto jejich navštívení a prohlédnutí nic nebrání. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Skalní byt se nachází v lesoparku Debř, kterým prochází značené turistické stezky (modrá, zelená), je v dostupné vzdálenosti cca 450 m od cyklotrasy č. 0009 a cca 100 m od značeného místního Cinibulkova okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 39.73" E 14° 37' 46.52"**BRUSNÉ****Správní území:**

Mšeno

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

4

Osada se nachází asi 3,5 km na sever od Mšena. Brusné se může pochlubit především zachovalou lidovou architekturou. Brusné se nachází v CHKO Kokořínsko. Polovina obce se nachází v PR Kokořínský Důl.

HRADSKO

Správní území:

Mšeno

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

13

Hradsko, malá ves nad Kokořínským dolem, se rozkládá na plošině chráněné pískovcovými útesy, přístupné jen komunikací od SV a strmými stezkami. Původně pravěké i staroslovanské hradiště. Četné archeologické nálezy (žárové hroby, popelnice, bronzové zbraně). Augustín Sedláček sem lokalizuje slovanské hradiště Canburg, které bylo dle francých rukopisů na počátku 9. stol. marně obléháno. Hradsko je dějištěm románu Eduarda Štorcha Zastavený příval. V blízkosti jsou pěkné výhledy do Kokořínského dolu, na hrad Kokořín i na vzdálenější lokality. Hradsko se nachází v CHKO Kokořínsko v PR Kokořínský Důl.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Jiří
Obec: Hradsko

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostelík sv. Jiljí, původně románský, byl znovu vystavěn v roce 1874. Kostel nemá zjevné technické vady, pouze poničenou fasádu, jinak je dobře udržován. Kostel je kulturní památka chráněná státem.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází na místním hřbitově, v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značené turistické stezky (žlutá) a cca 2000m od cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 49.66" E 14° 35' 12.63"

Kaplička sv. Jiří
Obec: Hradsko

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička obnovená v roce 2006 Občanským sdružením Pšovka- okrášlovací spolek Kokořínska se nachází při turistické cestě z Kokořínského Dolu přes bájně Hradsko do Mšena. Kaplička je v bezvadném stavu, okolí výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 03.78" E 14° 35' 26.96"

OLEŠNO

Správní území:

Mšeno

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

4

Olešno je památkovou rezervací lidové architektury - roubené domy, zvonička. Olešno se nachází v CHKO Kokořínsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička
Obec: Olešno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonička je udržovaná, jsou zde patrné známky vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází v centru Olešna u památného stromu, v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značených turistických stezek (žlutá, červená) a cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 03.46" E 14° 36' 26.16"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Skupina památných stromů – lípy malolisté a jírovec maďal
Obec: Olešno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Památné lípy malolisté a jírovec maďal, jejichž stáří je odhadováno na 150 - 200 let jsou vysoké 21, 24 a 23 m a jsou v ochranném pásmu, v němž není povolena pro památné stromy žádná škodlivá činnost. Stromy jsou vzhledem k jejich stáří v dobrém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Skupina památných stromů se nachází v centru Olešna u zvoničky, v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značených turistických stezek (žlutá, červená) a cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 03.47" E 14° 36' 26.14"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Kokořínský důl

Obec: Olešno

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní rezervace Kokořínský důl, vyhlášená roku 1953 a zaujímající rozlohu 20,97 km² je jádrem CHKO Kokořínsko. Jsou zde nejlépe v Evropě doložena počáteční stadia rozpadu kvádrových pískovců. Tyto poměrně měkké horniny byly uloženy na dně dávného moře, které sem zasahovalo na konci druhohor. Působením vnějších geomorfologických činitelů dochází k tzv. zvětrávání, jehož důsledkem jsou různé zajímavé tvary jako tzv. pokličky, voštiny, skalní okna, skalní brány, římsy, výklenky atd.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervaci Kokořínský důl prochází značené turistické stezky (červená, žlutá, modrá, zelená) a řady cyklotras.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 04.93" E 14° 35' 46.08"

RÁJ

Správní území:

Mšeno

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

9

Ráj je silniční křižovatka na severním okraji Kokořínského a na počátku Konrádovského dolu. Je zde několik rekreačních stavení s ukázkami lidové architektury. V blízkosti je chov koní s možností projížděk. Ráj se nachází v CHKO Kokořínsko a obcí prochází hranice PR Kokořínský důl.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Boží muka zasvěcená Panně Marii

Obec: Ráj

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Boží muka jsou ve výborném stavu, obnovená a zrekonstruovaná v roce 2006 Občanským sdružením Pšovka - Okrášlovací spolek Kokořínska, poctivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Boží muka se nacházejí v centru Ráje, přímo u značených turistických stezek (žlutá, červená) a cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 48.96" E 14° 36' 53.12"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Ráj

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým je v bezvadném stavu, udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u silnice směrem na Konrádov, přímo u značených turistických stezek (žlutá, červená) a u cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 53.23" E 14° 36' 52.09"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pietní místo – bývalý německý hřbitov

Obec: Ráj

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Hřbitov byl vybudován pro občany německého původu, kteří po odtržení Sudet ztratili možnost být pohřbíváni ve Mšeně (patřilo Čechům). Několik rodin zde odpočívá zcela zapomenuto. Jak bylo v těchto částech Čech obvyklé, po odsunu byl hřbitov naprosto zdevastován a většina náhrobních kamenů rozkradena. Díky Občanskému sdružení Pšovka - Okrášlovací spolek Kokořínska došlo k rekultivaci a vybudování pietního místa.

Vazba k turistickým trasám:

Pietní místo se nachází cca 100 m od silnice směrem na Konrádov a značených turistických stezek (žlutá, červená) a cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 31.06" E 14° 36' 26.09"

ROMANOV

Správní území:

Mšeno

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

6

Romanov tvoří několik usedlostí na návrší SZ od Mšena, svého času letní sídlo mšenských pánů a vrchnosti. Stávala zde kaple zasvěcená sv. Romanu (při ní rozsáhlé pohřebiště pro okolní obce) a zámek, který byl vystavěn v 15. století. Roku 1724 dal hrabě Jan Hynek Věžník (tehdejší vlastník mšenského panství) zámek zbořit a materiál z něj převézt na stavbu zámku v Lobči. Roku 1766 byl Romanov i s poli vykoupen městem Mšenem. Působí etnografa, archeologa a buditele Václava Krolmuse. Romanov se nachází v CHKO Kokořínsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Novoklasicistní bývalá kaple sv. Máří Magdaleny

Obec: Romanov

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple z roku 1890 nyní slouží jako rekreační objekt. Je v dobrém technickém stavu a vzhledem ke svému druhu užívání je dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází v dostupné vzdálenosti cca 400 m od značené turistické stezky (zelená) a cca 50 m od značeného místního Cinibulkova okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 57.04" E 14° 37' 38.47"

Dřevěný kříž s Ježíšem

Obec: Romanov

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kříž s Ježíšem obnovený díky Občanskému sdružení Pšovka- okrášlovací spolek Kokořínska stojí u hájovny. Byl obnoven v roce 2008 a v témže roce také slavnostně vysvěcen. Křížek je v bezvadném stavu a okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kříž s Ježíšem se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 05.64" E 14° 37' 04.89"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Prolezovačky**Obec:** Romanov**Správní území:** Mšeno**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Čočkovité dutiny v pískovcovém bloku, spojené úzkými průlezy. Útvar vznikl zvětváním horniny i různou odolností pískovce s příměsí železa. Stezka vedoucí k Prolezovačkám i samotné skály jsou velice strmé a je třeba opatrnosti.

Vazba k turistickým trasám:

Prolezovačky se nachází v dostupné vzdálenosti cca 1300 m od značené turistické stezky (zelená) a přímo na značeném místním Cinibulkově okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 02.15" E 14° 37' 45.23"**Obraznice****Obec:** Romanov**Správní území:** Mšeno**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Umělá jeskyně, která sloužila za třicetileté války jako skrýš cenných předmětů, mezi nimiž byly i obrazy – odtud pochází její název. Jeskyně je volně přístupná a okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Obraznice se nachází v dostupné vzdálenosti cca 1400 m od značené turistické stezky (zelená) a přímo na značeném místním Cinibulkově okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 01.40" E 14° 37' 42.29"**Průsečná skála****Obec:** Romanov**Správní území:** Mšeno**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Průsečná skála je stará kupecká cesta od Mšena, vytesaná hluboko v pískovcové skále. Údajně využívána i švédskými vojáky v třicetileté válce. Místo je přístupné a udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Průsečná skála se nachází přímo na značené turistické stezce (modrá) a přímo na značeném místním Cinibulkově okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 59.67" E 14° 36' 57.68"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Faraon**Obec:** Romanov**Správní území:** Mšeno**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Faraon je pojmenování pro lezecky nejpůvodnější skálu na Mšensku.

Vazba k turistickým trasám:

Skála Faraon se nachází přímo na značené turistické stezce (zelená) a přímo na značeném místním Cinibulkově okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 57.07" E 14° 37' 00.06"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Švédský val**Obec:** Romanov**Správní území:** Mšeno**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

V místě zvaném Švédský val roku 1643 tábořilo švédské vojsko pod vedením generála Torstensonsona. Val sloužil k obraně jeho ležení. Místo je velice pečlivě udržované a zajímavě je řešeno jeho zviditelnění pro turisty. Památka je zapsána do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Vazba k turistickým trasám:

Švédský val se nachází přímo u značených turistických stezek (zelená, modrá) a přímo na značeném místním Cinibulkově okruhu (naučná stezka).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 07.56" E 14° 37' 02.41"

SEDLEC

Správní území:

Mšeno

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

112

Na okraji vsi Sedlec je významné archeologické naleziště. Sedlec se nachází v CHKO Kokořínsko i v PR Kokořínský Důl.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Sedlec

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník obětem první a druhé světové války je sice udržovaný, ovšem téměř nečitelný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází na návsi přímo na značených turistických stezkách (červená, zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 300 od cyklotrasy č.0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 23.17" E 14° 36' 37.76"

Křížek – pomník padlým
Obec: Sedlec

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Křížek - pomník padlým obětem světové války je dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Křížek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 300 m od značených turistických stezek (červená, zelená) a od cyklotrasy č. 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 22.44" E 14° 36' 41.30"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Kokořínský důl
Obec: Sedlec

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní rezervace Kokořínský důl, vyhlášená roku 1953 a zaujímající rozlohu 20,97 km² je jádrem CHKO Kokořínsko. Jsou zde nejlépe v Evropě doložena počáteční stadia rozpadu kvádrových pískovců. Tyto poměrně měkké horniny byly uloženy na dně dávného moře, které sem zasahovalo na konci druhohor. Působením vnějších geomorfologických činitelů dochází k tzv. zvětrávání, jehož důsledkem jsou různé zajímavé tvary jako tzv. pokličky, voštiny, skalní okna, skalní brány, římsy, výklenky atd.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervaci Kokořínský důl prochází značené turistické stezky (červená, žlutá, modrá, zelená) a řady cyklotras.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 04.93" E 14° 35' 46.08"

SKRAMOUŠ

Správní území:

Mšeno

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

28

Skramouš je především zemědělskou vsí, prochází tudy železniční trať Mladá Boleslav – Mělník. Skramouš jako jediná část Mšena leží mimo CHKO Kokořínsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička
Obec: Skramouš

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonička je velice dobře udržovaná, v dobrém technickém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Nachází se v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 45.32" E 14° 40' 05.23"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalá studna
Obec: Skramouš

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Studna je již dnes nepoužívaná, ovšem díky místním občanům je udržovaná a ceněná jako technická památka.

Vazba k turistickým trasám:

Nachází se v dostupné vzdálenosti cca 30 m od značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 47.05" E 14° 39' 53.43"

VOJTĚCHOV

Správní území:

Mšeno

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

7

Vojtěchov je především rekreační vsí v horní části Kokořínského dolu, 4 km západně od Mšena. Vznikla v 18. století na příkaz rytíře Benedy jako součást stráneckého panství. V té době zde stával pivovar. Rodiště první české lékařky Dr. Anny Bayerové. Vojtěchov leží v CHKO Kokořínsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička
Obec: Vojtěchov

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonička je dřevěná a v ne příliš dobrém technickém stavu, pravděpodobně díky vlivu počasí na použitý materiál.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází na soukromém pozemku, v centru Vojtěchova, u silnice, přímo u značených turistických stezek (modrá, červená, zelená) a u cyklotrasy č. 143.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 42.22" E 14° 35' 53.74"

Skalní kaple v Boudecké rokli
Obec: Vojtěchov

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Skalní kaple se nachází v Boudecké rokli, je v dobrém technickém stavu, okolí udržované. O jejím původu není mnoho známo. Datuje se k roku 1514 podle vyrytého čísla.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 12.11" E 14° 36' 31.14"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Obnovený křížek

Obec: Vojtěchov

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Křížek obnovený díky Občanskému sdružení Pšovka - okrašlovací spolek Kokořínska stojí na revitalizované návsi. Je v bezvadném stavu včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Křížek se nachází u značených turistických stezek (zelená, modrá, červená) a u cyklotrasy č. 143.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 39.87" E 14° 35' 17.06"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Pokličky

Obec: Vojtěchov

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní útvar Pokličky je pro většinu návštěvníků symbolem Kokořínska. Vznikl nestejným zvětráváním pískovcových usazenin druhohorního stáří. Prostřední snadno zvětratelná část se postupně vydrolila a zůstala z ní jen úzká jehlanovitá „noha“, nesoucí pevnou až metr silnou „pokličku“. Zvětrávání však probíhá stále a nedá se mu zabránit, takže jednou dojde stejně k tomu, že se „noha“ rozsype úplně a „poklička“ se zřítí. Proto je na Pokličkách zákaz horolezeckých činností.

Vazba k turistickým trasám:

Pokličky se nachází přímo u značených turistických stezek (modrá, červená) a u cyklotrasy č. 143 a 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 19.55" E 14° 35' 20.96"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalý vojtěchovský mlýn

Obec: Vojtěchov

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Mlýn čp. 23 byl zřejmě postaven ve stejné době, jako vznikla obec – v 1. polovině 18. století. Dnes je soukromým majetkem a je využíván především k rekreačním účelům.

Vazba k turistickým trasám:

Budova mlýna se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150 m od značených turistických stezek (modrá, červená, zelená) a u cyklotrasy č. 143.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 41.20" E 14° 35' 48.71"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalý Boudecký mlýn

Obec: Vojtěchov

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Mlýn čp. 20, zvaný Bouda, je zřejmě ještě starší než mlýn Vojtěchovský. Byl hnán jedním kolem na vrchní vodu. Na přelomu století byl zvýšen a modernizován. Zachovala se pouze jedna hospodářská budova přestavěná na dnešní rekreační objekt.

Vazba k turistickým trasám:

Boudecký mlýn se nachází přímo na značených turistických stezkách (zelená, červená), v dostupné vzdálenosti cca 350m od značené turistické stezky (modrá) a od cyklotrasy č. 143.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 35.63" E 14° 35' 44.63"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Studánky Vojtěchov

Obec: Vojtěchov

Správní území: Mšeno

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

V roce 2003 a 2008 proběhly opravy a vyčištění vojtěchovských studánek. Opravy studánek proběhly za finančního příspěví Pšovky - okrašlovacího spolku Kokořínska. Nyní jsou v bezvadném stavu a okolí je udržované. Další studánka se nachází při vstupu do Boudecké rokle.

Vazba k turistickým trasám:

Studánky se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 56.17" E 14° 35' 12.78"

NEBUŽELY

Okres:

Mělník

Nadmořská výška:

311 m.n.m.

Počet obyvatel:

390

Obec Nebužely se nachází v západní části Jizerské plošiny, jejíž rovný povrch pokrytý kvalitními půdami je rozbrázněn hlubokými údolími. V oblasti je nedostatek spodní vody, jediným výrazným tokem je říčka Pšova. V nebuželském katastru bylo zaznamenáno několik archeologických nálezů. První zmínka o obci pochází z přelomu 20. a 30. let 13. století, kdy byla ves v držení panenského benediktinského kláštera sv. Jiří na Pražském hradě. Nebužely jsou dnes oblastí se zajímavou lidovou architekturou, nacházejí se zde lidové stavby, někdy nazývané selskými paláci. Nebužely neprochází turistické značení ani cyklotrasa. Nejbližší značená turistická stezka (červená) a cyklotrasa č. 142 jsou vzdáleny cca 2500m směrem na Kokořín. Obcí prochází také cyklotrasa č. 8170 s napojením na cyklotrasu č. 0008 a č. 0142.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Jiljí**Obec:** Nebužely**Správní území:** Nebužely**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Nebuželský římskokatolický kostel je pravděpodobně jedním z nejstarších v kraji. Každopádně první písemná zmínka je až z roku 1384. Jedná se o typickou jednodílnou stavbu barokního venkovského kostela s půdorysem nepravidelného kříže. Asi nejhodnotnějším prvkem interiéru je pozoruhodný mramorový náhrobek Anny Hruškové z Března. Kostel je dnes v dobrém technickém stavu s nově omítnutou věží a s udržovaným okolím. Je přístupný v určených hodinách.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází v centru Nebužel, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 28.13" E 14° 35' 21.42"**Evangelický kostel****Obec:** Nebužely**Správní území:** Nebužely**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Druhým církevním svatostánkem v obci je evangelický kostel z 18. století, původní toleranční sbor, reformované, nebo také helvétské náboženské obce. Vnitřní zařízení kostela vzalo bohužel v průběhu věků za své a budova dnes slouží jako depozitář. Kostel je v dobrém technickém stavu s místy opadanou omítkou, okolí je dobře udržované. Bývalá evangelická fara, která stojí hned vedle kostela je dnes ve vlastnictví církve a je využívána pro potřeby tzv. chráněného bydlení.

Vazba k turistickým trasám:

Evangelický kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 28.27" E 14° 35' 34.57"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Jana Nepomuckého**Obec:** Nebužely**Správní území:** Nebužely**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Jana Nepomuckého stojí na prostranství před kostelem sv. Jiljí. Je ve velice dobrém stavu, oplocená a udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 42.17" E 14° 42' 07.26"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Nebužely**Správní území:** Nebužely**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým stojí v blízkosti kostela sv. Jiljí, je čitelný, přístupný a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 31.32" E 14° 35' 16.49"**Pamětní deska padlým****Obec:** Nebužely**Správní území:** Nebužely**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pamětní deska je umístěna na zdi kostela sv. Jiljí, ihned u vchodu, v popředí stojí dřevěný kříž. Pamětní deska je čitelná a udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 29.46" E 14° 35' 21.76"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Cihelna Nebužely**Obec:** Nebužely**Správní území:** Nebužely**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Cihelna Nebužely se specializuje na výrobu pálených cihel a ruční cihelné dlažby. Jedná se o čistě přírodní produkty. Cihelná dlažba z Nebužel byla mj. použita např. při opravách Pražského hradu či Valdštejnského pláce.

Vazba k turistickým trasám:

Areál cihelny se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 39.41" E 14° 36' 43.47"**Mlýn Kroužek****Obec:** Nebužely**Správní území:** Nebužely**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova bývalého mlýna je dnes v soukromém vlastnictví a slouží především k rekreaci.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn, který vznikl pravděpodobně v 16. století využíval kola na vrchní vodu. Na přelomu 19. a 20. století byl přestavěn na zděnou budovu s Francisovou turbínou.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý mlýn Kroužek se nachází přímo u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 15.96" E 14° 34' 06.27"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Hrobka Fabiánových**Obec:** Nebužely**Správní území:** Nebužely**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zajímavá hrobka rodiny Fabiánových na místním hřbitově je v dobrém technickém stavu, přístupná a udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Místní hřbitov s hrobkou se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 28.47" E 14° 35' 53.81"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

Cihelna Nebužely, Nebužely 108, 277 34

Chov koní, Josef Bartoš, Nebužely 42, 277 34

NOSÁLOV

Do správního území Nosálova patří:

LIBOVICE, PŘÍBOHY

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

11,1 km²

Nadmořská výška:

385 m.n.m.

Počet obyvatel:

157

První zmínka o obci ležící asi 6 km severně od města Mšeno, pochází z roku 1324, kdy patřila k hradu Bezdězu. Od roku 1995 je Nosálov vesnickou památkovou rezervací, soubor lidové architektury patří k nejkrásnějším v celé oblasti. Nosálov je výchozím bodem zajímavých turistických cest různé obtížnosti do východní oblasti Polomených hor. V okolí Nosálova je vyznačeno několik okruhů pro klasickou turistiku i cykloturistiku.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička Nejsvětější trojice

Obec: Nosálov

Správní území: Nosálov

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička jejíž okolí je řádně udržované je v technicky dobrém stavu, s místy opadanou a poškozenou omítkou. Vyobrazení výjevu Nejsvětější trojice je jen těžko viditelné.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází ve středu obce na vyvýšeném místě, přímo u značených turistických stezek (modrá, žlutá), u cyklotrasy č. 0008 a cyklotrasy č. 143.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 24.56" E 14° 40' 20.58"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Památné stromy

Obec: Nosálov

Správní území: Nosálov

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Památné stromy – lípy malolisté, jejichž stáří je odhadováno na 200 let jsou v ochranném pásmu v němž není dovolena pro památné stromy žádná škodlivá činnost. Stromy se zdají být vzhledem ke svému stáří v dobrém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Památné stromy – lípy malolisté se nacházejí na návsi u roubené usedlosti, přímo u značených turistických stezek (modrá, žlutá) a u cyklotrasy č. 143.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 24.76" E 14° 40' 15.15"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Selnerovo hradiště

Obec: Nosálov

Správní území: Nosálov

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Tzv. Selnerovo hradiště je dlouhá a úzká ostružna s valy z ranného až vrcholného středověku. Celková plocha je přibližně 2 ha mezi Strenickým potokem a Žakovou roklí. Přístup je ztížen rozrostlou vegetací.

Vazba k turistickým trasám:

Selnerovo hradiště se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150m od značené turistické trasy (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 37.82" E 14° 43' 28.85"

Jeskyně Petrovina

Obec: Nosálov

Správní území: Nosálov

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Petrovina, či Vítkova jeskyně je pseudokrasová jeskyně, ve středověku uměle rozšířena, je asi 15m dlouhá a má jednu větší komůrku a několik oken. Uvnitř je vyrytý letopočet 1627. Dle pověsti to bývalo tajné místo loupežníků. Cesta k jeskyni je strmá, ale její návštěva stojí za to. Dnes je to oblíbené místo trampů, turistů a hledačů tajemného podzemí.

Vazba k turistickým trasám:

Jeskyně se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické trasy (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 49.39" E 14° 43' 01.35"

Cikánský kámen

Obec: Nosálov

Správní území: Nosálov

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodně vyhloubená jeskyně, která odnepaměti nese název „Cikánský kámen“. Tato velká prohloubenina ve skále sloužila pravděpodobně k přenocování pocestných na cestě do Žitavy. Blízkost studánky a široká louka v údolí byly jako stvořené k odpočinku lidí a dobrou pastvou pro koně. Později, v čase kdy projížděli krajem cikáni, bylo toto místo jejich odpočinkem a zastávkou na cestě dál. Nyní se jedná o oblíbené místo putujících.

Vazba k turistickým trasám:

Jeskyně Cikánský kámen se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 28' 10.17" E 14° 42' 46.81"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Spálený mlýn**Obec:** Nosálov**Správní území:** Nosálov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Tam, kde ústí Visecká rokle do Žákovského dolu je hráz bývalého mlýna a na protější straně mlýnská výpust'. Na straně visecké je dochovaný skalou ražený tunel, v současnosti zanesený pískem, který býval náhonem, jímž se voda hnala na mlýn. Nad tunelem na skálu vedly schody a povrch skály dokazuje, že tam stálo stavení. Dnes je místo dobře přístupné, cesta k němu vede podél Strenického potoka.

Charakteristika původního účelu památky:

vodní Mlýn

Vazba k turistickým trasám:

Spálený mlýn se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 56.75" E 14° 42' 52.70"**Suchý mlýn****Obec:** Nosálov**Správní území:** Nosálov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Místo, kde údajně stával Suchý mlýn, později samota s myslivnou, je považováno za tajemné místo loupežníků. Cesta k němu vedoucí je vytesaná ve skále, ve které jsou ještě patrné rýhy od železných obručí kol. V roce 1873 zde ještě stálo 6 domů. Mlýn byl zničen vodou. Dnes je na místě dochováno několik bývalých sklepů a poblíž stojících skalních bytů.

Charakteristika původního účelu památky:

vodní Mlýn se skalními obydlími

Vazba k turistickým trasám:

Zbytky Suchého mlýna se nacházejí v údolí Skalského potoka (náročnější trasa, především po dešti) u značené turistické stezky (žlutá)

Souřadnice GPS: N 50° 28' 34.90" E 14° 41' 35.36"**Skalní byty****Obec:** Nosálov**Správní území:** Nosálov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Skalní byty (až 15 místností) jsou vytesané do měkkých pískovcových skal po obou stranách údolí. Patrně patřily k dávnému tajemnému Suchému mlýnu. Jsou volně přístupné, při jejich prozkoumávání je nutno dbát zvýšené opatrnosti.

Vazba k turistickým trasám:

Vytesaná obydlí se nacházejí v údolí Skalského potoka (náročnější trasa, především po dešti) u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 28' 34.60" E 14° 41' 32.01"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Vráteňská hora**Obec:** Nosálov**Správní území:** Nosálov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Vráteňská hora je název nejen nejvyšší hory (508 m) v Polomených horách, ale především 48m vysoké tříboké ocelové telekomunikační věže. Její schodiště se 125 schody nás vyvede k ochozu rozhledny, do výše 25m. Stavba je veřejnosti přístupná v určenou dobu a nabízí nádherný výhled do míst, kam spisovatel Eduard Štorch umístil děj románu Minehava. Rozhledna je ve výborném technickém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Vráteňská hora se nachází přímo u značené turistické stezky (modrá) a cyklotrasy č. 143.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 37.09" E 14° 38' 58.35"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Vesnická památková rezervace**Obec:** Nosálov**Správní území:** Nosálov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Vesnická památková rezervace byla vyhlášena roku 1995 a zahrnuje především stavení v okolí návsi. Majitelé velice dobře památkově chráněné objekty udržují a věnují jim náležitou péči.

Vazba k turistickým trasám:

Náves se nachází přímo na značených turistických stezkách (modrá, žlutá) a cyklotrasy č. 143.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 24.82" E 14° 40' 19.40"

LIBOVICE

Správní území:

Nosálov

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

34

Obec je poprvé zmiňována v roce 1414 kdy příslušela k hradu House. Obec je však o hodně starší a údajně v těchto místech stávalo městečko, sídlo děkanátu. V roce 1593 je v Libovicích jmenována vrchnostenská hospoda. K obci náleží samota Fučík (Na Fučíkovském, Futschigfelden), roku 1834 je také pod jménem Pfürsigfeld, žilo tam 30 obyvatel v 5 domech. Spisovatel Josef Vraný (pseudonym Vavřinec Řehoř) napsal román o životě v okolí pod názvem " Libovíz ".

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička na místním hřbitově**Obec:** Libovice**Správní území:** Nosálov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička stojí v zadní části hřbitova, je včetně okolí dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se hřbitovem se nacházejí přímo u silnice vedoucí do Nosálova, přímo na cyklotrase č. 143.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 13.77" E 14° 38' 48.54"

PŘÍBOHY

Správní území:

Nosálov

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

11

První osadníci se usadili roku 1682 v lese Příbojích (Rzieboch). Podle pověsti osadu založil slezský zeman Helbich. Od roku 1700 je osada uvedena jako součást panství Houska. Roku 1720 je zakreslena jako Ribach na Müllerově mapě Čech. K osadě náležela samota Na Kreibichově. Od roku 1850 náleží k obci Libovice a spolu s ní od roku 1960 k obci Nosálov.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Památný strom**Obec:** Příbohy**Správní území:** Nosálov**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Památný strom – lípa malolistá, jejíž stáří je odhadováno na 300 let je v ochranném pásmu v němž není dovolena pro památný strom žádná škodlivá činnost. Strom se zdá být vzhledem ke svému stáří ve velmi dobrém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Památný strom – lípa malolistá se nachází na okraji návsi v dostupné vzdálenosti cca 750m od cyklotrasy č. 001.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 11.58" E 14° 38' 02.58"

ŘEPÍN

Do správního území Řepína patří:

ŽIVONÍN

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

15,31 km²

Nadmořská výška:

295 m.n.m.

Počet obyvatel:

588

První zmínka o obci Řepín je z roku 1145, kdy Řepín patřil premonstrátům a byl jedním z jejich nejstarších majetků. Počátkem 13. století patřil Řepín řádu německých rytířů brzo po jejich příchodu do Čech. Řepín je členem „Svazku obcí Kokořínsko“.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Panny Marie Vítězné

Obec: Řepín

Správní území: Řepín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel Panny Marie Vítězné z roku 1850 patří k dominantě obce. Varhany v kostele postavil Josef Prediger ve spolupráci s řezbářskou dílnou Bušků, která zhotovila varhaní skříň. Kostel nechala postavit majitelka panství Kněžna Rohanová. O Rohanech se hovořilo jako o dobrodincích chudého lidu. Kostel je v výborném technickém stavu s pěkně udržovaným okolím.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se v dostupné vzdálenosti cca 850m od značené turistické stezky (modrá) a od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 00.82" E 14° 38' 04.75"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník partyzánské skupině Národní mstitel

Obec: Řepín

Správní území: Řepín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník se nachází u budovy místní školy, je čitelný a dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 850m od značené turistické stezky (modrá) a od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 21' 59.66" E 14° 38' 48.73"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlému při obraně obce

Obec: Řepín

Správní území: Řepín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník se nachází u cesty v okrajové části obce. Je udržovaný, hůře čitelný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 650m od značené turistické stezky (modrá) a od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 63.24" E 14° 37' 54.09"

Pomník válečným obětem

Obec: Řepín

Správní území: Řepín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník se také nachází u budovy místní školy, je čitelný a dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 650m od značené turistické stezky (modrá) a od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 00.20" E 14° 38' 05.08"

Pomník k památce partyzánů

Obec: Řepín

Správní území: Řepín

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník se nachází u budovy potravin, je přístupný, čitelný a pečlivě udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 750m od značené turistické stezky (modrá) a od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 51.94" E 14° 37' 42.26"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek**Obec:** Řepín**Správní území:** Řepín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Na místě tvrze byl někdy kolem roku 1670 vystavěn barokní zámek, který ale přešel řadou stavebních úprav a přestaveb. V přestavbách zámku pokračovali i další majitelé, Rohanové. V roce 1876 prodal kníže Artur Rohan Řepín zámek tereziánské akademii ve Vídni, které patřil až do roku 1918. V tomto roce přešlo vlastnictví řepínského zámku na československý stát. Od padesátých let byl v zámku umístěn domov důchodců. V současnosti, po privatizaci je řepínský zámek v soukromém vlastnictví. Veřejnosti je přístupný pouze nevelký anglický park, obklopující zámek.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 750m od značené turistické stezky (modrá) a od cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 05.10" E 14° 37' 58.65"

ŽIVONÍN

Správní území:

Řepín

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

128

Obec Živonín se nachází v severní části okresu Mělník a je převážně zemědělská. Živonínem neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší značená turistická stezka (modrá) a cyklotrasa č. 0008. se nachází v dostupné vzdálenosti cca 2,5 km směrem na Řepín.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička**Obec:** Živonín**Správní území:** Řepín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička patří k pozoruhodnostem Živonína, byla postavena roku 1864 na památku velkého krupobití z 13. června 1863. Nyní je opravená a dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v centru Živonína, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 46.47" E 14° 38' 02.83"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Živonín**Správní území:** Řepín**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník se nachází v centru Živonína, je přístupný, čitelný a velice dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 33.37" E 14° 37' 56.03"

STRÁNKA

Do správního území Stránky patří:

TAJNÁ, OSTRÝ

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

8,78 km²

Nadmořská výška:

309 m.n.m.

Počet obyvatel:

218

Již roku 1357 se uvádí jako majitel vsi Stránky pan Berka z Vilhartic. Po změnách vlastníků ve 14.-16. století koupil statek Stránka ke svému panství Oldřich Hřán z Harasova, pán na Vidimi, po té král Rudolf II. a následně od císaře Matyáše v roce 1611 Václav st. Berka z Dubé. Správa celého majetku byla řízena ze zdejšího zámku. Zámek byl nejkrásnější a největší budovou ve vsi. Správci statku byli vždy samotní řeholníci, české národnosti a přičinili se o zachování českého jazyka v tomto kraji. Obec měla od roku 1877 školu, která byla postavena v údolí a měla tento nápis: „Cvičená mládež - obliba Boha, oslava vlasti a chloubu obce“. Škola byla jednotřídní s vlastní knihovnou, založenou společně se školou. V současné době jednotřídní již neexistuje a v budově se nachází jednacím místnost a kancelář Obecního úřadu a byt správce.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Václava

Obec: Stránka

Správní území: Stránka

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha se nachází na rozcestí Chrosušice - Kadlín. Je v zachovalém stavu, nápis je dobře čitelný, okolí je udržované, na soše jsou znát nepříznivé vlivy počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Václava se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 09.00" E 14° 39' 32.61"

Socha sv. Jana Nepomuckého

Obec: Stránka

Správní území: Stránka

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Jana Nepomuckého je silně poškozená, především v dolní části a aby se předešlo dalšímu chátrání je chráněna mříží.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází na křižovatce místních silnic, zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 0008.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 15.08" E 14° 39' 29.35"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple sv. Jana v zámku

Obec: Stránka

Správní území: Stránka

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Jedna z místností v prvním patře zámku kdysi sloužila jako kaple sv. Jana s barokním oltářem (zasvěceným matce Dobré rady). Dnes je zámek určen k bydlení. Je v dezolátním stavu a nadále chátrá.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalá kaple se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 0008 a cyklotrasy 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 13.94" E 14° 39' 33.02"

Zvonice

Obec: Stránka

Správní území: Stránka

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Dřevěná stavba tyčící se nad Stránkou je pravděpodobně zvoničkou. Je ve velice dobrém technickém stavu a okolí je udržované. Z místa, kde zvonice stojí je krásný výhled na Stránku.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonice se nachází zcela mimo značené turistické stezky, v dostupné vzdálenosti cca 50m od cyklotrasy č. 0008 a cyklotrasy 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 22.65" E 14° 39' 42.06"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Stránka

Správní území: Stránka

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým stojí na místní návsi, je pečlivě udržovaný (včetně okolí), čitelný a přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky, přímo u cyklotrasy č. 0008 a cyklotrasy 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 25.76" E 14° 39' 45.25"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Studna**Obec:** Stránka**Správní území:** Stránka**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Studna, která je téměř 70m hluboká stojí uprostřed bývalého poplužního dvora zámku. V současné době je v soukromém vlastnictví. Je v zachovalém stavu a udržovaná.

Charakteristika původního účelu památky:

Zámecká studna

Vazba k turistickým trasám:

Studna se nachází zcela mimo značené turistické stezky, přímo u cyklotrasy č. 0008 a cyklotrasy 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 13.94" E 14° 39' 33.02"**Zámecký poplužní dvůr a špýchar****Obec:** Stránka**Správní území:** Stránka**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

V současné době jsou budovy v soukromém vlastnictví a jsou využívány k podnikání. Celý areál bývalého poplužního dvora chátrá a je neudržovaný. Charakteristika původního účelu památky: Areál zámeckého poplužního dvora a špýchar.

Vazba k turistickým trasám:

Areál se nachází zcela mimo značené turistické stezky, přímo u cyklotrasy č. 0008 a cyklotrasy 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 13.94" E 14° 39' 32.77"**Hodinová věž****Obec:** Stránka**Správní území:** Stránka**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Dvoupatrová věž s barokní kopulí a hodinovým strojem bávala součástí zámku. Dnes je tato část zámku určena k bydlení.

Charakteristika původního účelu památky:

Barokní zámecká věž s hodinovým strojem.

Vazba k turistickým trasám:

Hodinová věž se nachází zcela mimo značené turistické stezky, přímo u cyklotrasy č. 0008 a cyklotrasy 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 13.83" E 14° 39' 33.50"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Trafostanice**Obec:** Stránka**Správní území:** Stránka**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zajímavostí stránečko návsi je funkční trafostanice s kadeřnictvím.

Vazba k turistickým trasám:

Trafostanice se nachází zcela mimo značené turistické stezky, přímo u cyklotrasy č. 0008 a cyklotrasy 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 25.78" E 14° 39' 32.64"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Stránka**Obec:** Stránka**Správní území:** Stránka**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zámek byl nejkrásnější a největší budovou ve vsi. Jednopatrová budova s barokní věžičkou dominuje celému okolí. Četné pokoje byly vyzdobeny malbami a soškami z augustiniánského prostředí. Dnes je část zámeckého dvora určena k bydlení a část k podnikání.

Vazba k turistickým trasám:

Areál zámku se nachází zcela mimo značené turistické stezky, přímo u cyklotrasy č. 0008 a cyklotrasy 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 13.75" E 14° 39' 33.03"**Selská brána zámku****Obec:** Stránka**Správní území:** Stránka**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Selská brána před zámekem je barokního slohu. Bývala dominantou a chloubou vjezdu do zámeckého dvora. Dnes stejně jako celý areál zámku chátrá.

Vazba k turistickým trasám:

Barokní selská brána se nachází zcela mimo značené turistické stezky, přímo u cyklotrasy č. 0008 a cyklotrasy 0009.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 13.60" E 14° 39' 32.07"

TAJNÁ

Správní území:

Stránka

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

11

Tajná je malá vesnice, část obce Stránka v okrese Mělník. Nachází se asi 1,5 km na východ od Stránky. Tajnou neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší cyklotrasy jsou č. 0008 a 0009 procházející Stránkou a nacházejí se v dostupné vzdálenosti cca 2000m.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Tajná

Správní území: Stránka

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází ve středu vesnice, je zrekonstruovaná, pečlivě včetně okolí udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 05.80" E 14° 40' 49.48"

OSTRÝ

Správní území:

Stránka

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

8

Ostrý je malá vesnice, část obce Stránka v okrese Mělník. Nachází se asi 3 km na východ od Stránky. Ostrým neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší cyklotrasy jsou č. 0008 a 0009 procházející Stránkou a nacházejí se v dostupné vzdálenosti cca 3000m.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Ostrý

Správní území: Stránka

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází ve středu Ostrého, je zrekonstruovaná, pečlivě včetně okolí udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 54.20" E 14° 42' 04.60"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

Farma GG

Chov koní a provoz jízdárny a agroturistiky.

Stránka čp. 18, 277 35

Zemědělská společnost Stránka, spol. s r. o.

Pěstování obilovin, řepky a cukrovky.

Stránka čp. 1, 277 35

STŘEMY

Do správního území Střem patří:

JENICHOV

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

11,7 km²

Nadmořská výška:

275 m.n.m.

Počet obyvatel:

360

Střemy se připomínají již od roku 1245 jako zeměpanský majetek. Tehdy královna Kunhuta Střemy darovala jistému vladykovi Lumbinovi. Část vsi ve 14. století vlastnili pražští měšťané, díl drželi také Berkové z Dubé. Ti získali patrně v 15. století celou ves a připojili ji ke Kokořínu. Střemy značně utrpěly za třicetileté války, roku 1654 zde bylo 12 usedlostí osazených a 12 pustých. Od roku 1655 byly Střemy samostatným panstvím, asi roku 1760 však byly připojeny k Dolním Beřkovickým. Dnes jsou opět samostatné. Jádrem vesnice je poměrně strmě svažité náves, původně s rybníkem v dolní části (dnes park). Náves je lemována dosti hustě řazenými usedlostmi.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Národní přírodní památka Holý vrch

Obec: Lhotka

Správní území: Lhotka

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Národní přírodní památka Holý vrch (240 m) byla vyhlášena v roce 1957. Důvodem ochrany je naleziště lýkovec vonného. V lokalitě byla zjištěna vzácná bejlomorka Dasineura daphnes, vázaná svým vývojem na lýkovec vonný.

Vazba k turistickým trasám:

Národní přírodní památka Holý vrch se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 22' 44.27" E 14° 33' 15.32"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Mlýn Štampach

Obec: Střemy

Správní území: Střemy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Bývalý mlýn je dnes včetně okolních pozemků v soukromém vlastnictví. Budova má opotřebenou fasádu, okolí je ovšem velice pečlivě udržované včetně všech „mlýnských artefaktů“.

Charakteristika původního účelu památky:

Mlýn byl zřejmě založen rodem Štampachů v 16. století. Využíval kola na vrchní vodu, která poháněla i pilu na řezání prken.

Vazba k turistickým trasám:

Budova mlýna se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 45.12" E 14° 33' 20.49"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Mlýn Štampach

Obec: Střemy

Správní území: Střemy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Bývalý mlýn je dnes včetně okolních pozemků v soukromém vlastnictví. Budova má opotřebenou fasádu, okolí je ovšem velice pečlivě udržované včetně všech „mlýnských artefaktů“.

Charakteristika původního účelu památky:

Mlýn byl zřejmě založen rodem Štampachů v 16. století. Využíval kola na vrchní vodu, která poháněla i pilu na řezání prken.

Vazba k turistickým trasám:

Budova mlýna se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 45.12" E 14° 33' 20.49"

JENICHOV

Správní území:

Sřemy

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

86

Jenichov se nachází asi 2 km na jihovýchod od Sřem. Jenichov (Lněňechov, kde pěstován pěkný len k chovu) je ves od níž na severovýchod je krásné údolí, táhnoucí se k Živonínu, Řepínu a Hostíni, stráně jsou porostlé listnatým stromovím a z něj vystupují pískovcové skály. V roce 1841 byla celá ves až na 4 domky strážena ohněm, založeným z pomsty vojínem pluku, jehož oddělení zde bylo ubytováno.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Jenichov

Správní území: Sřemy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička nacházející se u silnice směrem na Sřemy je zrekonstruovaná a velice pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 23' 04.20" E 14° 35' 11.95"

TUPADLY

Okres:

Mělník

Nadmořská výška:

185 m.n.m.

Počet obyvatel:

117

Území v povodí říčky Liběchovky bylo od doby neolitu kontinuálně osídlené. Celá oblast byla pro svůj ráz členité pahorkatiny a horský charakter osídlována výrazně později. Samostatná obec Tupadly je připomínána již roku 1363. Obyvatelé pracovali především jako drobní rolníci a v pozdějších dobách jako dělníci. V minulosti byl tok Liběchovky využíván pro pohon mlýnů a pil. V Tupadlech se dochoval objekt mlýna a zbytek náhonu. Mlýnský rybník se nedochoval. Obec Tupadly ve své současné podobě vznikla na základě referenda odtržením od bývalé střediskové obce Želízy, ke které byla násilně přidružena v rámci tehdy platné legislativy. Změnou společenských poměrů v roce 1989 se otevřela opět možnost samostatné existence obce.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička
Obec: Tupadly

Správní území: Tupadly

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonička se nachází na malém prostranství kousek od hlavní silnice. Je opravená a včetně okolí velice dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází u značených turistických stezek (modrá, zelená) a u cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 32.22" E 14° 28' 20.88"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Mokřady Dolní Liběchovky
Obec: Tupadly

Správní území: Tupadly

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Tupadly se nacházejí v oblasti přírodní rezervace Mokřady Dolní Liběchovky (36,5ha), která byla v rámci území Mokřady Liběchovky a Pšovky v roce 1997 podle Ramsarské úmluvy zařazena na seznam mokřadů mezinárodního významu. Vyskytuje se tu vzácná fauna a flóra.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervace v rámci katastrálního území Tupadly se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 38.76" E 14° 28' 18.04"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Stráně Hlubokého dolu

Obec: Tupadly

Správní území: Tupadly

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Stráně Hlubokého dolu se rozprostírá na severním horním okraji Hlubokého dolu, 200–1200 m východně od Tupadel. Rozloha přírodní památky je 4,6415 ha a vyhlášena byla roku 2001. Předmětem ochrany je pruh na hranách pískovcových skal s lesostepní vegetací a výskytem vzácných a ohrožených rostlin a živočichů.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Stráně Hlubokého dolu se nachází nad Hlubokým dolem, kterým vede značená turistická stezka (žlutá) a cyklotrasa č. 0012

Souřadnice GPS: N 50° 26' 18.10" E 14° 29' 11.79"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Tupadly

Správní území: Tupadly

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým stojí u hlavní silnice, je čitelný, přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u značené turistické stezky (zelená)

Souřadnice GPS: N 50° 26' 31.45" E 14° 28' 27.82"

Bunkry

Obec: Tupadly

Správní území: Tupadly

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

V okolí Tupadel prochází vnitrozemská pevnostní linii opevnění „Liběchovská příčka“. Z úseku nazvaného P2 - Tupadly se dochovaly jen málo objektů. Ty, které nebyly zničeny, jsou v dobrém stavu, cesta k nim bývá těžko průchodná a pevnůstky jsou někdy dobře schované.

Vazba k turistickým trasám:

Většina bunkrů se nachází přímo značené turistické stezce (zelená), nebo v jejím bezprostředním dosahu.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 04.19" E 14° 29' 13.06"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Rozhledna Slavín

Obec: Tupadly

Správní území: Tupadly

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Na vrchu Kostelec, na místě, kde stávala do roku 1650 tvrz, zaujme třicíti věž nedokončeného neorománského zámku s názvem Slavín. Tento zámek s maurskými prvky, postavený roku 1840 měl být místem umístění 24 soch významných postav českých dějin. Pouze 4 však byly dokončeny a nyní jsou umístěny v Panteonu Národního muzea v Praze. Areál rozhledny je v soukromém vlastnictví, sídlí v něm buddhistické meditační centrum a je přístupný pouze při zvláštních příležitostech.

Charakteristika původního účelu památky:

Původně stávala v těchto místech ves a tvrz Kostelec, zaniklé za třicetileté války.

Vazba k turistickým trasám:

Slavín se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 46.61" E 14° 28' 34.65"

Mlýn v Tupadlech

Obec: Tupadly

Správní území: Tupadly

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova bývalého mlýna je dnes v soukromém vlastnictví a slouží k bydlení.

Charakteristika původního účelu památky:

Mlýn existoval již v polovině 16. století. Ještě ve 30. letech 20. století měl vodní kolo na vrchní vodu.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý mlýn v Tupadlech se nachází u značených turistických stezek (zelená, modrá) a u cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 34.51" E 14° 28' 20.13"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Studánka

Obec: Tupadly

Správní území: Tupadly

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Studánka nad obcí u hlavní silnice směrem na Chudolazy je opravená, okolí je však zarostlé a neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Studánka se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 50.21" E 14° 28' 23.98"

VELKÝ BOREK

Do správního území Velký Borek patří:

MĚLNICKÁ VRUTICE, SKUHROV U MĚLNÍKA

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

10,42 km²

Nadmořská výška:

176 m.n.m.

Počet obyvatel:

835

První písemná zpráva o obci pochází z 18. dubna 1301, kdy patřila mělnické kapitule při kostele sv. Petra. Po husitských válkách, v nichž kapitula zanikla, patřila obec do vlastnictví různých šlechtických rodů. V průběhu třicetileté války se vylihnula a zanikla na téměř půl století. Obnovena byla po několika marných pokusech až v průběhu let 1685 - 1696, kdy patřila panství mělnického zámku, drženého tehdy Černíny. Již v roce 1791 byla zřízena v obci triviální škola, do níž chodili žáci i ze sousedních vesnic. Kromě polí, lesů a luk se na katastru obce nacházejí též vinohrady. Na potoce Pšovka byly v katastru obce 4 mlýny. Mohutný pramen v osadě Mělnická Vrutice (500 l/s) je dnes podchycen jako zdroj pitné vody pro vodovod Kladno - Mělník, z něhož je zásobována též celá obec. 1. září 1922 se narodil ve Velkém Borku v čp. 90 významný hudebník, první klarinetista České filharmonie, Karel Dlouhý.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Výklenková kaplička sv. Václava

Obec: Velký Borek

Správní území: Velký Borek

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Výklenková kaplička je opravená a včetně okolí velice dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 40.55" E 14° 31' 01.18"

Zvonička

Obec: Velký Borek

Správní území: Velký Borek

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonička na místní návsi je ve velice dobrém stavu a udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází u hlavní silnice, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 42.90" E 14° 30' 54.67"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Velký Borek

Správní území: Velký Borek

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým v první světové válce je v dobrém stavu, čitelný, přístupný. Okolí je mírně zarostlé a neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým na návsi se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 43.28" E 14° 30' 56.66"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pamětní deska Karlu Dlouhému

Obec: Velký Borek

Správní území: Velký Borek

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pamětní deska místnímu rodákovi Karlu Dlouhému byla slavnostně odhalena v říjnu roku 2007.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 15.97" E 14° 30' 12.76"

MĚLNICKÁ VRUTICE

Správní území:

Velký Borek

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

95

Mělnická Vrutice leží asi 5,5 km východně od Mělníka, na potoce Pšovka. Poprvé je připomínána roku 1228. V okolí se nachází významná pramenná oblast pitné vody, vodárna soustřeďuje vodu z pramenů v Řepínském dole a zásobuje odtud některá města Středočeského kraje.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Mělnická Vrutice

Správní území: Velký Borek

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je opravená, přístupná a velice dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 250m od cyklotrasy č. 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 49.05" E 14° 33' 12.66"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Národní přírodní rezervace Polabská černava
Obec: Mělnická Vrutice

Správní území: Velký Borek

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Národní přírodní rezervace Polabská černava je unikátní lokalitou společenstev vápnatých slatin (černav) - jejich zachování je zde i hlavním předmětem ochrany. Byla vyhlášena již v roce 1946 na rozloze 7,7 ha. Jedná se o rozsáhlé území na zbytku mohutného slatinného ložiska na západním okraji obce Mělnická Vrutice v údolní nivě Pšovky.

Vazba k turistickým trasám:

Národní přírodní rezervace Polabská černava se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 28.13" E 14° 32' 34.91"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pamětní deska padlým
Obec: Mělnická Vrutice

Správní území: Velký Borek

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pamětní deska padlým se nachází na rodinném domě, je dobře čitelná, přístupná a udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska padlým se nachází u značené turistické stezky (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 250m od cyklotrasy č. 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 48.72" E 14° 33' 09.68"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Dolní mlýn
Obec: Mělnická Vrutice

Správní území: Velký Borek

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova bývalého mlýna je v dobrém technickém stavu včetně okolí.

Charakteristika původního účelu památky:

Dolní mlýn byl postaven před rokem 1800. Díky silným vrutickým pramenům mohl být poháněn dvěma koly na spodní vodu. Již roku 1898 zde byla instalována Girardova turbína, kterou majitel o 25 let později vyměnil za turbínu Francisovu.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý mlýn se nachází v dostupné vzdálenosti cca 20 m od značené turistické stezky (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 150 m od cyklotrasy č. 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 45.31" E 14° 33' 05.52"

Horní mlýn
Obec: Mělnická Vrutice

Správní území: Velký Borek

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova bývalého mlýna je v dobrém technickém stavu, včetně okolí udržovaná. V soukromém vlastnictví.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn, který vznikl roku 1874 a uvnitř objektu je dosud zachována technologie mlýna. Mlýn byl poháněn kolem na vrchní vodu.

Vazba k turistickým trasám:

Mlýn se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 20' 56.52" E 14° 33' 38.51"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Velký pramen**Obec:** Mělnická Vrutice**Správní území:** Velký Borek**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Ve vsi se nacházel tzv. „Velký pramen“ - soustředěný vývěr podzemních vod vyvěrající ve velkém pramenném jezírku na dolním konci vsi, nedaleko železničního přejezdu. Část vody vyvěrala skrytě přímo do koryta nedalekého toku Pšovky. V roce 1972 bylo zahájeno jímání podzemní vody skupinou vrtů v nedalekém Řepínském dole a v roce 1979 další skupinou v údolí Pšovky. Krátce po zahájení jímání pramen zanikl. Dočasně se znovu objevil během krátkého extrémně vlhkého období v 80. letech 20. století. Dnes je pramenní jezírko suché. V dnešní době tento pramen zásobuje 250 tisíc obyvatel. Tato voda odpovídá parametrům kojenecké vody.

Charakteristika původního účelu památky:

Pramenní jezírko.

Vazba k turistickým trasám:

„Velký pramen“ se nachází v dostupné vzdálenosti cca 500m od značené turistické stezky (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 200m od cyklotrasy 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 48.72" E 14° 33' 09.68"

SKUHROV U MĚLNÍKA

Správní území:

Velký Borek

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

65

Osada Skuhrov leží 2 km jihovýchodně od města Mělníka na silnici číslo I/16. Skuhrovem protéká potok Pšovka. V osadě stávaly dva mlýny. První tzv. Horní fungoval již ve 13. století. V 19. století měl pět kol. Ve mlýně byla i pila. Druhý – Dolní mlýn pocházel z roku 1864 a byla zde dvě kola na spodní vodu. V roce 1910 vyhořel. Později byl mlýn předělán na továrnu vyrábějící lepenku a papír, která zde působila do roku 1940.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Jana Nepomuckého**Obec:** Skuhrov u Mělníka**Správní území:** Velký Borek**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha je velice ceněnou skuhrovskou náboženskou památkou, je v dobrém stavu a včetně okolí je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 20' 32.07" E 14° 30' 27.84"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalý mlýn**Obec:** Skuhrov u Mělníka**Správní území:** Velký Borek**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova bývalého mlýna je v dobrém technickém stavu, okolí dobře udržované. Pravděpodobně slouží k soukromým účelům.

Charakteristika původního účelu památky:

První zmínka o mlýnu pochází z roku 1761. Mlýn měl tři kola na vrchní vodu. V roce 1905 vyhořel, byl znovu postaven jako umělecký a vybaven reakční turbínou.

Vazba k turistickým trasám:

Budova bývalého mlýna se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 8162.

Souřadnice GPS: N 50° 20' 22.46" E 14° 32' 44.18"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Vinohrad Turbovice**Obec:** Skuhrov u Mělníka**Správní území:** Velký Borek**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Na katastru Velkého Borku se nacházejí kromě lesů a luk též vinohrady. K nim patří usedlost v Turbovicích s velkým kládovým lilem z roku 1727.

Vazba k turistickým trasám:

Vinohrady Turbovice se nacházejí u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 19' 41.07" E 14° 30' 45.12"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

JS EQILON

Ilona Růžičková, Mělnická Vrutice

BENKOR Velký Borek-Mělnická Vrutice 72, 277 31
www.benkor.cz

VIDIM

Okres:

Mělník

Nadmořská výška:

313 m.n.m.

Počet obyvatel:

183

Vidim leží na výšině, ze dvou stran ohraničené skalními roklemi. Jméno Vidim je zapsáno prvně roku 1294, kdy část patřila klášteru zbraslavskému a od roku 1295 zde uplatňovalo určité zájmy i biskupství pražské. Počátkem 14. století zde stála tvrz. V roce 1620 se na panství vzbouřili poddaní a přepadli vidimskou tvrz a dvůr, obojí zpusťovali a zapálili. Požár se z dvora rozšířil na ves, která téměř celá lehla popelem. V letech 1661-1700 dochází k radikální germanizaci celého zdejšího kraje a zvláště Vidimi, která byla více než z poloviny poněmčena. Dříve byla Vidim poměrně velkou obcí, měla přes 700 obyvatel, dnes je jejich počet sotva třetinový.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Martina**Obec:** Vidim**Správní území:** Vidim**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Novogotický kostel sv. Martina s průčelní věží pochází z roku 1878. Kostel je v dobrém technickém stavu s lehce poškozenou fasádou. Okolí kostela je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází na vidimské návsi, přímo u značených turistických stezek (modrá, zelená) a cca 500 m od cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 23.52" E 14° 31' 58.59"**Kaple sv. Václava****Obec:** Vidim**Správní území:** Vidim**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaple stojí mezi dvěma stromy u silnice, bohužel nepůsobí příliš udržovaným dojmem, má poškozenou fasádu a interiér, okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází přímo na značené turistické stezce (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 27' 55.76" E 14° 31' 27.14"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Skalní výklenková kaplička

Obec: Dolní Vidím

Správní území: Vidím

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Skalní výklenková kaplička a její okolí jsou svědomitě udržované, na kapličce jsou znát vlivy počasí. V blízkosti kapličky je posezení vhodné k odpočinku i rozjímání.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází přímo u značené turistické stezky (modrá) a cyklotrasy č.0012.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 13.01" E 14° 31' 10.08"

Socha sv. Jana Nepomuckého

Obec: Vidím

Správní území: Vidím

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha a její okolí jsou neudržované, socha není dobře viditelná a jsou na ní znát vlivy počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází na návsi, přímo u značených turistických stezek (modrá, zelená) a cca 500m od cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 02.05" E 14° 31' 26.40"

Zvonička

Obec: Dolní Vidím

Správní území: Vidím

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Dřevěná zvonička je ve velice dobrém technickém stavu, funkční, okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 300m od značených turistických stezek (modrá, zelená) a přímo u cyklotrasy č.0012.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 15.15" E 14° 31' 04.30"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Starý zámek

Obec: Vidím

Správní území: Vidím

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Skromné pozůstatky skalního hradu založeného pravděpodobně ve 13. století. Roku 1318 zde pobýval Půta z Vidimi. Doba zániku hradu není známa. Do dnes dochována jedna tesaná místnůstka, cisterna a draže po trámech. Přístup k zámku je dosti strmý, je třeba být při výstupu opatrný.

Vazba k turistickým trasám:

Starý zámek se nachází přímo na značené turistické trase (modrá) a v dostupné vzdálenosti cca 50m od cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 09.23" E 14° 30' 48.61"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým na návsi

Obec: Vidím

Správní území: Vidím

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým se nachází na návsi, je dobře čitelný a udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází přímo u značených turistických stezek (modrá, zelená) a cca 500m od cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 15.07" E 14° 37' 42.33"

Pomník letců

Obec: Vidím

Správní území: Vidím

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník letců je ve velmi špatném stavu, nečitelný, zarostlý, okolí neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází přímo u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 28' 01.23" E 14° 31' 12.44"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Park a vyhlídkové lávky

Obec: Vidim

Správní území: Vidim

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Vyhlídkové lávky se nacházejí v dostupné vzdálenosti cca 100m od značených turistických stezek (modrá, zelená) a cca 500m od cyklotrasy č. 0012.

Vazba k turistickým trasám:

Starý zámek se nachází přímo na značené turistické trase (modrá) a v dostupné vzdálenosti cca 50m od cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 56.05" E 14° 31' 42.60"

Vodárna

Obec: Vidim

Správní území: Vidim

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Areál vodárny s dětským statkem a hřištěm a řadou dalších aktivit a služeb je nově zrekonstruovaný a udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Areál se nachází poblíž zámku, v dostupné vzdálenosti cca 50m od značených turistických stezek (modrá, zelená) a cca 250m od cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 01.81" E 14° 31' 34.86"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Vidim

Obec: Vidim

Správní území: Vidim

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Vidimský zámek byl postaven v někdejší Horní Vidimi proti kostelu sv. Martina, pravděpodobně v polovině 18. století za Swertz-Sporků. Současně se zámek byl založen rozsáhlý park s několika stržemi překlenutými můstkem. Proti hlavnímu průčelí je zahradní pavilónek. Výzdobu parku doplnily v druhé polovině 18. století sochy antických bohů. Dnes slouží vidimský zámek, obklopený krásným, ale zanedbaným parkem s mnohými vzácnými dřevinami, jako domov duchodců.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 20m od značených turistických stezek (modrá, zelená) a cca 200m od cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 58.74" E 14° 31' 32.19"

VYSOKÁ

Do správního území Vysoké patří:

BOSYNĚ, CHODEČ, STRÁŽNICE, STŘEDNICE

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

28,4 km²

Nadmořská výška:

315 m.n.m.

Počet obyvatel:

776

První zmínka je z roku 1227, když kostel a ves patřily k panství Mělnickému. V roce 1522 část patří ke Kokořínu, v roce 1547 část k Bosyni a poté vše opět k mělnickému hradu. Vysoká se nachází 6 km východně od Liběchova a 3 km jihozápadně od Kokořína. Obec je členem Svazku obcí „Sdružení obcí Kokořínska“. V jejím okolí jsou nádherné výhledy.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Václava

Obec: Vysoká

Správní území: Vysoká

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pozdně barokní kostel sv. Václava z let 1752-53 je postavený dle návrhu A. Luraga. Jedná se o jednodílnou stavbu s hranolovou věží s cibulovou bání. Kostel je plně funkční s lehce zašlou a místy poškozenou fasádou, okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Václava se nachází přímo na nepravidelné návsi, u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 24' 44.27" E 14° 32' 15.32"

Toleranční evangelický kostel Podobojí

Obec: Vysoká

Správní území: Vysoká

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Evangelický kostel Podobojí pochází z roku 1786. Stavba obdélného půdorysu s oblými nárožními je v dobrém technickém stavu včetně udržovaného evangelického hřbitova.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel Podobojí se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 24' 46.18" E 14° 31' 57.93"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička**Obec:** Vysoká**Správní území:** Vysoká**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička je zrekonstruovaná a velice dobře udržovaná, včetně funkčního zajištění vybavení.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází při okraji obce, u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 24' 55.22" E 14° 32' 32.81"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Mrzínov**Obec:** Vysoká**Správní území:** Vysoká**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Přírodní památka Mrzínov je strmé východní úbočí krátkého údolí 1700 m jižně od Vysoké, 700 m severně od vodní nádrže Lhotka o výměře 0,8705 ha. Území bylo Přírodní památkou vyhlášeno v roce 2000. Předmětem ochrany je stráž stepního charakteru s populacemi několika vzácných druhů rostlin

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Mrzínov se nachází v dostupné vzdálenosti cca 1500m od značené turistické stezky (žlutá) a cyklotrasy č. 142.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 06.12" E 14° 32' 46.39"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Vysoká**Správní území:** Vysoká**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým vojínům ve světové válce je velice pečlivě udržován, nachází se na obecní škole.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým budova obecní školy se nacházejí u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 24' 41.96" E 14° 32' 12.68"**Pomník padlému u kostela sv. Václava****Obec:** Vysoká**Správní území:** Vysoká**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník s oplocením u zdi kostela sv. Václava je věnován Františku Mrázovi. Pomník i okolí jsou neudržované, pomník je poškozený vlivy počasí, zeď kostela za ním má silně poškozenou fasádu.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník a kostel se nacházejí u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 24' 48.43" E 14° 32' 15.36"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pamětní deska Mistru Janu Husovi**Obec:** Vysoká**Správní území:** Vysoká**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pamětní deska se nachází na zdi Evangelického kostela, je čitelná, volně přístupná, lehce poškozená vlivy počasí. Je věnována Mistru Janu Husovi 1415-1915.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska s kostelem se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 24' 47.43" E 14° 31' 58.18"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pamětní deska T. G. Masarykovi

Obec: Vysoká

Správní území: Vysoká

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pamětní deska je věnována T. G. Masarykovi a nachází se na budově obecní školy. Je dobře čitelná a udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska a budova obecní školy se nacházejí u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 24' 43.92" E 14° 32' 11.78"

Socha Inteligence

Obec: Vysoká

Správní území: Vysoká

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha z roku 1909 od J. Mařatky nazvaná Inteligence zdobí místní evangelický hřbitov. Socha od J. Gočára stojí nad hrobkou rodiny Kučerovy.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází na hřbitově Evangelického kostela Podobojí, který se nacházejí u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 24' 44.55" E 14° 31' 58.70"

BOSYNĚ

Správní území:

Vysoká

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

101

Bosyně je připomínána od roku 1295, kdy jsou doloženi Šebastián a Petr z Bosyně. Ves byla rozdělena na několik statků. Od počátku 17. století se v Bosyni začali usazovat Židé. V té době tu bývala i modlitebna. Bosyně se nachází asi 1,5 km na severovýchod od Vysoké. Nachází se v CHKO i PR Kokořínský důl.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Židovský hřbitov

Obec: Bosyně

Správní území: Vysoká

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Hřbitov pochází asi z poloviny 18. století. V současné době je značně zpustlý a zarostlý. Dochovalo se jen málo kompletních náhrobků, jejich větších či menších fragmentů v areálu najdeme asi 40. Nejstarší pocházejí pravděpodobně z druhé poloviny 18. století, nejmladší čitelný náhrobek je z roku 1886.

Vazba k turistickým trasám:

Židovský hřbitov se nachází u silnice směrem na Janovu Ves, v dostupné vzdálenosti cca 600m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 25' 06.88" E 14° 33' 14.06"

Zvonička

Obec: Bosyně

Správní území: Vysoká

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonička dnes pravděpodobně nefunguje, je ve špatném technickém stavu s neudržovaným okolím.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 24' 50.54" E 14° 32' 54.42"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Bosyně - bývalá tvrz**Obec:** Bosyně**Správní území:** Vysoká**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zámek - původně tvrz připomínaná v roce 1408 v držení Jana Homuta, v 70. letech 16. století ji získal Jiří Kaplíř ze Sulevic. V roce 1587 ji koupil Albrecht Pětipeský z Chýš a po roce 1669 Pachtové z Rájova, kteří tvrz přestavěli na jednoduchý, jednopatrový barokní zámek obdélníkového půdorysu. V 2. polovině 20. století patřil zámek státnímu statku a sloužil jeho potřebám. Dnes je v soukromém držení a stále slouží potřebám statku.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 24' 50.71" E 14° 32' 50.66"

CHODEČ

Správní území:

Vysoká

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

51

Chodeč je malá vesnice asi 1,5 km na sever od Vysoké. První zmínka je z roku 1352, v letech 1390-1399 ves náleží společně lounskému měšťanu Jakubu Rybkovi, Ježku Valevici a Jindřichu z Chodeče. V roce 1408 Chodeč kupuje Jan Homut z Bosyně, v roce 1547 je ves odňata obci Mělnické a připsána Jiřímu Homutu z Bosyně, v 17. století ves vlastní rod Kyjů z Hyršveldu a poslední panství Liblické.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička**Obec:** Chodeč**Správní území:** Vysoká**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička je v dobrém technickém stavu s lehce poškozenou omítkou v dolní části. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází na návsi u křížku, zcela mimo značenou turistickou stezku.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 08.14" E 14° 31' 32.30"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Chodeč**Správní území:** Vysoká**Okres:** Mělník**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým je v dobrém stavu, čitelný, oplocený, udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u silnice, zcela mimo značenou turistickou stezku.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 12.68" E 14° 31' 27.46"

STRÁŽNICE

Správní území:

Vysoká

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

139

Strážnice se nachází se asi 1,5 km na západ od Vysoké na úpatí kopce Strážnice (325 m). Strážnici prochází značená turistická stezka (žlutá).

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní park Rymaň
Obec: Strážnice

Správní území: Vysoká

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Toto území dokumentuje typický ráz krajiny s charakteristickými prvky, jakými jsou lesní porosty, dřeviny rostoucí mimo les, pásy křovin oddělující jednotlivá pole a stráně s teplomilnou květenou.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní park se nachází zcela mimo značenou turistickou stezku.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 31.76" E 14° 29' 13.26"

STŘEDNICE

Správní území:

Vysoká

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

237

Střednice se nachází asi 1 km na západ od Vysoké. Střednici neprochází žádná turistická značení. Nejbližší značená turistická značka (žlutá) se nachází v dostupné vzdálenosti cca 500m v sousední Strážnici.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Zrušená železniční trať
Obec: Střednice

Správní území: Vysoká

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Zrušená železniční trať je technická památka zařazená do oficiální elektronické databáze. Jedná se o která vznikla v roce 1897. Před zrušením v roce 1974 sloužila jako osobní i nákladní doprava. V současné době je na místě trati průjezdná polní cesta.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalá železniční trať se nachází zcela mimo značenou turistickou stezku.

Souřadnice GPS: N 50° 24' 08.93" E 14° 31' 22.51"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

ŽELÍZY

Do správního území Želíz patří:

NOVÉ TUPADLY, SITNÉ

Okres:

Mělník

Katastrální výměra:

19,82 km²

Nadmořská výška:

230 m.n.m.

Počet obyvatel:

510

Želízy jsou starou slovanskou obcí. Písemná zmínka je již z roku 1360, kdy Mikuláš Pátek ze Želez pronajal svůj zdejší statek klášteřu premonstrátů na Strahově. Součástí obce je bývalá ves Malý Hubenov, o níž první písemná zmínka pochází z roku 1376. Původ názvu obce Želízy není dosud plně objasněn. Nejspíše je však odvozen od železitých pramenů, které se zde v minulosti nacházely. Obec Želízy leží ve středočeském kraji v severozápadní části okresu Mělník. Obcí prochází hranice dvou chráněných území, Chráněné krajinné oblasti Kokořínsko a přírodního parku Rymář. Obcí protéká říčka Liběchovka. Na jejích březích se na sever od obce rozkládá přírodní rezervace „Mokřady Dolní Liběchovky“. Želízy jsou vyhledávaným turistickým místem díky sochařskému umění Václava Levého - významného českého sochaře, zakladatele „moderního“ českého sochařství a učitele sochaře Josefa Myslbeka. Václav Levý v první polovině 19. století vytvořil v okolních pískovcových skalách komplex plastik při Brocenské cestě, který je turisticky velmi ceněn. Obcí prochází hranice CHKO Kokořínsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička sv. Máří Magdaleny

Obec: Želízy

Správní území: Želízy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je vytesaná do pískovce, má polokruhový portál, čelní stěnu zdobí již zašlý reliéf. Autorem je sochař Václav Levý. Cesta k ní je nenáročná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází přímo u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 49.28" E 14° 27' 05.66"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Čertovy hlavy

Obec: Želízy

Správní území: Želízy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Čertovy hlavy jsou asi 9 m vysoké skalní reliéfy dvou obřích (čertovských) hlav vytesaných do pískovcových bloků v borovém lese nad obcí. Jedná se o dílo sochaře Václava Levého z let okolo roku 1840. Reliéfy jsou v současné době již dosti poškozeny povětrnostními vlivy a zejména lidskou nekázní spočívající v lezení po nich.

Vazba k turistickým trasám:

Čertovy hlavy se nacházejí přímo u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 25' 13.24" E 14° 27' 52.91"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Had

Obec: Želízy

Správní území: Želízy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Skalní blok v jehož dolní části je do pískovce vytesána plastika Had. Nad jeho mohutným, asi 9m dlouhým svíjejícím se tělem je již málo zřetelný reliéf sekery. Také toto Levého dílo je dnes poškozeno.

Vazba k turistickým trasám:

Plastika Had se nachází přímo u značených turistických stezek (modrá, žlutá) a u cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 18.00" E 14° 27' 01.49"

Sfinga

Obec: Želízy

Správní území: Želízy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Nad rozcestím se zvedá skalka, v jejíž stěně je vytesán obličej Sfingy, zjevně mladšího původu než předchozí plastiky.

Vazba k turistickým trasám:

Sfinga se nachází přímo u značených turistických stezek (modrá, žlutá) a u cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 11.07" E 14° 27' 06.59"

Mordloch, Sedm chlebů a Žabí

Obec: Želízy

Správní území: Želízy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Lokalita se skalami a vyhloubenou jeskyňkou jménem Mordloch, nebo také Vražedná díra připomíná nepříliš šťastné události, které se zde odehrály. Na poměrně velkou obyvatelnou prostorou (asi 6x5m) navazuje delší nízká chodba. Za třicetileté války prý sloužila jako útočiště. Na prostranství před ní se tyčí skalní jehla Sedm chlebů – připomíná právě daný počet na sebe položeného pečiva. Další jeskyně leží vpravo od cesty. Vznikla zvětráním méně odolné vrstvy pískovce, má několik oken a nad vchodem vytesán nápis Žabí.

Vazba k turistickým trasám:

Lokalita se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá)

Souřadnice GPS: N 50° 26' 31.67" E 14° 27' 36.45"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Naučná stezka Mokřady Liběchovky

Obec: Želízy

Správní území: Želízy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Naučná stezka pojednává o přírodní rezervaci Mokřady Dolní Liběchovky (36,5ha), která byla v rámci území Mokřady Liběchovky a Pšovky v roce 1997 podle Ramsarské úmluvy zařazena na seznam mokřadů mezinárodního významu. Vyskytuje se tu vzácná fauna a flóra.

Vazba k turistickým trasám:

Naučná stezka se většinou nachází přímo u značené turistické stezky (modrá), či v jejích dosahu.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 34.69" E 14° 27' 41.63"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkr

Obec: Želízy

Správní území: Želízy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Dochovaný bunkr se nalézá nad obcí Želízy u osady Malý Hubenov. Na střeše pevnůstky je postavený posed.

Vazba k turistickým trasám:

Bunkr se nachází na rozhraní paseky a lesa, dostupné vzdálenosti cca 250m od značené turistické stezky (modrá) a od cyklotrasy č. 0012.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 25.47" E 14° 26' 68.52"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Mlýn v Želízích

Obec: Želízy

Správní území: Želízy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

V současné době je budova bývalého mlýna v soukromém vlastnictví a slouží k bydlení. Budova je velice dobře udržovaná.

Charakteristika původního účelu památky:

Velmi moderní válcový mlýn poháněný Francisovou turbínou.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý mlýn se nachází u značených turistických stezek (modrá, žlutá) a u cyklotrasy č. 0010.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 27.13" E 14° 27' 52.11"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pamětní deska Franze Kafky

Obec: Želízy

Správní území: Želízy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Pamětní deska na budově čp. 76 – bývalý Stüdlův penzion, byla spisovateli odhalena v roce 1999.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (modrá) a přímo u cyklotrasy č. 0010.

Souřadnice GPS: N 50° 25' 10.40" E 14° 27' 44.08"

NOVÉ TUPADLY

Správní území:

Želízy

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

6

Nové Tupadly, část obce Sitné, byly založeny Prokopem Hartmannem z Klarštejna, majitelem panství, kolem roku 1790. V roce 1843 zde bylo 8 domů, v nichž žilo 50 občanů, převážně Němců. V současnosti slouží tato část převážně k letní rekreaci. Nové Tupadly se nachází asi 2,5 km na severovýchod od Želíz na úpatí Hlubokého dolu.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Sušárna chmele
Obec: Nové Tupadly

Správní území: Sitné - Želízy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Sušárna chmele vytesaná ve skále, jako součást pískovcového skalního města nedaleko osady, se dochovala z doby pěstování chmele, tzv. dubského zelenáče. Památka je volně přístupná, není však nijak značená. Vhodné je informovat se o ní u místních.

Vazba k turistickým trasám:

Skalní sušárna chmele se nachází zcela mimo značenou turistickou stezku.

Souřadnice GPS: N 50° 26' 41.93" E 14° 29' 39.68"

SITNÉ

Správní území:

Želízy

Okres:

Mělník

Počet obyvatel:

63

V písemných dokladech je doložena až koncem 15. století. Podle nejstarších záznamů měla obec v roce 1843 24 domů a 133 obyvatel. V roce 1995 byla část obce vyhlášena památkovou zónou vzhledem k zachovaným objektům lidové architektury (roubené chalupy). Sitné se nachází se asi 4,5 km na severovýchod od Želíz u Sitenského dolu, což je široké údolí vroubené pískovci.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Studánky
Obec: Sitné

Správní území: Želízy

Okres: Mělník

Popis památky a stávajícího stavu:

Studánky – podzemní shromažďovací nádrž z pískovcových kvádrů, volně přístupná.

Vazba k turistickým trasám:

Technická památka Studánky se nachází zcela mimo značenou turistickou stezku. Dostaneme se k ní polní cestou vedoucí vpravo od silnice ze Želíz směrem na Sitné (u odpočívadla).

Souřadnice GPS: N 50° 26' 15.80" E 14° 30' 39.00"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

VOJENSKÉ PAMÁTKY

TECHNICKÉ PAMÁTKY

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

na území

BĚLÁ POD BEZDĚZEM

Do správního území Bělé p. Bezdězem patří patří:

BEZDĚDICE, BŘEZINKA, HLÍNOVIŠTĚ, VRCHBĚLÁ

Okres:

Mladá Boleslav

Katastrální výměra:

63,20 km²

Nadmořská výška:

315 m.n.m.

Počet obyvatel:

4 830

Město Bělá pod Bezdězem vzniklo přenesením práv města, jež se rozkládalo na úpatí kopce Bezdězu a trpělo nedostatkem vody, na místo při potoku Bělá. Svolení k tomu dal král Václav II. roku 1304 a městská práva potvrdil zástavní držitel bezdězských statků Hynek Berka z Dubé a Lipé listinou, která je zachována a město neslo název Nový Bezděz. Toto jméno se však neujalo a bylo nahrazeno názvem původní osady Bělá. Mělo se stát významným hospodářským střediskem kraje, což v jeho pravidelném půdoryse dosvědčuje velké tržiště, nynější náměstí. Po založení augustiniánského kláštera roku 1345 mělo město být i střediskem kulturním. Slibný rozvoj s vzkvétajícími řemesly a obchodem však skončil za vlády Václava IV. Ze zástavního držení město i celý korunní statek Bezděz vykoupil Karel IV. a za husitských válek ho opět zastavil Zikmund a později Jiří z Poděbrad tentokrát pánům z Michalovi. Za husitských válek byla Bělá několikrát dobytá a obsazena vojskem. Když nastaly klidnější časy, zůstalo město dál v zástavním držení rodu Michaloviců. Po vymření rodu pánů z Michalovi po meči, zástavní panství zdědila sestra Magdaléna provdaná za Jana Tovačovského z Cimburka, poté pánům z Janovic. Právě Jan z Janovic nechal v roce 1502 vybudovat městu vodovod. A pak tu byli především Berkové z Dubé - za Aleše, roku 1586 zápisný statek Bělá a Kuřivody kupují (od krále Rudolfa s povolením sněmů) dědičně. Roku 1622 koupil zkonfiskované statky Bohuchvala Berky Albrecht z Valdštejna. Ten uvalil na město značné daně. Po jeho zavraždění připadla Bělá Vlachovi Markraběti Caretto - Millesimo, od něhož ji roku 1678 koupil hrabě Arnošt Josef z Valdštejna. Jeho rod ji držel až do roku 1848. Za třicetileté války Bělá velmi trpěla opakovanými nájezdy Švédů a byla téměř zničena obrovským požárem v roce 1635. V 18. století se opět vzpamatovala řemesla, zejména tkalcovské a soukenické. V roce 1765 byla v bělském zámku zřízena manufaktura, kde byly zaměstnány ponejvíce děti, vzrůstala se papírna, založená v roce 1696 a dále, v 19. století byla založena továrna na sukna a vlněné látky. V roce 1855 zde byla zřízena lesnická škola, přeložená v roce 1904 do Zákup. Bělá se 5.12.1865 stala sídlem okresního zastupitelstva a okresního soudu. Po první světové válce došlo k hospodářské krizi, která ve třicátých letech zadusila textilku. V roce 1938 po německém záboru pohraničí se ocitla na samé hranici protektorátu. Město vždy patřilo k rekreačním oblastem. V místě je krásné koupaliště. Okolí města je vhodné pro pěší turistiku. Je zde dobře vyznačeno několik zajímavých turistických tras vedoucích krásnou krajinou. Uprostřed města je starobylý park, založený bývalou lesnickou školou, která ve městě sídlila. Zde jsou po dobu letní sezony pořádány každý pátek v podvečer koncerty. V lesích kolem města je možnost houbaření a sběru borůvek. Soukromý jezdecký areál nabízí jízdu na koni.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Děkanský chrám Povýšení sv. Kříže

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Chrámský byl vybudován současně s nově zakládaným městem, ale požár v roce 1635 jej až na sakristii a část kněžiště úplně zničil. Sakristie je tedy zachovaná v původním gotickém slohu s krásnou křížovou klenbou. V roce 1650 byla věž i chrámová loď obnoveny, přičemž bylo využito zachovaných gotických zdí pětibokého závěru východní části presbyteria. Děkanský chrám Povýšení sv. Kříže je v dobrém technickém stavu, se zřetelně poškozenou omítkou vlivy počasí. Okolí je výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Děkanský chrám Povýšení sv. Kříže se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100 m od značených turistických stezek (zelená, červená) a od cyklotrasy č. 0060 a č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 30' 02.28" E 14° 48' 15.89"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Augustiniánský klášter a chrám sv. Václava

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Klášter byl založen roku 1345 Hynkem Berkou z Dubé pro řeholníky řádu sv. Augustina. Chrám sv. Václava je až z roku 1712. Za husitských válek byl klášter vypálen. Roku 1624 daroval Albrecht z Valdštejna řeholníkům Bezděz. Těm se však na Bezdězi příliš nelíbilo a vrátili se zpět do Bělé. Po smrti Albrechta z Valdštejna klášter chátral. K jeho obnovení došlo kolem roku 1650 za převora Hugolina Waldera z Eichstadtu. Obnovu prováděl architekt Binago a stavbu dokončil vlašský stavitel Baltazar Casanova roku 1659. V kapli sv. Mikuláše tzv. „Černé kapli“ stěny vymalovány freskami pravděpodobně z první poloviny osmnáctého století snad ze života august. řádových světců, na čelní stěně freska Duše v očistci, po ní na pravé straně kostlivci s atributy představitelů světské moci vojevůdce a císaře, za nimi v malovaném výklenku hromada lebek a žezlo. Pod výklenkem další kostlivci bez zjevného označení. Po levé straně kostlivci s atributy duchovenstva: papeže, kardinála a biskupa a v malovaném výklenku opět lebky a hnáty. V patře kláštera nově zrestaurovaný, barokní, bohatě malovaný, dřevěný strop. Chrám sv. Václava i Augustiniánský klášter jsou v dobrém technickém stavu. Jejich omítka je však místy poškozená či opadaná. Okolí chrámu i kláštera je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Augustiniánský klášter a Chrám sv. Václava se nacházejí v dostupné vzdálenosti cca 150m od značených turistických stezek (zelená, červená) a od cyklotrasy č. 3040 a č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 30' 11.66" E 14° 48' 01.73"

Kaple na místním hřbitově

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Nový městský hřbitov byl založen v roce 1921. Kaple s téže doby vyprojektoval a stavbu provedl bělský rodák, stavitel Krejbič. Kaple je ve výborném technickém stavu, včetně okolí perfektně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 29' 52.91" E 14° 47' 53.38"

Kaplička v Podolí

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička stojí v místech kde dříve vedla cesta k Mnichovu Hradišti, stojí značně nachýlená a v symbióze (kdo s koho) přežívá se vzrostlou lípou. Tím jak strom sílí, kaplička se víc naklání a v tomto soužití může přežít jen jeden... Kaplička je tedy v dezolátním stavu, je provizorně zajištěna proti zboření, hrozí nebezpečí úrazu.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (červená) a od cyklotrasy č. 0060.

Souřadnice GPS: N 50° 30' 00.47" E 14° 48' 58.46"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička pod zámek

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička z počátku 19. století, původně se soškou sv. Jana Nepomuckého stojí v Zámecké ulici vedoucí do centra města. Je v dobrém technickém stavu s funkčním zajištěním vnitřního vybavení. V její dolní části je poškozená omítka.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100 m od značené turistické stezky (červená) a přímo u cyklotrasy č. 0060.

Souřadnice GPS: N 50° 30' 02.79" E 14° 48' 30.75"

Morový sloup se sochou Panny Marie

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Morový sloup se sochou Panny Marie na náměstí byl věnován Arnoštem Josefem z Valdštejna roku 1681 jako dík za zachránění města od moru. Na sloupu je kopie sochy Panny Marie; na sloup byla umístěna 16. 12. 2008, originál se nachází v radniční budově. Sloup je ve výborném stavu a včetně okolí pečlivě udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Morový sloup se sochou Panny Marie se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značených turistických stezek (červená, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 05.92" E 14° 48' 11.39"

Socha sv. Jana Nepomuckého

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Jana Nepomuckého stojící před děkanským chrámem Povýšení sv. Kříže, která stála původně na náměstí je v dobrém stavu se známkami vlivu počasí. Jedná se o mimořádně časný projev světcova kultu z roku 1672. Okolí je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100 m od značených turistických stezek (zelená, červená) a od cyklotrasy č. 0060 a č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 30' 02.26" E 14° 48' 15.86"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Památný strom

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Před chrámem sv. Václava stojí památný strom – Šácholan zašpičatělý (*Magnolia Acuminata*). Jedná se o listnatý opadavý strom dosahující výšky až 20 m, pocházející ze Severní Ameriky.

Vazba k turistickým trasám:

Památný strom se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150 m od značených turistických stezek (zelená, červená) a od cyklotrasy č. 3040 a č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 30' 18.12" E 14° 48' 02.06"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomníky padlým

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Na místním hřbitově se nachází soustava pomníků padlým vojínům. Pomníky jsou ve výborném stavu bez známek poškození a včetně okolí jsou pečlivě udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomníky se nacházejí v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 28.82" E 14° 47' 02.36"

Pomník Na stráž

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník Na stráž byl postech v roce 1931 v parku v centru města. Jeho autorem je Josef Mařatka. Pomník je v bezvadném stavu a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značených turistických stezek (červená, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 62.54" E 14° 48' 83.47"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Papírny

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Paměti dnešních papíren sahají až do dob založení města. Prvním papírníkem byl Tobiáš Jagl, který vyráběl ruční papír s vodoznakem W uprostřed pro potřebu kanceláří valdštejnského panství. Vyráběný papír byl velmi dobré kvality a byl dovážen i do Prahy. Co se týká novodobé historie, nejvýznamnější změnou v uplynulých 300 letech bylo postavení nové továrny na místě původní valchy v roce 1880. Další podstatnou změnou v charakteru výroby bylo odstavení celulóžky v roce 1969. Tímto krokem došlo ke zlepšení životního prostředí v celém okolí Bělé pod Bezdězem. Papírny stále fungují a komplex budov je zajímavou technickou památkou.

Vazba k turistickým trasám:

Papírny se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 55.29" E 14° 52' 15.27"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Česká brána

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Česká brána pochází ze samotných počátků města. Je jediná ze zachovaných středověkých bran města, jež sloužily jako vstup do Bělé pod Bezdězem, která byla v této době opevněna. Pochází s největší pravděpodobností z počátku 15. století. Předbrání, kde jsou patrné zbytky padacího mostu, který sloužil k překonání příkopu, jenž byl součástí opevnění, pochází z pozdější doby. Věž brány má čtvercový půdorys se zdmi z hrubého kamene o síle 2,3 m. Výška je dnes asi 13 m, což je podle historických pramenů pouze část výšky původní. Věž prošla v nedávné době rekonstrukcí a dnes je v ní umístěna galerie. Brána o její okolí jsou perfektně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Česká brána se nachází u značených turistických stezek (modrá, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 09.05" E 14° 47' 54.74"

Zámek a Muzeum

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Na nejvyšším místě bělského ostrohu se vypíná zámek. Jeho vzhledu vtiskla svůj ráz různá staletí. Půdorys zámku má tvar nepravidelného pětiúhelníku. Zámek tvoří pět traktů v průčelí se zdvihá 32,4 m vysoká věž s osmibokou cibulovitou bání. Ve spodní části věže je klenutý průjezd, kterým se vchází do vnitřního nádvoří. Původní tvrz, spíše hrad, byl správním a vojenským opevněným sídlem na kterém žil purkrabí; s přestávkami také jednotliví majitelé panství. Později přestavěno na renesanční zámek, aby se po rozsáhlých raně barokních úpravách dochovalo v nezměněné podobě do dnešních dnů. Za Vincence z Valdštejna byla na zámku roku 1767 zřízena dětská manufaktura, která svou činnost ukončila roku 1785. Od roku 1855 hrabě Kristián z Valdštejna bezúplatně pronajal polovinu zámku ke zřízení lesnické školy, nejstarší v Čechách. Dnes v zámku sídlí Muzeum Mladobolesavska, pobočka Bělá pod Bezdězem (původní Muzeum okresu bělského, bylo umístěno do bělského zámku od roku 1940) a Městská zámecká expozice v nově opravených sálech. Od loňského roku je také v sezoně otevřen zámecký prohlídkový okruh. Přístupné prostory zámku jsou v dobrém technickém stavu s poškozenou omítkou, ale stále procházejí úpravami.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek a muzeum se nacházejí v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značené turistické stezky (zelená, červená) a od cyklotras č. 0060 a č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 30' 05.79" E 14° 48' 25.64"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Radnice

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

První záznam o bělském radničním domě je z roku 1593, kdy obec koupila dřevěný dům na nároží náměstí a České ulice. Tento dům byl v roce 1613 zbořen a na jeho místě byla vystavěna kamenná budova o jednom patře s mohutnou věží. V roce 1852 bylo radnici přistavěno druhé patro, čímž získala dnešní podobu. Nad polokruhovým vstupem do budovy s toskánskými sloupy a římsou s městským znakem je latinský nápis jehož překlad zní: "Věže s hradbou a obraz udatného lva zdobí toto město, ale ty, lve Kriste, řiď je, zde sídlí je soudců, vězte to bezbožníci, jejichž srdce nemají v úctě zákonů božích." "Vystavěno nákladem obce v roce, jenž značí soud - IVDICIVM - 1613". Součástí areálu radnice je také šatlava z roku 1852 a vedle vchodu je na omítce umístěna původní česká míra loket. Radnice a okolí jsou v bezvadném stavu a udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Radnice se nachází u značených turistických stezek (červená, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 05.46" E 14° 48' 05.89"

Městský park

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Památkou na Vyšší lesnickou školu, která sídlila do roku 1904 v prostorách zámku, je pěkná parková úprava hlavního náměstí, kdysi tržiště.

Vazba k turistickým trasám:

Park se nachází u značených turistických stezek (červená, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 06.15" E 14° 48' 10.11"

Hrobka

Obec: Bělá pod Bezdězem

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Pozdně empírová hrobka MUDr. Josefa Tieftrunka, osobního lékaře Ferdinanda Dobrotivého se nachází u děkanského chrámu Povýšení sv. Kříže. Stavbu provedl bělský rodák, stavitel Krejbič. Hrobka je v dobrém technickém stavu. V dolní části s opadanou omítkou a zřetelnými vlivy počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Hrobka se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100 m od značených turistických stezek (zelená, červená) a od cyklotras č. 0060 a č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 30' 02.32" E 14° 48' 15.40"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Máchův pomník**Obec:** Bělá pod Bezdězem**Správní území:** Bělá pod Bezdězem**Okres:** Mladá Boleslav**Popis památky a stávajícího stavu:**

Máchův pomník stojí na klidném vyvýšeném místě nedaleko místního hřbitova. Pomník je včetně okolí v bezvadném stavu a udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 29' 56.13" E 14° 48' 00.78"**Památník K. H. Máchy na náměstí****Obec:** Bělá pod Bezdězem**Správní území:** Bělá pod Bezdězem**Okres:** Mladá Boleslav**Popis památky a stávajícího stavu:**

Památník věnovalo studentstvo K. H. Máchovi. Památník byl zničen nacisty v době okupace. Obnoven byl v roce 1973. Stojí v klidné části náměstí, je čitelný se známkami vlivu počasí. Okolí je pečlivě udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Památník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značených turistických stezek (červená, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 05.09" E 14° 48' 12.44"**Pomník Fiscali****Obec:** Bělá pod Bezdězem**Správní území:** Bělá pod Bezdězem**Okres:** Mladá Boleslav**Popis památky a stávajícího stavu:**

Ferdinand Fiscali byl lesnický odborník, pedagog a spisovatel. Žil v Bělé v letech 1866-1894. Byl ředitelem zdejší Vyšší lesnické školy, zasloužil se o její vysokou úroveň uznávanou i v zahraničí. V Bělé jej připomíná pomníček s bronzovou bystou na náměstí, který v roce 1929 pořídili jeho bývalí žáci. Pomník je v dobrém stavu, s mírnými známkami vlivu počasí. Okolí je výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značených turistických stezek (červená, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 06.10" E 14° 48' 12.57"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pamětní deska na domě čp. 27**Obec:** Bělá pod Bezdězem**Správní území:** Bělá pod Bezdězem**Okres:** Mladá Boleslav**Popis památky a stávajícího stavu:**

Na náměstí stojí dům čp. 27, kde je umístěna pamětní deska připomínající souvislost s operou Bedřicha Smetany – Tajemství. Text na desce zní: „Stará místní pověst vypravuje, že z tohoto domu č. 27 vedla podzemní chodba na hrad Bezděz. Na námět této zkazky a na slova Elišky Krásnohorské složil Bedřich Smetana svou nesmrtelnou operu Tajemství.“

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značených turistických stezek (červená, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 07.88" E 14° 48' 08.98"**Pamětní deska Vladimíru Holanovi****Obec:** Bělá pod Bezdězem**Správní území:** Bělá pod Bezdězem**Okres:** Mladá Boleslav**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pamětní deska byla odhalena k 90. výročí narození básníka Vladimíra Holana, který v letech 1911-19 prožil v Bělé nezapomenutelné dětství, odeznívající v jeho díle. Věnovalo město Bělá pod Bezdězem 1995.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značených turistických stezek (červená, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 04.01" E 14° 48' 08.57"**Pamětní deska Miloslavu Dismanovi****Obec:** Bělá pod Bezdězem**Správní území:** Bělá pod Bezdězem**Okres:** Mladá Boleslav**Popis památky a stávajícího stavu:**

Popis památky a stávajícího stavu: Pamětní deska je umístěna na domě, kde se 27.04. 1904 narodil Miloslav Disman, dlouholetý pracovník Československého rozhlasu a zakladatel Dismanova rozhlasového dětského souboru. Deska je umístěna na náměstí čp. 84.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značených turistických stezek (červená, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 07.76" E 14° 48' 07.47"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Valdštejsko**Obec:** Bělá pod Bezdězem**Správní území:** Bělá pod Bezdězem**Okres:** Mladá Boleslav**Popis památky a stávajícího stavu:**

V lesním revíru Valdštejsko na okrouhlé mýtině, z které paprskovitě vybíhá osm průseků, dala postavit ve 20. letech 18. století Marie Markéta Černínová nebo její syn František Arnošt z Valdštejna, skupinu loveckých pavilonů kolem kaple vysvěcené v roce 1725. Uprostřed mýtiny byla zahrada s kruhovitou vyvýšeninou, na níž stála besídka. U severozápadní aleje byly později postaveny dřevěné sochy granátníků připomínající valdštejskou granátnickou setninu ze slezských válek v roce 1742, na počátku panování Marie Terezie. V severovýchodní aleji stála pod kamenným baldachýnem socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1792. V polovině 19. století byly již pavilony sešlé a v roce 1904 byly zbořeny až na dva, které byly přeměněny na myslivnu a stáj a stojí dodnes. Nejlákavější zajímavostí jsou ovšem sochy granátníků, kteří zde dosud drží stráž.

Vazba k turistickým trasám:

Valdštejsko se nachází přímo u značených turistických stezek (zelená, modrá) a u cyklotrasy č. 0060.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 53.33" E 14° 44' 46.91"

BEZDĚDICE

Správní území:

Bělá pod Bezdězem

Okres:

Mladá Boleslav

Počet obyvatel:

52

Bezdědice jsou součástí Bělé pod Bezdězem. Nacházejí se asi 7,9 km na západ od Bělé pod Bezdězem. Je zde evidováno 64 adres. Bezdědicemi přímo neprochází žádné turistické značení, ale v dostupné vzdálenosti cca 800 m od centra je značená turistická stezka (zelená) a cyklotrasa č. 0014.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Václava**Obec:** Bezdědice**Správní území:** Bělá pod Bezdězem**Okres:** Mladá Boleslav**Popis památky a stávajícího stavu:**

První zmínka o kostelu je ze 14. století. Od roku 1712 se o něm hovoří jako o kapli sv. Václava v Malém Bezdězi (dřívější označení Bezdědic). Po požáru v roce 1859 spolu s velkou částí obce byl poškozen i kostel. Vítr požár rozšířil a velká část vesnice shořela. Za přispění hraběte Valdštejna a také obyvatel okolních obcí byl v letech 1867 - 1870 vystavěn kostel nový v dnešní podobě. Ztrátu pro kostel znamenala i doba 1. světové války, kdy byly nejprve v roce 1916 odvezeny zvony Václav a Anna a v roce 1917 zvon Marie. V současné době se kostel nachází ve špatném stavu. Vzniklo Sdružení Bezdědický kostel, které si vzalo za cíl získat finanční prostředky na záchranu této stavby. Za peníze získané z "Velikonoční sbírky" a z benefičních koncertů se podařilo provést nejnnutnější opravy střechy, aby bylo zabráněno zatékání vody do kostela.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Václava se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 55.25" E 14° 41' 52.12"

BŘEZINKA

Správní území:

Bělá pod Bezdězem

Okres:

Mladá Boleslav

Počet obyvatel:

119

Březinka je součástí obce Bělá pod Bezdězem. Nachází se asi 3,2 km na jihozápad od Bělé pod Bezdězem. Vesnicí prochází silnice II/272. Je zde evidováno 76 adres. Nejbližším okolím Březinky prochází značené turistické stezky (modrá, žlutá), cyklotrasy č. 0060, č. 0061 a č. 8152. V okolí Březinky je Naučná stezka Březinské studánky.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Březinka

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je v bezvadném stavu, včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 0061 a u místní naučné stezky (Březinské studánky).

Souřadnice GPS: N 50° 28' 42.19" E 14° 46' 35.13"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Památný strom
Obec: Březinka

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Památná lípa malolistá je v ochranném pásmu v němž není dovolena pro památný strom žádná škodlivá činnost.

Vazba k turistickým trasám:

Památný strom se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 0061 a u místní naučné stezky (Březinské studánky).

Souřadnice GPS: N 50° 28' 42.30" E 14° 46' 35.86"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Naučná stezka
Obec: Březinka

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Okolím Březinky vede naučná stezka s názvem Březinské studánky. Po cestě nabízí sedm zastavení s informacemi o okolí na infotabulích.

Vazba k turistickým trasám:

Naučná stezka je označena místním značením a vede mimo i podél turistického značení.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 49.64" E 14° 47' 38.01"

HLÍNOVIŠTĚ

Správní území:

Bělá pod Bezdězem

Okres:

Mladá Boleslav

Počet obyvatel:

178

Hlínoviště je součástí obce Bělá pod Bezdězem. Nachází se asi 4,3 km na západ od Bělé pod Bezdězem. Vesnicí prochází silnice I/38. Je zde evidováno 97 adres. Hlínovištěm neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší značené turistické stezky jsou směrem na Bělou pod Bezdězem. Nejbližší cyklotrasa se nachází dostupně vzdálenosti cca 800m směrem na Bezděz.

VRCHBĚLÁ

Správní území:

Bělá pod Bezdězem

Okres:

Mladá Boleslav

Počet obyvatel:

15

Vrchbělá se nachází asi 3,1 km na severozápad od Bělé pod Bezdězem. Vesnicí protéká Bělá. Jsou zde evidovány 4 adresy. Ves, která se do 16. století jmenovala Dlouhá Doubrava, od 17. stol. také německy Neudorf; měla koncem 19. století 87 domů a 420 obyvatel, převážně Němců. Zřízením vojenského výcvikového prostoru v bezprostřední blízkosti města se zánikem osady Vazačka a vesnice Vrchbělá vytvořilo po okupaci v roce 1968 podmínky pro vznik rozsáhlého vojenského cvičiště (tanková střelnice) sovětské armády.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Vrchbělá
Obec: Vrchbělá

Správní území: Bělá pod Bezdězem

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Původní sídlo vybudovala sovětská vojska s příchodem na české území. Na Vrchbělé vzniklo kompletní městečko jehož součástí byla například škola, sauna, nemocnice, dům kultury, čerpací stanice apod. Toto území bylo přístupné pouze pro členy sovětského vojska a jejich rodinné příslušníky. Po odchodu vojsk začalo toto městečko chátrat, a v současnosti jsou z něj jen ruiny, a hromady sutí. Pouze některé objekty se zachovaly, ale jsou před rozpadnutím. Součástí tohoto vojenského prostoru bylo i letiště Hradčany, které jako jediné zůstalo využíváno a to jak pro letectví, tak pro pořádání automobilových srazů apod.

Vazba k turistickým trasám:

Vrchbělou neprochází žádné turistické značení, částí bývalé tankové střelnice prochází značená turistická stezka (červená) a prochází zde cyklotrasa č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 31' 23.73" E 14° 46' 38.01"

BEZDĚŽ

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
23,72 km²
Nadmořská výška:

362 m.n.m.

Počet obyvatel:

276

První písemná zmínka o vsi je z roku 1264, kdy je zde připomínám královský villicus sídlící na dvorci, který se rozkládal v sousedství kostelíka. Fragmenty základů části dvorce se dosud nalézají asi 100 metrů západně do kostela. Villicus byl však roku 1278 nahrazen purkrabím na nově zbudovaném hradě Bezděži. Hrad založil Přemysl Otakar II.. V roce 1291 povýšil král Václav II. obec na město, ale již v roce 1300 přenesl Hynek Berka z Dubé po králově svolení městská práva na nově založený Nový Bezděz, nynější Bělou pod Bezdězem. Od té doby se obec údajně v souvislosti s nedostatkem vody rozvíjela jen velmi pomalu. V roce 1898 byla z velké části zničena požárem. Nyní je Bezděz oblíbeným cílem turistů.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Jiljí
Obec: Bezděz

Správní území: Bezděz

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Původně románský kostel, považovaný za jeden z nejstarších doložených na Českolipsku – byl postaven zřejmě už v poslední čtvrtině 12. století u královského dvorce, který předcházal výše položenému hradu. Přestavěn v 18. století. Kostel je v technicky dobrém stavu, má ovšem těžce poškozené omítky.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází u značených turistických stezek (modrá, červená) a u cyklotras č. 3045 č. 0060.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 01.91" E 14° 43' 19.40"

Křížová cesta
Obec: Bezděz

Správní území: Bezděz

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Cestou na hrad se prochází třemi branami a míjí se patnáct opravených kapliček křížové cesty ze 17. století.

Vazba k turistickým trasám:

Kapličky křížové cesty se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 43.16" E 14° 43' 09.47"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Velký a Malý Bezděz
Obec: Bezděz

Správní území: Bezděz

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní rezervace o výměře bezmála 30 ha (přesně 29,06 ha). Ta byla vyhlášena v roce 1949 a leží v rozmezí 505 – 638 m n.m. Rezervace na vrcholech Malého (576 m. n. m.) a Velkého (603 m. n. m.) Bezdězu se vyznačuje smíšeným listnatým lesem, a to zejména buky a duby. Podloží tvoří pískovec a slínovec. V celém prostoru lze spatřit velké množství vzácných rostlin, mezi kterými nechybí hvozdík sivý, česnek tuhý, kavyl Ivanův, medovník meduňkolistý, lilie zlatohlavá či třtina pestrá. V rezervaci můžete spatřit také velké množství ptáků. Ovšem nejvíce vyhledávaným je jiný živočich, který potěší zejména entomology. Jedná se o tesaříka alpského, kterého v Česku najdete jen na málo místech. Další zajímavostí rezervace je menší čedičový lom, který se nachází na východním úbočí Velkého Bezdězu. Na jižním svahu Malého Bezdězu leží opuštěný lom na trachyt a na severním úpatí Velkého Bezdězu se nachází rozsáhlá ledová jeskyně.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervace se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 47.06" E 14° 43' 07.12"

Skalní brána
Obec: Bezděz

Správní území: Bezděz

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V těsné blízkosti obce Bezděz lze najít i zajímavé skalní útvary. Jedním z nich je pískovcová Skalní brána.

Vazba k turistickým trasám:

Skalní brána se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 49.87" E 14° 43' 08.26"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Bezděz**Správní území:** Bezděz**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kamenný pomník, na kterém je připevněna pamětní deska s nápisem „Těm, kteří padli za naši svobodu“ byl odhalen 30.5. 1946. Je postaven u cesty vedoucí na hrad. Pomník je těžce čitelný, přístupný. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 81.06" E 14° 43' 65.41"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Hrad Bezděz**Obec:** Bezděz**Správní území:** Bezděz**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

První nepochybná historická zmínka o Bezdězu pochází z roku 1264. Hrad byl postaven jako pevnost a jako reprezentační místo krále, bez jakýchkoliv hospodářských budov. Stavitelé hradu vytvořili na vrcholu hory pevnost prakticky nedobytnou a přitom umělecky vysoce působivou. Hrad má silně protáhlý půdorys, táhnoucí se podél hřbetu hory. Na samém vrcholu stojí hlavní okrouhlá 35 metrů vysoká věž, střežící nejen celý Bezděz, ale i vstup z hradu dolního, západně od věže, do hradu horního, vlastního sídla panovníka na východ od věže. Bezděz je opředen mnoha tajemstvími. Říká se, že zde mniši ukryli poklad. Tuto pověst si vyposlechl i Bedřich Smetana, který na její námět vytvořil operu Tajemství. Další legenda vypráví příběh o tajemné chodbě. Tou měla utíkat do vesnice Kunhuta se synem Václavem, pro které se stal hrad nedobrovolným vězením. Bezděz patří k nejzajímavějším hradům v Česku. Jako jeden z mála se dochoval v původní, čisté podobě. Neprošel přestavbou na romantické letní sídlo ani nebyl zbořen jako jiné neméně slavné hrady. I proto se na něm zachovala vzácná raně gotická hradní kaple. Magický hrad Bezděz neustále ožívá kostýmovanými průvody, divadly a středověkými veselkami. Mnoho lidí jezdí na Bezděz za inspirací. Tak jako to kdysi dělával Karel Hynek Mácha, který k tomuto místu neodmyslitelně patří a na hradě má památku ve formě památní desky.

Vazba k turistickým trasám:

Hrad Bezděz se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 18.65" E 14° 43' 12.78"

BLATCE

Do správního území Blatců patří:

BEŠKOV, BLATEČKY, HOUSKA, KONRÁDOV, TUBOŽ

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:16,95 km²**Nadmořská výška:**

260 m.n.m.

Počet obyvatel:

74

Rekreační ves Blatce se nachází v Konrádovském dole. Blatce jsou připomínány na počátku 15. století, kdy patřily k Housce. Blatce se podle zdejší půdy původně nazývaly Bláto, později se začalo zdobňovat na Blatce. Historie Blatců byla v minulosti silně ovlivněna několikasetletou přítomností německého obyvatelstva, následkem jeho vysídlení po 2. světové válce byl nejen úbytek obyvatelstva, ale také přetržení kulturních souvislostí. Ještě začátkem tohoto století užívalo německé obyvatelstvo pomístního jména Tschihadel. Názvy obcí z mapy z roku 1932 dokazují, že jména byla poněmčená, ale původem česká. Nejvíce obyvatel měly obce okolo Blatců v roce 1869, od této doby pozvolně počet obyvatel klesá, přičemž výraznější pokles přišel až s obdobím 2. světové války a s následným vysídlením německého obyvatelstva. Od této doby počet obyvatel stále klesá, především v důsledku špatné dopravní dostupnosti, nelze ani očekávat výrazný nárůst. Důvodem je především skutečnost, že chalupy, které byly před 2. světovou válkou obydlené obyvatelstvem nahlášeným k trvalému pobytu, jsou nyní ve velké míře užívané k rekreačním účelům. Obec Blatce ležící v Kokořínsku, má mimořádně příznivé podmínky pro cestovní ruch a je vyhledávanou rekreační oblastí už od začátku turistiky v 19. století.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Prameny Pšovky**Obec:** Blatce**Správní území:** Blatce**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Na mokřadech a loukách u Tubože, v Houseckém a Konrádovském dole, v katastrálních územích Tubož, Houska a Blatce se vyskytuje jak mnoho běžných, tak ohrožených druhů rostlin i živočichů, např. bradáček vejčitý, prstnatec májový, rdest alpský, oblovka velká, vrkoč útlý, mlok skvrnitý. Přírodní památka zde byla vyhlášena 27. března 1995 na rozloze 8,77 ha, v nadmořské výšce 278 a 280 m.n.m. Lokalita je v péči správy CHKO Kokořínsko.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Prameny Pšovky se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasy č. 0003, č. 241 a č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 33.65" E 14° 36' 01.86"

BEŠKOV

Správní území:

Blatce

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

0

Beškov je malá vesnice, část obce Blatce. Nachází se asi 2 km na severozápad od Blatce. Je zde evidováno 27 adres. Trvale zde nežije žádný obyvatel. Necelý kilometr severovýchodně se nad vsí tyčí zdálky viditelný Velký Beškovský kopec (474 m n. m.). Beškov leží v Beškovském dole a prochází zde značená turistická stezka (zelená).

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Beškov

Správní území: Blatce

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází u silnice směrem do Dubé u studánky, je zchátralá, okolí neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 250 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 09.49" E 14° 33' 59.96"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Mokřady horní Liběchovky
Obec: Beškov

Správní území: Blatce

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Chráněné území se nalézá v nadmořské výšce 240 až 282 m. n.m. Rozloha rezervace je 74,04 ha a vyhlášena byla roku 1996. Vyskytuje se tu řada prameništ', slatin, mokřadů, potoků. Mokřady jsou porostlé rákosím, ostřicemi, travou. Ze vzácnějších druhů jsou zde např. srstnatec májový, osřice Davallova, lýkovec jedovatý, kruštík bahenní, upolín nejvyšší, potočnice Nasturtium sterile. Žije zde několik druhů chráněných živočichů, např. vrkoč bažinný, vrkoč útlý, ruducha Batrachospemum moniliforme, oblovka velká, mlouk skvrnitý, rejsek černý, z pavouků mj. snovačka Enoplognatha caricis. Území přírodních rezervací mokřadů horní i dolní Liběchovky bylo společně zapsáno na seznam světově důležitých mokřadů Ramsarské úmluvy pod názvem Mokřady Liběchovky a Pšovky.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervaci procházejí značené turistické stezky (zelená, žlutá, modrá, červená) a cyklotrasy č. 241 a č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 31' 31.06" E 14° 32' 17.40"

BLATEČKY

Správní území:

Blatce

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

3

Blatečky je malá vesnice, část obce Blatce. Nachází se asi 1,5 km na jihozápad od Blatce. Prochází zde silnice II/259. Je zde evidováno 22 adres. Blatečky, považované za rekreační osadu, leží v katastrálním území Tubož. Obec je v Konrádovském dole, výchozím místem pro blízké horolezecké terény, např. pískovcové věže Sněhurka a sedm trpaslíků. V samotné vsi je řada stavení typicky zdejší lidové architektury.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Blatečky

Správní území: Blatce

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází u silnice u soukromého obydlí. Je v dobrém technickém stavu, s poškozenou omítkou, okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Vazba k turistickým trasám: Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale vede zde cyklotrasa č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 34.59" E 14° 35' 36.30"

HOUSKA

Správní území:

Blatce

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

14

Houska je vesnice, část obce Blatce. Nachází se asi 2,5 km na jihovýchod od Blatce. U vesnice se nachází na pískovcovém ostrohu hrad Houska. Je zde evidováno 71 adres. Historie obce až do začátku 20. století je plně spojena s hradem, který byl postaven po roce 1300. Dalších 150 let byli zdejšími vlastníky Berkové z Dubé, od nichž hrad s okolím koupil roku 1432 Jan Smiřický. Po jeho popravě roku 1453 majetek zůstal jeho rodině do roku 1502, kdy jej koupil Václav Hrzáň z Harasova. Harasové přestavěli hrad na zámek, od nichž jej i s okolím koupil roku 1615 Václav Berka z Dubé. Po bitvě na Bílé hoře roku 1620 musel utéct a novým pánem se stal Albrecht z Valdštejna. Po jeho zavraždění se vlastníci měnili, roku 1699 obec i zámek koupili Kounicové.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Luňáková kaple Nejsvětější Trojice

Obec: Houska

Správní území: Blatce

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V místě Pod Lipovým vrchem stojí trojboká Luňáková kaple, dříve zvané také Třícipá. Kaple začala chádnout už v 18. století, ale teprve v roce 2004 ji opravilo zdejší občanské sdružení Pšovka - okrašlovací spolek Kokořínska. Postavy Nejsvětější trojice, sv. Jana Nepomuckého a sv. Floriána jsou namalované na třech výklencích. Kaple je v bezvadném stavu, okolí výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází u značených turistických stezek (červená, modrá) a u cyklotrasy č. 0001.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 17.81" E 14° 37' 55.04"

Socha sv. Ludmily

Obec: Houska

Správní území: Blatce

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha stojí v blízkosti vstupní brány hradu Houska, je v dobrém technickém stavu, s mírnými opotřebeními vlivy počasí. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Ludmily se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0003.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 24.69" E 14° 37' 24.46"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Černý důl

Obec: Houska

Správní území: Blatce

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památkou byla vyhlášena mokřadní ostřicová louka v části Černého dolu s četným výskytem chráněných rostlin. Rostou zde např. hadilka obecná, vachta trojlístá, suchopýr úzkolistý a bradáček vejčitý. Na louce byli objeveni mj. velký pavouk lovčík vodní, mlok skvrnitý, skokan hnědý, mlok skvrnitý. Přírodní památka zde byla vyhlášena 1. dubna 2003 na rozloze 1,71 ha, v nadmořské výšce 305 až 320 m. n.m. Lokalita je v péči správy CHKO Kokořínsko.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Černý důl se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasa č. 0003.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 16.73" E 14° 36' 51.54"

Přírodní památka Prameny Pšovky

Obec: Houska

Správní území: Blatce

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Na mokřadech a loukách u Tubože, v Houseckém a Konrádovském dole, v katastrálních územích Tubož, Houska a Blatce se vyskytuje jak mnoho běžných, tak ohrožených druhů rostlin i živočichů, např. bradáček vejčitý, prstnatec májový, rdest alpský, oblovka velká, vrkoč útlý, mlok skvrnitý. Přírodní památka zde byla vyhlášena 27. března 1995 na rozloze 8,77 ha, v nadmořské výšce 278 a 280 m n.m. Lokalita je v péči správy CHKO Kokořínsko.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Prameny Pšovky se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasy č. 0003, č. 241 a č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 33.65" E 14° 36' 01.86"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Hrad Houska**Obec:** Houska**Správní území:** Blatce**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Renesančně přestavěný raně gotický hrad leží ve východní části Kokořínských lesů. Nechal jej vystavět Přemysl Otakar II. jako významný královský hrad, ale záhy přešel do šlechtického majetku, v němž zůstal až do roku 1924. Původně na tomto místě stávalo hradiště, které nechal pro svého syna Housku (či Houseka) vystavět Slavibor z rodu Pšovců. Původní gotický hrad byl vystavěn ve 13. století. V písemných pramenech je hrad zmíněn teprve roku 1316 jako majetek Hynka z Dubé později nazývaného Berka z Housky. Na konci 15. či na počátku 16. století vzniklo s rozvojem dělostřelby mohutné vnější opevnění, které však bylo již v 17. století strženo. Jádru hradu bylo přestavěno v letech 1584 - 1590 Hrzány z Harasova v renesanční zámek, přičemž mj. vzniklo celé současné vstupní křídlo. Roku 1658 byla také zbořena čtverhranná raně gotická věž, jejíž podoba je však zachycena na renesanční nástěnné malbě uvnitř hradu. Na hradě se vystřídal mnoho majitelů. V roce 1924 koupil hrad Josef Šimonek, senátor a prezident Škodových závodů v Plzni. Po rozsáhlých opravách v roce 1930 byl až do roku 1939 užíván jako letní a reprezentační sídlo rodiny. V srpnu 1943 sem byly převezeny materiály z archivů a knihoven v Hamburku a Berlíně ohrožených americkým bombardováním, pod krycím jménem Burgund II se hrad stal jedním ze čtyř severočeských depozitářů pro židovské a zednářské knihy z Evropy. Archivále 7. listopadu 1947 převzalo pražské židovské muzeum a zčásti poté předalo původním majitelům a jeruzalémské univerzitní knihovně. Hrad byl počátkem devadesátých let 20. století vydán v restituci potomkům Josefa Šimonka, kteří jej nechali opravit a poprvé v dějinách hradu jej zpřístupnili veřejnosti. Houska dodnes patří k nejlépe dochovaným hradům Přemysla Otakara II. a je chráněn jako kulturní památka České republiky.

Vazba k turistickým trasám:

Hrad Houska se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0003.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 26.29" E 14° 37' 25.27"

KONRÁDOV

Správní území:

Blatce

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

2

Konrádov je malá vesnice, část obce Blatce. Nachází se asi 3 km na jih od Blatce. Prochází zde silnice II/259. Je zde evidováno 26 adres. Dnešní rekreační osada vznikla v roce 1700. Jsou zde zajímavá stavení lidové architektury. Protéká zde potok Pšovka.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička**Obec:** Konrádov**Správní území:** Blatce**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička je v dobrém technickém stavu, bez známek poškození, okolí je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 40.82" E 14° 36' 21.88"**Dřevěná zvonice****Obec:** Konrádov**Správní území:** Blatce**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Dřevěná zvonice je v bezvadném stavu a včetně okolí je výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonice se nachází na stráni, u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 41.60" E 14° 36' 21.15"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zkamenělý zámek**Obec:** Konrádov**Správní území:** Blatce**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zbytky středověkého skalního hrádku neznámého jména i historie; mohlo by se např. jednat o sídlo jednoho z bezdězských manů. Zachována skalní světnička, šachta vstupního objektu, draže a zřejmě mladší schodiště.

Vazba k turistickým trasám:

Zkamenělý zámek se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 28' 50.39" E 14° 37' 02.83"

TUBOŽ

Správní území:

Blatce

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

0

Tubož je malá vesnice, část obce Blatce v Konrádovském dole, Tubož se nachází se západně od silnice II/259; přímo u silnice a v okolí odbočky na Dolní Housku se nachází sídelní celek Palác, pojmenovaný podle někdejšího mlýna. Asi 700 m západojihozápadně od Tubože se nachází Tubožský Dvůr. V Tuboži je celkem evidováno 26 adres. Písemně byla existence Tubože doložena počátkem 15. století. Nyní je zde vyhlášena vesnická památková zóna, protože je zde mnoho zachovalých stavení lidové architektury, roubené přízemní i patrové chalupy.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Boží muka**Obec:** Tubož**Správní území:** Blatce**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Boží muka jsou v bezvadném stavu, dobře včetně okolí udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Boží muka se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 24.02" E 14° 35' 40.04"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Kokořínský důl**Obec:** Konrádov**Správní území:** Blatce**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Přírodní rezervace řínský důl, vyhlášena roku 1953 a zaujímající rozlohu 20,97 km² je jádrem CHKO Kokořínsko. Jsou zde nejlépe v Evropě doložena počáteční stadia rozpadu kvádrových pískovců. Tyto poměrně měkké horniny byly uloženy na dně dávného moře, které sem zasahovalo na konci druhohor. Působením vnějších geomorfologických činitelů dochází k tzv. zvětrávání, jehož důsledkem jsou různé zajímavé tvary jako tzv. poklíčky, voštiny, skalní okna, skalní brány, římsy, výklenky atd.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervaci Kokořínský důl prochází značené turistické stezky (červená, žlutá, modrá, zelená) a řady cyklotras.

Souřadnice GPS: N 50° 27' 04.93" E 14° 35' 46.08"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Prameny Pšovky

Obec: Tubož

Správní území: Blatce

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Na mokřadech a loukách u Tubože, v Houseckém a Konrádovském dole, v katastrálních územích Tubož, Houska a Blatce se vyskytuje jak mnoho běžných, tak ohrožených druhů rostlin i živočichů, např. bradáček vejčitý, prstnatec májový, rdest alpský, oblovka velká, vrkoč útlý, mlok skvrnitý. Přírodní památka zde byla vyhlášena 27. března 1995 na rozloze 8,77 ha, v nadmořské výšce 278 a 280 m n.m. Lokalita je v péči správy CHKO Kokořínsko.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Prameny Pšovky se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasy č. 0003, č. 241 a č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 33.65" E 14° 36' 01.86"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Skalní mlýn Palác

Obec: Tubož

Správní území: Blatce

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Na soukromém pozemku jsou pozůstatky skalního mlýna Palác, náhon Pšovky vede skalním tunelem od rybníku Palác.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn se zajímavým náhonem. Jako jediný mlýn na Pšovce jej zdobí nové vodní kolo.

Vazba k turistickým trasám:

Skalní mlýn se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasa č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 25.67" E 14° 36' 00.45"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Rodiště Antonína Liehmannna

Obec: Tubož

Správní území: Blatce

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Dnes soukromé stavení je rodištěm kantora, varhaníka a především objevitele hudebního génia Antonína Dvořáka, Antonína Liehmannna (1808-1879).

Vazba k turistickým trasám:

Rodiště se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 16.32" E 14° 35' 12.67"

BLÍŽEVEDLY

Do správního území Blíževedel patří:

HVĚZDA, LITICE, SKALKA

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

20,96 km²

Nadmořská výška:

361 m.n.m.

Počet obyvatel:

662

První historická zmínka o vsi pochází z roku 1290, kdy Blíževedly, tehdy uváděné jako trhová ves, získaly od pražského biskupa Tobiáše z Bechyně tržní právo a následně povýšeny králem Václavem II. na městečko. Městský znak jim věnoval až roku 1685 biskup Jaroslav Ignác ze Štemberka. Osídlení zde existovalo od pravěku. Blíževedly byly kolem roku 1334 podhradím hradu Hřidelík. Jeho rozvoj zastavily války, nejdříve je dobyli husité vedení Janem Roháčem z Dubé, pak přišla třicetiletá válka. Po roce 1550 se ve zdejší krajině usadili němečtí kolonisté. Další rozvoj zabrzdl jednak mor roku 1714 a hlavně velké požáry v letech 1784 a 1859. Obec je na severním okraji CHKO Kokořínsko, na rozhraní Českého středohoří a Máchova kraje. Obcí prochází červená turistická značka od Hřidelíku na Ronov.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Václava

Obec: Blíževedly

Správní území: Blíževedly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Barokní kostel sv. Václava stojí na základech původního svatostánku ze 14. století. Kostel je v bezvadném stavu, včetně okolí výborně udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází v dostupné vzdálenosti cca 250m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 34.60" E 14° 23' 56.26"

Sloup Nejsvětější Trojice

Obec: Blíževedly

Správní území: Blíževedly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Barokní sloup Nejsvětější Trojice pochází z roku 1714. Má balustrádu soch svatých od sochaře F. Tollingera. Byl postaven po morové epidemii. Nyní je v dobrém technickém stavu, bez známek poškození, okolí výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Sloup Nejsvětější Trojice se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 29.82" E 14° 23' 48.98"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Ronov

Obec: Blíževedly

Správní území: Blíževedly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Ronov je výrazný čedičový vrch kuželovitého tvaru, nacházející se na samém západě Ralské pahorkatiny, v nejseverozápadnějším výběžku CHKO Kokořínsko. Na vrcholu kopce vysokého 552 m n.m. je zřícenina hradu, vrchol a část svahů jsou přírodní památkou. Přírodní památkou je Ronov od roku 1995, s rozlohou 8,37 ha. Předmětem ochrany jsou přirozené suťové lesní porosty s teplomilnou flórou a faunou ve výšce 460 - 552 m. n.m. Dále i rozsáhlá kamenná moře.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památkou Ronov prochází značená turistická stezka (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 14.10" E 14° 24' 52.07"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Hřidelík

Obec: Blíževedly

Správní území: Blíževedly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Skalní hrad postavený kolem roku 1292 jako majetek pražského biskupství na významné stezce do Lužice. Hrad v roce 1375 koupil arcibiskup Jan Očko od Hanuše z Dubé. Za husitských válek pobořen a od té doby ve zříceninách.

Vazba k turistickým trasám:

Zřícenina Hřidelíku se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 22.75" E 14° 23' 39.51"

Hrad Ronov

Obec: Blíževedly

Správní území: Blíževedly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zříceniny gotického hradu z 15. století. První zmínka roku 1427, po roce 1538 opuštěn, roku 1608 se uvádí jako pustý. V roce 1643 byl přepaden a vypálen Švédy. Dochováno je rozsáhlé zdivo obytné věže, brány hradeb, bašt a dalších budov.

Vazba k turistickým trasám:

Zřícenina Ronova se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 13.28" E 14° 24' 52.23"

HVĚZDA

Správní území:

Blíževedly

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

21

Hvězda je malá vesnice, rekreační osada, část obce Blíževedly. Nachází se asi 3 km na východ od Blíževedel. Je zde evidováno 28 adres. Vesničku založil litoměřický biskup, hrabě ze Šternberka. Zpočátku se jmenovala Sterndorf. Ve vsi je celá řada stavení s arkádovými pavlačemi, hrázděnými stodolami, ukázek lidové architektury. Poblíž jsou nepatrné zbytky hrádku z 13. století.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Hvězda

Správní území: Blíževedly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je v dobrém technickém stavu, místy se známkami vlivu počasí. Včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u značené turistické stezky (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 100 m od cyklotrasy č. 0059.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 07.70" E 14° 26' 24.34"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Pod Hvězdou
Obec: Hvězda

Správní území: Blíževedly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Pod Hvězdou je nevelký mokřad v ohybu údolí Litického potoka 500 metrů, na ploše 1,88 ha, v nadmořské výšce 314 až 320 m n.m., zařazený mezi chráněná území 14. února 2001. Na území mokřadu je několik drobných tůňek.

Vazba k turistickým trasám:

V dostupné vzdálenosti cca 250 m od přírodní památky Pod Hvězdou prochází značená turistická stezka (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 19.85" E 14° 25' 55.48"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Stříbrný vrch
Obec: Hvězda

Správní území: Blíževedly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Stříbrný vrch je kopec (440 m n. m.) na Českolipsku, jehož severozápadní část je chráněna jako přírodní památka. V území je chráněn rozvolněný reliktní bor se vzácným společenstvem bezobratlých živočichů a geomorfologicky hodnotné skalní útvary.

Vazba k turistickým trasám:

V dostupné vzdálenosti cca 50 m od přírodní památky Stříbrný vrch prochází značená turistická stezka (modrá) a cyklotrasa č. 0059.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 41.09" E 14° 26' 48.94"

Přírodní rezervace Vlhošť
Obec: Hvězda

Správní území: Blíževedly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní rezervace se rozprostírá kolem vrcholu a svahu Vlhoště (613,5 m n. m.) a Malého Vlhoště (440,0 m n. m.) asi 0,5 km východně od osady na katastrálním území obcí Heřmánky, Hvězda a Litice Výměra rezervace je 81,8 ha. Motivem ochrany je v severní a východní části rezervace partie květnatých bučin na vyvělých horninách.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervace Vlhošť se nachází u značené turistické stezky (žlutá, modrá, zelená) a u cyklotrasy č. 0059.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 10.04" E 14° 27' 35.11"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Bývalý hrádek u Hvězdy
Obec: Hvězda

Správní území: Blíževedly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zbytky hradu z poloviny 13. st., o kterém nejsou dochovány zmínky, byl postaven na ploše pískovcového bloku. Šlo o stavbu s věží s u nás neobvyklým šestiúhelníkovým půdorysem. Není známo, z jakého materiálu byl hrad postaven. Opuštěn byl počátkem 14. století.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý hrádek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 300 m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 0059.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 19.07" E 14° 26' 22.12"

LITICE

Správní území:

Blíževedly

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

58

Litice je malá vesnice, část obce Blíževedly. Nachází se asi 3 km na východ od Blíževedel. Je zde evidováno 45 adres. Liticemi neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasa.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Vlhošť
Obec: Litice

Správní území: Blíževedly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní rezervace se rozprostírá kolem vrcholu a svahu Vlhoště (613,5 m n. m.) a Malého Vlhoště (440,0 m n. m.) asi 0,5 km východně od osady na katastrálním území obcí Heřmánky, Hvězda a Litice. Výměra rezervace je 81,8 ha. Motivem ochrany je v severní a východní části rezervace partie květnatých bučin na vyvěřelých horninách.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervace Vlhošť se nachází u značené turistické stezky (žlutá, modrá, zelená) a u cyklotrasy č. 0059.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 10.04" E 14° 27' 35.11"

SKALKA

Správní území:

Blíževedly

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

58

Skalka je malá vesnice, část obce Blíževedly. Nachází se asi 2,5 km jižně od Blíževedel. Je zde evidováno 38 adres. Vesnička byla dříve významnou chmelovou obcí, doloženou už roku 1544. Je zde zachována řada stavení, památek lidové architektury. Je zde východiště turistických cest na Husí cestu s přírodní památkou Husa. Prochází zde silnice č. 260, žlutě a zeleně značené turistické cesty a cyklotrasy č. 0058 č. 0059.

BOHATICE

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

3,93 km²

Nadmořská výška:

287 m.n.m.

Počet obyvatel:

146

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1304. V roce 1370 zde měl majetek jistý Benesch z Mimoně. Obec se v této době jmenovala Voitsdorf, což může znamenat, že zde bylo fojtsví. Název Bohatice (Bohata zde byl rychtářem) se datuje od roku 1371. Bylo zde založeno jedno z prvních zemědělských družstev v republice. Rozorávání mezí přijeli natočit i filmaři. V roce 1959 bylo družstvo jako jedno z prvních rozpuštěno a včleněno do Státního statku Mimoně. Ve vsi byla od roku 1784 jednotřídní škola. Necelých 100 let poté, roku 1873 byla postavena nová školní budova. Škola zde byla zrušena v roce 1963 a děti dojížděly do nové školy v Zákupcích. Ke dni 1. července 1980 byla obec formálně připojena k Zákupcům, po volbách v roce 1991 se osamostatnila. Nejstarším domem je bývalá rychta ze 17. století s archaickým hrázděním, které se používalo do konce tohoto století a je jižním cípem lužicko-srbské lidové architektury. Objekt byl zakoupen soukromými majiteli a zachráněn před zkázou a opraven. Nyní je hlavní dominantou obce. V obci je známý chov westernových koní "Nord ranč", který svou nabídkou služeb dodává Bohaticím i na turistické zajímavosti.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička

Obec: Bohatice

Správní území: Bohatice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází při hlavní silnici, má poškozenou omítku v celé části podstavce.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 00.73" E 14° 41' 02.08"

Sloup se sochou Panny Marie Immaculaty

Obec: Bohatice

Správní území: Bohatice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Sloup se sochou se nachází také u silnice, je silně poškozen vlivy počasí, okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Sloup se sochou Panny Marie Immaculaty se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 14.56" E 14° 40' 19.92"

BRNIŠTĚ

Do správního území Brniště patří:

HLEMÝŽDÍ, JÁCHYMOV, LUHOV, NOVÝ LUHOV, VELKÝ GRUNOV

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

26,68 km²

Nadmořská výška:

290 m.n.m.

Počet obyvatel:

1 342

Obec Brniště se v pramenech poprvé připomíná v roce 1352. Tehdy zde hospodařili příslušníci rodu Blektů z Útěchovic. Blektové svého času patřili k manům pánů z Vartenberka. Proto v roce 1359 vykonával vrchnostenská práva Vaněk z Vartenberka, když podával plebána z Brniště jako faráře ke kostelu ve Svěbořicích. Pravděpodobně již v této době stál v Brništi kostel sv. Mikuláše, i když první oficiální zmínka je až z roku 1384. Blektové drželi své zdejší statky do začátku 17. století. Později se majiteli stali například Hyršpergárové z Königsheimu, Albrecht z Valdštejna, Liechtensteinové a Hartigové. Brniště je v současnosti sídlem samosprávy také pro obce Luhov a Velký Grunov. Obě obce se v pramenech objevují v roce 1544, resp. 1543. Vrchností zde byli majitelé stráže a hradu Vartenberk. Od roku 1633 sdílejí společný osud s Brništěm v jediném panství. Jméno Brniště vzniklo příponou -išče či -išťe ze základu brn-, který má význam jako "bláto", "kal" a velmi se podobá dnešnímu slovu hliniště. Obec je pořadatelem každoročního festivalu pod názvem Brnišťský rozcestník, pořádaného v areálu Lesního zátiší. Vystupují zde různé skupiny, zpěváci a zpěvačky pop-music. Každoročně se v obci startuje a končí dálkový pochod Lužická sedmička. Dále se zde pořádá každoroční "Brnišťská Pout".

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Mikuláše

Obec: Brniště

Správní území: Brniště

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel sv. Mikuláše – první oficiální zmínka r. 1384, později po požáru přestavěn v roce 1700 na barokní, dnes bohužel není v dobrém technickém stavu, ale okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasa č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 19.63" E 14° 42' 27.20"

Socha sv. Mikuláše

Obec: Brniště

Správní území: Brniště

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Mikuláše se nachází na vstupní bráně do areálu kostela sv. Mikuláše. Je v dobrém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Vstupní brána se sochou se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasa č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 20.66" E 14° 42' 31.25"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička naproti kostelu

Obec: Brniště**Správní území:** Brniště**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička je v dobrém stavu, s místy lehkým poškozením vlivy počasí. Okolí dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasa č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 18.67" E 14° 42' 24.94"

Kaplička na hřbitově

Obec: Brniště**Správní území:** Brniště**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička je v dobrém technickém stavu, s místy lehkým poškozením vlivy počasí. Okolí výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale kolem hřbitova prochází cyklotrasa č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 17.01" E 14° 42' 24.97"

Schröterova kaple

Obec: Brniště**Správní území:** Brniště**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

V roce 2007 opravená kaplička stojí na vrcholu kopce zvaného Kaple, asi 300 m vlevo od silnice do Velkého Valtínova. Původní podoba kaple není známa. Kaple má směrem k Brništi obrácený vchod, uzavřený kovovou mříží. Uvnitř kapličky je malý prostor, v němž je naproti vstupu výklenek pro svatý obraz. Na předním štítě, lemovaném profilovanou římsou, jsou 3 výklenky a na vrcholu štítu je malý kamenný křížek. Schröterova kaple ke cti sv. Marka Evangelisty a Jana Nepomuského z roku 1803. Dne 2. září 1899 se v Brništi konaly císařské manévry za osobní účasti císaře Františka Josefa, kde právě na Kapli císař sleduje vojenské cvičení.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 300 m prochází cyklotrasa č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 47.69" E 14° 42' 54.20"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Sborový dům bratrské jednoty baptistů

Obec: Brniště**Správní území:** Brniště**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Sborový dům je v bezvadném stavu, včetně okolí výborně udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Sborový dům se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 21.95" E 14° 42' 28.55"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník obětem válek

Obec: Brniště**Správní území:** Brniště**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník stojí na hřbitově, je v dobrém technickém stavu a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník obětem válek se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale kolem hřbitova prochází cyklotrasa č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 18.20" E 14° 42' 26.14"

HLEMÝŽDÍ

Správní území:

Brniště

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

195

Součástí Brniště je Hlemýždí. Kdysi samostatná ves se poprvé připomíná v roce 1540. Patřila k panství Valtinov. V Hlemýždí stávalo šlechtické sídlo – tvrz. V roce 1567 je zmiňována Anna Elznicová z Útěchovic na Hlemýždí (“Anna Elznicowa z Autiechowicz a w hlemegzdj”). Později tvrz zanikla. Dnes je využívána jako administrativní budova.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalý mlýn
Obec: Hlemýždí

Správní území: Brniště

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova bývalého mlýnu se nachází u Panenského potoka, je v soukromém vlastnictví.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý mlýn se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 400m od cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 11.54" E 14° 43' 03.83"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pomník
Obec: Hlemýždí

Správní území: Brniště

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník jenž věnoval Sbor dobrovolných hasičů je v bezvadném stavu, včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 10.81" E 14° 42' 43.37"

JÁCHYMOV

Správní území:

Brniště

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

117

Jáchymov je malá vesnice, část obce Brniště. Nachází se asi 1,5 km na jihovýchod od Brniště. Je zde evidováno 48 adres. Jáchymovem neprochází žádné turistické značení, podél jeho katastrálního území prochází cyklotrasa č. 3045 a č. 3007.

LUHOV

Správní území:

Brniště

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

108

Luhov je malá vesnice, část obce Brniště. Nachází se asi 3,5 km na jihovýchod od Brniště. Je zde evidováno 45 adres. Luhovem neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasa. V pramenech se Luhov a velký Grunov objevují v roce 1544, resp. 1543. Vrchností zde byli majitelé stráže a hradu Vartenberk. Od roku 1633 sdílejí společný osud s Brništěm v jediném panství.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Luhov

Správní území: Brniště

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička stojící u silnice je v bezvadném stavu, včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 49.48" E 14° 44' 15.75"

Kaplička u Brništského rybníka
Obec: Luhov

Správní území: Brniště

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je v bezvadném stavu, nově opravená a včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 12.07" E 14° 43' 26.94"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Luhov

Správní území: Brniště

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým je v dobrém technickém stavu, přístupný, hůře čitelný, okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 49.48" E 14° 44' 22.21"

NOVÝ LUHOV

Správní území:

Brniště

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

59

Nový Luhov je malá vesnice, část obce Brniště. Nachází se asi 4 km na jihovýchod od Brniště. Je zde evidováno 20 adres. Novým Luhovem neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasa.

VELKÝ GRUNOV

Správní území:

Brniště

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

428

Velký Grunov je vesnice, část obce Brniště. Nachází se asi 3 km na jih od Brniště. Prochází tudy železniční trať Liberec - Česká Lípa. Je zde evidováno 130 adres. Velkým Grunovem neprochází žádné turistické značení, prochází zde cyklotrasa č.3007 a obcí protéká Panenský potok.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple Panny Marie
Obec: Velký Grunov

Správní území: Brniště

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple Panny Marie je v bezvadném technickém stavu, s místy se známkami vlivy počasí, okolí výborně udržované. V roce 2010 poškozena povodní.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 07.06" E 14° 42' 36.56"

Kaplička na hřbitově
Obec: Velký Grunov

Správní území: Brniště

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička na místním hřbitově je v bezvadném stavu, včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 350 m od cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 16.99" E 14° 42' 22.25"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Válečný hrob na hřbitově

Obec: Velký Grunov

Správní území: Brniště

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Válečný hrob na místním hřbitově je v bezvadném stavu, čitelný, přístupný a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Hrob se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 350 m od cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 16.47" E 14° 42' 22.04"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Naučný areál

Obec: Velký Grunov

Správní území: Brniště

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Naučný areál s odpočívadlem se nachází u silnice do Brniště. Areál je doplněn infotabulemi a pamětním kamenem. Areál je ve výborném stavu a udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Naučný areál se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 450 m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 54.14" E 14° 42' 25.00"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

Zemědělské obchodní družstvo

ZOD – největší chovatel krůt v ČR, zpracování a prodej krůtího masa.
Chov černostrakatého holštýnského skotu se zaměřením na produkci mléka.
Nabídka služeb mechanizační dílny.

www.zodbrniste.cz

BŘEZOVICE

Do správního území Březovic patří:

VÍSKA

Okres:

Mladá Boleslav

Katastrální výměra:

16,32 km²

Nadmořská výška:

328 m.n.m.

Počet obyvatel:

295

První písemná zmínka o Březovicích se nachází v listině Karla IV. z 2.9.1348. Situačně se obec dělí na část horní a dolní, která se svažuje až na okraj zalesněného hlubokého dolu (údolí). Na severní straně jsou březovické polnosti obklopeny rozlehlým pásmem valdštejských lesů nad kterými ční homole Bezděžů. Horizont Březovic se otvírá jedinečně východním směrem k Březince, Valovicím a k Sudoměři a komunikuje tak se středočeským krajem. Významnou osobností spojenou Březovicemi je Karel Sellner. Byl spisovatelem, historikem, uznávaným školským inspektorem a osvětovým pracovníkem učitel na různých obecních školách, nejprve na Mnichovohradištsku později i v Březovicích.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička, hasičská zbrojnice

Obec: Březovice

Správní území: Březovice

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Na návsi stojí nově zrekonstruovaná hasičská zbrojnice se zvoničkou. Je v bezvadném stavu a včetně okolí dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 8159 č. 0061.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 14.91" E 14° 44' 00.05"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Březovice

Správní území: Březovice

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Na návsi se také nachází pomník padlým bojovníkům za svobodu, pomník je v dobrém technickém stavu, bez známek poškození, přístupný a čitelný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 8159 č. 0061.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 25.10" E 14° 44' 01.35"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník Václavu Kaulerovi**Obec:** Březovice**Správní území:** Březovice**Okres:** Mladá Boleslav**Popis památky a stávajícího stavu:**

Cestou na Vísku se ve stráni nachází pomník padlému vojínovi Václavu Kaulerovi. Je čitelný, hůře přístupný, okolí neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 0061.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 24.46" E 14° 43' 44.58"

VÍSKA

Správní území:

Březovice

Okres:

Mladá Boleslav

Počet obyvatel:

48

Víska je malá vesnice v okrese Mladá Boleslav, je součástí obce Březovice. Nachází se asi 2,4 km na jihozápad od Březovic. Je zde evidováno 26 adres. První písemná zmínka o Vísce pochází z roku 1400. V roce 1995 byla Víska prohlášena památkovou rezervací se souborem lidové architektury. Ve Vísce se narodil 7. 9. 1767 Václav Kumr známý severočeský vůdce loupežníků. Byl vězněn i na Špilberku a v roce 1842 se vrátil do Visky kde 6. 3. 1843 zemřel za pecí ve stavení sedláka Šafránka čp. 3, jako obecní chudý. Podle mnohých literárních badatelů sloužil jako předloha „strašného lesů pána“ Karlu Hynku Máchovi v jeho Máji.

ČISTÁ

Okres:

Mladá Boleslav

Katastrální výměra:
8,97 km²
Nadmořská výška:

280 m.n.m.

Počet obyvatel:

704

První písemné doklady se zmiňují o „Záhvozdu“, řídce osídlené a zalesněné části středního a horního Pojizeří, kterou dostávají od knížete Vratislava II. Markvartici. V tomto období stál zřejmě v části obce Čisté zvané Tejnec týněný (hrozený) dvorec, patřící snad některému z rodu Markvarticů. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1143. Jedná se o list olomouckého biskupa, kterým informuje představeného Strahovského kláštera premonstrátů o darech tomuto klášteru, které poskytl prostřednictvím pražského biskupa kníže Vladislav II., na jehož dvoře také působil Markvartic. Mezi významné rodáky patří: Michal Markvartic (Michalovic) - ves Čistá byla založena na jeho popud, Josef Novák - významný sklář či Profesor Jaroslav Václav Holeček - vyučil se u skláře Josefa Nováka, akademický malíř, který se významně zapsal do dějin českého sklářství.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Chrám sv. Vavřince
Obec: Čistá

Správní území: Čistá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Chrám byl vystavěn na starém hřbitově v letech 1697 – 1700, na jeho stavbě bylo použito materiálu ze starého pobořeného kostelíka. Chrám je dnes v dobrém technickém stavu s poničenou fasádou. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Chrám se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 8152.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 07.06" E 14° 50' 45.28"

Kaple Panny Marie
Obec: Čistá

Správní území: Čistá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple Panny Marie pochází z počátku 19. století, ve výklenku je plastika Panny Marie s Ježíškem. Kaple je dost poničená, především na omítce. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple Panny Marie se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 8152.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 01.73" E 14° 50' 47.07"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Čistá

Správní území: Čistá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází u lesní cesty směrem do bělé pod Bezdězem. Je v bezvadném stavu, bez známek poškození, s místy opadanou omítkou v dolní části. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u značené turistické stezky (červená) a v dostupné vzdálenosti cca 200m od cyklotrasy č. 8152.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 47.55" E 14° 50' 09.49"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Čistá

Správní území: Čistá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým válečným hrdinům je v dobrém technickém stavu. Čitelný, přístupný, včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Vazba k turistickým trasám: Pomník se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 8152.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 44.52" E 14° 49' 45.65"

DOKSY

Do správního území Doksy patří:

BŘEHYNĚ, KRUH, OBORA, STARÉ SPLAVY, VOJETÍN, ZBYNY, ŽDÁR

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

7950 ha

Nadmořská výška:

266 m.n.m.

Počet obyvatel:

5119

Doksy a Staré Splavy jsou nejznámější a nejvyhledávanější rekreační střediska v severních Čechách. Vznik Doksy se datuje do druhé poloviny 13. století. První písemná zmínka je z roku 1293 v listině krále Václava II. Velký význam pro rozvoj města měl císař Karel IV., který dal Doksům významná městská privilegia a v roce 1367 nechal založit Velký rybník. Zdejší kraj si velmi oblíbil Karel Hynek Mácha, významný romantický básník (1810-1836). Ve své nejznámější básni Máj jej oslavil natolik, že od roku 1961 nese básníkovo jméno - Máchův kraj. Rovněž Velký rybník byl přejmenován na Máchovo jezero. Pro turistiku se Doksy a okolí otevřeli po roce 1928, kdy byla na břehu Velkého rybníka (Máchova jezera) zřízena pláž. V roce 1955 Doksy získaly statut rekreačního a lázeňského města.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Bartoloměje

Obec: Doksy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel sv. Bartoloměje v Doksech je poprvé připomínán v roce 1363. Z původní stavby se však nic nedochovalo, dnešní kostel byl vystavěn na jejím místě mezi léty 1670 – 80 ve stylu raného baroka. Jižní, příčná kaple je zasvěcená sv. Barboře a Panně Marii. Na hlavním oltáři je umístěna soška Panny Marie Montserratské (Černé Madony) z období kolem roku 1635, která sem byla přenesena z hradní kaple na Bezdězu. Varhany v kostele jsou z roku 1628 a jedná se o nejstarší varhany v severních Čechách a jedny z nejstarších v České republice. V roce 1992 byly varhany zrestaurovány. Kostel je v dobrém technickém stavu, s opravenou fasádou. V roce 2009 a 2010 instalace ochranných kovových mříží ve vstupu do kostela z důvodu možnosti nahlédnutí do interiéru kostela i v době jeho uzavření (opatření zejména pro turistickou sezónu). Plánuje se oprava tří soch světců na čelní stěně kostela – havarijní stav (finančně náročné – hledají se grantové zdroje).

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází nedaleko náměstí Republiky, přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 50m od cyklotrasy č. 25, cyklotrasy č. 0014 a cyklotrasy č. 0015.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 49.34" E 14° 39' 24.04"

Mariánské sousoší

Obec: Doksy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Barokní mariánské sousoší se sochami Panny Marie a čtyř světců – sv. Antonín Paduánský, sv. Florián, Jan Křtitel a Jan Nepomucký, v mírně nadživotní velikosti pochází z roku 1685 z dílny vlámského architekta Bernarda Canevalle. Sousoší je velice dobře udržované, jsou na něm patrné mírné známky vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Mariánské sousoší se nachází uprostřed náměstí Republiky, přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a u cyklotrasy č. 25, cyklotrasy č. 0014 a cyklotrasy č. 0015.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 51.03" E 14° 39' 20.86"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička Panny Marie Montserratské

Obec: Doksy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička Panny Marie Montserratské z poloviny 18. století byla v letech 1999 - 2000 zrestaurována a opět vysvěcena. Kaplička je v dobrém stavu, okolí velice dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v Jiráskově čtvrti, na malém vršku, v popředí dvou lip, v dostupné vzdálenosti cca 150m od značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a cyklotrasy č. 0014.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 03.19" E 14° 38' 95.06"

Kaplička u nádraží ČD Doksy

Obec: Doksy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je bohužel v současné době poškozená především na fasádě. Vnitřek kapličky a její okolí je neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v blízkosti nádraží ČD Doksy, v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a cyklotrasy č. 0014.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 23.47" E 14° 38' 45.75"

Kaplička u hřbitova

Obec: Doksy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička pochází asi z 18. století. Vypráví se, že kaplička má označovat směr tajné chodby z Doksy na Bezděz. V červnu 2007 došlo k celkové rekonstrukci chátrající kapličky, která je pravděpodobně díky rozšiřujícím se kořenům památného stromu - lípy vychýlena a má lehce porušenou statiku. Jinak je místo dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u místního hřbitova, přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 300m od cyklotrasy č. 0014 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 39.60" E 14° 39' 44.85"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Prokopa**Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Prokopa původně stála ve Sviňském dole nedaleko Dubé. U ní zavraždil v květnu 1774 mladý jednadvacetiletý Hynek Schiffner z Dubé svého otce. Tato tragická událost se stala o šedesát let později epickým základem básnické skladby "Máj" Karla Hynka Máchy. Socha je díky vlivu počasí mírně poškozená, okolí je udržované. Nárok na tuto sochu si dělá obec Dubá (souvislost s historickou událostí – Máj), KÚLK a NPÚ zatím rozhodl o jejím ponechání v Doksech.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází před budovou muzea – památníku Karla Hynka Máchy, pod starobylym kaštanem, přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 300m od cyklotrasy č. 0014, cyklotrasy č. 0015 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 58.15" E 14° 39' 15.35"**Socha sv. Jana Nepomuckého****Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Jana Nepomuckého je vysoká 147 cm a byla vytvořena v roce 1722 Johannešem Koberem. Na počátku 70. let 20. století byla původní plastika zničena a nahrazena současnou litinovou a v roce 2002 kompletně zrestaurovaná. Okolí sochy a socha samotná je udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází pod místní farou, v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 100m od cyklotrasy č. 0014, cyklotrasy č. 0015 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 46.96" E 14° 39' 30.73"**Socha Panny Marie****Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha je ve velice dobrém stavu, kromě mírného poškození z důvodu vlivů počasí bez známek poškození.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází na pozemku u kostela sv. Bartoloměje, přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 100m od cyklotrasy č. 0014, cyklotrasy č. 0015 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 40.42" E 14° 39' 24.36"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Králov stolec**Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pískovcový blok nazvaný Králův stolec je nejvyšší ze skalních bloků v okolí. Podle pověsti na něm odpočíval Karel IV. a kochal se pohledem na jezero. Místo je udržované, dostupné s nádherným výhledem do okolí.

Vazba k turistickým trasám:

Králov stolec je dobře přístupný, nachází se přibližně 2km od Doks, přímo na značené turistické stezce (žlutá) a v dostupné vzdálenosti cca 1500m od cyklotrasy č. 3045 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 57.72" E 14° 41' 10.40"**Máchovo jezero****Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Máchovo jezero – největší umělá vodní plocha (278ha) byla založena jako Velký Rybník v roce 1367 císařem Karlem IV. Jezero leží uprostřed lesů, je přístupné po četných turistických cestách, obklopeno vrchy Ralské pahorkatiny se zříceninami kdysi pyšných hradů, z nichž nejznámější Bezděz je nedílnou součástí tohoto kraje a cílem většiny výletů.

Vazba k turistickým trasám:

Máchovo jezero se nachází přímo na značených turistických stezkách (žlutá, modrá, zelená, červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 500m od cyklotrasy č. 3045 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 58.93" E 14° 38' 24.10"**Myší ostrov (zámek) - Myšlín****Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Myší zámek je ostrůvek na Máchově jezeře. Nacházejí se na něm pozůstatky tvrže pocházející z 15. století. Prohlédnout si jej lze z paluby výletní lodi, či v zimě ze zamrzlého Máchova jezera, ovšem vstup na něj je zakázán, protože je významnou ornitologickou lokalitou.

Vazba k turistickým trasám:

Máchovo jezero se nachází přímo na značených turistických stezkách (žlutá, modrá, zelená, červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 500m od cyklotrasy č. 3045 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 51.74" E 14° 38' 49.90"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Kachní ostrov**Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kachní ostrov je ostrůvek na Máchově jezeře. Veřejnosti je nepřístupný, protože je zde významné hnízdiště vodních ptáků.

Vazba k turistickým trasám:

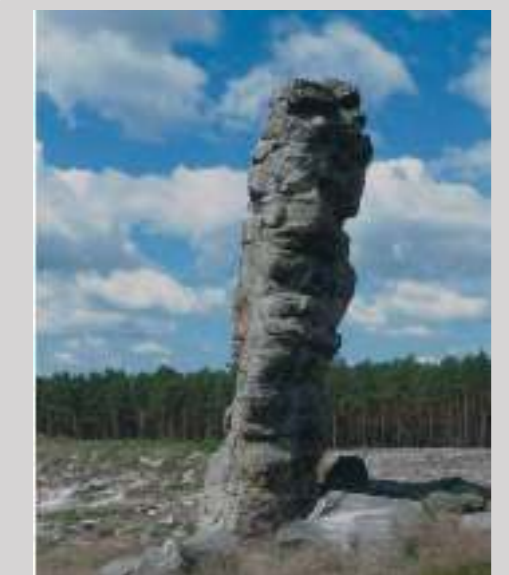
Máchovo jezero se nachází přímo na značených turistických stezkách (žlutá, modrá, zelená, červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 500m od cyklotrasy č. 3045 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50°35'21.59" E 14°38'37.56"**Národní přírodní památka SWAMP****Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Národní přírodní památka SWAMP (vyhlášena v roce 1972, rozloha 1,45 ha) je bažina slatinného charakteru uchovaná na naplavených píscích. Jedná se o jedno z nejmenších míst na světě s výskytem největšího počtu řas a sinic.

Vazba k turistickým trasám:

NPP SWAMP se nachází u Máchova jezera, vzhledem ke svému charakteru mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50°34'76.59" E 14°40'26.16"**Čihadlo****Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zajímavý skalní útvar nedaleko NPP SWAMP. Určitě stojí za návštěvu, především pro svoje zajímavé výhledy.

Vazba k turistickým trasám:

Čihadlo se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50°34'38.92" E 14°40'16.35"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Památné stromy**Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Na území Doks se nachází několik památných stromů, např. Památná lípa pod hřbitovem, většinou jsou dobře udržované a označené. Jsou v ochranném pásmu v němž není dovolena pro památný strom žádná škodlivá činnost.

Vazba k turistickým trasám:

Uvedená památná lípa se nachází přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 300m od cyklotrasy č. 0014 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 39.60" E 14° 39' 44.85"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým býval tvořen znělcovým kamenem, u jehož paty ležely 4 menší kameny. Na skále byla umístěna pamětní deska se jmény padlých občanů Doks během první světové války. Pomník byl odhalen v září 1928. Vedlo k němu široké kamenné schodiště zdobené po stranách popínavými růžemi. Po druhé světové válce byla pamětní deska ze skály odstraněna. Pomník byl z popudu německých občanů obnoven a v roce 2001 odhalen. Bohužel dnes je opět v žalostném stavu, pamětní deska chybí a schodiště vedoucí k pomníku je neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází ve Svojsíkových sadech, u Čepelského rybníka, v dostupné vzdálenosti cca 150m od značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 100m od cyklotrasy č. 0014 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 41.02" E 14° 39' 34.95"**Pomník padlým na místním hřbitově****Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník se nachází na místním hřbitově, je udržovaný a v zachovalém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Hřbitov se nachází nedaleko Čepelského rybníka, přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 300m od cyklotrasy č. 0014 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 41.12" E 14° 39' 48.88"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Válečný hrob Antonína Matějčka

Obec: Doksy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Hrob se nachází na místním hřbitově, je zde pochován válečný pilot, letec – desátník Antonín Matějček. Hrobové místo je udržované a je v dobrém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Hřbitov se nachází nedaleko Čepelského rybníka, přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 300m od cyklotrasy č. 0014 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 42.72" E 14° 39' 50.19"

Válečný hrob Karl Žaka

Obec: Doksy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Hrob se nachází na místním hřbitově, je zde pochován Karl Žak – štábní kapitán. Hrobové místo není příliš udržované, ale je v dobrém stavu – čitelné a viditelné.

Vazba k turistickým trasám:

Hřbitov se nachází nedaleko Čepelského rybníka, přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 300m od cyklotrasy č. 0014 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 42.68" E 14° 39' 51.24"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Hrabčecí čekárna

Obec: Doksy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

„Hrabčecí čekárna“ sloužila rodině Valdštejnů, která se výrazně zasloužila o to, že nová železniční trať vedla z Bakova nad Jizerou do České Lípy právě přes Doksy. V čekárně jsou na stěnách obrazy Velkého rybníka (dnes Máchova jezera) a dokského zámku od pražského malíře Hugo Ullika z roku 1869 a další zajímavé informace. Čekárna je přístupná pouze v otevíracích hodinách pokladny a za doprovodu zaměstnanců ČD a díky tomu je ve výborném stavu.

Vazba k turistickým trasám:

„Hrabčecí čekárna“ je součástí nádražní budovy v Doksech, v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10).

Souřadnice GPS: N 50° 34' 23.67" E 14° 38' 48.29"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Havířský vrch

Obec: Doksy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Havířský vrch (341m) je velice zajímavá lokalita, kde se těžil limonit, jsou zde stále k vidění bývalé šachty po těžbě. Vše je řádně zabezpečeno a označeno.

Vazba k turistickým trasám:

Havířský vrch není turisticky označen, nachází se v dostupné vzdálenosti cca 550m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 26.48" E 14° 40' 42.18"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Doksy

Obec: Doksy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Původně jednopatrový renesanční zámek byl do dnešní podoby upraven na počátku 20. století. Nachází se uprostřed parku v anglickém stylu vedle hospodářského dvora. Dnes je zámek sídlem středního odborného učiliště a je veřejnosti nepřístupný. Občas jsou jeho prostory, zejména sál, využívány ke kulturním účelům. Zámecký areál se vzácnými dřevinami je veřejně přístupný. Zámek je udržovaný, bez zjevných statických a technických vad. Okolí je v bezvadném stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 250m od značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a od cyklotrasy č. 0014, cyklotrasy č. 0015 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 55.26" E 14° 39' 08.83"

Muzeum – Památník Karla Hynka Máchy

Obec: Doksy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Muzeum je umístěno v nejstarším dokském domě. Je to roubená stavba se šindelovou střechou a věžičkou, která přečkala všechny zhoubné požáry. Dům byl postaven roku 1669 jako panský špitál. V roce 1723 byla v přízemí zřízena kaple sv. Jana Nepomuckého. V polovině 80. let proběhla rozsáhlá rekonstrukce budovy a byla zde umístěna expozice věnovaná životu a dílu Karla Hynka Máchy. Od roku 1999 jsou v budově dvě stálé expozice - máchovská a expozice věnovaná dějinám rybářství a rybníkářství na Českolipsku. Budovu spravuje Vlastivědné muzeum v České Lípě a je ve velice dobrém technickém stavu s udržovaným okolím.

Vazba k turistickým trasám:

Budova muzea se nachází přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 300m od cyklotrasy č. 0014, cyklotrasy č. 0015 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 58.15" E 14° 39' 15.35"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pomník Karla Hynka Máchy**Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník byl slavnostně odhalen 29. května 1960 před budovou základní školy a škole propůjčen čestný titul "Škola Karla Hynka Máchy". Autorem pomníku je akademický sochař Vladimír Janoušek. Slavnostního odhalení se zúčastnili přední čeští spisovatelé - Marie Majerová, František Hrubín, Jiří Havel, Jaroslav Bednář, Vlastimil Školaudy a další. Pomník je zhotoven z kvalitního křemitého hoříckého pískovce. Restauraován v roce 2006 Radomírem Šolcem. Nyní je ve velmi dobrém stavu i jeho okolí jsou dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v parku před Základní školou K. H. Máchy, v dostupné vzdálenosti cca 30 m od značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 550 m od cyklotrasy č. 0014, cyklotrasy č. 0015 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 03.54" E 14° 39' 11.45"**Pamětní deska Antonína Benewitze****Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Antonín Benewitz (1833 - 1926) byl slavný hudebník a ředitel pražské konzervatoře, učitel Josefa Suka, který posledních pětadvacet let života prožil právě v Doksech. V roce 1966 se konalo slavnostní odhalení pamětní desky. Deska je velice dobře udržovaná, čitelná.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska se nachází na secesní budově ZUŠ, přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 50 m od cyklotrasy č. 0014, cyklotrasy č. 0015 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 03.33" E 14° 39' 19.28"**Budova radnice****Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova radnice je ve výborném technickém stavu, celé okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Radnice se nachází na náměstí Republiky přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) u cyklotrasy č. 0014, cyklotrasy č. 0015 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 50.04" E 14° 39' 19.48"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Hrob a památník Antonína Benewitze**Obec:** Doksy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Antonín Benewitz (1833 - 1926) byl slavný hudebník a ředitel pražské konzervatoře, učitel Josefa Suka, který posledních pětadvacet let života prožil právě v Doksech. Hrob s památníkem jsou umístěny na hlavním hřbitově.

Vazba k turistickým trasám:

Hřbitov se nachází nedaleko Čepelského rybníka, přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10) a v dostupné vzdálenosti cca 300 m od cyklotrasy č. 0014 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 38.19" E 14° 39' 47.11"

BŘEHYNĚ

Správní území:

Doksy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

25

Břehyně je malá vesnička, která leží u západního břehu Břehyňského rybníka, který je i s Mlýnským vrchem a bažinatým okolím součástí Národní přírodní rezervace Břehyně - Pecopala. Břehyně je dostupná po silnici od Doks, železniční trať zde nevede.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička sv. Vavřince
Obec: Břehyně

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je v dobrém technickém stavu, bez známek poničení, okolí dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m u značené turistické stezky (žlutá) a v dostupné vzdálenosti cca 1000 m od cyklotrasy č. 3045 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 30.99" E 14° 41' 34.28"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Národní přírodní rezervace Břehyně-Pecopala
Obec: Břehyně

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Rozsáhlé území (903ha) tvořené Břehyňským rybníkem a přilehlými rákosinami, rašeliništi, mokřady a pískovcovou plošinou je biologicky pestré a bohaté na ohrožené druhy rostlin a živočichů. Oblast patří mezi významné hnízdiště ptáků. Na Břehyňský rybník se od roku 1991 vztahuje Ramsarská úmluva o mezinárodní ochraně. V roce 1994 byla oblast zahrnuta do systému biogenetických rezervací Rady Evropy. V roce 2002 zde byla navržena oblast ochrany ptactva evropské soustavy NATURA 2000. V roce 2004 byla na území, zahrnující jak tuto rezervaci, tak Máchovo jezero, Novozámecký rybník a Heřmanický rybník, vyhlášena Ptačí oblast Českolipsko - Dokeské pískovce a mokřady.

Vazba k turistickým trasám:

NPR Břehyně-Pecopala se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá) a v dostupné vzdálenosti cca 1000 m od cyklotrasy č. 3045 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 31.38" E 14° 41' 34.30"

KRUH

Správní území:

Doksy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

41

Obec středověkého původu situovaná ve výrazně členitém terénu CHKO Kokořínsko, charakterizovaném pískovcovými masivy s kaňonovými údolními a soutěskami. Historický základ obce představují velké usedlosti situované na náhorních plošinách se snadnou dostupností zemědělské půdy, zatímco v údolí je situována mladší chalupnická a domkářská zástavba. Stavební fond tvoří převážně roubené domy v podobě typické pro CHKO Kokořínsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Vojtěcha
Obec: Kruh

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Ve 14. století byl kostel sv. Vojtěcha vystavěn barokně v letech 1723–24 z nadace hraběnky Marie Markéty z Valdštejna. Kostel má barokní zařízení. Zajímavý je objekt márníce na místním hřbitově u kostela – nalevo od vstupu do márníce se nachází figurální náhrobník s postavou rytíře Tobiáše Hrzána z Harasova (majitele Housky, Malkova a Vrutice), vpravo od vstupu do márníce fragment trojlaločného štítu ve formě pískovcové desky 90x90 cm. Zrestaurovány v roce 2006 z grantového fondu LK Radomírem Šolcem. Kostel sv. Vojtěcha prošel v letech 2006–2008 údržbou, aby byla zajištěna zabezpečení kostela proti chárání. V současné době kostel prochází další fází rekonstrukce.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Vojtěcha se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10).

Souřadnice GPS: N 50° 29' 55.22" E 14° 39' 41.56"

OBORA

Správní území:

Doksy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

172

Obora je vesnice, část města Doksy v okrese Česká Lípa. Nachází se asi 2,5 km na jihovýchod od Doks. Prochází zde silnice I/38. Je zde evidováno 74 adres. Obora je oblíbené místo rybářských nadšenců, kteří sem jezdí především za úlovky Velké Pateřinky.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Obora

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je dobře udržovaná s řádným a funkčním zajištěním vybavení.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází na návsi, v dostupné vzdálenosti cca 20 m od cyklotrasy č. 0014.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 42.60" E 14° 40' 17.05"

Zvonička
Obec: Obora

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonička je dobře udržovaná, pouze jsou na ní znát vlivy počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází na návsi, v dostupné vzdálenosti cca 20m od cyklotrasy č. 0014.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 47.02" E 14° 40' 13.44"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým na návsi
Obec: Obora

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník je velmi dobrém stavu, čitelný a včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází na návsi, v dostupné vzdálenosti cca 20m od cyklotrasy č. 0014.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 41.40" E 14° 40' 16.11"

Pomník padlým
Obec: Obora

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník je dobře čitelný, ale nepříliš udržovaný, hůře přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází u silnice směrem z Obory na Okna, přímo u cyklotrasy č. 0014.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 22.88" E 14° 40' 19.18"

STARÉ SPLAVY

Správní území:

Doksy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

512

První historicky doložená zmínka o obci „Ves pod Dogy“ je v listině Jiříka z Poděbrad z roku 1460. V konfiskačních listinách z roku 1622 je obec označena jako „Ves pod Stawem“ nebo „Die Alte Wehre“ (Starý Splav n. Staré Splavy).

Od roku 1850 jsou Staré Splavy součástí města Doksy. Svoji proslulost získaly Staré Splavy koncem 19. století a zejména ve dvacátých letech 20. století, kdy se sem sjížděla tzv. lepší společnost, hlavně na letní pobyty. Staré Splavy, stejně jako Doksy, získaly přídomek vzdušných lázní. Po Mnichovu se obec stala součástí Sudet a za druhé světové války hrála roli německého lazaretu a útulku pro německé těhotné ženy. Po válce se Staré Splavy stávají známým odpočinkovým centrem, od padesátých let i místem organizované odborářské rekreace. Staré Splavy nabízí unikátní koncentraci rekreačních objektů a řadu možností trávení volného času uprostřed přírodních krás Máchova kraje. Jsou východiskem mnoha turistických tras. Obec a její okolí sloužili několikrát jako kulisa pro natáčení filmů. Významné osobnosti spjaté s obcí: Vítězslav Nezval, Miloš Forman, Yvonne Přenosilová či Fero Fenič a další.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplíčka sv. Václava

Obec: Staré Splavy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplíčka je velmi dobře udržovaná s řádným a funkčním zajištěním vybavení.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplíčka sv. Václava se nachází přímo u značené turistické stezky (modrá, žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 35' 25.84" E 14° 38' 00.25"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Máchovo jezero

Obec: Staré Splavy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Máchovo jezero – největší umělá vodní plocha (278ha) byla založena jako Velký Rybník v roce 1367 císařem Karlem IV. Jezero leží uprostřed lesů, je přístupné po četných turistických cestách, obklopeno vrchy Ralské pahorkatiny se zříceninami kdysi pyšných hradů, z nichž nejznámější Bezděz je nedílnou součástí tohoto kraje a cílem většiny výletů.

Vazba k turistickým trasám:

Máchovo jezero se nachází přímo na značených turistických stezkách (žlutá, modrá, zelená, červená – Máchova cesta E10).

Souřadnice GPS: N 50° 35' 08.53" E 14° 38' 04.13"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Konvalinkový vrch

Obec: Staré Splavy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Konvalinkový vrch (snad díky občasnému výskytu zmizí nazýván místními jako "Hadí vrch") je přírodní památka nedaleko hradu Konvalinkový vršek. Rozloha chráněného území je 3,02 ha, výška je od 260 do 290 m n.m., nad okolním terénem je 30 metrů. Roste zde borový les s výskytem borovice lesní, modřínu opadavého, smrku ztepilého a břízy bělokoré. Z květeny mimo rojovníku zde roste tučnice česká a prstnatec český. Ze zástupců fauny zde bylo zaznamenáno 20 druhů ptáků, dále zmije obecná a ještěrka živorodá. S Konvalinkovým vrchem je také spojen zaniklý hrad. Písemné prameny z doby života hradu (2. pol. 13. - poč. 14. st.) nejsou známy. Lokalita vykazuje pouze stopy po úpravě skalního podloží. V poslední době byla vyslovena domněnka, že by se mohlo jednat o první fázi hradu Jestřebí přeneseného později na jeho současné místo. Nebo se může jednat o sídlo jednoho z manů hradu Bezdězu. V roce 1536 hrad zanikl a zůstal zcela mimo povědomí, občas zmiňován jen jako průsek skrze skálu.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Konvalinkový vrch se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 18.42" E 14° 37' 01.52"

Jarmilina skála

Obec: Staré Splavy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Skála byla pojmenována v roce 1910 novopackým gymnaziálním profesorem Františkem Velnem podle hrdinky Máchova Máje – nešťastné Jarmily, neboť nejlépe odpovídá slovům básně „o skále v břehu jezera“. V 19. století, kdy byl Velký rybník o polovinu větší než je dnes sahala skála až do jezera. Na Jarmilině skále byl v srpnu 1936 slavnostně odhalen u příležitosti stého výročí úmrtí K. H. Máchy a prvního vydání jeho básně „Máj“ pomník, který byl jako první na severu Čech věnovaný českému básníkovi. Dnes stojí v Bělé pod Bezdězem.

Vazba k turistickým trasám:

Jarmilina skála se nachází na břehu Máchova jezera v dostupné vzdálenosti cca 300 m od značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10).

Souřadnice GPS: N 50° 34' 55.90" E 14° 38' 22.16"

Jarmilina stezka

Obec: Staré Splavy

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Stezka je velice pečlivě udržována a řádně označena.

Vazba k turistickým trasám:

Jarmilina stezka vede podél Máchova jezera ze Starých Splavů do Doks, přímo po značené turistické stezce (červená – Máchova cesta E10).

Souřadnice GPS: N 50° 34' 02.55" E 14° 38' 02.96"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Havraní skály**Obec:** Staré Splavy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Havraní skály se také někdy nazývají Krkavčími, je to nádherná vyhlídka do okolí Máchova jezera a Starých Splavů.

Vazba k turistickým trasám:

Ke skalám se dostaneme cestou k vrchu Šroubený, přímo po značené turistické stezce (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 35' 51.10" E 14° 38' 12.22"**Braniborská jeskyně****Obec:** Staré Splavy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Braniborská jeskyně je pískovcový přírodní útvar, který navzdory svému názvu není jeskyní, ale skalním převisem. Jeho rozměry činí 44 metrů do délky, do hloubky asi 12 metrů, jeho výška činí přibližně 6 metrů. Převis údajně sloužil jako úkryt v době válek, dokazuje to i nápis ve tvaru srdce a koruny, ukrytý uvnitř. Je datován rokem 1741. Podle legendy se v Braniborské jeskyni ukrývali loupežníci, možná i "strašný lesů pán" z Máchova Máje. Dnes jej užívají ponejvíce trampové.

Vazba k turistickým trasám:

„Jeskyně“ se nachází přímo na značené turistické stezce (zelená), která vede Dlouhým dolem.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 02.60" E 14° 35' 36.42"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkry v okolí**Obec:** Staré Splavy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Bunkry v okolí bývají v technicky dobrém stavu, vzhledem k jejich pozici (lesní a polní cesty, mláží a lesní porosty) jsou hůře dostupné a dle jejich umístění je rozdílná i údržba a údržba okolí. Většina bunkrů v okolí Doks a Starých Splavů je spíše v popředí zájmu vandalů než turistů.

Vazba k turistickým trasám:

Uvedený bunker se nachází poblíž hlavní silnice, uprostřed pole, je dobře viditelný a přístupný, ovšem stejně jako většina bunkrů v této oblasti se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 02.60" E 14° 35' 36.42"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalý mlýn**Obec:** Staré Splavy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Bývalý mlýn dnes slouží jako penzion, budova je velice dobře udržovaná a nachází se u kamenného mostu, kudy protéká Robečský potok. U budovy penzionu je možno si prohlédnout mlýnské kameny.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn

Vazba k turistickým trasám:

Budova bývalého mlýna se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značených turistických stezek (žlutá, modrá, zelená, červená – Máchova cesta E10).

Souřadnice GPS: N 50° 35' 24.14" E 14° 37' 58.46"**Výpusť Máchova jezera****Obec:** Staré Splavy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Výpusť je v technicky výborném stavu, okolí je udržované a z určeného místa je veřejnosti přístupná a je to velice zajímavá podívaná.

Vazba k turistickým trasám:

Výpusť Máchova jezera se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100 m od značených turistických stezek (žlutá, modrá, zelená, červená – Máchova cesta E10).

Souřadnice GPS: N 50° 35' 23.48" E 14° 38' 30.66"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Bronzová socha lva**Obec:** Staré Splavy**Správní území:** Doksy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha ve skutečnosti není bronzová, ale měděná plastika. Byla přemístěna z chatové lokality „U lva“ ve Starých Splavech. Odtud byla na poslední chvíli odvezena před připravovanou krádeží a zpeněžením ve Sběrných surovinách. Opravena restaurátorem p. Petrem Podzemským v roce 2006 a nainstalována do parčíku u penzionu Starý Mlýn ve Starých Splavech. Socha lva je ve výborném stavu, udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází na pozemku bývalého mlýna – penzionu v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značených turistických stezek (žlutá, modrá, zelená, červená – Máchova cesta E10).

Souřadnice GPS: N 50° 35' 24.03" E 14° 37' 58.57"

VOJETÍN

Správní území:

Doksy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

1

Malá obec středověkého původu, nalézající se v CHKO Kokořínsko nedaleko hradu Houska. Zástavbu tvořenou necelou desítkou rozvolněně situovaných usedlostí charakterizují obytné a hospodářské stavby typické pro oblast Kokořínska. Vedle dřeva použitého na roubené stěny domů nachází uplatnění rovněž místní pískovec, opracovaný do podoby kamenných kvádrů.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička sv. Antonína
Obec: Vojetín

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je ve výborném technickém stavu, velice dobře udržovaná je jak samotná stavba tak i její okolí.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází ve středu Vojetína, přímo u cyklotrasy č.0001.

Souřadnice GPS: N 50° 29' 22.80" E 14° 38' 52.29"

ZBYNY

Správní území:

Doksy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

127

Zbyny - malá vesnice, část města Doksy v okrese Česká Lípa. Nachází se asi 3 km na jihozápad od Doks. Je zde evidováno 49 adres. Zajímavou atrakcí je možnost celoročního ubytování se na zemědělské usedlosti - Pštroší farmě na okraji vesnice a být v přímém kontaktu se „zvířecími obyvateli“ farmy. V okolí je široká nabídka pro pěší turistiku.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Sloupová Boží muka
Obec: Zbyny

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V roce 2007 byla sloupová Boží muka opravena. Na dřívku je nasazena kaplice s výklenkem na přední straně, v němž je kovová deska s malbou Korunování Panny Marie. Na kaplici je osazen malý kovový křížek. Boží muka jsou ve výborném stavu, okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Sloupová Boží muka se nachází pod Zbynským vrchem, v poli, v dostupné vzdálenosti cca 650m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 79.63" E 14° 36' 45.18"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Zbyny

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým je sice v dobrém technickém stavu, okolí je udržované, ale pomník je bez označení (pamětní desky).

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 400 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 33' 17.60" E 14° 37' 02.14"

ŽĎÁR

Správní území:

Doksy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

73

Žďár (část obce Doksy) je romantická víska, ležící cca 10 km jižně od Máchova jezera. Jedná se o jedinečnou ukázkou lidové architektury 18. a 19. století. Roubená stavení, přízemní i patrová, jsou místy zasazena přímo do skály, horní a dolní část Žďáru spojuje stará kamenná ulička. Chalupy spolu s návsi tvoří vesnickou památkovou rezervaci (od roku 1995).

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaprle Nejsvětější Trojice

Obec: Žďár

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaprlečka je nově zrekonstruovaná, celé okolí návsi výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaprlečka Nejsvětější Trojice se nachází v horní části návsi, přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 12.74" E 14° 40' 34.88"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Skalní domy – jeskyně

Obec: Žďár

Správní území: Doksy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Tzv. „Skalní domy“ jsou určitě jednou z nejzajímavějších podívaných ve Žďáru. Vzhledem k tomu, že je obyvatelé používají jako skladovací a provozní prostory, nejsou volně přístupné, avšak zají se být v dobrém stavu a udržované.

Vazba k turistickým trasám:

„Skalní domy“ je možno shlédnout při průchodu hlubokou strží z návsi do Dolního Žďáru, nachází se přímo u značené turistické stezky (červená – Máchova cesta E10).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 16.03" E 14° 40' 35.05"

DOLNÍ KRUPÁ

Okres:

Mladá Boleslav

Katastrální výměra:

11,2 km²

Nadmořská výška:

275 m.n.m.

Počet obyvatel:

178

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1228, kdy zápis cisterciáckého kláštera v Hradišti nad Jizerou hovoří o latinském názvu Chruppi. Roku 1283 (1293) lze nalézt zmínku o chrámu sv. Václava, matrimocionálním kostele bezděžském. Celý areál kostela, fary a zvonice i socha sv. Jana Nepomuckého je památkově chráněn. Obec Dolní Krupá se nachází v okrese Mladá Boleslav, kraj Středočeský. Je rozdělena na dvě části, jednu s vlastní samosprávou ve Středočeském kraji a druhou, která připadá obci Ralsko v kraji Libereckém.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Václava

Obec: Dolní Krupá

Správní území: Dolní Krupá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel svatého Václava je připomínán již roku 1283, přestavěn v polovině 18. století (rokoko Louis) a dokončený ke konci 18. století. U kostela se nachází fara, jedná se o je krásnou roubenou stavbu z roku 1785. Kostel je v dobrém technickém stavu, s místy poškozenou omítkou a poničenými okny. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Václava se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 350m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 45.36" E 14° 52' 06.30"

Zvonice

Obec: Dolní Krupá

Správní území: Dolní Krupá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonice nad návsi, na jih od kostela, původně gotická stavba se zvony z roku 1404 a 1416, za husitských válek vypálena. Později přestavěna roku 1751. Jedná se o zvonici se zděným přízemím a roubeným patrem, což je jediný známý případ v České republice. Zvony přelity roku 1660 u Štěpána a Jana Pricqueije v mladoboleslavské zvonárně, druhý zvon přelil roku 1888 Josef Diepold v Praze. Zvony byly zrekvírovány za I. a II. světové války. Zvonice je v bezvadném stavu, na střeše jsou znatelné vlivy počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonice se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 41.69" E 14° 52' 07.32"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Jana Nepomuckého

Obec: Dolní Krupá

Správní území: Dolní Krupá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Jana Nepomuckého pochází z roku 1786. Je v nadživotní velikosti a stojí při silnici na Kuřívody u budovy školy. Socha je v dobrém stavu, s místy se známkami vlivu počasí. Včetně okolí dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 350m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 44.97" E 14° 52' 01.48"

Kaplička

Obec: Dolní Krupá

Správní území: Dolní Krupá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází u silnice směrem na Bělou pod Bezdězem, je v dobrém stavu, místy je poškozená omítka, okolí je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 37.56" E 14° 51' 55.89"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Velký Radechov

Obec: Dolní Krupá

Správní území: Dolní Krupá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Velký Radechov byla vyhlášena v roce 1999 o výměře 21,99 ha. Prostor byl do počátku 90. let vojenským újezdem, předtím byl využíván jako honitba. Botanická inventarizace zjistila 82 druhů rostlin, při zoologické inventarizaci bylo zjištěno 8 druhů stěvlíkovitých brouků, bylo zjištěno 7 druhů pavouků a 21 druhů motýlů. Z obojživelníků byl zjištěn čolek horský a čolek obecný, skokan štíhlý a skokan hnědý, z plazů ještěrka obecná a slepýš křehký, ze savců rejsek obecný, normík rudý, myšice lesní a prase divoké. V oblasti bylo prokázáno 24 druhů ptáků včetně silně ohroženého holuba doupačka Čedičová kupa vrchu Radechov o nadmořské výšce 392 metrů se celá nachází na území přírodní památky. Zajímavostí tajuplného kopce je Klempířova rokle, odkud se ozývá tajuplné dunění z nitra země.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Velký Radechov se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 800m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 07.73" E 14° 50' 09.28"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Dolní Krupá

Správní území: Dolní Krupá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým hrdinům se nachází u silnice, je v bezvadném stavu, bez známek poškození, včetně okolí výborně udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 350m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 44.27" E 14° 52' 03.23"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Hrob s pamětní deskou**Obec:** Dolní Krupá**Správní území:** Dolní Krupá**Okres:** Mladá Boleslav**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pamětní deska je nad hrobem na místním hřbitově u kostela sv. Václava. Deska je nepoškozená, hůře čitelná, hrob a okolí nepříliš udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Hrob s pamětní deskou se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 350m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 44.41" E 14° 52' 06.28"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Lovecký zámek**Obec:** Dolní Krupá**Správní území:** Dolní Krupá**Okres:** Mladá Boleslav**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zajímavou stavbou z poloviny 19. století je na vrchu Radechov (392 m n. m.) lovecký zámek postavený Valdštejnův v tyrolském stylu. Jedná se o patrovou budovu s pavlačemi a širokou střešou s nízkým sklonem krovu. Pod zámečkem jsou do pískovcové skály vytesaná sklepení. Zámek dnes slouží jako myslivna.

Vazba k turistickým trasám:

Lovecký zámek se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 800m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 44.41" E 14° 52' 06.28"

DUBÁ

Do správního území Dubá patří:

BUKOVEC, DEŠTNÁ, DRAŽEJOV, DŘEVČICE, HEŘMÁNKY, HORKY, HORNÍ DUBOVÁ HORA, KLUK, KORCE, KŘENOV, LHOTA, NEDAMOV, NEDVĚZÍ, NOVÝ BERŠTEJN, PANSKÁ VES, PLEŠIVEC, SUŠICE, ZAKŠÍN, ZÁTYNÍ

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:60,59 km²**Nadmořská výška:**

266 m.n.m.

Počet obyvatel:

1 749

Dubá je staroslovanské sídliště a předhistorické tržiště. Svědčí o tom nálezy koster, uren, náramků a mince z doby knížete Vratislava II. S odkazem na tyto nálezy lze soudit, že Dubá jako sídliště existuje od 1. poloviny 11. století. Ale teprve v první polovině 13. století se dovídáme o prvních pánech z Dubé, kteří sídlili na hradu Dubá. Počátkem 14. století opouštějí majitelé (Berkové) dubský hrad a budují Starý Berštejn (1437) a v letech 1553 - 1567 staví Adam Berka zámek Nový Berštejn. Jednou z příčin, proč Dubá nikdy nevzrostla ve větší město, jsou četné požáry, za nichž město lehlo vždy skoro celé popelem. Požáry v letech 1692 a 1711 zničily všechny originály privilegií, jež Dubá časem dosáhla (mimo jiné i původní kroniku). Jinou metlou Dubé byly nakažlivé epidemie, jež měly velký vliv na vylidnění města, proto zde nenajdete žádné rozvinuté průmyslové zóny, na náměstí a v jeho okolí je však dostatek obchůdků, hospůdek a restaurací. Nedaleko za městem je kemp a koupaliště Nedamov. Když se nebudete chtít koupat, můžete třeba lovit ryby nebo jít do letního kina. Z Dubé vede spousta turisticky značených cest a cyklostezek, které Vás dovedou do míst tiché nedotčené přírody nebo na kopce s dalekým rozhledem. Jedním z takových je třeba vrch Nedvězí, odkud je možno za jasného počasí shlédnout celou třetinu Čech. V minulosti byla Dubá známá především pěstováním chmele, konkrétně odrůdou Dubský zeleňák (místně se zažil pod názvem Dubský zelenáč) s typickou česnekovou vůní při zavádání. V současné době je Dubá čím dál známější jako dějiště již tradičních letních Mezinárodních jazzových dnů.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Nalezení sv. Kříže**Obec:** Dubá**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kostel Nalezení sv. Kříže byl postaven v polovině 18. století, v barokním stylu. Autorem je Anselmo Lurago. Pozoruhodná je soudobá výzdoba interiéru s obrazy a řezbářskými pracemi. Kostel je v dobrém technickém stavu, s opravenou fasádou a okolí je dobře udržované a díky vzácné výzdobě je památkou chráněnou státem.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází v dostupné vzdálenosti cca 30m od značené turistické stezky (modrá), cca 50m od značené turistické stezky (červená, žlutá), od cyklotrasy č. 241 a od místní naučné stezky (Naučná stezka Dubsko - Kokořínsko).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 23.58" E 14° 32' 16.83"**Sousoší Nejsvětější Trojice****Obec:** Dubá**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Sloup se sousoším pochází z roku 1726, je v dobrém stavu, místy jsou na něm znát vlivy počasí. Okolí je výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Sousoší Nejsvětější Trojice se nachází na Masarykově náměstí, přímo u značené turistické stezky (červená, žlutá), u cyklotrasy č. 241 a u místní naučné stezky (Naučná stezka Dubsko - Kokořínsko).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 21.24" E 14° 32' 28.81"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Jana Nepomuckého

Obec: Dubá

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Jana Nepomuckého pochází z roku 1740, socha je v dobrém stavu, bohužel jsou na ní znát vlivy počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází před kostelem Nalezení sv. Kříže, v dostupné vzdálenosti cca 30m od značené turistické stezky (modrá), cca 50m od značené turistické stezky (červená, žlutá), od cyklotrasy č. 241 a od místní naučné stezky (Naučná stezka Dubsko - Kokořínsko).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 23.21" E 14° 32' 19.04"

Socha sv. Prokopa

Obec: Dubá

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Prokopa pochází z roku 1740, autor: Josef Ungermann. Originál byl restaurován v roce 1988 a převezen do Doks před památník K.H.Máchy, od té doby je v Dubé umístěna kopie. Na podstavci jsou reliéfy svatých Václava, Vojtěcha a Jana Nepomuckého. Socha stojí nedaleko místa, kde Ignác Schiffner ubil chmelovou tyčí k smrti svého otce. Brzy po vraždě byl popraven. Tato příhoda byla inspiračním zdrojem pro báseň „Máj“ Karla Hynka Máchy, socha zde byla vztyčena jako díky za záchranu lidského života před bleskem. Soše chybí atributy a bohužel jsou na ní znát vlivy počasí, okolí je dobře udržované, přístup k soše vede lesní cestou Sviňským dolem.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází asi 1 km jihovýchodně od Dubé, přímo u značené turistické stezky (červená), cca 700 m od značené turistické stezky (žlutá), od cyklotrasy č. 241 a přímo u místní naučné stezky (Naučná stezka Dubsko - Kokořínsko).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 49.45" E 14° 32' 22.54"

Socha sv. Floriána

Obec: Dubá

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Floriána patrona požárníků pochází z 18. století, socha je v dobrém stavu, bohužel jsou na ní znát vlivy počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází u ústí pramene dubské říčky, přímo u značené turistické stezky (červená), cca 500m od značené turistické stezky (žlutá) a cca 1500m od cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 25.64" E 14° 32' 45.75"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Naučná stezka DUBSKO-KOKOŘÍNSKO

Obec: Dubá

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Město Dubá je výchozí i cílový bod naučné stezky. První panel s popisem a obecnými informacemi o naučné stezce je hned vedle autobusového nádraží, společně s turistickou mapou zdejší oblasti. Celkem má naučná stezka 8 zastavení, u každého je informační panel plný zajímavostí o konkrétním místě včetně fotografií. Naučná stezka je výborně udržovaná a turisty plně využívána.

Vazba k turistickým trasám:

Naučná stezka DUBSKO - KOKOŘÍNSKO se většinou nachází přímo u značených turistických stezek (modrá, zelená, žlutá, červená, cyklotrasy č. 241 a č.25) nebo v jejich dostupné vzdálenosti max. 1500m.

Souřadnice GPS: N 50° 31' 33.10" E 14° 32' 39.18"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým v centru Dubé

Obec: Dubá

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým v druhé světové válce je velice dobře udržovaný a přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v centru města, v parkové části, u hlavní silnice, přímo u značených turistických stezek (modrá, zelená, žlutá, červená) a u cyklotrasy č. 241 a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 25.32" E 14° 32' 29.78"

Pomník padlým na hřbitově

Obec: Dubá

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým v druhé světové válce je dobře udržovaný, čitelný a přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází na místním hřbitově, v dostupné vzdálenosti cca 60 m od značených turistických stezek (žlutá, červená).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 30.58" E 14° 32' 39.29"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Šibeniční mlýn

Obec: Dubá - Rozprechtice

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova bývalého mlýna je nyní soukromým majetkem. V současné době se rekonstruuje.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn a pila. Pohonem bylo jedno kolo na vrchní vodu.

Vazba k turistickým trasám:

Budova bývalého mlýna se nachází přímo u značené turistické stezky (červená), u místní naučné stezky (Naučná stezka Dubsko – Kokořínsko) a u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 31' 37.35" E 14° 32' 49.79"

Sušárna chmele

Obec: Dubá

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Nejstarší písemný doklad o existenci sušárny a sířirny chmele je z roku 1877. V Dubé je doloženo v době největší produkce chmele šest sušáren a sířiren, z nichž se pouze tato dochovala víceméně v původním stavu, proto je cennou technickou památkou. Později se sušárna stala majetkem Státního statku, který zde choval kuřata – brojlery. Státní statek objekt posléze předal Městu Dubá. Dosud zachovaná jižní věž byla opravena státním statkem, druhou provizorně opravilo a zastřešilo Město Dubá. Tyto věže jsou svým kruhovým tvarem v Čechách neobvyklé, obdobně se častěji nacházejí v Anglii. Sušení v nich probíhalo na sítěch a dřevěných roštech, který je v jižní věži dosud zachovaný, pravděpodobně pomocí přímého vytápění v přízemí věží. V současné době se hledá možné využití sušárny.

Vazba k turistickým trasám:

Sušárna se nachází na jižním okraji města, přímo u značené turistické stezky (červená) a v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (žlutá), a od místní naučné stezky (Naučná stezka Dubsko - Kokořínsko).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 10.81" E 14° 32' 28.39"

Vrabcovský (Dědův) mlýn

Obec: Dubá - Rozprechtice

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova bývalého mlýna a později bývalého rekreačního střediska je nyní soukromým majetkem. Současný majitel jej překřtil na Dědův mlýn.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn a pila. Mlýn stál již před rokem 1620 a pracoval až do poloviny 20. století. Využíval Francisovy turbíny, která je vhodná pro malé vodní toky.

Vazba k turistickým trasám:

Budova bývalého mlýna se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá) a v dostupné vzdálenosti cca 100m od místní naučné stezky (Naučná stezka Dubsko – Kokořínsko).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 33.63" E 14° 32' 59.22"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Empírová hospoda

Obec: Dubá - Rozprechtice

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova bývalé hospody stojí u silnice směrem na Dražejov. V současné době chátrá a okolí je neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Budova bývalé hospody se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 31' 13.70" E 14° 32' 52.34"

„Máchadlo“

Obec: Dubá

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zajímavé řešení ústí dubské říčky se lidově nazývá „Máchadlo“. Je v dobrém technickém stavu a jedná se o unikátní technickou památku.

Vazba k turistickým trasám:

„Máchadlo“ se nachází přímo u značené turistické stezky (červená), cca 500m od značené turistické stezky (žlutá) a cca 1500m od cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 23.60" E 14° 32' 48.55"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Radnice se šatlavou

Obec: Dubá

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova radnice empírového slohu je z roku 1851, zajímavostí je, že je v jejích prostorách zachovalá šatlava, po dohodě na místním informačním centru je přístupná.

Vazba k turistickým trasám:

Radnice se nachází na Masarykově náměstí, přímo u značené turistické stezky (červená, žlutá), u cyklotrasy č. 241 a u místní naučné stezky (Naučná stezka Dubsko - Kokořínsko).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 21.60" E 14° 32' 34.58"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Smírčí kříž**Obec:** Dubá**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Smírčí kříž je zazděný v opěrné zdi domu, stal se její skoro součástí, proto je snadno přehlédnutelný. Jinak je v dobrém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Smírčí kříž se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150m od značených turistických stezek (modrá, červená, žlutá), od cyklotrasy č. 241 a od místní naučné stezky (Naučná stezka Dubsko - Kokořínsko).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 21.19" E 14° 32' 18.62"**Křížový kámen****Obec:** Dubá**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Křížový kámen – pravděpodobně smírčí kříž má nesouměrně zaoblenou horní hranu a na přední straně je znatelný reliéf latinského kříže. Při jeho hledání je nutná pozornost, neboť kříž stojí ve vysoké trávě, v neudržovaném prostředí a je těžko viditelný.

Vazba k turistickým trasám:

Křížový kámen se nachází vlevo u silnice směrem z Dubé do Pavliček, přímo u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 33.01" E 14° 31' 26.76"**Soubor skalních sklípků****Obec:** Dubá**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Specifickým fenoménem Kokořínska a Českolipska jsou přímo do skalních bloků a podloží tesané prostory. Ve vesnických sídlech rozložených ve značně nerovném skalnatém terénu, kde pískovcové stěny často doslova určovaly jejich prostorové uspořádání, se s tímto způsobem využití přírodních podmínek setkáme na mnoha místech. Zpravidla se jednalo o rozšíření hospodářského zázemí usedlostí o chlévy, skladové komory, kolny a někdy dokonce o původně přechodné a posléze i trvalé bydlení výměnkářů nebo sociálně nižších vrstev venkovského obyvatelstva. Zvláštním typem těchto skalních prostor byly tesané sklípky, které najdeme jednak jednotlivě umístěné v rámci hospodářských usedlostí a jednak poměrně vzácně seskupené v ucelených souborech v okrajových částech sídla. Právě v Dubé se dodnes dochovaly tyto drobné unikátní stavby asi v největším počtu a autenticitě ve dvou areálech – v ulici Sadové a v ulici Jana Roháče. Jsou vyhloubeny ve svazích a terénních terasách, v ulici Jana Roháče směrem k truhlárně dokonce ve dvou úrovních nad sebou. Určují zde charakter dané lokality, jsou nezaměnitelným vizuálně se uplatňujícím estetickým prvkem a unikátním dokladem historického vývoje a tvůrčího využití přírodních podmínek. Skalní sklípky v Dubé představují unikátní typ drobných účelových hospodářských historických staveb úzce spjatých s tímto regionem a danou lokalitou, ojedinělých navíc značným počtem, umístěním v kompaktních celcích i svou malebností. Zachovaly se dodnes téměř v původní podobě bez výraznějších zásahů a také v poměrně dobrém stavebně technickém stavu. Vzhledem ke své mimořádné kulturně historické a památkové hodnotě a jedinečnosti by bylo vhodné usilovat o jejich prohlášení za kulturní památky.

Vazba k turistickým trasám:

Skalní sklípky se nacházejí u značených turistických stezek (žlutá, červená), u cyklotrasy č. 241 a u místní naučné stezky (Naučná stezka Dubsko-Kokořínsko).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 12.74" E 14° 32' 31.47"

BUKOVEC

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

8

Bukovec vznikl sloučením dvou obcí. Vlevo od úzké silnice do Bylochova byla osada Pokolice (Pokolitz), která postupně splynula s osadou, kterou tvořily ostatní domy na této straně hlavní silnice. Vznikla tak obec Bukovec (Bukolitz), která příslušela k Bylochovu v tehdejší okrese Štětí. Osada na opačné straně hlavní silnice za potokem se nazývala v češtině také Bukovec, v němčině ale Buckholz, a náležela k Zakšínu v tehdejší okrese Dubá. Po změně hranic okresů i katastrů se oba Bukovce spojily v jeden, zahrnutý do katastrálního území Zakšín, nyní pod správou Městského úřadu v Dubé. Písemně doložený je Bukovec v pol. 17. století, ale osídlení této lokality bylo pravděpodobně mnohem starší. Pro zachovalý soubor lidové architektury byl Bukovec v roce 1995 vyhlášen vesnickou památkovou zónou. V osadě je 8 památkově chráněných objektů, většinou patrových roubených staveb, v několika případech celých areálů. Ale i některé další objekty jsou velmi zajímavé a ve většině případů pečlivě udržované v duchu odpovídajícímu lidovým stavbám.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bukovecký mlýn**Obec:** Bukovec**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova bývalého mlýna je dnes v soukromých rukách, výborně udržovaná, včetně širokého okolí. Veřejnosti nepřístupná.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn, který měl jako jediný mlýn na Liběchovce kolo na střední vodu.

Vazba k turistickým trasám:

Bukovecký mlýn se nachází u hlavní silnice směrem na Dubou, v dostupné vzdálenosti cca 100 m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 57.59" E 14° 29' 32.30"

DEŠTNÁ

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

109

Deštná je velmi stará zemědělská osada. Nachází se asi 2,5 km na jihozápad od Dubé. V 19. století se v Deštné pěstoval kvalitní zelený chmel, výnosným byl i chov dobytka. Katastrální území Deštná u Dubé spadá do CHKO Kokořínsko, v části Vrabčova se nachází přírodní rezervace Mokřady Horní Liběchovky. V Deštné se nacházela léčebna TBC, po zrušení se plicní sanatorium změnilo na dětskou ozdravovnu a posléze na politickou školu, od roku 1982 je zde dětský domov.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Václava
Obec: Deštná

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel sv. Václava pochází z doby před rokem 1230. Z románské stavby se po barokním rozšíření zachovala apside a hranolová věž. Deštný kostel je jednou z nejstarších a nejcennějších stavebních památek na Českolipsku. Unikátní jsou i zdejší varhany, pocházející z roku 1720. Ačkoliv prošly několika renovacemi a přestavbami, zachovaly se v nich části z původního nástroje. Kostel prošel celkovou opravou, kterou vyvolalo občanské sdružení Apsida a dokončila místní farnost ve spolupráci s městem Dubá.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Václava se nachází v dostupné vzdálenosti cca 80 m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 19.36" E 14° 30' 57.46"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Deštné pastviny
Obec: Deštná

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Deštné pastviny je stráň stepního charakteru asi 0,5 km od Deštné. Nalézají se zde teplomilné sveřepové trávníky na vápnatých pískovcích s výskytem ohrožených druhů rostlin. Výměra přírodní památky je 2,34 ha a byla vyhlášena v roce 2003.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka se nachází v dostupné vzdálenosti cca 250 m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 44.02" E 14° 30' 42.09"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Deštná

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník je sice viditelný, ale neudržovaný a těžce čitelný. Okolí pomníku je též neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází v dostupné vzdálenosti cca 60m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 29.16" E 14° 31' 14.10"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Válcový mlýn
Obec: Deštná

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova bývalého mlýna je v dezolátním stavu, areál je nepřístupný, okolí neudržované.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn, se dvěma koly na vrchní vodu.

Vazba k turistickým trasám:

Budova se nachází přímo u hlavní silnice do Dubé, v dostupné vzdálenosti cca 80m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 20.27" E 14° 30' 59.71"

DRAŽEJOV

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

8

Katastrální území s názvem Dražejov u Dubé leží v jižní části správního území města Dubá. Celé spadá do CHKO Kokořínsko, některé jeho části jsou zařazeny do I. a II. zóny ochrany přírody. Pramenný důl, kterým prochází cesta, odbočující ze silnice na křižovatce v Rozprechticích, je součástí přírodní rezervace Mokřady Horní Liběchovky. Pro vodní živočichy zde byla uměle vytvořena soustava tůní. Dražejov, připomínaný již v roce 1402, proslul pěstováním jemných odrůd chmele a ovocnářstvím. Chov dobytka byl omezen nedostatkem vody.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple sv. Jana Nepomuckého
Obec: Dražejov

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple sv. Jana Nepomuckého z roku 1767 je nejcennější stavbou Dražejova. Nyní je zrekonstruovaná a velice pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází na návsi Dražejova, přímo u značených turistických stezek (žlutá, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 36.86" E 14° 32' 53.08"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

„Skalní městečko“ Dražejov
Obec: Dražejov

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Celý Dražejov lze považovat za přírodní památku, neboť většina zástavby Dražejova stojí na skalním bloku, který je protkán přírodními i uměle vytvořenými dutinami a otvory. V posledních letech se na něm projeví vlivy eroze. Problematický je odtok dešťové vody a automobilový provoz po úzké slepé komunikaci mezi domy.

Vazba k turistickým trasám:

„Skalní městečko“ se nachází přímo u značených turistických stezek (žlutá, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 39.40" E 14° 32' 46.08"

DŘEVČICE

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

134

Severovýchodním směrem od Dubé leží katastrální území Dřevčice s osadami Dřevčice a Sušice. Osada Dřevčice je připomínána již ve 14. století jako zemanské sídlo, ještě v roce 1570 se ale jmenovala Dřevič. Tragický pro ni byl požár v roce 1848, kdy shořelo 24 domů. Pro okolí Dřevčic je charakteristická suchá písčité půda, proto se málo výnosné zemědělství zaměřilo především na chov dobytka, což trvá do současnosti.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Naučná stezka Čertova rokle
Obec: Dřevčice

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Naučná stezka Čertova rokle vede podél Dolského potoka. V Čertově roklí je v kterémkoliv ročním období ojedinělá vlhkost, která podporuje výskyt specifické flóry s množstvím mechů, šplhavců, brhlíků a dalších živočichů. Všichni ale určitě ocení především nerušené ticho, klid a pohodu, což je pro podobná místa tak typické.

Vazba k turistickým trasám:

Naučná stezka se nachází přímo na značené turistické stezce (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 35' 02.33" E 14° 30' 09.12"

Studánky v Dolském dole
Obec: Dřevčice

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V Dolském dole jsou nově zrekonstruované studánky – zmapovaná Čertova studánka a její „kolegyně“ Rasova studánka. Obě poskytují potřebné zázemí pro odpočinek turistů a jsou zdrojem pitné vody.

Vazba k turistickým trasám:

Obě studánky se nachází přímo u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 34' 57.95" E 14° 30' 05.36"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Martinské stěny

Obec: Dřevčice**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Martinské stěny jsou nově zřízenou přírodní památkou. Jedná se o výrazný skalní útvar. Ochrana se týká rozlohy 3,18 ha v nadmořské výšce 390 až 420 m. n.m. a byla vyhlášena kvůli několika druhům bezobratlých živočichů žijících na vřesovištích a lišejnicích.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památkou Martinské stěny prochází značená turistická stezka (žlutá) a cyklotrasa č. 0058.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 48.61" E 14° 28' 22.39"

HEŘMÁNKY

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

12

V katastrálním území Heřmánky leží stejnojmenná osada, jejíž část při dřevčické silnici a v Dlouhém dole se nazývá Dolní Heřmánky, skupině domů na náhorní plošině směrem k Loubí se říká Horní Heřmánky. Celé katastrální území Heřmánky spadá do CHKO Kokořínsko, část Dolních Heřmánek v Dlouhém dole je zařazena do II. zóny ochrany, jejíž statut značně omezuje stavební i hospodářské využití pozemků. Katastrální území Heřmánky zasahuje do přírodní rezervace Vlhošť, vyhlášené v roce 1998 na ochranu zachovalých lesních společenstev, zde se jedná o nejpřísnější I. zónu ochrany.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Bývalá Hasičská zbrojnice se zvoničkou

Obec: Heřmánky**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zvonička v Heřmánkách je ve velice dobrém stavu, pečlivě udržovaná a ihned ze silnice viditelná.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 03.17" E 14° 28' 43.88"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Vlhošť

Obec: Heřmánky**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Přírodní rezervace se rozprostírá kolem vrcholu a svahu Vlhoště (613,5 m n. m.) a Malého Vlhoště (440,0 m n. m.) asi 0,5 km východně od osady Hvězda pod Vlhoštěm. Výměra rezervace je 81,8113 ha. Motivem ochrany je v severní a východní části rezervace partie květnatých bučin na vyvěřelých horninách.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervace Vlhošť se nachází u značené turistické stezky (žlutá, modrá, zelená) a u cyklotrasy č. 0059.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 10.04" E 14° 27' 35.11"

HORKY

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

7

Osada Horky sdílela historický osud zároveň s Dubou, je uvedena na stejné listině z roku 1253, již byla Dubá s osadami, které k ní náležely, darována řádu křížovníků v Praze. Stejně jako Dubá byly pak Horky v majetku rodu Berků z Dubé, následně pak patřily Valdštejnovi a potom jednomu z jeho vrahů Buttlerovi. Obyvatelé Horek v období před II. světovou válkou se zabývali především chmelařstvím a ovocnářstvím, až ve 20. století jsou zde zaznamenány i řemeslné živnosti. Z Horek je nádherný výhled na zříceninu hradu Starý Bernštejn.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička sv. Trojice
Obec: Horky

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička sv. Trojice je zrekonstruovaná, včetně okolí ve výborném stavu a udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 47.40" E 14° 35' 09.05"

HORNÍ DUBOVÁ HORA

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

3

Osada Horní Dubová Hora vznikla pravděpodobně v 16. století a náležela k deš-
tenskému panství Berků z Dubé. Písemně je poprvé zmíněna v roce 1637. Dům
čp. 7 býval rekreačním střediskem pošt, nyní je součástí velkého hospodářského
komplexu. V ohradách, které k němu náleží, je možné vidět mimo jiné stádo
skotského náhorního skotu.

KLUK

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

0

Kluk je samota, část města Dubá. Nachází se asi 3,5 km na jihovýchod od Dubé. Je zde evidována jedna adresa. Trvale zde nežije žádný obyvatel. Nedaleko se nacházejí Havraní skály, v dostupné vzdálenosti cca 200m se nachází značená turistická stezka (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 700m je cyklotrasa č. 241.

KORCE

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

24

Téměř celé katastrální území Korce spadá do CHKO Kokořínsko, část byla zařazena do II. zóny ochrany a Korecký vrch je v zóně I., tedy nejprísněji chráněné. První zmínky o osadě Korce pocházejí z roku 1266, od roku 1432 patřila obec k houseckému panství, z let 1615 a 1700 existují záznamy o panské krčmě v Korcích. Obyvatelé Korců se věnovali především zemědělství, bydleli tu chmeloví handlíři a hodně se zde pěstovalo ovoce, z poloviny švestky. Nad osadou Korce se zvedá čedičový kužel Koreckého vrchu, který je zajímavý z geologického i botanického hlediska. Navíc je z jeho vrcholu krásný rozhled. Nynější turistická cesta na vrchol nevede po trase cesty historické, podél níž byla kdysi Křížová cesta, kterou vytvořil v roce 1838 korecký kameník František Louša (Lausch). Na vrcholku kopce (465 m) stával kříž a sochy Panny Marie, sv. Jana a Máří Magdaleny. Sousoší bylo zničeno, zbytek jedné ze soch se nachází u koreckých chalupářů. Nepatrné zbytky Křížové cesty je možné podél původní cesty dosud nalézt.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Korce

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je v soukromých rukách, je zrekonstruovaná a velice dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 21.63" E 14° 36' 05.41"

Boží muka U kapličky
Obec: Korce

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Boží muka jsou ve špatném stavu, mají opadanou omítku, poničenou střechu a neudržované okolí.

Vazba k turistickým trasám:

Boží muka U kapličky se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 16.99" E 14° 36' 11.96"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička**Obec:** Korce**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zvonička je v dobrém technickém stavu, s místy opadanou omítkou, jinak dobře udržovaná. Zvonička je součástí soukromého objektu bývalé požární zbrojnice.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází přímo u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 17.60" E 14° 36' 11.62"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Vstupní brána**Obec:** Korce**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Vstupní brána soukromého objektu je velice cenná, je dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Brána se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 21.82" E 14° 36' 04.69"

KŘENOV

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

10

Osada, rozložená podél cesty, stoupající od mšenské silnice k rozcestí pod Kamenným vrchem, se ve 13. století jmenovala Chřenov a její osudy byly spjaty s Nedamovem. Za 30-ti leté války pravděpodobně zanikla a později byla obnovena pod názvem Šenov.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Kamenný vrch u Křenova**Obec:** Křenov**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Přírodní památka je na vrcholu zalesněného kopce chráněna jako geologická zvláštnost ve výšce 370 – 382 m. n. m. V pískovcové skále přesycené železitými sloučeninami (hydroxidy železa) vznikly až tvary podobné růžím a mísám. Tyto skalní tvary – inkrustace vzniklé selektivním zvětráváním hornin jsou chráněné. Památka byla vyhlášena Správou CHKO Kokořínsko v roce 1991 a dnešní rozloha je přes 5 ha.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Kamenný vrch u Křenova se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značených turistických stezek (modrá, červená, zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 19.52" E 14° 34' 25.64"

LHOTA

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

4

Osada Lhota, která pro množství staveb lidové architektury, svoji malebnost a nenarušenost moderní zástavbou byla vyhlášena vesnickou památkovou rezervací. Lhota už v roce 1402 patřila Berkům z Dubé, usazeným na hrádku Čáp, posléze náležela k Zakšínu a k Deštné, po roce 1623 ji získali Valdštejnové z Doks. Centrem osady, rozložené po obou stranách silnice, je prostor naproti rybníku se zvoničkou. Lhota je ovšem zajímavá i z hlediska archeologie. V oblasti Staré skály byla v létě roku 1998 nalezena keramická nádoba, která svým stářím bezmála 7000 let patří k památkám nejstaršího zemědělského osídlení českolipské krajiny neolitickým lidem kultury s vypíchanou keramikou a je pravděpodobně nejstarší zachovalou nádobou nalezenou na severu Čech.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička
Obec: Lhota

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Dřevěná zvonička je ve výborném stavu a pečlivě včetně okolí udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 07.03" E 14° 29' 50.88"

NEDAMOV

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

12

Téměř celé katastrální území Nedamov je součástí CHKO Kokořínsko. V údolí Liběchovky a jejích přítoků zasahuje do nedamovského katastru rezervace Mokřady horní Liběchovky. Toto území spadá do I. zóny ochrany přírody. Nedamov jako osada je jmenovaná poprvé teprve roku 1592, kdy byl součástí dědictví spolu s Novým Berštejnem. Ale dvorec Březinka, který je součástí Nedamova, zmiňuje již darovací listina z roku 1253. I Černý mlýn (Schwarz Mühle), který se z původního mlýna a pily změnil na rekreační zařízení – nejdříve podnikové, pak pro běžné turisty – má velmi starou historii. Již v roce 1551 je připomínán Šimon z Černého mlýna u Dubé. Nejznámější částí Nedamova je Černý rybník s přilehlým autokempem. Jako koupaliště sloužil Černý rybník už za 1. republiky, tehdy ale byla dřevěná plovárna na opačném břehu.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Mokřady horní Liběchovky
Obec: Nedamov

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Rezervaci Mokřady horní Liběchovky prochází Naučná stezka Dubsko - Kokořínsko. Celkem má naučná stezka 8 zastavení, u každého je informační panel plný zajímavostí o konkrétním místě včetně fotografií. Naučná stezka je výborně udržovaná a turisty plně využívána. Panel č. 8, který se nachází na území Nedamova pojednává právě o Přírodní rezervaci Mokřady horní Liběchovky.

Vazba k turistickým trasám:

Panel č.8 naučné stezky se nachází u značené turistické stezky (modrá) a v dostupné vzdálenosti cca 700m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 53.12" E 14° 33' 31.55"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Nedamov

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým se nachází u silnice, vedle vodárenského zařízení. Je zanedbaný, okolí neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u značené turistické stezky (modrá) a v dostupné vzdálenosti cca 650m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 51.06" E 14° 33' 46.53"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkry v okolí**Obec:** Nedamov**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

V okolí Nedamova se nachází několik objektů lehkého opevnění. Většinou jsou v dobrém technickém stavu, přístupné.

Vazba k turistickým trasám:

Bunkry se nacházejí v linii v dostupné vzdálenosti cca 500 m od značených turistických stezek (červená, modrá) a cyklotrasy č. 25. Uvedené bunkry se nachází u lesní cesty, přímo u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 31' 52.11" E 14° 33' 31.99"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Černý mlýn**Obec:** Nedamov**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Mlýn a pila pod černým rybníkem dosud stojí. Dnes v soukromých rukách, slouží jako penzion. Na pozemku je možno zahlédnout originální mlýnský kámen.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn. Hlavním pohonem mlýna bylo skoro pětimetrové vodní kolo. Černý mlýn pracoval přes 400 let.

Vazba k turistickým trasám:

Budova penzionu a bývalého mlýna se nachází přímo u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 10.78" E 14° 33' 19.91"

NEDVĚZÍ

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

9

Osadou dražejovského katastrálního území je Nedvězí. Jeho historii dokládá zmínka v dědické listině z roku 1402, náleželo k houseckému panství. Přístupová komunikace od Dražejova se místy zařezává do skalního masívu, vpravo můžeme vidět zajímavý přírodní výtvar – skalní okno. Nedvězí má oproti Dražejovu výhodu vlastního zdroje vody, většina osady je zásobena z veřejného pramene, dva domy mají zdroj vlastní. Památkově cenné jsou roubené stavby a celé areály usedlostí, například čp. 12. Největším lákadlem je panoramatický rozhled z vrcholu kopce Nedvězí ve výšce 456 m. Kopec i jeho vrchol jsou soukromým majetkem.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička sv. Jana Nepomuckého**Obec:** Nedvězí**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička je v dobrém technickém stavu, s místy poničenou omítkou. Přístupná a včetně okolí udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 18.72" E 14° 31' 46.20"**Boží muka - křížek****Obec:** Nedvězí**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Boží muka jsou v dobrém technickém stavu, přístupná a včetně okolí udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Boží muka se nacházejí přímo u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 19.21" E 14° 32' 09.29"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Skalní okno**Obec:** Nedvězí**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zajímavý útvar zvaný skalní okno se nachází u cesty do Nedvězí. Je místními velice dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Skalní okno se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 20.24" E 14° 32' 20.41"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Nedvězí – výhledové místo**Obec:** Nedvězí**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Přírodní kruhový rozhled. Za 2. světové války zde byla německá protiletadlová pozorovatelná. Kopec i vrchol jsou soukromým majetkem.

Vazba k turistickým trasám:

Nedvězí se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 19.39" E 14° 31' 43.82"

NOVÝ BERŠTEJN

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

19

Osada Nový Berštejn vznikla na místě původního poplužního dvora Nezlovice. V letech 1553 - 67 zde Adam Berka z Dubé postavil renesanční zámek Nový Berštejn (Berštejn, Perstein, Neuperstein, Perštýn). Později byl v těsné blízkosti zámku postaven rozlehlý hospodářský areál se špejcharem, chlévy a maštalemi. Pod zámeckou oborou byl zase vybudován pivovar se sladovnou, kde se od roku 1627 vařilo pivo z tehdy proslulého chmelu „Dubský zelenáč“. Na konci 2. světové války byl ale pivovar zničen bombardováním a dochovaly se pouze jeho sklepy. Území bylo zásobeno vodou z Mariánského pramenu, který se doposud nachází ve Studeném dolu. V údolí pod zámkem je Zámecký rybník a část osady zvaná Malý Mlýnek (Kleinmühle) podle nedochovaného mlýna. Součástí Nového Berštejna směrem na Drchlavu je také Krčma (Kratschen). V roce 1650 stávala v těchto místech při staré obchodní cestě skutečná krčma. Oba původní domy však byly po 2. světové válce zbořeny.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple sv. Barbory**Obec:** Nový Berštejn**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaple sv. Barbory je v dobrém technickém stavu, má poškozenou fasádu a místy i římsy. Nad vchodem je rozbité okno. Okolí je neudržované a místy se zde hromadí odpadky.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 42.04" E 14° 33' 28.18"**Sloup Nejsvětější Trojice****Obec:** Nový Berštejn**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Sloup Nejsvětější trojice pochází z první poloviny 18. století. Stojí u zdi zámecké obory. Je v dobrém technickém stavu, s mírnými známkami vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Sloup Nejsvětější trojice se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 42.42" E 14° 32' 39.16"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha Panny Marie s Ježíškem**Obec:** Nový Berštejn**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha Panny Marie s Ježíškem je v dobrém technickém stavu, s mírnými známkami vlivu počasí. Nachází se u hlavní silnice.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází v dostupné vzdálenosti cca 20 m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 57.98" E 14° 32' 38.15"**Socha sv. Jana Nepomuckého****Obec:** Nový Berštejn**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Jana Nepomuckého je v dobrém technickém stavu, se značnými známkami vlivu počasí. Okolí je neudržované. Nachází se u hlavní silnice směrem na Českou Lípu.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází v dostupné vzdálenosti cca 800m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 33' 22.18" E 14° 32' 32.62"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkry v okolí**Obec:** Nový Berštejn**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

V okolí Nového Berštejna se nachází několik objektů lehkého opevnění. Většinou jsou v dobrém technickém stavu, přístupné.

Vazba k turistickým trasám:

Uvedené bunkry se nachází u lesní cesty směrem ke kapli sv. Barbory, přímo u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 51.26" E 14° 33' 53.36"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Nový Berštejn**Obec:** Nový Berštejn**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zámek dal postavit Adam Berka z Dubé někdy mezi lety 1553 - 67. Renesanční stavba měla jednu patrovou budovu (dnešní střední křídlo), patro bylo dřevěné. Po roce 1618 vlastnil zámek Adamův syn Václav, který byl nejvyšším zemským sudím za vlády „zimního krále“ Fridricha Falckého a zároveň jednou z významných osobností protihabsburského odboje. Po porážce českých stavů (1620) uprchl ze země a jeho zkonfiskované majetky získali Valdštejnové. Po zavraždění Albrechta z Valdštejna, generalissima císařských vojsk a majitele i tohoto zámku, daroval císař Ferdinand II. celé panství v roce 1634 plukovníkovi Walterovi Buttlerovi, jenž byl jedním z valdštejnových vrahů. Plukovník byl původem ze starého irského rodu a jeho potomci na zámku sídlili do roku 1723. Nový majitel, František Karel Rudolf hrabě Sweets-Sporck, zámek barokně přestavěl a rozšířil o boční křídla. Od roku 1810 patřil zámek opět Valdštejnům, kteří jej pseudoslohově upravili a dali mu tak dnešní vzhled. Konec Valdštejnskému panství přinesla první pozemková reforma za první republiky. Novým majitelem zámku se roku 1920 stal Tomáš Maglič, generální rada Škodových závodů. V roce 1935 zámek koupila Růžena Jiratová-Kabátová, která zvelebila nejen zámek, ale také zámecký park, hospodářský areál a pivovar. V průběhu války byl zámek ve správě německého barona Ludolfa von Wedel-Parlow, jenž měl dbát nejen na prosperitu berštejnského panství, ale také na jeho nový význam. Zámek sloužil pro natáčení filmů s propagandistickou tematikou a později jako nacistický archiv ve věcech Francie. V roce 1945 byl zámek zkonfiskován státem jako německý majetek a adaptován na okresní dům zdraví, poté na zvláštní internátní školu. I ta se však později pro nevyhovující stav objektu odstěhovala do Deštné. Zámek nadále zoufale chátral, zničeny byly cenné řezby v přízemí a zcizen zvon. V roce 1991 zámek koupil Miroslav Slezák prostřednictvím firmy PRAWO Prager Wohnbau a objekt citlivě zrekonstruoval. Od roku 1997 je zde hotelový resort. Veřejnosti volně přístupné je nádvoří před zámkem. Zámek je veřejnosti otevřen v době výstav a akcí. Více informací najdete na www.berstejn.cz.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 56.81" E 14° 32' 41.54"**Zámecká obora Nový Bernštejn****Obec:** Nový Berštejn**Správní území:** Dubá**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Rozlehlý park (10 ha) je mimořádně zajímavý svým romantickým členěním v barokním přírodně krajinářském pojetí, jež nabízí hru světla a stínů a umocňuje dojem klidu, nadčasovosti a prostoru. Doposud se zde navíc dochovala řada pozoruhodných exemplářů dřevin z někdejší barokní zahrady s alpinem, unikátní odvodňovací systém z původních pískovcových štuků a vysoká opěrná zeď ve střední části parku, po níž za Valdštejnů stékal umělý vodopád. Pod jižním křídlem zámku se nalézá historická dráha na bocci a barokní bazén z doby Valdštejnů. Čistotu stylu zrekonstruovaného anglického parku dokresluje golfové hřiště, tenisový kurt s přírodní trávou na místě původního z roku 1920 a další sportoviště. Park je součástí hotelového resortu a veřejnosti je zpřístupňován příležitostně. Konají se zde i svatební obřady.

Vazba k turistickým trasám:

Zámecká obora se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 32' 54.78" E 14° 32' 39.12"

PANSKÁ VES

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

7

Historie Panské Vsi je provázána s dvorcem Březinkou. Osada dokonce nesla i jméno dvorce, teprve v 18. století parcelací vznikla Panská Ves. Domy Panské Vsi se nacházejí nejen podél úzké komunikace, odbočující ze ždírecké silnice, a na planině naproti Březince, ale jsou to i roztroušené samoty vlevo od této komunikace a také skupina na plošině, strmě čnící nad mokřinou u mšenské silnice. Na Panské Vsi pracuje ionosférická a telemetrická observatoř Ústavu fyziky atmosféry Akademie věd České republiky. Zabývá se například studiem meteorologických procesů a metodami jejich předpovědí, výzkumem ozónu nebo fyzikou ionosféry.

PLEŠIVEC

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

10

Plešivec, část města Dubá se nachází asi 2,5 km na východ od Dubé. Je zde evidováno 22 adres. V osadě Plešivec, kterou tvoří zástavba podél cesty, je i několik samot. Osadou Plešivec prochází značená turistická stezka (červená) a vede k vyhlídkovému místu Vysoký vrch (426m).

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Ženský mlýn

Obec: Panská Ves

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Z původního mlýna u ždírecké silnice zbyly jen místnosti vysekané ve skále a náhon.

Charakteristika původního účelu památky:

Mlýn

Vazba k turistickým trasám:

Zbytky mlýna se nacházejí poblíž vodárenského zařízení, u značené turistické stezky (modrá) a cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 31' 50.80" E 14° 33' 46.49"

Ionosférická a telemetrická observatoř

Obec: Panská Ves

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Ionosférická a telemetrická observatoř Ústavu fyziky atmosféry Akademie věd České republiky se zabývá například studiem meteorologických procesů a metodami jejich předpovědí, výzkumem ozónu nebo fyzikou ionosféry.

Vazba k turistickým trasám:

Observatoř se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 40.05" E 14° 33' 54.19"

SUŠICE

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

11

Osada Sušice je připomínána již v roce 1402, a to pod názvem Sussycz. Pod Sušicí v údolí Dolského potoka se nachází samota Dolský mlýn (Gründelmühle), zmiňovaný již před rokem 1709. Pravděpodobně náležel k zaniklé vsi Zdislav či Zdislavice. Nyní zde stojí rekreační objekt a jsou zde patrné zbytky rybníka. Nad údolím stojí zřícenina Chudého hrádku ze 14. století, který tvořil jeden z bodů ochranného systému strážních hradů při středověké cestě od Dubé na Českou Lípou.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Dolský mlýn
Obec: Sušice

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Samota Dolský mlýn pravděpodobně patřila k zaniklé vsi Zdislav či Zdislavice.

Charakteristika původního účelu památky:

Mlýn

Vazba k turistickým trasám:

Tzv. Dolský mlýn se nachází přímo u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 35' 23.49" E 14° 30' 24.34"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Chudý hrádek
Obec: Sušice

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zřícenina Chudý hrádek leží v údolí zvaném Roklice neboli Dolský důl. První zmínky o hradu zřejmě pocházejí z let 1352-1357. Po stavební stránce je hrad velice zajímavý. Stojí na ostrém a skalnatém konci rozsáhlého hřbetu. Hradní příkop je 13 metrů široký, samotný hrad zřejmě vznikl přizpůsobením přirozené skalní rozsedliny. Nemá tradiční hlavní věž, jeho hlavní obranou byla obvodová hradba. Do dnešních dob se dochoval palác a pod ním do skály vytesané sklepení. Chudý hrádek patří mezi nejzajímavější zříceniny Českolipska. Přístup od Dolského mlýna je však poměrně strmý.

Vazba k turistickým trasám:

Chudý hrádek se nachází přímo u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 35' 22.17" E 14° 30' 26.90"

ZAKŠÍN

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

65

První písemná zmínka o Zakšínu je z roku 1402, kdy pravděpodobně také vznikl hrad Zakšina, dnes Rač nebo Pustý zámek. Hrad byl ale poměrně brzo opuštěn a Zakšín sám připadl k novobřeženskému panství. K Zakšínu patří dva bývalé mlýny, Nový mlýn a mlýn mezi Zakšínem a Deštnou. I domy naproti Bukoveckému mlýnu přísluší k Zakšínu. Většina zakšínské zástavby se ale nachází podél tuhaňské silnice a v údolí Květnice. Ve vsi se nacházejí hodnotné stavby lidové architektury. V jižní části se nalézají zděné klasicistní usedlosti, severní konec tvoří úplný soubor převážně roubených domů.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Osinalické bučiny
Obec: Zakšín

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka se rozprostírá na jihovýchodních svazích vrchu Skaliska, blíže Osinalického sedla asi 1 km severovýchodně od obce Medonosy, rozloha je 7,5138 ha a byla vyhlášena v roce 2002. Předmětem ochrany jsou porosty bučin na vápnatých pískovcích, s výskytem ohrožených druhů rostlin, především vstavačovitých. Jedná se o ojedinělý výskyt na území CHKO.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Osinalické bučiny se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 12.96" E 14° 30' 24.60"

Pustý zámek
Obec: Zakšín

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pustý zámek je zřícenina skalního hrádku nedaleko obce, patřil rodině Berků z Dubé. Byl postaven na místě dávného hradiště kolem roku 1319. Další zmínka o jeho existenci pochází až z roku 1402, opuštěn byl kolem roku 1456. Hrádek ze dřeva stál na pískovcových skalách, kam byl přístup po padacím mostě. Mezery mezi skalami byly využity jako hradní příkopy. Místnosti, nádrž na vodu (cisterna) i velice úzké schodiště byly vytesány do skal a jejich pozůstatky jsou dodnes znatelné.

Vazba k turistickým trasám:

Pustý zámek se nachází přímo u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 30' 47.34" E 14° 29' 50.79"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Nový mlýn v Zakšíně

Obec: Zakšín

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Rozlehlá budova bývalého mlýna je dnes v soukromých rukách.

Charakteristika původního účelu památky:

Mlýn, zřejmě postaven v 19. století a jako náhradní pohon využíval parní stroj.

Vazba k turistickým trasám:

Nový mlýn se nachází v dostupné vzdálenosti cca 500m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 14.56" E 14° 30' 06.62"

Mlýn v Zakšíně

Obec: Zakšín

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova bývalého mlýna dodnes stojí. Pravděpodobně je soukromým majetkem.

Charakteristika původního účelu památky:

Mlýn, který využíval nevelkého bočního přítoku Liběchovky zvaného Květnice či Paličský potok. Menší mlýn s výkonem pouhé 2,7 koňských sil. Jeho kolo na vrchní vodu bylo vysoké úctyhodných 6,65m, ale točilo se pouze pětkrát za minutu. Dokázalo „utáhnout“ 3 válcové stolice, které produkovaly velmi kvalitní mouku.

Vazba k turistickým trasám:

Mlýn se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 12.19" E 14° 29' 50.86"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Památník fiktivní zakšínské železnici

Obec: Zakšín

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Památník fiktivní zakšínské železnici, jejíž trať sice kdysi byla naplánovaná, ale nikdy nebyla postavena, zbudovali místní nadšenci.

Vazba k turistickým trasám:

Památník se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 31' 31.09" E 14° 29' 36.57"

ZÁTYNÍ

Správní území:

Dubá

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

16

Jak název Zátyní napovídá, jedná se o obec postavenou za týnem – tedy za tvrzí. Jako datum první zmínky o Zátyní uvádějí některé prameny rok 1325, dále pak 1553 a 1623. V roce 1834 postihl osadu velký požár, kterému padlo za obětí 14 usedlostí a škola. Po tragickém požáru v roce 1840 byla na místě vyhořelé školy postavena kaple, zasvěcená pravděpodobně sv. Floriánu (který je patronem hasičů). Kaple patřila obci, v 70. letech ji MNV odprodal soukromému majiteli a od té doby slouží rekreačním účelům. Nedaleko bývalé Kaple a hasičské zbrojnice je v Zátyní rybník, původně zřejmě sloužící jak požární nádrž.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička sv. Floriána

Obec: Zátyní

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je dnes v soukromých rukách a slouží k rekreačním účelům.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 27.57" E 14° 29' 49.45"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Skalní okno

Obec: Zátyní

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zajímavý přírodní útvar Skalní okno je možno navštívit hned u silnice vlevo směrem na Lhotu.

Vazba k turistickým trasám:

Skalní okno se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 50m od cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 50.10" E 14° 29' 54.93"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Zátyní

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pozůstatek pomníku padlým v 1. sv. válce je včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 33.83" E 14° 29' 56.04"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Čáp

Obec: Zátyní

Správní území: Dubá

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Čáp (v některých mapách a dalších zdrojích označovaný též jako Čáp) je skalnatý kopec (386 m n. m.) se zbytky skalního hradu. Vrchol kopce tvoří skalní kyj ze železitého pískovce, zvaný Čapská palice. Jsou zde zachovány nepatrné zbytky skalního hrádku z konce 13. století, založeného Berky z Dubé. Z dřevěného hrádku se zachovala cisterna a sklepení vyhloubené do skal. Nezalesněná skála poskytuje dobrý výhled na Dokeskou pahorkatinu a České středohoří.

Vazba k turistickým trasám:

Čáp se nachází u značené turistické stezky (zelená) a pod ním vede cyklotrasa č. 0058.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 14.73" E 14° 28' 32.02"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

IVANOVÁKOVÁ

Letní tábor s výukou jízdy na koních
<http://staj-destna.webnode.cz>

Kontaktní údaje.

Dubá - Deštná 52, 472 01 Doksy
tel.: +420 487 870 377, mobilní tel.: +420 603 462 931

DUBNICE

Okres:

Česká Lípa

Nadmořská výška:

313 m.n.m.

Počet obyvatel:

635

Nejstarší zmínka o obci pochází z roku 1352, kdy je uváděna v rejstřících papežského desátku jako obec jablonského děkanátu „decanatus Gablonensis: Dubnycz.“ Dobu jejího vzniku můžeme přibližně určit do 2. poloviny 13. století. Od nejstarších počátků náležela Dubnice majitelům panství strážského, kteří zde zřejmě měli své manské sídlo. Obec měla povahu typicky zemědělského osídlení s významným dobytkařstvím. Pěstovalo se zde především obilí, brambory a také ovoce. Z řemesel se rozvíjela především ta, která souvisela s tehdejšími živobytí na vesnici (např. tesař, pekař, krejčí, formani,...). Historické záznamy o obci připomínají také těžké zkoušky, jimiž obyvatelé museli projít. Několikrát za sebou přišla morová rána, přičemž nejhorší byla v roce 1680. Za napoleonských válek tudy procházeli francouzští a ruští vojáci. Ale i první světová válka se obce dotkla. Padlo během ní 39 mužů z Dubnice. Na jejich památku byl v roce 1925 zřízen pomníček. Dějiny obce však nejsou poznamenány pouze pohromami a katastrofami. Konec 19. a začátek 20. století znamená pro obec hospodářský rozvoj. Zdejší rolníci založili v roce 1896 podpůrný spolek pro chov vepřů a o rok později si otevřeli mlékárnu, první na okrese Jablonné, kde záhy vznikl mlékařský komplex. Později vzniklo i zemědělské strojní a výmlatové družstvo. Rozvoj obce byl natolik silný, že zde existovalo zemědělské kasino a další spolky. Od roku 1902 měla obec vlastní záložnu a roku 1909 založili sedláci strojní družstvo. Blízkost Letoviska Hamr na Jezeře způsobila, že se po první světové válce začíná Dubnice orientovat na turistický ruch. V roce 1990 převzala Dubnice svou správu od Stráže pod Ralskem a stala se samostatnou obcí.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Narození Panny Marie

Obec: Dubnice

Správní území: Dubnice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel Narození Panny Marie byl postaven v letech 1699-1702. Gotická dřevěná Madona z 15. století původně v kostele vystavená a uctívána, byla asi památkou na dřívější svatyni. Většina zařízení zde uchovaného pocházela z 2. poloviny 18. století. Nyní je kostel prázdný, v dobrém technickém stavu s místy poškozenou fasádou a omítkami.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 34.83" E 14° 48' 29.36"

Dubnické kapličky

Obec: Dubnice

Správní území: Dubnice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Směrem na Žibřidice se po obou stranách silnice běhají nově zrekonstruované dubnické kapličky.

Vazba k turistickým trasám:

Kapličky se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 21.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 21.41" E 14° 48' 58.03"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Jana Nepomuckého**Obec:** Dubnice**Správní území:** Dubnice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Jána byla v roce 2008 zrekonstruována. Dnes je stále v bezvadném stavu a okolí je pečlivě udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 28.28" E 14° 48' 37.05"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Dubnice**Správní území:** Dubnice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým se nachází před kostelem narození Panny Marie, je v dobrém technickém stavu, hůře čitelný, ale dobře včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 34.46" E 14° 48' 28.44"

HAMR NA JEZEŘE

Do správního území Hamru na Jezeře patří:

BŘEVNIŠTĚ, ÚTĚCHOVICE

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:17,67 km²**Nadmořská výška:**

320 m n.m.

Počet obyvatel:

386

Hamr na Jezeře leží uprostřed překrásné, nedotčené přírody s borovými lesy a výraznými pískovcovými útvary u Hamerského jezera pod vrcholem Děvín a sousedním vrcholem Ostrý (Hamerský špičák). Zdejší jezero je napájeno ramenem řeky Ploučnice (Hamerskou strouhou). Obec je poprvé připomínána roku 1322, kdy je uvedena první písemná zmínka o části obce Útěchovice a pánu Blektovi z Útěchovic. Tvář obce v údolí řeky Ploučnice se několikrát proměnila. V 16. století byl v obci vybudován mlýn na Ploučnici a několik hamrů na zpracování železné rudy (limonitu) těžené z nedalekého Děvína a jeho blízkého okolí. Na konci 19. století se Hamr stal vyhledávaným lázeňským letoviskem. Byla zde postavena řada penzionů a vilek, čímž místo nabylo honosného lázeňského charakteru známého i z filmu Dovolená s Andělem s Jaroslavem Marvanem v hlavní roli. Další, nepříliš slavný osud obce se datuje k polovině 20. století, kdy se Hamr na desetiletí stal centrem těžby uranové rudy. Od roku 1993 se ovšem Hamr navrácí postupně ke své zašlé slávě a přízvisku „Riviéra severu“. Již zmiňované Hamerské jezero (Hamerský rybník) o rozloze 56 ha bylo založeno pravděpodobně v 16. století jako panský rybník a od konce 19. století využíváno k lázeňské rekreaci. V jeho okolí se rozprostírá i několik přístupných chráněných přírodních památek, Obcí dnes prochází významné turistické cesty i cyklotrasy vedoucí do Mimoně a dále do bývalého vojenského prostoru Ralsko, čímž se Hamr na Jezeře stal startovním místem do tzv. Cykloráje Podralsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple sv. Panny Marie Pomocnice křesťanů**Obec:** Hamr na Jezeře**Správní území:** Hamr na Jezeře**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Novogotická sakrální stavba pochází z r. 1832, je obdélníkového půdorysu o rozměrech 6x3metry a základní kameny byly přivezeny z hradu Děvín, stejně jako kámen oltáře v kapli. Po II. sv. válce stavba značně utrpěla devastací a teprve v roce 1992 bylo započato s rekonstrukcí kaple a byl obnoven i její interier. Hlavní obraz za oltářem zobrazuje sv. Pannu Marii s Ježíškem v náručí. Menší obraz vpravo představuje sv. Barboru – patronku horníků a po levé straně je vyobrazena sv. Zdislava – patronka zdejšího kraje. Kaple je volně přístupná. Okolí je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple sv. Panny Marie se nachází nad obcí, poblíž náměstí na Křížovém vrchu, v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značených turistických stezek (zelená, červená), od místního okruhu (Hamerský okruh) a od cyklotras č. 3007 a č. 3046.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 21.51" E 14° 50' 26.69"**Socha sv. Jana Nepomuckého****Obec:** Hamr na Jezeře**Správní území:** Hamr na Jezeře**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Barokní socha se nachází poblíž náměstí, za budovou pošty a byla vytvořena v roce 1782 známým sochařem Antonínem Maxem, rodákem z Hamru na Jezeře. Socha je v dobrém technickém stavu, se značnými známkami vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází v dostupné vzdálenosti cca 20 - 100 m od značených turistických stezek (zelená, červená), od místního okruhu (Hamerský okruh) a od cyklotras č. 3007 a č. 3046.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 12.31" E 14° 50' 14.22"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Rašeliniště Černého rybníka

Obec: Hamr na Jezeře

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Rašeliniště Černého rybníka byla vyhlášena v roce 1996 na ploše 4,26 ha. Rašeliniště Černého rybníka leží v bývalém prostoru těžby uranu. Předmětem ochrany jsou společenstva stojatých vod a mokřadů a na rybník navazující přechodové rašeliniště se vzácnými druhy rostlin a živočichů.

Je součástí Hamerského naučného okruhu s umístěnou velkoplošnou informační tabulí s popisem lokality.

Vazba k turistickým trasám:

Rašeliniště Černého rybníka se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místního okruhu (Hamerský okruh) a u cyklotrasy č. 3046.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 27.80" E 14° 50' 28.38"

Přírodní památka Široký kámen

Obec: Hamr na Jezeře

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Široký kámen byla vyhlášena v roce 1996 na ploše 29,81 ha. Jedná se o geomorfologicky nápadný pískovcový skalní útvar s rozlehlým plochým vrcholem a strmými bočními stěnami jako ukážka tzv. svědecké (stolové) hory. Přístup je téměř nemožným. Na vrcholu a stěnách strmých skal bylo zjištěno hnízdiště sokola stěhovavého a výra velkého a z chráněných plazů se zde vyskytuje zmije obecná. Jedna z výrazných skal nacházejících se v jihozápadní části skalního masivu je nazývána „Rytířova hlava“.

Vazba k turistickým trasám:

Široký kámen se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u místního okruhu (Hamerský okruh) a v dostupné vzdálenosti cca 300 m od cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 14.35" E 14° 51' 46.23"

Přírodní památka Děvín, Ostrý a Schachtenstein

Obec: Hamr na Jezeře

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Děvín, Ostrý (Hamerský špičák) a Schachtenstein byla vyhlášena v roce 1996 na ploše 33,72 ha. Přírodní památku tvoří tři výrazné vrcholy, ležící v přímce na jedné žile polzenitu a prostupující okolními pískovci. Žíla o síle kolem 2 m zpevnila pískovec, který pak byl vypreparován z okolních měkkých substrátů. Zvětváním polzenitové žíly vznikl limonit a jílové minerály, které byly v minulosti těženy jako železná ruda. Na všech třech vrších se dodnes zachovaly zajímavé pozůstatky historické těžby – na Děvíně dvě štolky a dvě tesané studny v pískovci, z nichž jedna je propojena s podzemními prostorami středověkého hradu; na Ostrém povrchové lůmky a na Schachtensteinu unikátní pozůstatek po vytěžené žíle v podobě úzkého a hlubokého příkopu spojeného se štolou.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Děvín, Ostrý a Schachtenstein se nachází u značené turistické stezky (červená), u místního okruhu (Hamerský okruh) a u cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 33.78" E 14° 51' 02.19"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Malý a Velký Jelení vrch

Obec: Hamr na Jezeře

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Malý a Velký Jelení vrch byla vyhlášena v roce 1996 na ploše 7,91 ha. Přírodní památku tvoří dva izolované vypreparované neovulkanické suky až krátké hřbety Velkého (514 m n.m.) a Malého Jeleního vrchu (474 m n.m.) oddělené nižším sedlem, dotvářející reliéf Ralské pahorkatiny.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Malý a velký Jelení vrch se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u místního okruhu (Hamerský okruh).

Souřadnice GPS: N 50° 40' 46.11" E 14° 49' 48.66"

Přírodní památka Divadlo

Obec: Hamr na Jezeře

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Divadlo byla vyhlášena v roce 1996 na ploše 2,45 ha. Přírodní památkou je výrazný pískovcový geomorfologický útvar, skalní amfiteátr ve tvaru podkovy s ukázkami selektivního zvětvávání v pískovci. Na dvou vypreparovaných skalních hradbách vysokých až 10 m se nachází skalní dutiny, římsy atd. K nejzajímavějším úkazům patří mohutná oblouková skalní brána, neobvyklé železité impregnace a skalní mísy.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Divadlo se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u místního okruhu (Hamerský okruh).

Souřadnice GPS: N 50° 40' 59.32" E 14° 51' 33.07"

Kozí hřbet

Obec: Hamr na Jezeře

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Západně od Černého rybníka vystupuje nápadný protáhlý hřeben Kozího hřbetu (Ziegenrücken), přibližně rovnoběžný s hřebenem Děvínské žíly. Ostrý příčný průřez hřbetu se strmými svahy na obě strany dává tušit, že se zde také jedná o zvětvání odhalenou zónu pískovců, zpevněných v blízkosti žíly čedičové horniny. Na vlastním Kozím hřbetu kolem vrcholu v jeho severní části vystupují jednotlivé skalky zpevněného pískovce (Zářivá věž, Jedová věž, Uprchlík, Zběh), doprovázené několika jámami, představujícími pravděpodobně také staré zapadlé dobývky. Výstup od protáhlého sedla k jihozápadnímu vyššímu vrcholu vede od Malého Jeleního vrchu po úzkém hřbetu s výchozy polzenitu s vodorovně sloupcovou odlučností.

Vazba k turistickým trasám:

Kozí hřbet se nachází zcela mimo značené turistické stezky, v dostupné vzdálenosti cca 400 m od místního okruhu (Hamerský okruh).

Souřadnice GPS: N 50° 41' 11.98" E 14° 50' 03.17"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Děvinská louka a rybník

Obec: Hamr na Jezeře

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní zajímavost Děvinská louka a Děvinský rybník (Kuntzeteich) – významné prameniště a zásobárna vody pro Hamerské jezero, rozléhající se pod Děvínem. Rašelinné bory a údolní lužní lesy s unikátní entomofaunou. Poblíž se v minulosti nacházel pramen, s minerální vodou a na Děvinské louce stál dříve celodřevěný zájezdní hostinec, který tuto minerální vodu čerpal a dále zde stál v letech 1768–91 zubový hamr jménem Kunz.

Vazba k turistickým trasám:

Děvinská louka a rybník se nacházejí u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 41' 34.11" E 14° 51' 48.09"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník A. Sochora

Obec: Hamr na Jezeře

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník stojí na místě, kde v roce 1950, při nevyjasněné autonehodě, tragicky zahynul generálmajor Československé armády Antonín Sochor, hrdina z 2. světové války. Pomník je čitelný, přístupný a okolí je pečlivě udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník Antonínu Sochorovi se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místního okruhu (Hamerský okruh) a u cyklotras č. 3046 a č. 3050.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 27.62" E 14° 50' 51.52"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalé uranové doly

Obec: Hamr na Jezeře

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V okolí se nachází dvě technické památky – bývalé uranové doly. Bývalý uranový důl Lužice (Hamr II), nejmladší ve stránské oblasti, se nacházel východně od Širokého kamene. Dvě jámy č. 6 a č. 7 byly hloubeny v letech 1980–1987 a následně propojeny překopem. Vlastní těžba zde ale nikdy nezačala. S hloubkou 305,5 a 307,5 m jde o nejhlubší jámy v oblasti. Jejich likvidace zýsem byla zahájena ba přelomu roku 2001/2002 a o rok později ukončena. V té době byla ještě v areálu dolu trafostanice, strojovna s poměrně zachovalým těžním strojem, objekt dílen a garaží a nevelká provozní budova. Dnes už je vše aplanováno a zůstal pouze betonový dekl na šachtě... Stejně tak i druhý bývalý uranový důl, který se nacházel za průmyslovou zónou je aplanován, zůstala jen šterkopisková plocha s deklm na zasypané šachtě. Jáma č. 13 měla hloubku 256m a byla v provozu od roku 1983.

Vazba k turistickým trasám:

Zobrazený bývalý důl Lužice se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 400m od místního okruhu (Hamerský okruh).

Souřadnice GPS: N 50° 41' 17.45" E 14° 52' 21.47"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zřícenina hradu Děvín

Obec: Hamr na Jezeře

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Hrad byl založen pravděpodobně rodem Markvarticů kolem roku 1250. Svou plochou patří Děvín k našim největším hradům vůbec. Hrad byl vybudován na Žitavské a Jantarové stezce k obraně obchodníků a několikrát změnil své majitele. Mezi nejvýznamnější patřili Vartemberkové. Je známo, že hrad Děvín nebyl nikdy dobyt, ale byl vypálen Švédy až po jeho celkovém opuštění svými posledními majiteli po roce 1651. Svou dnešní podobou se hrad stal hojně navštěvovaným místem turistů. V zachovalých ručně ražených štolách, vzniklých po těžbě železné rudy - limonitu, zimuje v hojné míře každoročně několik druhů vzácných netopýrů a jedná se o jedno z jejich nejvýznamnějších zimovišť v ČR. Na hrad bylo v roce 2007 zbudováno přístupové schodiště a je řešena další ochrana vzácné kulturní památky a dominanty obce Hamr na Jezeře.

Vazba k turistickým trasám:

Zřícenina hradu Děvín se nachází u značené turistické stezky (červená), v dostupné vzdálenosti cca 800 m od místního okruhu (Hamerský okruh) a od cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 33.79" E 14° 51' 15.38"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Hamerský okruh**Obec:** Hamr na Jezeře**Správní území:** Hamr na Jezeře**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Nenáročný okruh vedoucí okolím Hamru na Jezeře v délce 9 km. Okruh vede po lesních cestách a je vhodný pro rodiny s dětmi. Modrá místní značka vede k Černému rybníku a pod Jeleními vrchy k přírodní památce Stohánek, skalnímu divadlu a pod skalní masiv Široký kámen. Přes zříceniny hradu Děvín a kolem jezera se vrací zpět do Hamru.

Vazba k turistickým trasám:

Hamerský okruh se zčásti nachází u značených turistických stezek (červená, zelená) a u cyklotras č. 3007, č. 3046 a č. 3050.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 26.81" E 14° 50' 28.34"

BŘEVNIŠTĚ

Správní území:

Hamr na Jezeře

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

180

Břevniště je vesnice, část obce Hamr na Jezeře. Nachází se asi 2,5 km na severovýchod od Hamru. Prochází zde silnice II/278. Je zde evidováno 72 adres. Břevništěm neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasa. Nejbližší značená turistická stezka (zelená) a cyklotrasa č. 3046 se nacházejí v dostupné vzdálenosti cca 1,2 km směrem na Útěchovice.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Břevniště**Správní území:** Hamr na Jezeře**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým hrdinům se nachází u silnice, je čitelný, přístupný a včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 38.76" E 14° 51' 58.59"

ÚTĚCHOVICE

Správní území:

Hamr na Jezeře

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

19

Obec vznikla zřejmě ve 13. století, protože první písemná zmínka pochází z roku 1322 o jakémsi Mikuláši z Útěchovic. O sto let později se zde v záznamech objevuje rytířský rod Blechtů, který vlastnil řadu statků vč. útěchovického po celých severních Čechách. V roce 1444 byla vesnice vypálena žitavským vojskem, kteří zničili i hrad Sloup v Čechách a oblehli nedaleký hrad Děvín nad Hamrem. Vesnice byla brzy obnovena. Z roku 1512 je listina, která dosvědčuje nového vlastníka Děvína, Útěchovic a celého okolí, Jana z Vartenberka. Vesnice byla poté uváděna jako součást panství Děvína. Kolem roku 1550 část vsi patřila Karel z Biberštejna, zbytek rodině Berků z Dubé, později se celé vsi ujal zmiňovaný Karel, který ji pronajímal Blektům. V dalších letech se vlastníci střídali a po roce 1658 byla připojena natrvalo k mimoňskému panství. Ještě v 19. st. zde stála tvrz uvnitř poplužního dvora postavená zřejmě v 14. století, v dalších letech několikrát přestavovaná, neudržovaná a stala se zříceninou.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Útěchovice

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je ve výborném technickém stavu, nově zrekonstruovaná a pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 400 m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 3046.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 34.16" E 14° 50' 27.00"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Útěchovice

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým se nachází vedle kapličky, je čitelný, v dobrém technickém stavu a včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází v dostupné vzdálenosti cca 400 m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 3046.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 34.22" E 14° 50' 27.78"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalý uranový důl
Obec: Útěchovice

Správní území: Hamr na Jezeře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Areál jámy č. 3 uranového dolu Hamr I. v Útěchovicích je uzavřen a střežen. Lze si jej dobře prohlédnout cestou po přilehlé silnici. Uranová ruda se zde těžila v letech 1971 – 1993. Od roku 1993 probíhaly na Dole Hamr I. konzervační práce a od roku 1995 do roku 2002 pak práce likvidační.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý důl se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150 m od značené turistické stezky (červená) a od cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 19.16" E 14° 50' 01.14"

HOLANY

Do správního území Holan patří:

HOSTÍKOVICE, LOUBÍ, OSLOVICE, RYBNOV

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

18,76 km²

Nadmořská výška:

265 m.n.m.

Počet obyvatel:

467

Holany vznikly kolem roku 1200, první písemné zmínky jsou ze 14. století. Holany ležely na důležité silnici z České Lípy do Litoměřic. V té době zaznamenaly svůj největší rozkvět. Za vlády Karla IV. byly povýšeny na město a získaly hrdelní právo, městský znak a mýtné právo. V pověstech se uvádí, že původní osada ležela na místě dnešního Holanského rybníka na Bobřím potoce. Pro časté záplavy se osídlení přesunulo do dnešní polohy na sousední skalnaté návrší. Zajímavý je názor na vznik názvu obce Holany - hore, viz.slovanský výraz "hola". V roce 1545 a roku 1863 zachvátily obec velké zhoubné požáry, při posledním zhořelo 27 domů. Do počátku 17.století byly Holany hospodářským a kulturním střediskem. Holany pro svou příhodnou polohu byly tržním střediskem a prameny je nazývají městečkem, ačkoliv počet obyvatel nikdy mnoho nepřevyšoval půl tisíce. Jejich pokles ve vesnici nastal s úpadkem tržů po výstavbě nových silnic počátkem 19.století a roku 1863 jej dovršil požár. Obyvatelstvo se živilo provozováním drobných řemesel, zemědělstvím, hlavně pěstováním chmele na vývoz, rybníkářstvím a pěstováním ovoce. Holany leží na břehu Holanského rybníka, který je součástí komplexu Holanských rybníků. Do Holan vedou turisticky značené cesty, červená kolem rybníků, zelená na jih směr Dřevčice a modrá od severu ze Zahrádek pokračující na Kokořínsko. Vede tudy cyklotrasa 3086. K jižní straně městečka přiléhá okraj CHKO Kokořínsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Máří Magdaleny

Obec: Holany

Správní území: Holany

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pozdně barokní kostel s barokní farou je dominantou obce Holany. Původní kostel zde stál již ve 14. století, současná stavba pochází z roku 1789. Kostel je jednoduší s hranolovou věží. Z interiéru stojí za pozornost nástropní freska znázorňující legendu o sv. M.Magdaleně od J. Kramolína. Hlavní oltář byl přenesen z pražského kostela servitů u sv. Michala. Hlavní obraz namaloval Karel Škréta. Zajímavým historickým unikátem jsou varhany, které byly zřízeny při stavbě kostela na konci 18. století. Kolem kostela býval původní hřbitov, kde se dodnes nalézají zajímavé náhrobní desky. Kostel je v dobrém technickém stavu, má poškozenou omítku, okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Máří Magdaleny se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 03.76" E 14° 29' 34.13"

Sloup se sochou Panny Marie

Obec: Holany

Správní území: Holany

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Sloup byl pořízen ze sbírek občanů v letech 1815 – 1816, postaven sochařem Antonínem Wagnerem. V roce 1882 byl obnoven a byla přidána socha Panny Marie. Sloup je v dobrém stavu, místy se známkami vlivu počasí, okolí je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Sloup se sochou Panny Marie se nachází před kostelem, v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 03.46" E 14° 29' 33.30"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Holanské rybníky

Obec: Holany

Správní území: Holany

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Holanské rybníky jsou soustavou 23 vodních nádrží ze středověku poblíž městyse Holany, napájených od východu tekoucím Bobřím potokem. Celková rozloha je přes 200 ha. Rybníky jsou využívány k intenzivnímu chovu ryb a k rekreaci. Přesné datum vzniku doloženo není, zřejmě vznikaly postupně od poloviny 16. do poloviny 17. století.

Vazba k turistickým trasám:

Po březích několika vodních ploch vede červená turistická cesta od Holan ke Stvolínkám a na Ronov a vede tudy i cyklotrasa č. 3086 a č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 32.08" E 14° 29' 24.18"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Holany

Správní území: Holany

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V centru Holan se nachází zachovalý pomník padlým. Je v dobrém stavu, přístupný, čitelný a včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází u značených turistických stezek (zelená, modrá) a u cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 02.47" E 14° 29' 42.93"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Sádky**Obec:** Holany**Správní území:** Holany**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Ve směru od Holan k Borku leží tzv. Sádky, tedy několik domů, jejichž centrem jsou rybníční sádky. Jedná se o významnou technickou památku, čtyři obdélné rybníčky ze 16. století. Počátek sádek je spojován s hospodářským rozmachem novozámeckého panství za vlády Vartemberků v 16. století. Rybníčky obklopuje kamenná zeď, při bráně vlevo jsou hospodářské objekty domu čp. 88. Na rybníčku vpravo stojí přízemní dům. Stojí na místě dvou malých rybníčků a jeho základy jsou zapuštěny do dna rybníčku dalšího.

Vazba k turistickým trasám:

Sádky se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 3098.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 05.10" E 14° 30' 37.40"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Jiljov**Obec:** Holany**Správní území:** Holany**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pozůstatky po domnělém skalním hradu, jeho spojitost s historickým Jiljovem není prokázána. Prameny uvádějí r. 1388 Hrdoně z Jiljova. V r. 1454 se připomíná naposledy. Ve 20. letech 19. století romanticky upravován.

Vazba k turistickým trasám:

Jiljov se nachází u značené turistické stezky (modrá) a v dostupné vzdálenosti cca 200m od cyklotrasy č. 3098.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 54.82" E 14° 30' 31.54"**Vítkovec****Obec:** Holany**Správní území:** Holany**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pozůstatky hrádku Vítkovec se nachází v oblasti Holanských rybníků, na návrší mezi rybníky Holanským a Milčanským. Pozdně gotický hrad byl postaven v roce 1455. Je zde patrné 7 m vysoké nárožní zdivo, zbytky palácových zdí a valů. Původní název místa byl Kikelsberk, dnes se mu říká Vítkovec.

Vazba k turistickým trasám:

Vítkovec se nachází u značené turistické stezky (červená) a v dostupné vzdálenosti cca 50m od cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 16.94" E 14° 28' 29.66"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Milčany**Obec:** Holany**Správní území:** Holany**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Na Milčanském rybníku je ostrůvek se zbytky tvrziště.

Vazba k turistickým trasám:

Milčany se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 200m od cyklotrasy č. 3086.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 39.54" E 14° 28' 30.24"

HOSTÍKOVICE

Správní území:

Holany

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

25

Hostíkovice je malá vesnice, část městyse Holany. Nachází se asi 2,5 km na severozápad od Holan. Je zde evidováno 21 adres. Hostíkovicemi neprochází žádné turistické značení, ale vede zde cyklotrasa č. 3086. Nejbližší značená turistická stezka (červená) se nachází směrem k Holanským rybníkům.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Nejsvětější Trojice
Obec: Hostíkovice

Správní území: Holany

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel Nejsvětější Trojice je jednou z nejromantičtějších staveb na Českolipsku. Kostel je v jádru gotický, ale prošel několika přestavbami. V poválečné době začal chátrat, ale Občanské sdružení Kampanila se ujala opravy a díky tomu je dnes kostel přístupný. Je zde instalována výstava Okno do dějin, kde si návštěvníci mohou prohlédnout expozici věnovanou malým šlechtickým sídlům na Českolipsku.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u cyklotrasy č. 3086.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 56.72" E 14° 28' 20.13"

LOUBÍ

Správní území:

Holany

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

26

Loubí je malá vesnice, část městyse Holany. Nachází se asi 2,5 km na jih od Holan. Je zde evidováno 35 adres. Ve vsi je zachováno mnoho dřevěných i zděných staveb lidové architektury, s bohatě zdobenými odstavkami. Přes Loubí vede místní komunikace od Holan do Dřevčic na jihu. Po ní je vyznačena cyklotrasa 214. Vesnička je na území CHKO Kokořínsko. Po jižním okraji Loubí, v Loubském dole teče Heřmánecký potok.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička nad Loubským dolem
Obec: Loubí

Správní území: Holany

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička stojí na okraji remízku u zaniklé polní cesty do Loubského dolu asi 750 m severovýchodně od konce osady. Kaplička prošla rekonstrukcí v roce 2004 a dnes je v dobrém technickém stavu, okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 24.07" E 14° 26' 27.78"

Kaplička nad Dvorskými kameny
Obec: Loubí

Správní území: Holany

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička stojí u staré cesty z Loubí do Holan, asi 1 km severně od osady na návrší nad Dvorskými kameny. Kaplička prošla rekonstrukcí v roce 2004 a dnes je v dobrém technickém stavu, okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 19.79" E 14° 29' 20.11"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička**Obec:** Loubí**Správní území:** Holany**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zvonička na návsi v Loubím je v dobrém technickém stavu, má poškozenou omítku, jinak je udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 45.85" E 14° 29' 05.19"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Loubí**Správní území:** Holany**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Poškozený pomník stojí na návsi, je nečitelný a příliš neudržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 46.32" E 14° 29' 05.57"

OSLOVICE

Správní území:

Holany

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

13

Oslovice je malá vesnice, část městyse Holany. Nachází se asi 2,5 km na sever od Holan. Prochází zde silnice I/15. Je zde evidováno 10 adres. Oslovicemi neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasa. Nejbližší značená turistická stezka (červená) se nachází směrem k Holanským rybníkům.

RYBNOV

Správní území:

Holany

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

17

Rybnov je malá vesnice, část městyse Holany. Nachází se asi 1 km na severozápad od Holan. Je zde evidováno 17 adres. Rybnovem prochází značená turistická stezka (červená) a cyklotrasa č. 211 a č. 3086.

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Bývalá tvrz Rybnov
Obec: Rybnov

Správní území: Holany

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

U hráze Holanského rybníka se nachází bývalá tvrz Rybnov. Hrad byl založen Vartenberky v letech 1437–1438. Poprvé se připomíná v roce 1440. Obýván byl až do poloviny 16. století, doba zániku není doložena. Dodnes se z něj dochovaly jen nepatrné zbytky.

Vazba k turistickým trasám:

Rybnov se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 35' 15.68" E 14° 29' 44.49"

HORNÍ LIBCHAVA

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
10,37 km²
Nadmořská výška:

258 m.n.m.

Počet obyvatel:

650

Horní Libchava je obec, která leží v okrese Česká Lípa, severně od obce Dolní Libchava. Mezi oběma vesnicemi stojí na jihovýchodním okraji Horní Libchavy zámek, kdysi sídlo samostatného dominia. V nejstarších dobách, dříve než vzniklo hornolibchavské panství, tvořilo toto území součást zboží klinštejnského. Horní Libchava je v sousedství turisticky zajímavých oblastí Lužických hor, Českého středohoří a Máchova kraje. Prochází zde cyklotrasy č. 211, č.3054 a cyklostezka Varhany.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Jakuba Většího
Obec: Horní Libchava

Správní území: Horní Libchava

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Z původního středověkého kostela (snad z konce 13. stol.) se dochovala východní hranolová věž a patrně část stěn presbytáře. Loď nechal postavit velkopřevor maltézských rytířů Gundakar Poppo z Ditrichštejna roku 1736. Kostel se nachází na vyvýšenině nad levým břehem říčky Libchavy ve střední části protáhlé obce.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 100m od cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 44.41" E 14° 29' 36.53"

Mariánský sloup
Obec: Horní Libchava

Správní území: Horní Libchava

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Mariánský sloup z červeného pískovce na hranolovém soklu s výjevy Kristova utrpení, který vyrůstá na čtyřech sloupcích. Byl postaven roku 1701.

Vazba k turistickým trasám:

Mariánský sloup se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 50.10" E 14° 29' 31.25"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek**Obec:** Horní Libchava**Správní území:** Horní Libchava**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Architektonicky zajímavý zámek, postaven v roce 1574 Jindřichem z Wartenberka. Od poloviny 17. stol. až do roku 1926 v majetku Maltézských rytířů. Zámek je nepřístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 150m od cyklotrasy č. 3054.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 17.39" E 14° 30' 12.82"**Vinný vrch se zbytky hradu Klinštejn****Obec:** Horní Libchava**Správní území:** Horní Libchava**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Na Vinném vrchu byl kolem roku 1300 založen hrad Klinštejn, zřejmě v roce 1426 zničen husity. Na vrcholu byl roku 1889 postaven vyhlídkový pavilon, do dneška se dochovaly pouze zbytky jeho základů.

Vazba k turistickým trasám:

Zřícenina Klinštejn se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 350m od cyklotrasy č. 3054.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 22.48" E 14° 30' 25.12"

HORNÍ POLICE

Do správního území Horní Police patří:

STOUPNO, BĚLÁ a zaniklá osada DVORSKO, která znovu ožívá

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:6,03 km²**Nadmořská výška:**

252 m.n.m.

Počet obyvatel:

669

Obec se nachází v CHKO České středohoří 10 km od České Lípy a 20 km od Děčína. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1273, název obce je uveden ve tvaru "Palicz" a majetková práva náležela klášteru v Doksaněch. Ve 13. století patřila Horní Police Berům z Dubé. Horní Police je v krásném údolí řeky Ploučnice. Její části, rozkládající se na obou březích řeky spojuje starý kamenný klenbový most, který je také jednou ze tří dominant obce. Spojuje poutní kostel Navštívení Panny Marie a Hornopolický zámek. Obec se stala již před 470 lety významným poutním místem a proto byla také nazývána Mariánskou Policí. V obci je řada starých domů, které jsou ukázkou lidového stavitelství. Obcí prochází silnice z České Lípy na Děčín a další na Litoměřice a Prahu. Od roku 1872 je zde nádraží a v obci je již od roku 1850 Poštovní úřad. Osada Podlesí byla založena v r.1787, Dvorská vznikla v r.1807 a první písemné zmínky o osadách Stoupno a Bělá jsou z r.1291.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Arciděkanství kostel Navštívení Panny Marie**Obec:** Horní Police**Správní území:** Horní Police**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kostel ze 17. století je postavený litoměřickým stavitelem Italem Giuliem Broggim na původním místě staršího kostelíku z roku 1291 a přestavovaného od roku 1692. Starobylá hornopolická farnost je písemně připomínána již ve 14. století. V roce 1717 rozhodla majitelka panství Velkovévodkyně Anna Marie Františka Toskánská, že areál nestačí velkému přílivu poutníků a proto jej dala na své náklady rozšířit. Dnešní poutní areál byl rozšířen a dokončen v r. 1723 synem architekta Broggiho a v tomto roce byl povýšen na arciděkanství. Skládá se z trojlodního kostela Navštívení Panny Marie, kde je kromě hlavního oltáře dalších sedm oltářů postranních, s neobvyklou dispozicí sakristie (o půdorysu ve tvaru písmena U) a dvoupodlažního kostelního kůru s varhanami, trojkřídlého ambitu s kaplemi a zpovědnicemi, velké vstupní brány v neobvykle široké volně stojící a zdobené zvonici s postranními balustrádami se sochami, hřbitova a trojkřídlé budovy fary s kaplankou a s hospodářským příslušenstvím. V budově fary jsou v přízemí zachovány barokní klenby. Před zvonici je pomník asi nejznámějšího hornopolického arciděkana Václava Hockeho, nazývaného Hockewanzel, který byl skutečně lidovou osobností známou i za hranicemi v Německu a Rakousku.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 12.35" E 14° 24' 07.03"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Mariánské sousoší

Obec: Horní Police

Správní území: Horní Police

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Vedle starého mostu poblíže náměstí bylo na břehu Ploučnice postaveno v místě na kterém byla nalezena v roce 1722 vyplavená soška Panny Marie, barokní mariánské sousoší čtyř světců a Panny Marie. Socha Panny Marie je oboustranná a dívá se tedy na obě části obce rozdělené řekou. Za zmínku stojí to, že dřevěná polychromovaná soška Panny Marie, která byla vyplavena je uložena v kostele nad hlavním oltářem. Má na těle oválný otvor, ve kterém je vidět malé ještě nenarozené dítě.

Vazba k turistickým trasám:

Sousoší se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 15.78" E 14° 24' 08.46"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Hrob sovětského zajatce

Obec: Horní Police

Správní území: Horní Police

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Hrob sovětského zajatce A. Šatalova z 2. světové války, označen deskou, umístěn na hřbitově č.p. 131.

Vazba k turistickým trasám:

Hrob se nachází v dostupné vzdálenosti cca 120m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 12.05" E 14° 24' 03.98"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Kamenný klenbový most

Obec: Horní Police

Správní území: Horní Police

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Tento kamenný klenbový most přes řeku Ploučnici byl postaven v roce 1843, kdy nahradil původní most dřevěný. Spojuje obě části obce a také zámek s kostelem a je třetím nejstarším mostem přes Ploučnici po Mimoni a České Lípě. Před osamostatněním obce byl na most vzhledem k jeho stavu a poškození při vstupu spojeneckých vojsk v r.1968 vydán demoliční výměr. Most měl být zbourán. Po změně režimu a osamostatnění obce, díky protestům občanů a vedení obce byl most v roce 1992 opraven a prohlášen stavebně technickou památkou. Je osazen krásnými litinovými svítidly, lavičkami a květinovými skružemi a stal se tak výjimečnou a krásnou pěší zónou. Uprostřed mostu je opravený desetimetrový kříž z pozlaceným Kristem. Most a kříž také tvoří znak obce. Doprava byla přesunuta na nově zbudovaný betonový most.

Vazba k turistickým trasám:

Most se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 16.91" E 14° 24' 17.34"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek

Obec: Horní Police

Správní území: Horní Police

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Starý a již nevyhovující panský dvorec z r.1595, který sloužil jako správní budova ještě v r.1680, kdy zde byli věznění účastníci poddanského povstání, byl nahrazen jednopatrovým barokním zámek. Věvodkyně Anna Marie Františka Toskánská dala později zvýšit zámek o jedno patro, přičemž bylo neobvyklým, v podstatě bazilikálním způsobem vyřešeno osvětlení středové chodby oválnými okny v převýšené střední části. Ke všem těmto chrámovým a zámeckým pracem byli povoláni Guilio a později Octávio Broggiové z Litoměřic a práce probíhaly v l.1684 – 1723. Hornopolický zámek sloužil jako správní budova pro úřednictvo a jedna jeho část i pro ubytování duchovenstva, přicházejícího vypomáhat při církevních obřadech pro desetitisícové davy věřících. Při zámku byl vybudován i pivovar a pánice s rozsáhlými, dosud zachovanými sklepy. V 19. století byl v zámku přechodně umístěn jezuitský seminář. Po první světové válce byl tento hospodářský celek Habsburkům zkonfiskován a přidělen do správy Ministerstva zemědělství. V zámku byla od roku 1928 také česká obecná škola a od r.1946 Újezdni měšťanská škola, později Základní osmiletá škola, která se v r. 1955 přestěhovala do nově postavené budovy Základní školy na kopci.

Od 50 let současně užívalo objekty v zámku se školou i JZD Rudý Říjen, které mělo v zadním traktu zámku v prvním patře v bývalém zámeckém sále umístěny dojnice. V přízemních klenbových sálech pak přidruženou strojní výrobu. Tato skutečnost vedla k devastaci zámeckých prostor. V roce 1997 převzala obec od státu zámek v popsaném stavu a podle svých finančních možností prováděla jeho opravy. Do dnešních dnů byla opravena vnější fasáda objektu, z dílen upraveny výstavní a společenské prostory a v r.2010 vyměněna na hlavní budově střešní krytina. Stáje v zámku se využívají i pro ustájení koní pro členy občanského sdružení Zirkon, ve kterém tráví volný čas část mladých lidí.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 17.57" E 14° 24' 20.80"

CHLUM

Do správního území Chlumu patří:

DRCHLAVA, HRADIŠTĚ, MARŠOVICE

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

15,17 km²

Nadmořská výška:

332 m.n.m.

Počet obyvatel:

242

Chlum u Dubé existoval již ve druhé polovině století třináctého, první zmínka je z roku 1293. Roku 1264 založil král Přemysl Otakar II. město pod hradem Bezdězem a poukázal k němu i ves Chlum s okolními lesy. V Chlumu a okolí bylo hojně pěstování ovoce (meruňky), chmele, pěstování dobytka, objevila se i výroba limonád. Při vesnici fungovala továrna na kameninu. Před druhou světovou válkou byla drtivá většina obyvatel německé národnosti. Po odsunu v roce 1945 byla obec znovu osídlována.

Až do devadesátých let v obci fungovala zemědělská výroba při Státním statku Dubá.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Jiří

Obec: Chlum

Správní území: Chlum

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Chlumský kostel sv. Jiří existoval již ve 13. století a původně patřil jako filiální k faře v Bezdězu. V dnešní podobě nechal kostel zbudovat r. 1739 Jan hrabě Kounic. Původně to byla stavba bez věže, jednolodní, obdélníkovitá se segmentálně uzavřeným presbytářem. Funkci věže plnila vedle stojící dřevěná zvonice. Ta byla ovšem pro špatný stav r. 1863 snesena a místo ní postavena z pískovcových kvádrů dnešní pseudorománská věž v průčelí kostela. V roce 2003 byl kostel uklizen, byl instalován provizorní oltář a obnoveny bohoslužby. V současné době je kostel bez vnitřního zařízení. Kostel je v dobrém technickém stavu, smísky poškozenými okny a opadanou fasádou.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Jiří se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 34' 34.63" E 14° 33' 41.50"

DRCHLAVA

Správní území:

Chlum

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

27

Drchlava je poměrně starým sídlem – první zmínka pochází z roku 1265, tedy z doby vlády krále Přemysla Otakara II., kdy ji držel Načepluk z Drchlavy. Po třicetileté válce dochází k intenzivnímu poněmčování celé oblasti, a tak je dnešní podoba Drchlavy dílem sudetských Němců. Převládá architektura 19. století, kdy se stavěly buď bohatší zděné empírové domy, anebo skromnější „roubenky“. Dnes slouží většina domů jako rekreační chalupy.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Mikuláše

Obec: Drchlava

Správní území: Chlum

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Drchlavský kostel sv. Mikuláše, který stojí na základech původního románského kostela, je dnes zcela zdevastován. Přispělo k tomu poválečné vysídlení všech obyvatel – Němců a následné rozebrání veškerého inventáře kostela a jeho využití jako skladu zeleniny. Z níže popisovaného vybavení tedy na místě nezbylo vůbec nic. Asi v roce 2000 bylo strženo i schodiště umožňující přístup do věže, zatím nejzachovalejší části kostela, která se alespoň stala letním útlukem pro kolonii Vrápence malého.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Mikuláše se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: GPS: N 50° 34' 38.76" E 14° 31' 30.81"

Kaplička

Obec: Drchlava

Správní území: Chlum

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází za obcí, je nově zrekonstruovaná, okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 55.78" E 14° 31' 37.52"

HRADIŠTĚ

Správní území:

Chlum

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

0

Hradiště je osada, část obce Chlum. Nachází se asi 3,5 km na západ od Chlumu. Jsou zde evidovány čtyři adresy. Trvale zde nežije žádný obyvatel. Hradiště leží v katastrálním území Drchalava. Hradištěm neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasy.

MARŠOVICE

Správní území:

Chlum

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

0

Maršovice je malá vesnice, část obce Chlum. Nachází se asi 1,5 km na sever od Chlumu. Je zde evidováno 17 adres. Trvale zde nežije žádný obyvatel. Maršovickými neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasy. Maršovický vrcholek kopce měl do roku 2002 původních 515 m n.m., od té doby se vlivem těžby železa snižuje. V některých starších mapách je lom označen jako "Keratofyř", podle prvohorní horniny na západním úpatí kopce.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkry v okolí
Obec: Maršovice

Správní území: Chlum

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V okolí Maršovic se nachází několik bývalých vojenských pevnůstek. Bunkry jsou většinou v dobrém stavu ale zarostlé či nepřístupné.

Vazba k turistickým trasám:

Bunkry se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 02.74" E 14° 34' 24.07"

JABLONNÉ V PODJEŠTĚDÍ

Do správního území Jablonného v Podještědí patří:

ČESKÁ VES, HEŘMANICE V PODJEŠTĚDÍ, KNĚŽICE, LADA V PODJEŠTĚDÍ, LVOVÁ, MARKVARTICE, PETROVICE, POLE, POSTŘELNÁ, VALDOV, ZÁMECKÁ

Okres:

Liberec

Katastrální výměra:

57,85 km²

Nadmořská výška:

315 m.n.m.

Počet obyvatel:

3 836

Ve 12. století přicházeli do nově zakládaných osad kolonisté. Tato aktivita souvisela i s pronikáním rodu Markvarticů do Podještědí. Výraznou postavou tohoto rodu byl Havel z Lemberka, který ve 40. letech 13. století patřil k důvěrníkům krále Václava I. Havlův podpis na listině s označením „de Yablonni“ je vlastně první prokázaná zmínka o městě, které v té době již zřejmě existovalo. Jablonné nabývalo v polovině 12. stol. zvláštního významu mezi osadami v Podještědí a začalo se měnit na město. Jablonné mimo jiné vděčilo za svůj význam ve středověku výhodné poloze na obchodní cestě ze Žitavy do Prahy a na několik staletí se stalo i významným obchodním a celním místem. Manželka Havla Zdislava z Lemberka je výraznou postavou historie města. Vynikala léčitelstvím a milosrdným srdcem, sama se obětavě starala o chudé nemocné. Historické jádro města je dnes městskou památkovou zónou. Díky kempingu a koupališti je posílen rekreační charakter města, k němuž přispívá i blízkost turisticky přitažlivých Lužických hor. Přes svůj mnohdy spleťtý vývoj plní Jablonné funkci kulturního společenského centra v oblasti pod Lužickými horami. Přírodní krásy okolí a četné historické památky města vytvářejí ideální základnu pro pobyt domácích i zahraničních návštěvníků.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Bazilika minor sv. Vavřince a sv. Zdislavy

Obec: Jablonné v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

V roce 1699 dal František Antonín Berka, poslední mužský potomek slavného rodu, původní kostel zbourat a nad hrobem dnes sv. Zdislavy postavit důstojný chrám. Projekt svěřil vynikajícímu vídeňskému architektu Janu Lukáši Hildebrandtovi. F. A. Berka se však dostavby chrámu nedočkal. Po jeho smrti po střídání majitelů panství až hraběnka Rosalie Kinská - rozená Berková, chrám dostavěla v hrubých rysech. Roku 1729 byl chrám vysvěcen a o dva roky později do jeho krypty přeneseny ostatky sv. Zdislavy (během stavby přebývaly od roku 1702 v dominikánském klášteře). Tato stavba patří k předním stavbám barokního stavitelství ve střední Evropě. Stavba chrámu byla poslední etapou barokní přestavby dominikánského kláštera. Při stavbě chrámu v půdorysu protáhlého kříže byla překročena městská hradba, tři podlaží katakomb, v nichž byli od 18. století pohřbíváni dominikánští mniši, sahají až 39 m pod úroveň kostela. Vnitřní prostory jsou tvořeny soustavou elipsoidů, nad středním z nich je 34 m vysoká kopule. Průčelí je zdobeno početnými sochami od J. F. Bienerta z roku 1711. Bohatá vnitřní výzdoba umocňuje posvátnost místa, kam byla pohřbena sv. Zdislava. V kryptě je umístěno 24 na mědi malovaných obrázků s výjevy z legendy o jejím životě. Chrám byl v roce 1996 povýšen na baziliku minor sv. Vavřince a sv. Zdislavy.

Vazba k turistickým trasám:

Bazilika minor se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 45' 55.99" E 14° 45' 42.88"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple sv. Volfanga

Obec: Jablonné v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple je jedna z nejstarších staveb ve městě, pochází ze 13. století, v roce 1961 byla zrestaurována a dnes slouží jako pohřební síň pro město a okolí, má ve spodní části poničenou omítku, jinak je včetně okolí udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple sv. Volfanga se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 05.66" E 14° 45' 52.74"

Kaplička

Obec: Jablonné v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička stojí asi 150 m severně od hlavní silnice z Nového Boru do Liberce u staré polní cesty, začínající za nádražím a vedoucí k rybníku u osady Lada. Kaplička byla v roce 2006 opravena.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 26.04" E 14° 45' 34.19"

Morový sloup

Obec: Jablonné v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Morový sloup na náměstí pochází z roku 1686, je zdoben plastikou sv. Salvátora, která je obklopena sochami českých patronů. Sloup byl vystaven jako připomínka na veliký mor v roce 1680. Sloup je v dobrém technickém stavu, místy jsou viditelné známky vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Morový sloup se nachází u značených turistických stezek (zelená, modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 45' 54.55" E 14° 45' 36.00"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Vincence**Obec:** Jablonné v Podještědí**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Vincence stojí na Dominikánském náměstí vedle Baziliky minor. Socha je v dobrém technickém stavu, místy poničená vlivy počasí. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Vincence se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 45' 55.52" E 14° 45' 42.41"**Socha sv. Zdislavy****Obec:** Jablonné v Podještědí**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Zdislavy se znaky Berků na podstavci, stojí na Dominikánském náměstí v popředí Baziliky minor. Socha je v dobrém technickém stavu, ale značně poničená vlivy počasí. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Zdislavy se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 45' 56.66" E 14° 45' 39.81"**Socha sv. Jana Nepomuckého****Obec:** Jablonné v Podještědí**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Jana Nepomuckého se znaky Berků na podstavci, stojí na Dominikánském náměstí v popředí Baziliky minor. Socha z doby před rokem 1708 je v dobrém technickém stavu, ale také značně poničená vlivy počasí. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 45' 56.28" E 14° 45' 41.19"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Panny Marie**Obec:** Jablonné v Podještědí**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Panny Marie stojí v Lidické ulici, směrem na Českou Ves. Socha z doby před rokem 1708 je v dobrém technickém stavu, místy poničená vlivy počasí. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Panny Marie se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklo-tras č. 21 a č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 45' 47.10" E 14° 45' 35.34"**Sloup Nejsvětější Trojice****Obec:** Jablonné v Podještědí**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Raně barokní sloup Nejsvětější Trojice z roku 1682 stojí na nároží zámku Pachtů z Rájova. Sloup je v dobrém stavu a okolí pečlivě udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Sloup se nachází v dostupné vzdálenosti cca 250 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 04.19" E 14° 45' 50.70"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Osobitým způsobem zasáhla do osudů měst 1. svět. válka, kdy již od listopadu 1914 byl na okraji města (v místech dnešního koupaliště) vybudován tábor, ve kterém byli internováni převážně Rusové (celkem 14 000). Smutnou vzpomínkou na toto období je ruský hřbitov v obci Lada v Podještědí, na němž byli pochováni vojáci z Haličské ukrajinské brigády, kteří zde byli v roce 1919 internováni (viz. Lada v Podještědí).

Pomník padlým

Obec: Jablonné v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým na místním hřbitově je v dobrém technickém stavu, okolí je však neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází v dostupné vzdálenosti cca 400 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 07.96" E 14° 45' 53.46"

Pomník padlým

Obec: Jablonné v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým na místním hřbitově je dezolátním stavu, pamětní deska je poničená, okolí neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází v dostupné vzdálenosti cca 400 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 08.17" E 14° 45' 52.20"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalý pivovar

Obec: Jablonné v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Bývalý pivovar se nacházel v areálu bývalého kostela Panny Marie Sněžné, který existoval již ve 13. století. Kostel byl za husitských válek vypálen, ale roku 1457 obnoven v barokním slohu a vysvěcen jako Narození Panny Marie. V letech 1781 - 83 přestavěn, rozšířen o představenou pozdně barokní západní část s věží nynějšího tvaru. Roku 1786 přestal být farním kostelem, stal se jím klášterní chrám sv. Vavřince, ale v roce 1788 při požáru města vyhořel. Do roku 1863 byl ruinou. Zachránily jej rozsáhlé sklepy pod ním. Město budovu přepatrovalo a zřídilo v něm pivovar. Byl v činnosti až do r. 1932. Nyní je v jeho části - věži od roku 2002 turistická vyhlídka.

Charakteristika původního účelu památky:

Kostel, škola, pivovar, skladové prostory, turistická vyhlídka.

Vazba k turistickým trasám:

Budova se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 45' 51.88" E 14° 45' 38.29"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Vyhlídková věž

Obec: Jablonné v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Bývalý kostel PM Sněžné existoval již ve 13. stol, kdy v gotickém slohu pamatoval jako kostel sv. Kříže i Havla a sv. Zdislavu. Písemně je doložen v letech 1279 - 90. Za husitských válek byl vypálen, ale roku 1457 obnoven v barokním slohu a vysvěcen jako Narození Panny Marie. Na vyobrazení z roku 1757 měl uprostřed osmibokou obrannou věž, pod kostelem jsou rozsáhlá sklepení jako úkryt obyvatel v době napadení. V letech 1781 -83 byl přestavěn, rozšířen o přestavěnou pozdně barokní západní část s věží nynějšího tvaru. Roku 1786 přestal být farním kostelem, stal se jím klášterní chrám sv. Vavřince. V roce 1788 při požáru města vyhořel a až do roku 1863 byl ruinou. Zachránily jej rozsáhlé sklepy pod ním. V roce 1945 byly do budovy umístěny pro nedostatek prostoru ve školní budově některé třídy národní školy. Od roku 1973, kdy byla postavena nová školní budova, spěla budova k nové ruině. V roce 2002 město obnovilo střechu a věž upravilo na vyhlídkovou, kde se konají i zajímavé večerní výstupy.

Vazba k turistickým trasám:

Vyhlídková věž se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 45' 51.86" E 14° 45' 38.26"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámeček Pachtů z Rájova**Obec:** Jablonné v Podještědí**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zámeček dal postavit kolem roku 1700 Jáchym Pacht z Rájova, pán na Novém Falkenburku a Velkém Valtinově. Zámeček stál v lese a byl obýván nadlesním. Protože budova později stála při významné silnici a byla svou stavební úpravou vhodná pro zřízení pošty, stala se roku 1737 stanicí jízdní pošty. Od roku 1751 bylo Jablonné označováno „poštovní stanicí“. 17. září 1779 byl hostem budovy císař Josef II. a 19. srpna 1813 přijel do budovy pošty císař Napoleon. Přijal zde zástupce města. Jablonné v Podještědí je jediným městem v Čechách, které Napoleon navštívil. Zámeček, který dnes z části slouží ke komerčním účelům, je v dobrém technickém stavu, okolí výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Zámeček se nachází v dostupné vzdálenosti cca 25 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 04.19" E 14° 45' 50.70"**Pomník Goethe****Obec:** Jablonné v Podještědí**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník Goethe se nachází ve Švermově ulici a je součástí místního parčíku. Pomník je poničený, chybí zde pravděpodobně portrét, jinak je okolí pečlivě udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 04.19" E 14° 45' 50.70"

ČESKÁ VES

Správní území:

Jablonné v Podještědí

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

125

První písemná zmínka o České Vsi pochází již z roku 1391, při dělení panství Jablonné mezi pány z Lemberka a Berky z Dubé, nepochybně však existovala již před tím. Vznikla jako osada slovanského obyvatelstva v tehdy převážně německém Jablonném. Počátkem 15. století došlo k dalšímu dělení panství Jablonné tentokrát mezi Berky z Dubé a pány z Vartenberka, Česká Ves dále zůstala pánům z Dubé. Od roku 1554 měli obyvatelé České Vsi a dalších obcí v okolí právo svobodného odkazu svého majetku testamentem, za což museli odvádět vrchnosti jednu bečku soli. Od roku 1558 byla obyvatelům České Vsi a Markvartic zmírněna robota. Počátkem 17. století již Česká Ves částečně patří Jablonnému. V třicetileté válce byla v roce 1632 zničena Švédy a o něco později Sasy. Následný rozvoj vsi byl prakticky nemožný a to díky tzv. milovému právu města Jablonné v Podještědí. Nesměli se zde usazovat řemeslníci a na trhy se muselo jen do města. V 18. století byla Česká Ves důležitým zemědělským zázemím Jablonného. Později, v 19. století doposud převažující zemědělství se v obci přeorientovalo na dobytkařství a lesní hospodářství. Vliv Jablonného na rozvoj České Vsi byl tak silný, že zde nevznikala tradiční řemesla jako kovář, truhlář, krejčí apod. Do roku 1850 byla v České Vsi rychta. Začátkem 20. století byl zaznamenán rozvoj obce v souvislosti s rozvojem turistiky v Lužických horách. Jednalo se zejména o služby ubytovací a pohostinské.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Evangelický křížový kostel**Obec:** Česká Ves**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Evangelický křížový kostel se nachází na vršku na začátku České Vsi. Základní kámen pro stavbu kostela byl položen 22. září 1901. Kostel je jednoduchá jednolodní pseudogotická stavba s kůrem a sakristií. Je situována vzhledem k terénu neobvykle sever – jih. V současné době se bohoslužby v kostele konají jen příležitostně.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotras č. 21 a č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 45' 41.49" E 14° 45' 32.58"**Kaplička (zvonička)****Obec:** Česká Ves**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička u silnice směrem na Postřelnou je opuštěná, v dezolátním stavu, okolí neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 45' 22.00" E 14° 45' 40.01"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha Piety**Obec:** Česká Ves**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha stojí před domem č.p. 68 v České Vsi, asi 50 m vlevo od hlavní silnice, stoupající směrem na Mimoň. Pod deskou je uschována zpráva o restaurování sochy v roce 2007. Samotná socha představuje sedící Pannu Marii s dlouhým šatem a pokrývkou hlavy, přidržující na klíně ležícího Ježíše.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 21.

Souřadnice GPS: N 50° 45' 37.07" E 14° 45' 29.64"

HEŘMANICE V PODJEŠTĚDÍ

Správní území:

Jablonné v Podještědí

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

254

Heřmanice jsou starou osadou. Tudy totiž procházela jedna z tras kupecké stezky od Prahy do Žitavy. Že zde byl čilý ruch dokazuje roku 1885 učiněný nález velkého množství peněz z 1. poloviny 13. století. Stezka byla někdy kolem roku 1330 přeložena za Jana Lucemburského do údolí přes obec Petrovice. Tím ves určitě ztratila na důležitosti. Heřmanice se poprvé připomínají až v roce 1391. Ještě před husitskými válkami se ves dostala do majetku Albrechta z Donína, a tím k panství Grabštejn. Na počátku 16. století se opět vrátila Berkům a ti je připojili k Jablonnému. Ves ležela na německém pomezí, přesto se zde vyskytují roku 1565 česká jména, například Jiří, Hanuš a Jakub Vlk, Valentin Žák aj. Připomíná se tu také tohoto roku výsadní krčma, prkenný i moučný mlýn, rybník při vsi, pstruhový potok. Za 30ti leté války byla ves několikrát, zejména v letech 1642 až 1646, vyplněna vojskem. Po válce zde bylo 29 hospodářů, část statků byla pustá, přesto se dál obec vyvíjela. Za 100 let zde již bylo 87 hospodářů. Je to s podivem, protože zdejší půda nebyla k zemědělství vhodná, všude jsou kolem jen samé stráně a hluboké lesy. Pěstovaly se tu nenáročné plodiny, rozvíjel se chov dobytka, ale také vzkvétalo domácí prádláctví. Na počátku 19. století zde již byly 2 pily a bělidlo a přibyl další mlýn, ves však ve vývoji ustrnula. V 19. století ve vsi existovaly spolky, jako například hasičský, spořitelní a podpůrný či odvodňovací spolek. Na přelomu 19. a 20. století se v obci založil turistický spolek, který zejména prováděl značení v okolí. S postupem času stoupal jeho význam a vážnost. Na počátku 20. století zde bylo ustaveno i zemědělské kasino. Do roku 1959 se u obce vybuďovalo koupaliště s chatkami a zázemím. Dnes jsou Heřmanice spíše rekreační oblastí.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Antonína Paduánského**Obec:** Heřmanice v Podještědí**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kostel je pseudogotický z 1. poloviny 19. století. Obdélná loď je polygonálně uzavřena, osvětlena hrotitými okny a ozdobena obloučkovým vřesem. Kostel má nově omítnutou věž, jinak je fasáda narušená. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Antonína Paduánského se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 50 m od cyklotrasy č. 21.

Souřadnice GPS: N 50° 47' 34.84" E 14° 43' 41.23"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

CHKO LUŽICKÉ HORY

Chráněná krajinná oblast Lužické hory leží v okresech Česká Lípa, Děčín a Liberec při hranici se SRN (svobodný stát Sasko) mezi Šluknovským a Frýdlantským výběžkem. Nejsevernější bod okresu leží v katastrálním území Krásný Buk. Nejjižnější bod v Arnoultovicích u Nového Boru, nedaleko řeky Šporky. Nejvýchodnější bod u Jitavy a nejzápadnější bod v České Kamenici, nedaleko řeky Kamenice. Nejvyšším bodem Lužických hor je Luž (792,9 m n. m.), nejnížší místo se nachází u České Kamenice (kolem 290 m n. m.). Rozloha činí 26 442 ha. Zřízena byla výnosem Ministerstva kultury ČSR č. j. 6927/76 ze dne 19. 3. 1976. Hlavním důvodem vyhlášení CHKO je zachování krajiny dosud málo narušené průmyslovým i zemědělským znečištěním, což se projevuje i v zásobách kvalitní podzemní vody. Lesy pokrývají okolo tří čtvrtin území, které má významnou rekreační funkci.

Národní přírodní rezervace Jezevčí vrch

Obec: Heřmanice v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Rezervace se nachází na Vrcholové partii Jezevčího vrchu mezi obcemi Mařenice a Heřmanice, v nadmořské výšce 420 – 665 m. Výměra rezervace je 79,16 ha, vyhlášena byla v roce 1967. Důvodem k ochraně jsou zbytky přirozených bukojavorových jaseňin, s bohatým podrostem ohrožené měsíčnice vytrvalé na vrcholu. Jsou vzácnou ukázkou obdobných vrcholových formací suťových lesů v Lužických horách.

Vazba k turistickým trasám:

Národní přírodní rezervace Jezevčí vrch se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 47' 23.04" E 14° 42' 19.10"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Zámecký vrch

Obec: Heřmanice v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Na zalesněném vrcholu hlavního kuželu jsou tři nevelké vyvýšeniny, zčásti ohraničené pískovcovými skalami. Nejdelší z nich vystupuje k jihozápadu, druhá je porušená okopem z roku 1938 a severně od ní je mělkým příkopem oddělený třetí ostroh, na kterém jsou nepatrné stopy středověkého hrádku. O jeho historii ani účelu není nic známo, ale podle pověstí měl patřit Berkům a zanikl prý nejpozději za husitských válek. Dodnes se zde dochovaly jen nepatrné zbytky zdíva, vyplňující dvě spáry mezi skalními bloky na západní a severní straně ostrohu. Na temeni zřejmě stála jen jediná budova, která mohla být chráněná nějakým jednoduchým opevněním. Na severní straně ostrohu, ale i na dalších skalkách v okolí jsou vytesána jména vojáků, kteří zde v roce 1938 měli bránit pevnůstky pohraničního opevnění. Ze stejné doby pocházejí i vojenské symboly a jména čtyř vojáků, vytesané spolu s heslem "i život vlastní" v nápadné bochníkovité skalce na jihozápadním svahu hlavního kuželu.

Vazba k turistickým trasám:

Zámecký vrch se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 48' 53.98" E 14° 42' 44.03"

Anežčin odpočinek

Obec: Heřmanice v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

K severu vybíhá z vrcholu kopce hřbítek, posetý drobnými pískovcovými skalkami. Mezi nimi je asi uprostřed větší skála s výklenkem na východní straně, v němž je vytesané jméno hajného J. Wiedeho s písmeny R. L. a letopočtem 1875. Druhá větší skála je až na samém konci hřbítku, kde nechal v roce 1898 tehdejší majitel falkenburského panství Robert Mattausch z Benešova upravit vyhlídku, nazvanou po manželce Anežčin odpočinek. Býval z ní prý nádherný rozhled, ale na počátku 20. století ji další majitelé nechali zpustnout, aby zde návštěvníci neplašili zvěř. Dnes již skála není přístupná a výhled z ní znemožňují vzrostlé stromy. V roce 1938 byla vedle ní postavena jedna z betonových pevnůstek pohraničního opevnění.

Vazba k turistickým trasám:

Anežčin odpočinek se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 48' 45.11" E 14° 42' 42.75"

KNĚŽICE

Správní území:

Jablonné v Podještědí

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

127

Kněžice je ves velmi starobylá, poprvé se uvádí roku 1391 při dělení synů Jindřicha Berky z Dubé. Za třicetileté války byly Kněžice údajně z poloviny zničeny, proto se tu roku 1654 napočítalo jen 29 hospodářů. Zdejší půda je málo úrodná, ale dostatek vody byl natolik výhodný, že počet obyvatel vsi stoupal. Někdy v polovině 18. století již měly Kněžice vlastní školu. V polovině 18. století tu byl také zřízen mlýn a počátkem 19. století bělidlo. Tradice domácího přadláctví vedle tradičních řemesel byla jedním z hlavních zdrojů obživy. Často tudy procházela různá vojska, píše se například o tažení Francouzů v roce 1813 a hovoří se o tom, že se 19. srpna ve zdejší hospodě zastavil na krátké občerstvení Napoleon. Na konci 19. století byla založena továrna na zemědělské stroje firmy Anton Schicht a syn. Ve 30. letech našeho století již měla na 50 zaměstnanců, proto byl ve vsi silný vliv dělnictva. Lidé také vedle zaměstnání v továrně a dojíždění do Jablonného pracovali v zemědělství. K 1. lednu 1981 byly Kněžice sloučeny s Jablonným. Kněžice nemají žádné významnější památky, v seznamu jsou uvedena jen boží muka na pokraji vsi a dvě chalupy lidové architektury.

LADA V PODJEŠTĚDÍ

Správní území:

Jablonné v Podještědí

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

17

Lada v Podještědí je malá vesnice nachází se asi 2 km na severozápad od Jablonného v Podještědí. Do roku 1946 nesla název Laden. Nejvýznamnější památkou je zajatecký hřbitov, který byl zřízen za 1. světové války na okraji lesa asi 400 m východně od osady. V osadě je rybník zvaný U Mlýna, kde stávaly sochy sv. Zdislavy a sv. Jana Nepomuckého, se znaky Berků na podstavci, které se nyní nacházejí na Dominikánském náměstí v popředí baziliky minor sv. Zdislavy a sv. Vavřince. Osadou prochází značená turistická stezka (modrá). Osada je převážně rekreační oblastí.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplíčka (zvonička)
Obec: Lada v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplíčka uprostřed osady je nepřístupná, neudržovaná a zarostlá, v dezolátním stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplíčka se nachází u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 42.78" E 14° 44' 41.39"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Zajatecký hřbitov
Obec: Lada v Podještědí

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Hřbitov sloužil zajateckému táboru, který se na polích severně od nádraží v Jablonném začal stavět 2. listopadu 1914. Zajatci v táboře sice netrpěli mimořádným hladem ani těžkou prací, ale pro špatné podmínky, zranění a nemoci jich tu přežilo jen více než stovka zemřela. Také během pobytu Ukrajinské brigády zde kvůli tyfové nákaze i v dalších letech zemřelo přes 20 vojáků. Již v prosinci 1914 byl proto založen v lesíku nad osadou Lada hřbitov, na němž byli zemřelí pohřbíváni. Vzniklo tak neobvyklé vojenské pohřebiště, na němž byly hroby označeny podle vyznání latinským nebo pravoslavným křížem a na všech byla upevněna plechová tabulka se jménem. Zemřelým Židům byla upravena mohyla z kamenů. Po 2. světové válce již nebyl hřbitov udržován a dlouhá léta proto chátral. Původní kříže se ztratily nebo byly zničeny a hroby zarůstaly houštinami. Teprve na podzim roku 2008 byl prostor hřbitova s finanční pomocí Ministerstva obrany ČR opět vyčištěn a upraven, jednotlivé hroby byly opatřeny kříži a celý areál byl ohrazen dřevěným plotem.

Vazba k turistickým trasám:

Hřbitov se nachází u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 41.10" E 14° 45' 03.05"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým ukrajincům**Obec:** Lada v Podještědí**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Ukrajinci před svým odchodem v roce 1921 vybudovali u hřbitova mohutný žulový památník s postavou ukrajinského pěvce s kobzou a vytesanými verši národního básníka Tarase Ševčenka (1814-1861): "Sláva se nevytratí, světem půjde ve zkazkách a vyprávět se bude všude, co se přihodilo, kde je pravda a kde bezpráví, a jakými dětmi své doby jsme vlastně byli."

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 41.13" E 14° 45' 05.02"**Pomník padlým rusům****Obec:** Lada v Podještědí**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

V roce 1918 byl ruským válečným zajatcům postaven uprostřed hřbitova pomník.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 41.09" E 14° 45' 03.12"

LVOVÁ

Správní území:

Jablonné v Podještědí

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

117

Každý si většinou vybaví zámek Lemberk, ale tato ves má svou vlastní historii, která sice má mnoho styčných bodů s dějinami zámku, ale na druhé straně se vyvíjela v posledních dvou stoletích zcela samostatně. Pokud jde o název, do roku 1950 zněl stejně jako panské sídlo, tedy Lemberk, pak byla obec přejmenována na dnešní Lvovou. Základem Lvové byl poplužní dvůr, který vznikl jako přirozené hospodářské zázemí hradu jistě již v jeho počátku. S hradem snášela osada dobré i zlé, jako například plenění v 15. století za bojů Berků proti Lužici. V 18. století v podzámecké osadě již stál pivovar a další hospodářské provozy, jako například kovárna, pekárna, masné krámy atd. a z řemeslníků se tu vedle toho uvádí dva tkalci, zámečnický, řezník, truhlář a soustružník. V letech 1896 až 1900 se zde vystavěla železniční trať. K rozvoji obce přispělo i období 1. republiky, neboť zde byl postaven mlýn a v provozu byla i cementárna. Obec patřila do roku 1949 k okresu Jablonné, pak byla připojena k Liberci a k České Lípě až v roce 1960. Lvová je součástí KPZ Lembersko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zdislavina kaple**Obec:** Lvová**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička se tyčí nad Zdislavinou studánkou, přístup k ní je pouze k zadržným hradbám. Kaplička chátrá a okolí je neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 25.82" E 14° 46' 50.83"**Hauptmannova kaple****Obec:** Lvová**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička stojí mezi stromy na levé straně silničky ze Lvové do Janovic v Podještědí, asi 1 km jihovýchodně od zámku Lemberk. Kaplička je zachovalá, bez vnitřního vybavení.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky (zelená), ale u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 46' 15.48" E 14° 47' 44.85"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Lembersko

Obec: Lvová

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

V roce 1996 byla Ministerstvem kultury ČR vyhlášena památková krajinná zóna Lembersko, která zahrnuje bývalý leberský zámecký park a přilehlé okolí mezi osadami Lvová, Kunová, Zpěvná, Markvartice a Kněžičky. Přirozeným středem území je zámek Lemberk, stojící na strmém návrší Krutina (352 m) nad údolím Panenského potoka. V předzámečí, mimo areál zámku stojí vedle sebe tři patrové hrázděné domky ze 17. století. Dům č.p. 5 je původní hospoda s prostorným klenutým sklepem z roku 1680. Dále směrem k jihozápadu stojí patrový raně barokní letohrádek Bredovských s kamenným portálem (č.p. 11), postavený po roce 1674. Za ním je rozlehlá zahrada, do níž se vchází portálem se znakem Bredů. Na okraji zahradní terasy jsou torza mytologických soch různého původu a barokní plastiky připisované někdy Matyáši B. Braunovi. V parku jsou též dvě fontány ze 17. a 18. století. Navazující chráněná lipová alej vede k ohrazenému bývalému hřbitůvku s neudržovanou, tzv. Zdislavinou kaplí s věžičkou a náhrobníky. Další dvě chráněné aleje jsou pod návrším u Lvové. Na návrší v okolí zámku a předhradí jsou roztroušeny plastiky od sochařů ze všech koutů světa, kteří se na Lemberku zúčastnili v 90. letech 20. století několika sochařských setkání.

Vazba k turistickým trasám:

Zahrada, Bredovský letohrádek, sochy a alej se nacházejí u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 32.08" E 14° 47' 12.70"

Mezinárodní naučná stezka Lužické a Žitavské hory

Obec: Lvová

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Trasa naučné stezky je vedena východní částí Lužických a Žitavských hor, částečně po linii významné geologické poruchy tzv. lužického zlomu. Na 27 zastávkách seznamuje návštěvníky s přírodovědnými i kulturními zajímavostmi zdejšího kraje. Česko-německou státní hranici stezka překračuje na dvou místech: mezi Hrádkem nad Nisou a Hartau, a mezi Petrovicemi a Lückendorfem.

Vazba k turistickým trasám:

Trasa naučné stezky vede převážně po turistických značených cestách a je v terénu vyznačena symbolem naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 46' 31.41" E 14° 47' 11.97"

Důl

Obec: Lvová

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Návrší pod zámek má poměrně bohaté historické podzemí. V pískovcových skalách podél rybníků v podzámečí je několik sklepů, z nichž některé využíval státní statek. Rozlohou největší jsou sklepy na místě zbořeného panského pivovaru, vytesané v devadesátých letech 17. století. Zvláštností je, že v podzemí se nacházela i převážná část technologie pivovaru včetně varny. Zajímavá je i ve skále tesaná vodní štola s rybníčkem. Pod samotným zámekem leží i 33 m dlouhá štola, v níž se těžila železná ruda. Snad právě četné podzemní dutiny vedly ke vzniku pověstí o tajných chodbách a úkrytech, které k Lemberku neodmyslitelně patří. Vyobrazené staré důlní dílo Lvová – Lemberk se nachází u silničky vedoucí k zámku a je nepřístupné.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý důl se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 41.98" E 14° 47' 18.90"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Vodárenská věž

Obec: Lvová

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Vodárenská věž pochází z roku 1734. Stavitelem byl pražský mistr Jakub Scheld. Věž byla součástí původního vodovodního řádu.

Vazba k turistickým trasám:

Věž se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 31.05" E 14° 47' 08.53"

Zámek Lemberk

Obec: Lvová

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

První písemné zprávy o hradu se jménem Löwenberg jsou z roku 1241, kdy byl hrad v majetku Markvartice Havla, zakladatele linie pánů z Lemberka a manžela sv. Zdislavy. Z původní stavby z 1. poloviny 13. st. se dochovaly jen některé části, zejména skrytá spodní část věže, jejíž dnešní podoba je již z 1. třetiny 14. století. V polovině 16. století ustoupila vojenská funkce hradu do pozadí a Lemberk se přestavuje na renesanční sídlo, tvořené zejména obytným palácem, jehož ústředním sálem je reprezentativní Bajkový sál s malovaným stropem s náměty zvířecích bajek, dnešní západní křídlo. Postupně je zámek přetvářen dispozičně do dnešní podoby uzavřením obdélníkového nádvoří, zvýšením renesančního paláce o jedno patro, věže o 2 patra a balustrádu. S dalšími rozsáhlými úpravami bylo započato ve 20. letech 17. století u Albrechta z Valdštejna a na ně navázali Bredové obnovou interiéru, jejich doplněním bohatou štukovou výzdobou (kaple sv. Ducha, Zdislavina světnička) a vnější štukovou výzdobou nádvorních průčelí. V této podobě se zachoval zámek do dnešní doby. Zámek včetně okolí je prohlášen na národní kulturní památku.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 36.60" E 14° 47' 17.30"

Zdislavina studánka

Obec: Lvová

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Popis památky a stávajícího stavu: Upravený pramen "dobré vody", zvaný Zdislavina studánka zdobí empírový gloriol s osmi toskánskými sloupy, upravený roku 1862. Místní obyvatelé věří, že má voda léčivé účinky blahodárně působící na lidský organismus.

Vazba k turistickým trasám:

Studánka se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 28.77" E 14° 46' 52.83"

MARKVARTICE

Správní území:

Jablonné v Podještědí

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

1114

Markvartice je část města Jablonné v Podještědí. Nachází se na východě Jablonného v Podještědí. V Markvarticích se nachází kemp - tiché a klidné místo s množstvím zeleně a otevřeným koupalištěm uprostřed. Kemp se rozprostírá na ploše asi 2 ha. Podél Markvartického rybníka je krásná procházka ke Zdislavíně studánce, nebo se dá příjemnou cestou lemovanou alejí dojít až k zámku Lemberk.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Jana Nepomuckého
Obec: Markvartice

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází směrem na Lvovou. Socha je v dobrém technickém stavu se známkami vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází v dostupné vzdálenosti cca 20 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 10.11" E 14° 46' 03.45"

Sloupová Boží muka
Obec: Markvartice

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Sloupová Boží muka se nacházejí na křižovatce směrem na Lvovou. Boží muka s malovanými náboženskými výjevy a s křížkem jsou pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Sloupová Boží muka se nacházejí v dostupné vzdálenosti cca 20 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 12.06" E 14° 46' 05.51"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Salvátora
Obec: Markvartice

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha se nachází u silnice vedoucí k Markvartickému rybníku, je v dobrém stavu s ochranou stříškou. Okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Salvátora se nachází přímo u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 09.40" E 14° 46' 22.27"

Kaplíčka
Obec: Markvartice

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplíčka se bělá před Markvartickým rybníkem, u cesty vedoucí ke Zdislavíně studánce. Kaplíčka je nově opravená a okolí pečlivě udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplíčka se nachází přímo u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 17.78" E 14° 46' 46.17"

Jarischův kříž
Obec: Markvartice

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Kříž stojí na levé straně cesty, vedoucí ke Zdislavíně studánce, asi 50 m za Markvartickým rybníkem. V roce 2007 prošel rekonstrukcí a nyní je v bezvadném stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Kříž se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 46' 22.63" E 14° 46' 49.04"

PETROVICE

Správní území:

Jablonné v Podještědí

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

163

Petrovice leží v údolí Kněžického potoka. Historie obce sahá do daleké minulosti, například tu byla nalezena antická mince císaře Galliena z roku 258, ale její počátky můžeme spojit se Žitavskou stezkou, která od Jablonného mířila přes vrchy kolem hrádku Wintrštejna (dnes Větrov či Loupežný zámek). Ve 14. století byla trasa odkloněna do údolí a v této době se uvádí Petrovice – roku 1391, kdy patřily k Jablonnému. V roce 1620 tudy utíkal zimní král Bedřich Falcký s rodinou do Vratislavi. V letech 1756, 1757 a 1778 se tudy přesouvala vojska a 17. září 1779 tu byl císař Josef II. Roku 1813 v okolí tábořili Poláci knížete Poniatowského a 19. srpna se tu večer zastavil Napoleon a prohlížel si mapu. Židle, na které seděl, je nyní v muzeu v České Lípě.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Nejsvětější Trojice
Obec: Petrovice

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel Nejsvětější Trojice je pozdně barokní, pochází z roku 1829. Kostel je neudržovaný a chátrá.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází v dostupné vzdálenosti cca 220m od značených turistických stezek (modrá, červená), od mezinárodní naučné stezky Lužické a Žitavské hory a přímo u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 48' 31.17" E 14° 46' 02.41"

Kaplička
Obec: Petrovice

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se skládá ze dvou částí se samostatnými vchody. První tvoří klasicistickou kapličku s velkým vstupním otvorem. Nade dveřmi se nacházejí výklenky. Dva menší jsou po stranách a třetí větší je pod střechou. Druhou část tvoří vysoká zvonice. Má vlastní vchod z boku. Do zvonice vedou staré schody. Kaplička se zvonice jsou udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značených turistických stezek (modrá, červená), od mezinárodní naučné stezky Lužické a Žitavské hory a přímo u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 48' 23.49" E 14° 46' 02.46"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

„Modrá kaplička“
Obec: Petrovice

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

„Modrá kaplička“ na kamenném soklu byla v roce 2005 opravena. Nyní je včetně okolí v bezvadném stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička stojí mezi 3 lípami na levé straně silnice z Jablonného v Podještědí asi 1 km před středem Petrovic, v dostupné vzdálenosti cca 300m od značených turistických stezek (modrá, červená), od mezinárodní naučné stezky Lužické a Žitavské hory a od cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 48' 58.11" E 14° 45' 88.96"

Dřevěná zvonička
Obec: Petrovice

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Dřevěná zvonička je jednou nejzajímavějších památek v Petrovicích. Stojí u silnice a je velice pečlivě včetně okolí udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází u značených turistických stezek (modrá, červená) u mezinárodní naučné stezky Lužické a Žitavské hory a u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 48' 29.88" E 14° 46' 02.14"

Socha sv. Jana Nepomuckého
Obec: Petrovice

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha stojící na kamenném soklu byla opravena v roce 2006. Nyní je včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150 od značených turistických stezek (modrá, červená), od mezinárodní naučné stezky Lužické a Žitavské hory a od cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 48' 23.04" E 14° 45' 74.24"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkry v okolí**Obec:** Petrovice**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

V okolí Petrovic se nachází několik zachovalých „řopíků“. Většinou jsou volně přístupné a dobře viditelné.

Vazba k turistickým trasám:

Bunkry se nacházejí v okolí značených turistických stezek (modrá, červená) i cyklotrasy č. 241. Uvedená pevnůstka se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100 m od silnice a od cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 48' 14.34" E 14° 46' 02.17"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zřícenina Starý Falkenburk**Obec:** Petrovice**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

První zmínky o hradu pocházejí z roku 1390. Byl postaven na ochranu Záhvozdské stezky. Na konci husitských válek byl jednou marně dobýván, pak vyhořel a roku 1454 se již uvádí jako zbořený. Hrad chránil mohutný příkop a val s úzkým parkánem na úbočí. V roce 1884 byl na svahu pod hradem nalezen stříbrný brakteát (mince ražená z tenkého plechu) ze 13. století. Zřícenina stojí na vrcholu kopce Sokol.

Vazba k turistickým trasám:

Zřícenina se nachází u značené turistické stezky (červená) a u Lesnické naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 48' 36.21" E 14° 45' 06.75"**Kočíčí studánka a Lesnická naučná stezka****Obec:** Petrovice**Správní území:** Jablonné v Podještědí**Okres:** Liberec**Popis památky a stávajícího stavu:**

Na severním svahu kopce je u odbočky na vrchol upravená nepříliš vydatná Kočíčí studánka a začíná tu také Lesnická naučná stezka, kterou Lesy ČR otevřely 18. dubna 2008. Stezka tvoří asi 1,8 km dlouhý okruh kolem vrcholového kuželu kopce a na pěti zastávkách seznamuje se způsobem hospodaření ve zdejších lesích.

Vazba k turistickým trasám:

Studánka a Lesnická naučná stezka se nacházejí u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 48' 38.72" E 14° 44' 58.16"

POLE

Správní území:

Jablonné v Podještědí

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

12

Pole je malá vesnička ležící asi 2,5 km na jih od Jablonného v Podještědí. Je zde evidováno 10 adres. Vesnička byla připojena k Jablonnému před rokem 1950. Do roku 1946 nesla obec název Felden. Stále zde však po tomto názvem najdeme místní rybník. Vesničkou neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasa. Nejbližší značená turistická stezka (zelená) a cyklotrasa č. 21 se nacházejí v České Vsi (část Jablonného v Podještědí).

POSTŘELNÁ

Správní území:

Jablonné v Podještědí

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

143

První písemná zmínka je z roku 1391. Název obce je odvozen z německého Postrum, tedy "Pod stromy", podle odpočívadla pro pocestné a místa k napájení koní. Prvním majitelem obce byl Bartoš z Postřelné, toho času leník na hradě Děvíně nedaleko Hamru na Jezeře. V té době měla obec tvrz s dvorem a s 11 domy. V roce 1444 během sporů mezi Vartemberky a lužickým Šestiměstím byla tvrz Lužičany vypálena. Na konci 18. století měla Postřelná již 59 hospodářů. Obyvatelé se živilí převážně zemědělskou výrobou a ovocnářstvím. Výrobky vozily převážně do Jablonného v Podještědí a Liberce. Určitý význam měla i těžba písku ze svahu při cestě do Jablonného a těžba štěrku z Tlustce. Na návsi byla v roce 1731 vybudována kaple s hodinami, v roce 1775 byla po okraji obce postavena cesta z Jablonného do Mimoně a v roce 1779 byla postavena škola. Počátek 20. století je v Postřelné poznamenán úpadkem domácí textilní výroby. Byla zrušena ruční tkalcovna a postupně zanikla i činnost bělírny. V roce 1903 bylo vytvořeno mlékařské družstvo a založena družstevní mlékárna, která zpočátku produkovala až 2000 litrů mléka denně. Dováželi sem mléko z Polí, Valtinova a Sedliště.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Postřelná

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je jedinou chráněnou památkou v okolí. Je ve výborném stavu a včetně okolí dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 14.82" E 14° 45' 20.66"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Postřelná

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým se nachází na návsi, je v bezvadném stavu a včetně okolí výborně udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 12.83" E 14° 45' 18.67"

VALDOV

Správní území:

Jablonné v Podještědí

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

11

Valdov je část města Jablonného v Podještědí, nachází se asi 2 km na jihovýchod od Jablonného v Podještědí. Je zde evidováno 15 adres. Vesnička splynula s Jablonným před rokem 1950. Vesničkou neprochází žádné turistické značení, ale prochází zde cyklotrasa č. 21. Nejbližší značená turistická stezka (zelená) se nachází v České Vsi (část Jablonného v Podještědí).

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička (zvonička)
Obec: Valdov

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je v dezolátním stavu, včetně okolí neudržovaná a zanedbaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 21.

Souřadnice GPS: N 50° 45' 26.13" E 14° 47' 06.78"

ZÁMECKÁ

Správní území:

Jablonné v Podještědí

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

90

Zámecká je jižní část města Jablonného v Podještědí. S městem splynula kolem roku 1950. Nejzajímavější památkou je zámek Nový Falkenburk. Kdysi zde stávala tvrz, která zanikla ještě během první poloviny 15. století. V 16. století nechal tehdejší majitel panství Jindřich Berka z Dubé vystavět nad rybníkem zámek, který je obklopen rozlehlým parkem. Během sedmileté války v 18. století zde byl vojenský lazaret a později zámek zpustl natolik, že velkých sálů s freskovou a štukovou výzdobou bylo užíváno jako sýpek. Nový majitel, liberecký továrník Liebig dal v roce 1901 provést obnovu, která však nebyla moc citlivá. Dodnes je zachována štuková výzdoba sálů, nástrovní malby a zrcadlový sál. Dnes slouží jako dětský domov. Jeho zásluhou byl v r.2001 zrenovován.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Stavidlo
Obec: Zámecká

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Stavidlo u Mlýnského rybníka je zajímavou funkční technickou památkou.

Vazba k turistickým trasám:

Stavidlo se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 45' 50.69" E 14° 45' 18.16"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Nový Falkenburk
Obec: Zámecká

Správní území: Jablonné v Podještědí

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Dnes je v budově bývalého zámku umístěn dětský domov, jehož zásluhou byla budova v roce 2001 zrenovována. Veřejnosti je zámek přístupný např. při konání svatebních obřadů či vítání nových občánků. Na rok 2011 je plánovaná inventarizace a revitalizace staletého dubového stromořadí.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek Nový Falkenburk se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 45' 48.78" E 14° 45' 16.43"

JESTŘEBÍ

Do správního území Jestřebí patří:

PAVLOVICE, ÚJEZD

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

 22,08 km²
Nadmořská výška:

259 m.n.m.

Počet obyvatel:

806

Pod jestřebským hradem vznikla farní ves Krušina, první jmenovaná roku 1352 a od roku 1405 označována jako městečko. Před polovinou 15.století mizí z pramenů jméno Krušina a okolo roku 1480 má již obec jednoznačně stejné jméno jako hrad, tj. Jestřebí. Od počátku je centrem řemesel a obchodu nevelkého jestřebského zboží. Již roku 1407 se zde uvádí mlýn, v 16.století zde fungoval pivovar. Většina obyvatel se živila zemědělstvím, ale pro špatnou bonitu půdy se kombinovalo s řemesly. Řemeslníci se postupně sdružovali do cechů, z nichž je doložen první roku 1706, a to pro zedníky, kameníky a pokrývače. Tehdy již mělo Jestřebí statut městečka a jeho široká paleta řemeslnických cechů fungovala i pro řadu obcí v okolí. Okolo roku 1806 byla dokončena císařská silnice od Mladé Boleslavi na Lípu a Rumburk, na níž byla v Jestřebí napojena silnice na Prahu, která se až doposud městečku vyhýbala. To znamenalo impulz pro rozvoj výročních trhů, jichž bylo až 6 do roka. Roku 1867 byla dokončena železniční trať z Bakova do Lípy se stanicí "Habichstein" - Jestřebí a to vedlo k rozvoji vyhlášených dobytých trhů v městečku. Za nákupem dobytka sem jezdili vlakem obchodníci až z Holandska. Po uzavření obchodů probíhal před školou jarmark se zbožím místní produkce, ale i s výrobky z okolních měst. Městečko vybavené poštou, záložnou, četnickou stanicí, třemi pekaři, sedmi hostinci, dvěma řezníky atd. takto fungovalo až do roku 1945. Po ukončení II.světové války byla převážná část zdejšího německého obyvatelstva odsunuta a přišli sem čeští osidlenec ze všech koutů země, přičemž největší skupina pocházela z Časlavska. Ti převzali hospodaření a některé živnosti, nepřevzaté živnosti byly zrušeny. Jestřebí navíc přišlo o statut měst a skleslo na obec. Roku 1963 bylo skomírající zemědělské družstvo převzato státními statky a v obci se teprve začal pomalu zlepšovat život. Roku 1966 byl připojen k Jestřebí Újezd s Popelovem. Roku 1969 byla dokončena stavba silničního obchvatu s novou křižovatkou silnic na Doksy, Lípu, Prahu a Zákupy. Roku 1976 byly připojeny Pavlovice a tím Jestřebí získalo svou dnešní podobu katastru. Výjimkou byla léta 1980 - 1990, kdy došlo ke spojení se sousední obcí Provoďín, který je dnes opět samostatný.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Ondřeje
Obec: Jestřebí

Správní území: Jestřebí

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Farní kostel sv. Ondřeje, zasvěcený apoštolu Ondřejovi byl zbudován jako náhrada za vyhořelý kostel původní v letech 1780 - 1781 a dne 30. 11. 1781 byl kostel vysvěcen tehdejším arciděkanem z Horní Police, P. Wenzelem Hovme. Nejstarším předmětem uvnitř kostela je cínová mísa křtitelnice, kterou nechal zhotovit r.1670 farář Lumpe pro dnes již neexistující kostel pod Hradem. Dvoumanuálové varhany na kruchtě sestrojil mistr Johann Rusch z Litoměřic r.1782. Dnešní podoba kostele je dána rozsáhlou opravou, která započala r.1982 a byla dokončena r.1991 a zahrnovala fasádu, střechu, sanktusníkovou věžičku, výmalbu interiérů, opravu mobiliáře atd. Ve věžičce jsou uloženy tubusy s listinami, popisujícími opravy kostela již od r.1885. Proti kostelu stojí klasicistní budova fary čp. 90, dokončená r.1790. Nad jejím vchodem je vidět erb se stříbrným lekninovým listem v červeném poli, patřící Konicům, vykonávajícím přes 250 let patronátní práva v jestřebské farnosti. Nyní je kostel v bezvadném technickém stavu s místy opadanou omítkou, okolí je pečlivě udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Ondřeje se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 38.18" E 14° 35' 01.91"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha před kostelem sv. Ondřeje

Obec: Jestřebí

Správní území: Jestřebí

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha stojí před místním kostelem, je v dobrém technickém stavu. Jsou zde znát značné vlivy počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 30.39" E 14° 34' 58.88"

Zvonice

Obec: Jestřebí

Správní území: Jestřebí

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonice při vstupu do areálu jestřebského hřbitova (na úpatí hradního kopce) je pozůstatkem původního farního kostelíka obce Krušina. V jádře se jedná o gotickou stavbu, později doplněnou novější fasádou. Dnes se zde nachází jediný zvon s velice příjemným zvukem, který nechal pro neznámý kostel ulít hrabě Jakub Černín z Chudenic. Dodnes se nezjistilo odkud a jak se tento zvon do Jestřebí dostal. Vedle zvonu je zavěšen cimbál dnes již nefungujícího hodinového stroje, samotný stroj se dvěma ciferníky a dvěma kamennými natahovacími závažími je umístěn o patro výše. Na podzim 1998 byla věž opatřena moderními hodinami, řízenými signálem z družice a ve stejné době bylo pořízeno i vnější bodové osvětlení hodin. V přízemí zvonice se nachází malá kaple. Dnešní vzhled věže je výsledkem celkové opravy fasád a střechy. Zvonice i její okolí jsou dobře udržované. U hřbitovní zdi se nachází Svatá cesta. Jedná se v podstatě o křížovou cestu, rozšířenou o zastavení z Ježíšova života od jeho dětství (např. Útěk do Egypta nebo Dvanáctiletý Ježíš v Chrámě). Svatá cesta je místy značně poškozená.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonice a místní hřbitov se nacházejí u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 41.28" E 14° 34' 51.79"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Jana Nepomuckého

Obec: Jestřebí

Správní území: Jestřebí

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha se nachází u silnice z Jestřebí, směrem na Újezd. Je v dobrém technickém stavu se známkami vlivu počasí. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 27.37" E 14° 34' 36.36"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Národní přírodní rezervace Novozámecký rybník

Obec: Jestřebí

Správní území: Jestřebí

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Národní přírodní rezervace Novozámecký rybník byla vyhlášena v roce 1933 na rozloze 357 ha k ochraně význačných mokřadních společenstev a význačného stanoviště pro zhruba 220 druhů ptáků. Rezervace je zařazena do sítě mezinárodních ornitologických lokalit Natura 2000. Rybník byl založen v době Karla IV. a v současné době je z větší části zarostlý rákosinami. Volná vodní plocha tvoří necelých 38 ha. V roce 1991 byl Novozámecký rybník zapsán do Ramsarské úmluvy, tj. do seznamu významných mokřadů. Rezervace, jejíž kanál s výpustí byla zapsána i do soupisu kulturních památek ČR. V roce 2004 byla pro toto území a Máchovo jezero vzdálené 20 km vyhlášena Ptačí oblast Českolipsko - Dokeské pískovce a mokřady.

Vazba k turistickým trasám:

Podél národní přírodní rezervace Novozámecký rybník prochází značená turistická stezka (žlutá) a cyklotrasa č. 3053.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 50.17" E 14° 33' 01.34"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Slunečný dvůr**Obec:** Jestřebí**Správní území:** Jestřebí**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Slunečný dvůr je přírodní rezervace - mokřadní louka. Rozloha chráněného území je 2,90 ha, výška je 259 m n.m. Na podmáčené louce se vyskytují ohrožená rašelinná společenstva včetně popelivky sibiřské (*Ligularia sibirica*), dále kosatec sibiřský, ďáblík bahenní, vrba plazivá a další. Protože louka není hospodářsky využívána, postupně zarůstá olšinami a břizami.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervace Slunečný dvůr se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 19.40" E 14° 36' 43.61"**Přírodní památka Konvalinkový vrch****Obec:** Jestřebí**Správní území:** Jestřebí**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Konvalinkový vrch (snad díky občasnému výskytu zmijí nazýván místními jako "Hadí vrch") je přírodní památka nedaleko hradu Konvalinkový vršek. Rozloha chráněného území je 3,02 ha, výška je od 260 do 290 m n.m., nad okolním terénem je 30 metrů. Roste zde borový les s výskytem borovice lesní, modřínu opadavého, smrku ztepilého a břízy bělokoré. Z květeny mimo rojovníku zde roste tučnice česká a prstnatec český. Ze zástupců fauny zde bylo zaznamenáno 20 druhů ptáků, dále zmije obecná a ještěrka živorodá. S Konvalinkovým vrchem je také spojen zaniklý hrad. Písemné prameny z doby života hradu (2.pol.13.-poč. 14. st.) nejsou známy. Lokalita vykazuje pouze stopy po úpravě skalního podloží. V poslední době byla vyslovena domněnka, že by se mohlo jednat o první fázi hradu Jestřebí přeneseného později na jeho současné místo. Nebo se může jednat o sídlo jednoho z manů hradu Bezdězu. V roce 1536 hrad zanikl a zůstal zcela mimo povědomí, občas zmiňován jen jako průsek skrze skálu.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Konvalinkový vrch se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 18.42" E 14° 37' 01.52"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Jestřebí**Správní území:** Jestřebí**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pravděpodobně nekompletní pomník se nachází v centru Jestřebí. Jsou na něm znatelné vlivy počasí. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 31.24" E 14° 35' 01.07"**Vojenský hrob****Obec:** Jestřebí**Správní území:** Jestřebí**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Společný vojenský hrob příslušníků sovětské armády s pamětní deskou je umístěn na místním hřbitově. Je v bezvadném stavu a včetně okolí výborně udržován.

Vazba k turistickým trasám:

Vojenský hrob se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 42.04" E 14° 34' 53.32"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zřícenina hradu Jestřebí**Obec:** Jestřebí**Správní území:** Jestřebí**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zřícenina hradu Jestřebí se tyčí v dominantní poloze na skalním suku nad obcí. Jedná se o částečně do skály vysekaný hrad vyhledávaným hojně turisty. Místní obyvatelé začali z úpatí skalního suku těžit stavební kámen a tím se narušila stabilita a homogenita povětrnostními vlivy již poškozeného pískovce. R.1805 došlo k prvnímu puknutí skaliska a pak následovaly sesuvy skal při nichž bylo poškozeno i několik domů pod hradem. To, co dnes můžeme z celého hradu spatřit, je pouhou 1/4 jeho původní rozlohy. Nejpozoruhodnějším zbytkem hradu je v pískovci vytesaná prostora s významnými relikty šlapacího kola rumpálu. Pozoruhodná je rovněž absence klasických hradeb. Vrchol skalního bloku byl opatřen přímo cimbuřím.

Vazba k turistickým trasám:

Zřícenina hradu Jestřebí se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 42.75" E 14° 34' 48.39"

PAVLOVICE

Správní území:

Jestřebí

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

76

Pavlovice jsou staročeskou obcí typu tzv. „okrouhlice“, ležící v průměrné nadmořské výšce okolo 345 m n.m. na náhorní plošině – asi 7 km severně od Dubé, asi 5 km jihovýchodně od Holan. Jednalo se vždy o poměrně bohatou ves s úrodnou půdou. Obyvatelstvo se zde živilo zemědělstvím a tomu odpovídá řada honosných empírových statků. Uprostřed návsi, na mírně vyvýšenině, stojí barokní kostel, jehož věž je dominantou zdejšího kraje a je ji možno vidět ze všech přístupových směrů. Dnes jsou Pavlovice součástí správy obce Jestřebí. První písemná zmínka o Pavlovicích je z roku 1352, kdy zdejší farní kostel Panny Marie náležel k českolipskému děkanátu. Ves tedy musela být staršího původu, když je v polovině 14. století uváděna jako farní. Majitelem obce byl příslušník rodu Berků z Dubé, Hynek Berka.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Obec: Pavlovice

Správní území: Jestřebí

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel Nanebevzetí P. Marie v Pavlovicích, zapsaná kulturní památka r.č. 5-2987 je jednou z nejvýznamnějších památek celého regionu dokládající svou velikostí rozmach vesnice v 18. století. Jedná se o barokní kostel postavený v letech 1697-1699 hrabětem Janem Vilémem z Kounic. V roce 1843 byla přistavěna k západnímu průčelí empírová věž. V letech 2004-2008 byly provedeny stavební práce na záchranu kostela. Dnes je kostel v uspokojivém technickém stavu, stále má však poškozenou fasádu, okna i interiér. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel Nanebevzetí Panny Marie se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 48.43" E 14° 32' 07.00"

Kaplička na hřbitově

Obec: Pavlovice

Správní území: Jestřebí

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Na místním hřbitově se nachází kaplička, která je v dobrém technickém stavu, s poškozenou fasádou v její dolní části. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 04.13" E 14° 31' 45.70"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Pavlovice

Správní území: Jestřebí

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Na návsi se nachází nečitelný, neudržovaný pomník padlým.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 48.64" E 14° 32' 07.66"

ÚJEZD

Správní území:

Jestřebí

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

24

Újezd je malá vesnice, část obce Jestřebí. Nachází se asi 1,5 km na jihozápad od Jestřebí. Prochází zde silnice I/9. Je zde evidováno 25 adres. Zajímavostí je, že z Újezdu pochází zakladatel šlechtického rodu Lobkoviců. Neboť ve 13. století existoval v Újezdě nevelký statek Martina z Újezda. Měl tři syny. Nejmladší Mikuláš Chudý z Újezda získal vzdělání na pražské univerzitě, pak dobře placené místo písaře v Kutné Hoře, takže si mohl koupit statek Lobkovic (dnes součást města Neratovice). Později získal velké jmění, několik hradů, měl rodinu a stal se, již jako Mikuláš z Lobkovic, zakladatelem šlechtického rodu Lobkoviců.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple

Obec: Újezd

Správní území: Jestřebí

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple v Újezdu je nově zrekonstruovaná, včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 06.06" E 14° 34' 01.74"

KOZLY

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

5,65 km²

Nadmořská výška:

395 m.n.m.

Počet obyvatel:

125

První zpráva o obci Kozly je datována z roku 1371. Ves patřila nejprve zemanům z Dolan, později Berkům z Dubé. Název vsi pochází od stejnojmenného vrchu Kozel. Turisticky je obec zajímavá dominantou Kozlu, sopečnými vyvělinami a lávovými poli, rovněž ale zachovalou architekturou domů z předminulého století. Polovina obce se nachází na území CHKO České Středohoří.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Památník obětem

Obec: Kozly

Správní území: Kozly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Ve středu obce se nachází zajímavý památník obětem válek z přírodního železitého pískovce. Je včetně okolí výborně udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Památník se nachází u značené turistické stezky (žlutá) a u cyklotrasy č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 19.87" E 14° 27' 24.26"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Kamenný smírčí kříž

Obec: Kozly

Správní území: Kozly

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Nad vsí při lesní cestě kamenný středověký kříž 110 cm vysoký. Je jedním z asi deseti, které se na Českolipsku zachovaly. Tyto kamenné kříže bývaly stavěny jako smírčí kříže a jejich vztyčení bylo součástí usmíření či trestu.

Vazba k turistickým trasám:

Smírčí kříž se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 36.44" E 14° 27' 18.88"

KRAVAŘE

Do správního území Kravaře patří:

JANOVICE, RANÉ, SEZÍMKY, VELIKÁ, VÍSKA

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

15,76 km²

Nadmořská výška:

280 m.n.m.

Počet obyvatel:

806

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1175, kdy patřila klášteru v Doksanech. V 2. polovině 13. století byly Kravaře povýšeny na městečko, byly střediskem panství kláštera Doksany. V roce 1273 byly tržním městem. Od 14. století se stali držiteli panství Berkové z Dubé a z Lipé. Po vládě Vartenberků, za nichž bylo spojeno panství kravařské se stvolínským, přešly kravařské majetky na Hrzány z Harasova. Roku 1646 stvolínské panství koupil kardinál Harrach (1598-1667) pro biskupství litoměřické. V roce 1860 městečko postihl ničivý požár. Přesto se dodnes dochovala řada empírových domů na trojúhelníkovém náměstí. Obcí protéká Bobří potok, který je opodál stísněn Bobří soutěskou s vodopádem. Obec se nachází na pokraji CHKO České středohoří, necelé 2 km od okraje CHKO Kokořínsko. Prochází zde zelená turistická značka od nedalekého vrchu Ronova.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Narození Panny Marie

Obec: Kravaře

Správní území: Kravaře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel Narození Panny Marie pochází z roku 1650, přestavěn byl v letech 1744 až 1749, věž byla nastavena roku 1868. Kostel je v dobrém technickém stavu, s místy poškozenou omítkou. Okolí je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel Narození Panny Marie se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 57.04" E 14° 23' 38.39"

Hřbitovní kaple

Obec: Kravaře

Správní území: Kravaře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Hřbitovní kaple pocházející z roku 1750 je v bezvadném stavu, okolí perfektně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází v areálu kostela Narození Panny Marie, u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 57.54" E 14° 23' 70.06"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička za školou

Obec: Kravaře

Správní území: Kravaře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kamenná kaplička se stříškou má na vrcholu kříž, ve výklenku je osazen malovaný obrázek Panny Marie chráněný kovovou mříží. V roce 2008 byla zrekonstruovaná, dnes je v bezvadném stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička stojí u polní cesty za základní školou, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 04.54" E 14° 23' 19.48"

Sloup se sochou Panny Marie

Obec: Kravaře

Správní území: Kravaře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Barokní sloup se sochou Panny Marie stojí na náměstí a pochází z roku 1708. Mariánský sloup nechal postavit litoměřický biskup Jaroslav ze Šternberka jako patron kostela Narození Panny Marie. Sloup je v dobrém technickém stavu, se známkami vlivu počasí. Okolí je nepřilíš udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Sloup se sochou Panny Marie se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 57.09" E 14° 23' 33.87"

Socha sv. Jana Nepomuckého

Obec: Kravaře

Správní území: Kravaře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha stojí u mostu, je v dobrém technickém stavu bez známek poškození. Okolí je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 04.48" E 14° 23' 30.58"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Mečový kámen**Obec:** Kravaře**Správní území:** Kravaře**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Nad jihovýchodním svahem vrchu Binov se nachází od roku 1492 pověstmi opředený Mečový kámen s rytinami mečů (či nožů). V těchto místech se prý kdysi na meče utkali dva formani. Přístup k vrcholu vede od Konojed po neznámé lesní cestě. K Mečovému kameni vede taktéž neznámá stezka.

Vazba k turistickým trasám:

Mečový kámen se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 34.09" E 14° 21' 59.13"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Socha Harpyje**Obec:** Kravaře**Správní území:** Kravaře**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Dřevěná socha byla vyrobena z bukového dřeva Věrou a Jaroslavem Stejných. V roce 2009 byla obci darována.

Vazba k turistickým trasám:

Socha Harpyje se nachází před základní školou v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 59.96" E 14° 23' 27.46"**Papinova vyhlídka****Obec:** Kravaře**Správní území:** Kravaře**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Vyhledka vybudovaná v roce 2006 za finanční pomoci Papina nabízí krásné výhledy do okolí Kravař. Je zde umístěna infotabule a odpočívadlo. K vyhlídce vede Olivová alej.

Vazba k turistickým trasám:

Papinova vyhlídka se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 43.65" E 14° 24' 08.99"

JANOVICE

Správní území:

Kravaře

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

74

Janovice je vesnice, část obce Kravaře. Nachází se asi 1,5 km na sever od Kravař. Prochází zde silnice II/263. Je zde evidováno 60 adres. V dostupné vzdálenosti cca 600m od centra Janovic prochází značená turistická stezka (zelená). Janovice náleží do vesnické památkové zóny srubových domků s pavlačemi. Podle historických pramenů je toto území obýváno již od roku 1175. Ze zemědělské produkce se přeorientovává na zajímavou turistickorekreční oblast.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple se zvonící**Obec:** Janovice**Správní území:** Kravaře**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaple se zvonící v centru Janovic je v bezvadném stavu, zdobí ji letopočet 1931. Okolí je výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází v dostupné vzdálenosti cca 600m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 39.56" E 14° 23' 21.41"**Kaple Panny Marie****Obec:** Janovice**Správní území:** Kravaře**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaple Panny Marie u silnice směrem od Janovic na Rané, je v dobrém technickém stavu, nově opravená a včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 40.39" E 14° 23' 56.09"

RANÉ

Správní území:

Kravaře

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

22

Rané je malá vesnice, část obce Kravaře. Nachází se asi 2 km na sever od Kravař. Je zde evidováno 27 adres. Raným neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasa. Nejbližší značená turistická stezka (zelená) se nachází v Kravařích.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple Navštívení Panny Marie
Obec: Rané

Správní území: Kravaře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple Navštívení Panny Marie stojí na návsi v Raném. Je nově opravená, s místy známkami vlivu počasí, především ve spodní části. Okolí výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 04.54" E 14° 24' 01.68"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Rané

Správní území: Kravaře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým se nachází v centru Raného. Je v dobrém technickém stavu, s poškozeným nápisem a okolí je nepříliš udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 02.44" E 14° 24' 05.17"

SEZÍMKY

Správní území:

Kravaře

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

18

Sezímky je malá vesnice, část obce Kravaře. Nachází se asi 1,5 km na východ od Kravař. Prochází zde silnice I/15. Je zde evidováno 22 adres. Sezímkami neprochází žádné turistické značení. Nejbližší značená turistická stezka (červená) se nachází v sousedních Stvolínkách.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička se zvoničkou
Obec: Sezímky

Správní území: Kravaře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se zvoničkou v centru Sezímek je v dobrém technickém stavu, bez známek poškození, nově opravená a udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se zvoničkou se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 09.78" E 14° 24' 55.30"

VELIKÁ

Správní území:

Kravaře

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

23

Veliká je malá vesnice, část obce Kravaře. Nachází se asi 2 km na severozápad od Kravař. Prochází zde silnice II/263. Je zde evidováno 13 adres. Velikou prochází značená turistická stezka (zelená), vedoucí přírodní památkou Bobří soutěska – romantické údolí Bobřího potoka až k Bobřímu vodopádu.

VÍSKA

Správní území:

Kravaře

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

18

Víska je malá vesnice, část obce Kravaře. Nachází se asi 0,5 km na sever od Kravař. Prochází zde silnice I/15. Je zde evidováno 20 adres. Vískou prochází značená turistická stezka (zelená). Největší zajímavostí Visky - Vísecká rychta - je největší (33×17×28 m) roubené obytné stavení v Čechách. Tato monumentální stavba bývala rychtou obce Visky, původně samostatnou do roku 1849, kdy se spojila s městečkem Kravaře. Nechal ji postavit rychtář Václav Kern roku 1797. Krátce po 2.světové válce byla ještě obydlena, pak užívána JZD, po rekonstrukci byla roku 1986 zpřístupněna s expozicí lidového bydlení, umění a architektury.

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Muzeum Vísecká rychta
Obec: Víska

Správní území: Kravaře

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Muzeum s expozicí lidového bydlení, umění a architektury je návštěvníkům otevřeno od května do září denně mimo pondělí, v dubnu a říjnu o víkendech, v březnu a listopadu jen pro předem objednané hromadné návštěvy.

Vazba k turistickým trasám:

Muzeum Vísecká rychta se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 07.79" E 14° 23' 31.76"

KVÍTKOV

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:6,11 km²**Nadmořská výška:**

303 m.n.m.

Počet obyvatel:

203

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1295. Přes Kvítkov vede žlutě značená turistická stezka z České Lípy do Dubice. V Národní přírodní památce Peklo navazuje na červenou turistickou stezku. Kvítkovem vede cyklostezka od Zahrádek. Obec Kvítkov leží asi 6 km jihozápadně od České Lípy, ve směru na Úštěk. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1295 v souvislosti s Janem z Kvítkova. Dále je v roce 1335 zmiňován předek rytířské rodiny Vlků z Kvítkova, Petr z Kvítkova. Rod Vlků vlastnil část vsi až do 15. století. Další části vsi měnily majitele, roku 1345 je uváděn Ješek Kopec, v roce 1392 Jaroslav z Robče, roku 1406 Bohuměk z Mnichova, roku 1417 pán na Kvítkově Mikuláš z Kolovrat a další. Koncem 15. století byla již opuštěná kvítkovská tvrz připojena k ronovskému panství. V 17. století byl Kvítkov součástí kounicovského panství. V roce 1938 se obec stala součástí České Lípy a opět se osamostatnila až v roce 1992. Kvítkov je členem svazku obcí Peklo.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Farní kostel sv. Jakuba Staršího**Obec:** Kvítkov**Správní území:** Kvítkov**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kostel sv. Jakuba Staršího je v dobrém technickém stavu, včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází u značené turistické stezky (žlutá) a u cyklotrasy č. 3086.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 21.17" E 14° 29' 14.79"**Barokní socha sv. Barbory****Obec:** Kvítkov**Správní území:** Kvítkov**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Barbory je významnou památkou v rámci celého regionu a je zapsána ve státním seznamu chráněných památek. Socha je v bezvadném stavu, opravená v letech 2003-2004.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází u značené turistické stezky (žlutá) a u cyklotrasy č. 3086.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 28.11" E 14° 29' 46.01"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Národní přírodní památka Peklo**Obec:** Kvítkov**Správní území:** Kvítkov**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Národní přírodní památkou je území skalních stěn a potoční nivy v údolí Robečského potoka v délce 4 km pod bývalým mlýnem osady Karba. Má plochu 59 ha a nadmořskou výšku 247 – 303 m. Státní ochrana zde byla vyhlášena v roce 1967, ale jako oblast příměstské rekreace bylo toto území ceněno již v 19. století. Počátkem tohoto století upravil tehdejší majitel panství hrabě Vincenc Karel Kounic okolí zahrádeckého zámku v romantický krajinný celek, k němuž patřilo i Peklo. Robečský potok byl po celé délce toku v chráněném území splavněn a plavba na lodičkách patřila k oblíbeným zábavám šlechty. Za třicetileté, prusko-rakouské i druhé světové války sloužilo Peklo jako úkryt pro obyvatele okolních vsí před vojenskými oddíly. Dnes vede Pekelským údolím 4 km dlouhá naučná stezka, určená pouze pro pěší turisty. Návštěvníci mají možnost seznámit se s přírodními silami modelujícími okolní pískovcové stěny, údolní nivou s výskytem chráněných a ohrožených druhů rostlin – bledule jarní, prvosenka vyšší, stulík žlutý a mnoho dalších. Tato lokalita je také bohatá na živočišné druhy – při výzkumech bylo zjištěno téměř 250 druhů hmyzu, 4 druhy obojživelníků, 4 druhy plazů, velké množství ptáků, ryb a savců. Z chráněných druhů ptáků v lokalitě hnízdí výr velký, ledňáček říční a skorec vodní.

Vazba k turistickým trasám:

Peklem prochází značená turistická stezka (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 19.06" E 14° 30' 44.18"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pozůstatky hradu Kvítkov**Obec:** Kvítkov**Správní území:** Kvítkov**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Terénní zbytky skalního hradu. Založen zřejmě králem již v 1. polovině 13. stol. a patřil tak patrně k nejstarším českým hradům. Zanikl ještě ve 13. stol. Z částečně dřevěného objektu se dochovaly násypy a místnosti tesané ve skále. Zříceniny skalního hradu Kvítkova se nacházejí na soukromém pozemku. Po domluvě s majitelem je možná prohlídka.

Vazba k turistickým trasám:

Zbytky hradu Kvítkov se nacházejí u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 19.34" E 14° 28' 49.51"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pustý hrad Frýdlant**Obec:** Kvítkov**Správní území:** Kvítkov**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Skromné zbytky hradu z 1. poloviny 13. století pravděpodobně královského založení. Hlavní část hradu byla dřevěná, dochovalo se několik ve skále tesaných místnůstek. Hrad zanikl zřejmě ještě během 13. století.

Vazba k turistickým trasám:

Pustý hrad se nachází v dostupné vzdálenosti cca 300m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 41.90" E 14° 30' 29.59"

LUKA

Do správního území Luk patří:

TÝN

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:4,55 km²**Nadmořská výška:**

330 m.n.m.

Počet obyvatel:

104

Původní název vsi byl s velkou pravděpodobností Kluky a první písemná zmínka o vsi je pak z roku 1348, kdy Karel IV. potvrdil Ješkovi "de Kluck" lány "in Cluk" a pak ještě lány v dalších okolních vsích - ve Žďáru ,v Doksech a Skalce. Ješek z Kluk byl rychtářem v Bělé pod Bezdězem a údajně vlastnil 12 lánů ve Žďáru snad již v roce 1304 za Václava II. V Lukách byl manský statek Bezdězu a jsou známa jména některých vlastníků, například v letech 1410-1415 Jan Mucha ze Mšena, Jan z Algersdorfu a Jan z Kostelce. Část vsi patřila Bezdězkému kostelu a ta se dostala počátkem 15. století do majetku augustiniánského kláštera v Praze a od roku 1698 byla součástí dokského panství a část vsi patřila Doksům již od roku 1553. Neprochází zde žádné turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší značená turistická stezka (žlutá) a cyklotrasa č. 273 je směrem na Okna.

TÝN

Správní území:

Luka

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

11

Týn je součástí obce Luka, nachází se asi 2 km na jihozápad od Luk. Je zde evidováno 8 adres. V Týnu bývala tvrz. Neprochází zde žádné turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší značená turistická stezka (zelená) a cyklotrasa č. 0015 je ve Ždírci.

MIMOŇ

Do správního území Mimoň patří:

SRNÍ POTOK, VRANOV

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
15,48 km²
Nadmořská výška:

280 m.n.m.

Počet obyvatel:

6 830

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1252. Nicméně archeologické nálezy v Mimoně a okolí ukazují, že místo bylo osídleno již v mladší době kamenné a z bronzové. Přibližně v 5. století přicházejí Slované. Ve 13. století vzniklá vesnice při Žitavské obchodní stezce plnila funkci celní strážnice. Roku 1352 uděluje král Karel IV. obci celní právo, což přineslo výrazný ekonomický rozvoj. V té době byla v držení rodiny Vartenberků sídlících na hradě Ralsko. Roku 1505 byla Mimoň povýšena na město. Poté se vystřídal několik majitelů, zvláště za časů třicetileté války. Velký rozvoj zažívá město po roce 1651, kdy se majitelem stal Jan Putz z Adlersturnu. On a jeho synové nechali postavit kapli Božího hrobu, špitál, radnici a přestavět zámek a farní kostel. Poté se opět vystřídal více majitelů, přičemž posledními vlastníky Mimoně byli do roku 1945 Hartigové. Do odsunu Němců v roce 1945 bylo město osídleno převážně německým obyvatelstvem. Ve městě má tradici textilní a dřevozpracující průmysl. Z původních historických staveb města se do dnešní doby dochovalo jen málo. Roku 1806 postihl město požár, který pohltil přes 280 domů vnitřního města. Z bezpečnostních důvodů byl vydán zákaz výstavby dřevěných domů. Zachovalé dřevěné domy v Lužické ulici a okolí jsou z doby před rokem 1800. Některé památky byly v letech 1985 - 1986 zbořeny, tento osud potkal roku 1985 zámek a roku 1986 radnici. V okolí Mimoně jsou poměrně rozsáhlé borové lesy, jež jsou oblíbeným cílem houbařů. Mimoň je zčásti obklopena bývalým vojenským výcvikovým prostorem Ralsko, kde po okupaci z roku 1968 sídlila vojska SSSR. Po odjezdu cizích vojsk a zrušení vojenského prostoru je zde nyní mnoho příležitostí pro turistiku, cykloturistiku a podobně. Mezi významné rodáky patří Hans Watzek, ministr pro zemědělství, lesní a potravinové hospodářství NDR, Rudolf Watzke, slavný koncertní zpěvák či Karl Kostka, národohospodář, politik, v letech 1929 - 1938 starosta Liberce a odpůrce Konráda Henleina.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Soubor soch u kostela
Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Při stoupaní ke kostelu sv. Petra a Pavla se prochází kolem souboru soch. Socha sv. Vavřince – socha jednoho z neznámějších starokřesťanských světců. Byl umučen upálením zažíva na roštu a s tímto atributem je znázorňován. Socha vznikla po roce 1750 a je dílem neznámého umělce. Sousoší sv. jáhnů a Agapita – místní kult, jinak v církvi celkem pozapomenutých světců ze 3. století související s nálezy v římských katakombách roku 1647 za papeže Alexandra VII. Sochy byly zhotoveny neznámým umělcem v roce 1744 na podnět mimoňského lékaře Ignáce Gärtnera. Socha sv. Floriána – pozdně barokní dílo vzniklo po roce 1750. Výklenek pro původní sochu Panny Marie – výklenková kamenná soška Madony nebyla nebyla datována a dle tradice se soudilo, že vznikla po roce 1628, kdy začala rekatolizace Mimoně. Socha sv. Kateřiny Alexandrijské – byla zřízena v roce 1741 z výtěžku sbírky mimoňských paní a dívek. Socha je dle provedení připisována Matyáši Braunovi, který v polovině 18. století na Českolipsku působil. Socha se řadí mezi nejlepší mimoňské plastiky doby barokní. Sochy sv. Petra a Pavla – díla znázorňující patrony farního kostela. Socha sv. Jana Nepomuckého – nalézá se v zahradě fary vedle kostela. Pořízena byla Janem Friedrichem Wollemannem v roce 1740. Soubor soch je jedním ze zastavení „Poutní cesty Mimoní“, což je turistický okruh Mimoní po církevních památkách, leták s mapkou okruhu lze získat v místním infocentrum, nebo na: <http://www.mestomimon.cz/pamatky.html>. Soubor soch je také součástí audiostezky Mimoň – naučné stezky po Mimoně v podobě zvukového záznamu ve formátu MP3.

 Více na <http://www.audiomimon.cz>
Vazba k turistickým trasám:

Soubor soch se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 19.45" E 14° 43' 28.36"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Umrličí kaple u kostela

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Z původních 5 barokních hranolových kaplí okolo kostela, vystavěných v letech 1672-1675, se dochovala pouze pátá uprostřed jižní strany (kdysi sloužila jako márnice). Kaple stojí na bývalém hřbitově, uvnitř se nachází obraz sv. Ofélie, patronky proti očním nemocem. Kaple je v dobrém technickém stavu, bez známek poškození. Kaple je jedním ze zastavení „Poutní cesty Mimoní“, což je turistický okruh Mimoní po církevních památkách, leták s mapkou okruhu lze získat v místním infocentru, nebo na: <http://www.mestomimon.cz/pamatky.html>. Okolí udržované. Parčík za kostelem, ve kterém se umrlčí kaple nachází je přístupný o víkend.

Vazba k turistickým trasám:

Umrličí kaple se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 18.75" E 14° 43' 23.61"

Svébořická kaplička

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je jednou dochovanou z původních patnácti polních kapliček, které nechal postavit v r. 1681 svobodný pan Jan Ignác Putz z Adlersturnu při polní cestě z Mimoně do Svěbořic. Tyto polní kapličky byly zasvěceny Tajemství tří růženců. Oprava této jedinečné památky z konce 17. století byla zahájena na sklonku května 2005 a dnes je stále ve výborném technickém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3046.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 15.01" E 14° 45' 33.54"

Kostel sv. Petra a Pavla

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Farní kostel sv. Petra a Pavla, dnešní dominanta města, je zasvěcen sv. Petru a Pavlu a jáhnům sv. Agapitovi a sv. Jiřímu, jejichž ostatky jsou zde uloženy. Nachází se na místě původního kostela ze 12. století. Stavebně byl obnoven do barokního slohu v letech 1661-1663 italským stavitelem Guiliem Broggiem (podle jedné z teorií se na stavbě podílel i Santino Bossi). Věž kostela byla postavena v r. 1674 a s kostelem spojena až po požáru města. Kostel sv. Petra a Pavla je jedním ze zastavení „Poutní cesty Mimoní“, což je turistický okruh Mimoní po církevních památkách, leták s mapkou okruhu lze získat v místním infocentru, nebo na: <http://www.mestomimon.cz/pamatky.html>. Je také součástí audiostezky Mimoní – naučné stezky po Mimoní v podobě zvukového záznamu ve formátu MP3. Více na <http://www.audiomimon.cz>. Kostel je v dobrém technickém stavu, kromě věže je omítnutý a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 17.48" E 14° 43' 28.11"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Boží hrob

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Areál Božího hrobu v Lužické ulici je velice významnou sakrální památkou. Roku 1651 koupil tehdejší statky Mimoň a Děvín Jan Putz z Adlersturnu, císařský rada dvorní komory s erbovním nadáním a rytířským stavem rodu. Ten (podle zápisu mimoňského historika Josefa Tilleho z jeho Kroniky města Mimoně, vydané roku 1905), cestoval v roce 1625 do Říma a odtud dál do Jeruzaléma, kde vyhledal místa utrpení a smrti Ježíše Krista, posvátná všem křesťanům. Přitom vznikla myšlenka vybudovat pro poučení věřícím kopii Božího hrobu i ve své vlasti. O svědomitosti zápisů svědčí okolnost, že když po návratu zjistil, že mu chybí rozměr vchodu ke Kristovu hrobu a míry kamene, kterým je nutno hrob zakrýt, navzdory těžkostem a námazě, které taková cesta tehdy představovala, vydal se do Jeruzaléma podruhé, aby všechno ještě jednou zakreslil. Při návratu na této druhé cestě z Jeruzaléma nebezpečně onemocněl a musel pak ležet půl roku v Římě. Po uzdravení se vrátil přes Loreto do Vídně. Ve střední Evropě stále ještě trvala nekonečná třicetiletá válka a nebylo možné plánovanou stavbu uskutečnit. Roku 1655 bylo pro stavbu vybráno místo Na pískách vedle zříceniny kostela sv. Kříže a když v roce 1660 Jan Putz umíral, musel mu nejstarší syn Jan František Edmund u smrtelné postele slíbit, že kapli Sv. hrobu v Mimoní postaví. Stavbu započal roku 1665 významný stavitel Giulio Broggio a dokončil roku 1667. O rok později byla slavnostně vysvěcena. Boží hrob je jedním ze zastavení „Poutní cesty Mimoní“, což je turistický okruh Mimoní po církevních památkách, leták s mapkou okruhu lze získat v místním infocentru, nebo na: <http://www.mestomimon.cz/pamatky.html> a je také součástí audiostezky Mimoní – naučné stezky po Mimoní v podobě zvukového záznamu ve formátu MP3. Více na <http://www.audiomimon.cz>. Otvírací doba: červen - září: So + Ne od 13,00 16,00 hod. a ve významné dny (velikonoce, Dny města). Mimo uvedené dny si lze prohlídku předem objednat na tel.: 480 99 00 66, nebo na e-mailu: infocentrum@mestomimon.cz. Boží hrob i okolí jsou v bezvadném stavu a udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Boží hrob se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 42.40" E 14° 43' 30.62"

Socha Panny Marie, tzv. Immaculata

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Alegorie Neposkvrněného početí. Dílo vzniklo kolem roku 1750 neznámým umělcem. Originál se nachází v areálu Božího hrobu. Je jedním ze zastavení „Poutní cesty Mimoní“, což je turistický okruh Mimoní po církevních památkách, leták s mapkou okruhu lze získat v místním infocentru, nebo na: <http://www.mestomimon.cz/pamatky.html>.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází u hotelu Beseda, v dostupné vzdálenosti cca 30 m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 20.18" E 14° 43' 29.05"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Sloup Nanebevzetí Panny Marie

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Sloup Nanebevzetí Panny Marie se nachází na náměstí 1. Máje. Byl postaven v roce 1677, z podnětu Matyáše Libštejna, hejtmana zdejšího panství. Autor sochařského díla je neznámý. Po obvodu sloupu byly rozestaveny sochy světců, časem byly poničeny, nebo přestěhovány. Již v polovině 19. století bylo zpozorováno, že se sloup odklání. 16. 12. 2000 bylo kamenné dílo, silně narušené kolem probíhající dopravou, sejmuto a sloup s figurou byl restaurován. Po návratu byl sloup Nanebevzetí Panny Marie dne 24.6. 2006 znovu vysvěcen. Sloup je jedním ze zastavení „Poutní cesty Mimoň“, což je turistický okruh Mimoň po církevních památkách, leták s mapkou okruhu lze získat v místním infocentru, nebo na: <http://www.mestomimon.cz/pamatky.html> a je také součástí audiostezky Mimoň – naučné stezky po Mimoňi v podobě zvukového záznamu ve formátu MP3. Více na <http://www.audiomimon.cz>.

Vazba k turistickým trasám:

Sloup Nanebevzetí Panny Marie se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 32.40" E 14° 43' 30.29"

Sousoší Getsemanská zahrada

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Umělá vyvýšenina se skupinou soch připomínající scénérii z biblické Olivetské hory v zahradě Getsemanské pochází z roku 1689. Zřídil ji městský rychtář a kovář Kryštof Thume. Znárodnuje místo velebnějské Kristovy modlitby a trýznivé předtuchy blízkého utrpení. Je jedním ze zastavení „Poutní cesty Mimoň“, což je turistický okruh Mimoň po církevních památkách, leták s mapkou okruhu lze získat v místním infocentru, nebo na: <http://www.mestomimon.cz/pamatky.html> Sousoší i okolí jsou ve výborném stavu, pečlivě udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Sousoší Getsemanská zahrada se nachází v Březinově ulici, přímo na značené turistické stezce (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 31.37" E 14° 43' 17.74"

Socha sv. Jana Nepomuckého a křížek

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Jana Nepomuckého a křížek na mostě jsou v dobrém technickém stavu bez známek poškození.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Jana Nepomuckého a křížek se nacházejí v dostupné vzdálenosti cca 150m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 16.82" E 14° 43' 37.71"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kalvárie

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Na poněkud odlehlelém místě byl roku 1796 vztyčen první kříž vyrobený ze dřeva. Kalvárie byla původně na celkem holém návrší. Na slavnosti Vzkříšení se kříž nasvěcoval, aby byl vidět už z dálky. Na konci 19. století byl vršek přebudován na městský park a nyní probíhá jeho obnova v podobném duchu. Kalvárie je jedním ze zastavení „Poutní cesty Mimoň“, což je turistický okruh Mimoň po církevních památkách, leták s mapkou okruhu lze získat v místním infocentru, nebo na: <http://www.mestomimon.cz/pamatky.html> a je součástí audiostezky Mimoň – naučné stezky po Mimoňi v podobě zvukového záznamu ve formátu MP3. Více na <http://www.audiomimon.cz>.

Vazba k turistickým trasám:

Kalvárie se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 39.23" E 14° 43' 23.32"

Křížový vršek

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Křížový vršek byl původně nazýván Šibeniční a byl údajně místem výkonu hrdelního práva. V roce 1845 zde byl vztyčen kříž sestavený z luceren, aby zářil do krajiny při slavnosti Vzkříšení. V roce 1931 si místní evangelíci vyžádali povolení postavit na tomto výrazném vrchu svůj kostelík. Kostelík je v dobrém technickém stavu bez známek poškození, stejně tak i dřevěný kříž s nápisem: „Bože žehnej tomuto městu“. Křížový vršek je součástí audiostezky Mimoň – naučné stezky po Mimoňi v podobě zvukového záznamu ve formátu MP3. Více na <http://www.audiomimon.cz>.

Vazba k turistickým trasám:

Křížový vršek s evangelickým kostelíkem a dřevěným křížem se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 09.19" E 14° 43' 54.55"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Ploužnické mokřady

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zrašelinělá plocha kolem Ploužnického potoka v úseku mezi Hvězdovem a Dolními Okny představuje vyvážený ekosystém. Významným druhem květeny je prstnatec májový, vrba plazivá, vachta trojlistá, v minulosti se zde vyskytovala popelivka sibiřská. Z ptactva zde můžeme zahlédnout jeřába popelavého, který zde pravděpodobně hnízdil, za potravou sem přilétává čáp černý.

Vazba k turistickým trasám:

Ploužnické mokřady se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 51.21" E 14° 45' 41.17"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Společný hrob vojnů

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Na místním hřbitově se nachází společný hrob vojnů padlých v druhé světové válce. Byly sem přeneseny pozůstatky z hrobů ruských vojnů z Borečku, Kumru a Mimoně. Kompletní rekonstrukce byla provedena v měsíci říjnu 2001. Hrob je udržovaný, čitelný a bez známek poškození.

Vazba k turistickým trasám:

Místní hřbitov se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 21.54" E 14° 43' 17.42"

Socha Rudoarmějce („Partyzán“)

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha Rudoarmějce byla vytvořena východočeským kamenosochařem Jakubem Bílkem. Podle zápisů v kronice města byla odhalena 15.5.1949. V roce 1955 rada města rozhodla o uložení prsti z Lidic a Ležáků u pomníku rudoarmějce na návrh Svazu bojovníků za svobodu. Další rekonstrukce byla zahájena počátkem října 2001 a dokončena v polovině téhož měsíce. Socha, jenž je v bezvadném stavu a včetně okolí výborně udržovaná se nachází v Mírové ulici, pod serpentínami.

Vazba k turistickým trasám:

Socha Rudoarmějce se nachází v dostupné vzdálenosti cca 20m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 21.10" E 14° 43' 27.82"

Pomník obětem 1. světové války

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým z první světové války byl zřízen nákladem Spolku vysloužilých vojáků a to ze sbírek v celkovém obnosu 36 000,- Kč. První posvěcení pomníku se konalo 2. září 1923. Světitelem byl mimoňský kaplan a za války polní kurát Wilhelm Hamann. V roce 2008 bylo rozhodnuto pomník obnovit v rozsahu, který odpovídá stavu před 2. sv. válkou. Obnověný pomník byl vysvěcen farářem Václavem Horniakem dne 12. prosince 2008. K pomníku patří i nedaleká infotabule. Pomník a infotabule jsou v bezvadném stavu a včetně okolí udržované. Pomník je součástí audiostezky Mimoň – naučné stezky po Mimoně v podobě zvukového záznamu ve formátu MP3. Více na <http://www.audiomimon.cz>.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v popředí Božího hrobu, v Lužické ulici, v dostupné vzdálenosti cca 350m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 41.63" E 14° 43' 29.85"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník čsl. armády

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Bombardování na konci války vedlo k poškození některých lokalit v centrální části města. Pod kostelem, před Poštovním mostem, byla vybourána celá čtvrt' města a vzniklo tak náměstí Velké říjnové revoluce, ozdobené relativně kompozičně slušným sousoším vyjadřujícím spojitost armády a lidu, které dodalo Armádní výtvarné studio. Dobově se nazýval "Sbratření lidu s armádou". Čs. armáda tehdy zaměstnávala malíře a sochaře v rámci vojenské služby, přičemž někteří byli i původně zařazováni do Pomocných technických praporů. Idea Sbratření byla představena jako jedna ze základních otázek tvorby v daném období. Socha byla odhalena na velké slavnosti 7. listopadu 1950 u příležitosti 33. výročí Říjnové revoluce. Presentována byla jako dar armády lidu. Dnes je pomník v dobrém technickém stavu, se známkami vlivu počasí a se značným poškozením v dolní části podstavce.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází na náměstí ČSA, v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 17.31" E 14° 43' 33.09"

Pamětní desky v areálu Božího hrobu

Obec: Mimoň

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Slavnostní odhalení a vysvěcení obnoveného hrobu vojáků padlých v menší šarvátce v okolí Kuřívod ve válce rakousko-pruské r. 1866 se uskutečnilo dne 5.11.2005. Slavnost zahájili členové klubů vojenské historie pochodem v historických uniformách z náměstí v Mimoně k bývalému hřbitovu u Božího hrobu. Cestou se k vojenské jednotce připojovali i občané Mimoně a okolí. Velitel jednotky podal hlášení a poté se ujal slova p. farář Horniak a hrob vysvětil. Desky byly obnoveny částečně i za spoluúčasti Fondu česko-německé budoucnosti. Práce na obnovení pomníku vykonával Klub vojenské historie Č. Lípa pod vedením p. Kuči a místní farář Václav Horniak. Dnes je místo výborně udržované bez známek poškození.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní desky se nacházejí v areálu Božího hrobu, v dostupné vzdálenosti cca 350m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 41.81" E 14° 43' 33.49"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pamětní kámen

Obec: Mimoně

Správní území: Mimoně

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pamětní kámen byl v neděli 5. listopadu 2006 ve 14,00 hodin slavnostně odhalen v místech bývalé školy, ve které byl za války roku 1866 zřízen těžký polní lazaret. Na tomto místě stál do roku 1790 kostel a špitál sv. Trojice. Pamětní kámen je včetně okolí pečlivě udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní kámen se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 18.89" E 14° 43' 30.69"

Pamětní deska na hotelu Beseda

Obec: Mimoně

Správní území: Mimoně

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Dne 10. května bylo dokončeno osvobození Českolipska. Jednotky 3. gardové divize pod velením majora Novikova postupovaly od Jablonného dále na Mimoně, Kuřívody a Mnichovo Hradiště. V ranních hodinách přijely do Mimoně po silnici od Jablonného tanky obsazené rudoarmějci, sledované nákladními auty vojáky, děla, minomety a mnoho dalšího, co k přesunu divize náleželo. Po krátké zastávce a po zjištění situace ve městě odjel celý transport směrem na Kuřívody. Vojáci dalšího sledu zde zůstali posádkou, aby plnili úkoly, nutné pro první dny míru: zajistit pořádek ve městě, provést odminování, zabezpečit chod života v továrnách a provozu v obchodech. Velitelství bylo umístěno v hotelu „Beseda“ a velitelem byl kapitán Dachnevič. Právě tyto události pamětní deska připomíná. Deska je dobře čitelná s poškozením v levém horním rohu.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska se nachází na budově hotelu Beseda, u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 20.91" E 14° 43' 26.91"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pamětní deska na domě v Nádražní ulici

Obec: Mimoně

Správní území: Mimoně

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pamětní deska připomínající, že v domě v Nádražní ulici žili účastníci národního odboje, příslušníci 1. Československého armádního sboru v Sovětském svazu, plk. Bohumil Bičič, nositel řádu Bohdana Chmelnického a pplk. Liduše Bičičová, nositelka řádu Rudé hvězdy. Pamětní deska je v bezvadném stavu, dobře čitelná a přístupná.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska v Nádražní ulici se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 21.18" E 14° 43' 24.70"

Naučná stezka „Po stopách války roku 1866“

Obec: Mimoně

Správní území: Mimoně

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zastávka naučné stezky „Po stopách války roku 1866“ zřízená Komitétem 1866. Tabule se vztahuje k prusko-rakouské válce a k pomníku padlých vojáků v Božím hrobě. Tato tabule je dvojjazyčná (česky a německy) a spadá do naučné stezky. Stezka začíná v Mimoně - 1 tabule, vede přes bojiště u Kuřívod - 3 tabule, Ševčín (u dolní Krupě) - 1 tabule, Klášter Hradiště nad Jizerou - 2 tabule, Mnichovo Hradiště - 2 tabule do Bosně - 1 tabule, kde jsou informace (navigace) na již stávající stezku po bojišti u Jičina.

Vazba k turistickým trasám:

Infotabule se nachází v dostupné vzdálenosti cca 350m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 40.55" E 14° 43' 30.92"

Bunkry

Obec: Mimoně

Správní území: Mimoně

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V okolí Mimoně se nachází mnoho objektů lehkého opevnění. Bunkry v okolí bývají v technicky dobrém stavu, vzhledem k jejich pozici (lesní a polní cesty, mláží a lesní porosty) jsou hůře dostupné a dle jejich umístění je rozdílná i údržba a údržba okolí. Většina bunkrů v okolí je spíše v popředí zájmu vandalů než turistů.

Vazba k turistickým trasám:

Uvedený bunkr se nachází u silnice směrem na Noviny pod ralskem, v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 40' 26.74" E 14° 44' 29.34"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalý vodní mlýn**Obec:** Mimoň**Správní území:** Mimoň**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova bývalého mlýna je v dezolátním stavu, okolí neudržované. Budova se nachází v ulici Pertoltická v objektu bývalé tiskárny.

Charakteristika původního účelu památky:

Vodní mlýn s podzemním pískovcovým náhonem a uzavíratelným jezem na Panenském potoce.

Vazba k turistickým trasám:

Budova bývalého mlýna se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 51.37" E 14° 43' 23.75"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Muzeum a špitál**Obec:** Mimoň**Správní území:** Mimoň**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Jan Ignác Dominik dal v roce 1679 vystavět špitál vedle Božího hrobu. V něm bylo místo pro 20 osob a útulek tam měli nalézt lidé chudí, staří a nemocní. Za vlády Josefa II. bylo nařizeno ocenění špitálu za účelem jeho prodeje pro vojenské účely. Aby se prodeji zabránilo, byl zrušen starý špitál u Nejsvětější Trojice a budova dána pro školní účely. Požár v roce 1806 nezasáhl budovy za Panenským potokem a tak nový špitál přechodně posloužil městu tím, že ve velkých světnicích dole i nahoře bylo školní vyučování a duchovní (farář a 2 kaplani) našli v komůrkách obydlí. Ke špitálu patřilo i pole o rozloze 12,7 ha, louka přes 6 ha a les asi 15 ha. Pole a louka prodány roku 1824, les zůstal v majetku špitálu až do jeho zrušení. V období mezi světovými válkami sloužila budova k několika účelům, právě tak po roce 1945. Nyní zde sídlí městské muzeum a Infocentrum. Muzeum bylo vytvořeno v rámci česko-polského projektu „Rozvoj cestovního ruchu v pohraničí. Turistické využití Zlotoryje a Mimoně.“ V nově zrekonstruované historické budově původního špitálu je pro návštěvníky postupně připravována stálá expozice zaměřená na historii a přírodu Mimoně a jejího okolí. Historická část zahrnuje období pravěku a středověku a období od roku 1516 do roku 1948. Přírodovědná expozice je rozdělena na faunu obratlovců a bezobratlých a botanickou část, kterou bude bylinná zahrada v okolí muzea. Venkovní prostor doplní opravená socha sv. Jana Nepomuckého, která stávala na Písečném mostě. Muzeum a špitál je jedním ze zastavení „Poutní cesty Mimoní“, což je turistický okruh Mimoní po církevních památkách, leták s mapkou okruhu lze získat v místním infocentru, nebo na: <http://www.mestomimon.cz/pamatky.html> a je součástí audiostezky Mimoň – naučné stezky po Mimoní v podobě zvukového záznamu ve formátu MP3. Více na <http://www.audiomimon.cz>. V objektu muzea se nachází i Turistické informační centrum.

Vazba k turistickým trasám:

Muzeum se nachází v dostupné vzdálenosti cca 350m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 41.78" E 14° 43' 31.97"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pískovcové sklepy**Obec:** Mimoň**Správní území:** Mimoň**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pěkné zákoutí tvoří bývalé užitkové (pivovarské) sklepy pod Kostelním vrchem. V současné době jsou z důvodu hrozícího úrazu veřejnosti nepřístupné.

Vazba k turistickým trasám:

Pískovcové sklepy se nacházejí u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 19.74" E 14° 43' 29.83"**Park****Obec:** Mimoň**Správní území:** Mimoň**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Park byl původně bažantnice s hájovnou. Generální opravu a rozšíření zahájil František de Paula z Hartigů. Park byl několikrát ještě rozšiřován. Zde stával nad pramenem pomník básníkovi Horatiovi a malý altánek. Další rekonstrukce parku začata v r. 1998. Brány do parku vedou od Zámeckého i Poštovního mostu. Uvnitř parku se nachází rybník s ostrůvkem. Pozůstatky prameniště z r. 1785 - jsou kopie pramenu Géronstere v lázních Spaa v Belgii, kde se František de Paula z Hartigů léčil. Pramen jako takový je sice o kus dál, ale zde vyvěral.

Vazba k turistickým trasám:

Park se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 48.06" E 14° 43' 58.49"**Dostihové závodiště****Obec:** Mimoň**Správní území:** Mimoň**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Je to již 45 let kdy tehdejší ředitel Velkovýkrmů Zákupy pan Kadlec nákupem prvních chovných klisen uvedl v život nový hřebčín. O dva roky později se část chovu přestěhovala i do dnešních prostor hřebčína Mimoň. Stejně jako hřebčínu je i mimoňským dostihů 45 let. První byly 25.6.1965 a s přerušením v letech 1996 – 2002 se dostihy v Mimoní pořádají dosud. V posledních letech jsou pak pořádány vždy v srpnu jako dostihový dvouden - Mimoňská dostihová pouť.

Vazba k turistickým trasám:

Dostihové závodiště se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 09.99" E 14° 43' 29.65"

SRNÍ POTOK

Správní území:

Mimoň

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

8

Srní Potok (německy Rehwasser) je osada, která tvoří část města Mimoň (je jednou z jeho čtvrtí i když od samotného města je vzdálena asi 2 km). Spojení je možné ze dvou stran po silnici, křižovatka Pertoltice. Srním Potokem protéká řeka Ploučnice. Je zde evidováno 5 adres, které tvoří několik domů trvale obydlených i rekreačních. Srní Potok leží na úpatí hory Ralsko (696 m n.m.) se zříceninou gotického hradu Ralsko, který je považován za jeden z nejstarších v Čechách založený již ve 12. století.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkry
Obec: Srní potok

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V blízkém okolí Srního potoka je několik starých vojenských bunkrů rozmístěných v lese, na loukách a v polích.

Vazba k turistickým trasám:

Uvedený bunkr se nachází u silnice směrem na Vranov, v dostupné vzdálenosti cca 300m od značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 40' 36.16" E 14° 44' 41.35"

VRANOV

Správní území:

Mimoň

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

50

Vranov (něm. Rabendorf) je malá vesnice, část města Mimoň. Nachází se asi 2 km na severovýchod od Mimoňe, 3 km od středu Mimoňe. Vesnička je položená na úpatí hory se zříceninou hradu Ralsko. Podle turistického rozcestníku je hrad 2 km daleko a Vranovské skály 300 metrů. S Mimoňí ji spojuje Vranovská alej pro pěší chůzi. Na katastru obce jsou evidovány přírodní památka Vranovské skály a přírodní rezervace Ralsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Vranov

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází u Vranovské aleje, schovaná pod korunou stromu. Je v bezvadném stavu bez známek poškození a včetně okolí pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 53.34" E 14° 45' 00.12"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Vranovská alej
Obec: Vranov

Správní území: Mimoň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Vranovská alej slouží jako pěší cesta do Mimoňe. Je to velice příjemné a pečlivě udržované relaxační místo. Vranovská alej byla vysázena v r. 1898 lípami malolistými k padesátému výročí vlády císaře Františka Josefa. Začínala u bývalého mimoňského zámku za Zámeckým mostem. Ve Vranovské ulici u koupaliště je přerušena dvěma novodobými panelovými domy, od nichž pokračuje až do Vranova. Délka činí 2 km. Je součástí audiostezky Mimoň – naučné stezky po Mimoňi v podobě zvukového záznamu ve formátu MP3. Více na <http://www.audiomimon.cz>.

Vazba k turistickým trasám:

Vranovská alej se nachází přímo podél značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 53.21" E 14° 45' 00.15"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Vranovské skály

Obec: Vranov**Správní území:** Mimoň**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Vranovské skály je přírodní památka, státem chráněná od roku 1991. Jedná se o skupinu skalních, pískovcových. Jsou součástí prostoru spravovaným Vojenskými lesy a. s., dříve zde byl vojenský výcvikový prostor. Chráněná plocha má rozlohu 12,92 ha ve výši 350 - 420 m n.m. Předmětem ochrany je celý skalní komplex nad osadou. Skupina skal je na jižní straně kopce Ralsko, oddělená od něj malým údolím. Je zajímavá svou světlou barvou pískovce kontrastujícího s okolními tmavými lesy. Skály mají různé barvy, od téměř bílé, žluté až po cihlově červenou. Jednotlivě byly před desítkami let pojmenovány Němci, přejmenovány později česky, některé zpřístupněny a opatřeny vyhlídkou. Chráněny jsou nejen skály, ale i rostlinstvo (zakřslé buky lesní, smrk ztepilý, medvědice lékařská, kokořík vonný, česnek tuhý, ostrice tlapkatá, vláskatec tajemný) a hnízdí zde nepravidelně poštolka obecná. Nejznámější je Juliina výšina či vyhlídka – v roce 1922 opatřena do skály vytesanými schody a vyhlídkovou plošinkou hrabětem Franzem Hartingem na počest své manželky. Je odtud pěkný výhled na osadu Vranov i město Mimoň. Dalšími skalami jsou Džbán, Kazatelna, Kočičí kámen, Luční kámen, Velký liščí kámen, Malý liščí kámen či Skluzavka. Je součástí audiostezky Mimoň – naučné stezky po Mimoně v podobě zvukového záznamu ve formátu MP3. Více na <http://www.audiomimon.cz>

Vazba k turistickým trasám:

Vranovské skály se nacházejí u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 40' 05.39" E 14° 45' 10.04"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Vranov**Správní území:** Mimoň**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým se nachází v centru Vranova, je čitelný, přístupný bez známek poškození a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 53.96" E 14° 45' 06.11"

NOVINY POD RALSKEM

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:10,17 km²**Nadmořská výška:**

290 m.n.m.

Počet obyvatel:

265

Leží v údolí řeky Ploučnice mezi vrchy Ralsko a Lipka a mezi městy Mimoň a Stráž pod Ralskem. Byla založena někdy po roce 1400, první písemný záznam je z roku 1504 jako součást panství Stráž. Na jižní stranu katastrálního území Novin zasahuje hora Ralsko s hradem a přírodní rezervací Ralsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Nejsvětější Trojice

Obec: Noviny pod Ralskem**Správní území:** Noviny pod Ralskem**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kostel Nejsvětější Trojice byl postaven v letech 1784-1786. Je v dobrém technickém stavu a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 30.44" E 14° 44' 50.42"

Kaplička na hřbitově

Obec: Noviny pod Ralskem**Správní území:** Noviny pod Ralskem**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička na hřbitově je z konce 18. století. Je v dobrém stavu s místy poškozenou omítkou.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (červená) a od cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 22.99" E 14° 45' 12.64"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Ralsko

Obec: Noviny pod Ralskem

Správní území: Noviny pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní rezervace Ralsko se rozkládá ve vrcholových partiích stejnojmenného kopce. Byla vyhlášena jako Státní přírodní rezervace Ralsko v roce 1967, ale území bylo chráněno daleko dříve. Původně byla rezervace vyhlášena v roce 1933 v jiném rozsahu. Na ploše 18,15 ha byla stanovena ministerským výnosem 26. září 1967. Byla zaevidována pod č. 360 na katastru obcí Noviny pod Ralskem a Hvězdov. O 20 let později, 21. prosince 1987 byla potvrzena výnosem Ministerstva kultury. Její stav negativně ovlivnili sovětsí vojáci po roce 1968 nepovolenou těžbou kameniva a mnoha nápisy v azbuce. Přírodní rezervaci na rozloze 22,32 ha, ve výšce 575 až 696 m. n.m. spravuje od roku 2003 Ministerstvo životního prostředí prostřednictvím AOPK ČR - Agentury přírody a krajiny ČR. Chráněné jsou suťové porosty, bučiny (buk, javor klen, různé druhy jasanů aj.) a vzácné teplomilné druhy rostlin na vrcholu a skalnatých svazích. Roste zde vzácná ostřice tlapkatá velkonohá, kapradinka skalní aj. Ze živočichů zde přebývá například tesářík alpský, střevlíci, výr velký, mlok skvrnitý, holub doupnák a muflon. Les je souvislý, má charakter ochranného lesa, neplatí zde běžné zásady lesního hospodářství.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervaci Ralsko prochází značená turistická stezka (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 40' 28.10" E 14° 45' 57.19"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Noviny pod Ralskem

Správní území: Noviny pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým je ve velice dobrém stavu, čitelný a včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází před kostelem Nejsvětější Trojice, u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 31.28" E 14° 44' 50.56"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkry v okolí

Obec: Noviny pod Ralskem

Správní území: Noviny pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V okolí Novin pod Ralskem se nachází několik vojenských obraných objektů. Většina z nich je v dobrém stavu, okolí bývá většinou neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Většina bunkrů v okolí Novin pod Ralskem se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 12.47" E 14° 45' 07.15"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Průrva Ploučnice

Obec: Noviny pod Ralskem

Správní území: Noviny pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Průrva Ploučnice, kdysi zvaná též Pekelný jícen, Hromová rána či Čertova díra. Ploučnice se blíží od Stráže ke vsi Noviny na úpatí Ralska nejdříve asi 50 m mezi vysokými pískovcovými stěnami, pak se náhle tok obrací v pravém úhlu a teče asi 13 m v pískovci vytesaném tunelu, který má šíři asi 3,5 m. Pak následuje cesta vody opět asi 10 m otevřenou roklí, dostává se do 41 m dlouhé skalní chodby stejné šířky a výšky 4 m. Obě chodby jsou zhotoveny ve skále krumpáčem a je též zřejmé, že zastavení vody bylo dosaženo pěti jezy, které byly zapuštěny do sklaních stěn. Celé toto zařízení bylo uděláno před staletími a sloužilo provozu jednoho hamru, který se kdysi nacházel u východu ze skalní rokle. Tehdy tvořila skalní stěna s přílehlou hrází rybníka přehradu. Průrva Ploučnice byla k 17. prosinci 1997 prohlášena Ministerstvem kultury ČR za kulturní památku.

Vazba k turistickým trasám:

Průrva se nachází přímo u značené turistické stezky (červená) a v dostupné vzdálenosti cca 200 m od cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 14.59" E 14° 45' 46.54"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zřícenina hradu Ralsko**Obec:** Noviny pod Ralskem**Správní území:** Noviny pod Ralskem**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Ralsko je zřícenina hradu na vrcholu stejnojmenného kopce. Z trosek hradu (německý název Roll či Rollberg) je dobrý kruhový rozhled do dalekého okolí. Na skalnatém vrcholku zalesněné hory se nacházejí hradby, zříceniny dvou obytných věží, obvodové zdivo paláce a zbytky zdiva dalších budov. Hrad je zapsán do seznamu kulturních památek. Zachovaly se mohutné štítové zdi o tloušťce 5,6 metru. Kdy byl hrad přesně založen, doloženo písemně není. Existují záznamy o turnaji v Magdeburku v roce 983, jehož se zúčastnil rytíř Teodor z Ralska, také že majitelem byl snad roku 1175 Heřman z Ralska z rodu Markvarticů, ale oba záznamy se týkají možná usedlostí (dvora) na úpatí kopce. Další výklad doložený archeology uvádí kolem roku 1380 mocný rod Vartenberků, který vystavěl kamenný hrad místo původního dřevěného a včlenil jej do soustavy hradů k ochraně a kontrole obchodních cest. V nedaleké Mimoni si vybudovali i celní stanici. V roce 1426 hrad dobývali marně husité, o rok později už na hradě sídlila husitská posádka. To proto, že tehdejší vlastník panství Jan Chudoba z Vartnenberka patřil k jejich příznivcům. Po husitských válkách hrad rychle střídal majitele a roku 1468 byl dobyt žitavským vojskem z Lužice. Pak zde působili loupeživí rytíři a nacházela se zde mincovna. Roku 1505 panství koupila rodina Bibrštejnů a o hrad se přestali starat. O sto let později byl popisován jako pustý. Byl často terčem hledačů pokladů, kteří v něm dělali četné díry. Hora s okolím byla v letech 1969-1990 nepřístupná pro veřejnost kvůli vojenskému prostoru. V době jejich působení shořela vyhlídková věž. V současné době je zřícenina volně přístupná a je to mezi turisty oblíbený cíl.

Vazba k turistickým trasám:

Zřícenina hradu Ralsko se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 40' 26.04" E 14° 45' 55.85"

OKNA

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:5,04 km²**Nadmořská výška:**

282 m.n.m.

Počet obyvatel:

284

Okna (něm. Woken b. Hirschberg) je obec v jižní části okresu Česká Lípa, v širokém rovinném úvalu Okenského potoka, který z jihu napájí soustavu rybníků u Doks. Hrad Bezděz je směrem na východ. Archivní zápisy z poloviny 14. století hovoří o obci jako lidnaté vsi, která je v držení pánů z Bezdězu. Okna byla vždy zemědělskou vsí, která byla zázemím dvou center řemeslné výroby - Doks a Bělé pod Bezdězem. Obec Okna je převážně využívána k rekreaci, je zde cyklostezka, kterou projíždějí turisté navštěvující Kokořínsko.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Nanebevzetí Panny Marie**Obec:** Okna**Správní území:** Okna**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kostel Nanebevzetí Panny Marie ze 14. století je nejvýznamnějším památkovým objektem. Původně gotická stavba byla zásadně přestavěna v 18. století. Dodnes je zachován zvon z roku 1594.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 0014.

Souřadnice GPS: N 50° 31' 42.10" E 14° 40' 15.31"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Okna**Správní území:** Okna**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým je poškozený, chybí pamětní deska, jinak je okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 0014.

Souřadnice GPS: N 50° 31' 41.96" E 14° 40' 15.07"

OSEČNÁ

Do správního území Osečná patří:

CHRÁSTNÁ, DRUZCOV, KOTEL, LÁZNĚ KUNDRATICE, VLACHOVÉ, ZÁBRDÍ

Okres:

Liberec

Katastrální výměra:

28,06 km²

Nadmořská výška:

379 m.n.m.

Počet obyvatel:

1005

Osada Osečná je poprvé zmiňována roku 1352 v souvislosti s nedalekým hradem Děvínem. Ve stejné době je doložen místní dřevěný kostelík sv. Víta. Roku 1444 byla osada zcela zničena během husitského nájezdu. Nový, pozdně gotický, kostel nechal postavit roku 1565 Karel Biberštejn. Na přímmluvu svobodného pána z Oprštořfu povýšil císař Rudolf II. roku 1576 Osečnou na město s právem používat městský znak a pečeť se znakem orla se zlatou korunkou a s nápisem „Sigilium oppidi ossensis 1576“. Německé obyvatelstvo zde žilo již před rokem 1620. Roku 1680 napadli Osečnou náhodští a časlavští sedláci, jejich povstání proti robotě však bylo potlačeno vojskem hraběte Haranta. V roce 1713 žilo ve městě 43 měšťanů, 2 malorolníci a 48 domkařů. Roku 1890 byly v Osečné farnost sv. Víta, četnická stanice, pětitřídní škola, záložna, výrobní bačkora a pantoflí a tkalcovna, konaly se v ní pravidelné výroční trhy. Po skončení druhé světové války byly němečtí obyvatelé vysídleni. Od 10. října 2006 byl obci vrácen status města. V Osečné se odehrává román Karolíny Světlé Frantína.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Víta

Obec: Osečná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

První zmínka o dřevěném farním kostele v Osečné je z roku 1350. V roce 1565 byly položeny základy zděného pozdně gotického a renesančního kostela Karlem von Biberstein - majitelem děvinského panství. V roce 1612 daroval starosta Jakob Kroschel kostelu křtitelnicí. V roce 1619 byla vystavěna nová vyšší hranolová věž kostela. Kostel svatého Víta v Osečné má tři lodě. Vnitřní zařízení je pseudogotické z roku 1904. Na jónském pilíři je umístěna renesanční kamenná kazatelna. Na hlavním oltáři byl obraz od malíře Johana Birhauma z Georgethalu. V kostele sv. Víta se nachází rodinná hrobka rodu Biebersteinů a rodiny Schleinitzů, kteří v této době vlastnili statek Krassa - nyní Chrástná. Na čelní stěně kostela sv. Víta je znak knížete Karla Rohana, který v roce 1838 koupil zdejší panství, pod něž patřila i Osečná. Kostel je v bezvadném stavu, včetně okolí výborně udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Víta se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotras č. 25 a č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 40.49" E 14° 55' 16.28"

Mariánský sloup

Obec: Osečná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Mariánský sloup byl postaven v letech 1720-1730. Titulní socha Panny Marie byla zhotovena v životní velikosti a bohatě vybavena atributy. Tuto hlavní sochu obklopují sochy čtyř světců. Z čelního pohledu stojí po levé straně sv. Vít s říšským jablkem v pravé ruce a se lvem u pravé nohy, za ním sv. Jan Nepomucký. Po pravé straně vidíme dalšího Jana, totiž sv. Jana Křtitele s beránkem u levé nohy, za ním pak sv. Františka Xaverského. Sousoší je ve výborném stavu, včetně okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Mariánský sloup se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotras č. 25 a č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 41.11" E 14° 55' 15.15"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Sousoší Tří svatých

Obec: Osečná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Méně viditelnou, ale skvostnou památkou je Sousoší tří svatých - Jana, Pavla a Luitgardy. V letech 1653-1783 byl vrchností Českosaská ženský klášter sv. Jakuba ve Vidni, který získal panství v Podještědí věnem od své abatyše Reginy, dědičky hraběte Isolaniho. Tato zbožná žena dala pro svá tři největší města v panství vyhotovit v dílně Matyáše Brauna důstojné náboženské monumenty. Nejvýznamnější Braunovo dílo „Vidění sv. Luitgardy“ se stalo ideovým vzorem pro kompozici tří stejných sousoší. Výběr alegorických postav těchto monumentů nebyl náhodný, neboť Luitgarda a oba světci s železnými meči symbolizují cisterciánskou a křížovnickou minulost Českosaská. V Osečné se pomník nalézá na východním okraji obce směrem na Kotel a Český Dub. V minulosti se každoročně konalo na svátek Jana a Pavla procesí z místních kostelů k sochám oněch tří svatých, aby jejich přímmluvou Bůh ochránil město a lid od živelních pohrom. Sousoší je v dobrém technickém stavu, se známkami vlivu počasí a poškozením na podstavci.

Vazba k turistickým trasám:

Sousoší se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 41' 29.38" E 14° 55' 34.84"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Prameny Ploučnice

Obec: Osečná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Hlavní prameniště řeky Ploučnice, která se po 105 km vlévá v Děčíně do Labe. Prameny vyvěrají na dně malé tůňky a toto prameniště je označováno za jedno z nejvydatnějších ve střední Evropě.

Vazba k turistickým trasám:

Prameniště se nachází u značené turistické stezky (červená) a v dostupné vzdálenosti cca 30 m od cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 13.13" E 14° 55' 51.19"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Naučná stezka K Pramenům

Obec: Osečná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodovědná naučná stezka K Pramenům je okruh dlouhý asi 2,5km, celá trasa je značena symbolem naučné stezky. Terén i když neupraven, tak je nenáročný, s minimálním převýšením. Se zajímavostmi zdejšího kraje vás seznámí osm informačních tabulí.

Vazba k turistickým trasám:

Naučná stezka se částečně nachází u značené turistické stezky (červená) a částečně zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 12.75" E 14° 55' 47.24"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Památník 1. sv. války

Obec: Osečná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Památník stojí u příjezdu k místnímu hřbitovu. Je v dobrém technickém stavu, dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Památník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100m od značené turistické stezky (červená) a od cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 28.63" E 14° 54' 54.25"

Památník 2. sv. války

Obec: Osečná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Památník stojí před budovou školy, je v dobrém stavu, včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Památník se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 47.31" E 14° 55' 05.09"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalé mlýny

Obec: Osečná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Neodmyslitelnou součástí krajiny kolem Osečné je řeka Ploučnice pohánějící ještě v nedávné době mnoho technických zařízení, převážně mlýnů. Zdejší mlýny byly patrně poměrně výnosné, neboť se z nich platily až na výjimky největší částky na celém česko-dubském panství. Mlynářské řemeslo patřilo mezi nejvíce specializovaná odvětví, vyžadující dokonalé technické znalosti, neboť mlynáři si sami zhotovovali veškerá zařízení, počínaje přívodem vody, přes vodní kolo až po stroje v mlýnici a přidružené provozy. V rámci jednotlivých obcí patřili mlynáři mezi nejvzdělanější vrstvy obyvatel. Pro svoje technické znalosti byli často najímáni k výrobě speciálních zařízení – vodovodů, včetně vodárenských strojů nebo důlních mechanismů. Bývalé mlýny: Jenišovský mlýn čp. 25, Ferklův mlýn čp. 27, Porschův mlýn čp. 46, Mlýn čp. 59, Mlýn čp. 45 a Kočvarův mlýn čp. 37.

Charakteristika původního účelu památky:

Zobrazený Jenišovský mlýn je nejvýše položený z mlýnů na Ploučnici, ležící pod stejnojmenným rybníkem. Romanticky situovaná stavba je charakteristickým reprezentantem vývoje mlynářské techniky v Čechách. Mlýn je poprvé doložen ve 2. polovině 16. století, dochovaná budova však pochází z 2. poloviny 18. století a výrazně byla upravena ve dvacátých letech 20. století.

Vazba k turistickým trasám:

Jenišovský mlýn se nachází u značené turistické stezky (červená) a v dostupné vzdálenosti cca 300m od cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 01.73" E 14° 55' 47.24"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Schillerův pomník

Obec: Osečná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Na vrcholku Schillerovy výšiny se nachází pomník Johanna Christopa Friedricha von Schillera (10.11.1759 – 9.5.1805), německého spisovatele, básníka a dramatika, propagátora etických a uměleckých ideálů klasiky, autora textu písně, jež se stala hymnou národů Evropské unie (Ludwig van Beethoven - Óda na radost). Pomník byl postaven v roce 1905. V minulosti zde stávalo popraviště a vrch se nazýval Šibeniční vršek. Pomník, včetně okolí je v dobrém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Schillerův pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 30.25" E 14° 56' 04.17"

CHRÁSTNÁ

Správní území:

Osečná

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

42

Chrastná je vesnice, část města Osečná. Nachází se asi 2 km na západ od Osečné. Prochází zde silnice II/278. Je zde evidováno 65 adres. Chrastná (dříve Krassa) je připomínána roku 1581, kdy tvrz splynula s hospodářským dvorem. Chrastná je rekreačním střediskem, v blízkosti rybníka napájeného Ploučnicí, jenž je největším v okolí, který slouží k chovu ryb a k rekreaci, zrekonstruovaný v roce 2006.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Chrastenský vodopád
Obec: Chrastná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Romantické a velice zajímavé místo nacházející se na jednom z ramenů Ploučnice – Hamerská strouha, která zde tvoří nádherný několikametrový vodopád, který si vás nezíská svou mohutností, ale svou krásou a umístěním uprostřed smrkového porostu.

Vazba k turistickým trasám:

Vodopád se nachází u značené turistické stezky (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 600m od cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 43.41" E 14° 52' 44.07"

Kavčí skála
Obec: Chrastná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní zajímavost Kavčí skála (Dohle Stein) - 30 metrů vysoká pískovcová skála pod Krásnou vyhlídkou často slouží jako cvičná skála pro horolezce a je součástí Děvinského revíru (Dewiner revier), na vrcholku je umístěna zápisová knížka.

Vazba k turistickým trasám:

Kavčí skála se nachází v dostupné vzdálenosti cca 500m od značené turistické stezky (červená) a od cyklotrasy č. 3007

Souřadnice GPS: N 50° 41' 27.68" E 14° 53' 05.74"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Kočičí skály
Obec: Chrastná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Skupina obnažených pískovcových skal při cestě z Podvrší na Krásnou vyhlídku. Z jejich vrcholků je velmi hezký rozhled.

Vazba k turistickým trasám:

Kočičí skály se nachází v dostupné vzdálenosti cca 800m od značené turistické stezky (červená) a od cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 18.63" E 14° 53' 17.60"

Krásná vyhlídka
Obec: Chrastná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Plošina nedaleko Podvrší, ze které je nádherný výhled na Ralskou pahorkatinu (Děvín, Hamerský Špičák, Široký kámen, Ralsko, Hamerské jezero, Kavčí skálu, atd.)

Vazba k turistickým trasám:

Krásná vyhlídka se nachází v dostupné vzdálenosti cca 450 m od značené turistické stezky (červená) a od cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 41.03" E 14° 53' 10.21"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Barokní brána
Obec: Chrastná

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Cennou památkou chrastenského statku je barokní brána z 18. století se sochou sv. Linharta s plastikami ovce, vola a erbem rodu Hartigů v kartuši.

Vazba k turistickým trasám:

Barokní brána se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 09.11" E 14° 53' 08.74"

DRUZCOV

Správní území:

Osečná

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

72

Druzcov je vesnice, část města Osečná. Nachází se asi 3 km na sever od Osečné. Prochází zde silnice II/592. Je zde evidováno 103 adres. Ves Druzcov (dříve Drausendorf) se rozrůstala podél Druzcovského potoka pramenícího vysoko na stráních Ještědu. U příjezdové silnice upoutá klasicistní kaple sv. Josefa z roku 1834 se zvoničkou a tympanonem nad vstupem. Ves, kde místní obyvatelé udržují dlouholetou hasičskou tradici, je také místem odpočinku, řada stavení slouží jako rekreační domy. U nejvýše položeného stavení — hájovny — upoutá vzrostlý živý plot z kanadských jedlí. Na východní straně přiléhá k vesnici Druzcovský les s nejvyšším vrcholem Kyselínčí kopec (571 m). Zvláštní jméno má původ v místním nářečí, v němž „kyselinky“ znamenají brusinky. Smrkovými lesy prochází červeně značená cesta.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple sv. Josefa
Obec: Druzcov

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Klasicistní kaple sv. Josefa pochází z roku 1834, jedná se o stavbu se zvoničkou a tympanonem nad vstupem. Kaple je v bezvadném stavu, včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple sv. Josefa se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasa č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 14.27" E 14° 55' 28.35"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Druzcov

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník je v dobrém technickém stavu, s menším poškozením a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale vede zde cyklotrasa č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 19.08" E 14° 55' 33.73"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pruský kříž
Obec: Druzcov

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Kříž na lesní cestě z Druzcova na Jeřmanskou skálu, kde za války Prusko - Rakouské v roce 1866 zahynul a byl pochován mladý pruský rytmistr.

Vazba k turistickým trasám:

Kříž se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 26.04" E 14° 56' 20.24"

KOTEL

Správní území:

Osečná

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

23

Kotel je malá vesnice, část města Osečná. Nachází se asi 2 km na jihovýchod od Osečné. Prochází zde silnice II/278. Je zde evidováno 38 adres. Malou vísku Kotel (dříve Kessel), prvně zmíněnou v roce 1399, proslavily především „tisícileté“ lípy velkolisté. Chráněné lípy jsou pravděpodobně nejmohutnější a nejproslulejší stromy severních Čech, jejichž stáří se odhaduje na 300-400 let. Památné stromy měřící v obvodu 5 a 9 metrů dosahují úctyhodných výšek 23 a 25,5 m. Obě lípy jsou duté, dutina větší z nich připomíná svými rozměry klenutou kapli.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička sv. Anny
Obec: Kotel

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Při silnici za vsí stojí barokní kaplička sv. Anny uvnitř s cennou freskou. Jedná se o výchozí stavbu křížové cesty postavené v letech 1902-1904 stoupající ke kapli a Kotelskému vrchu. Kaplička je v bezvadném stavu, včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička sv. Anny se nachází u značených turistických stezek (žlutá, modrá) a prochází zde cyklotrasa č. 3050.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 52.20" E 14° 56' 57.96"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Památné stromy
Obec: Kotel

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Chráněné lípy jsou pravděpodobně nejmohutnější a nejproslulejší stromy severních Čech, jejichž stáří se odhaduje na 300-400 let. Památné stromy měřící v obvodu 5 a 9 metrů dosahují úctyhodných výšek 23 a 25,5 m. Obě lípy jsou duté, dutina větší z nich připomíná svými rozměry klenutou kapli.

Vazba k turistickým trasám:

Památné lípy se nacházejí u značených turistických stezek (žlutá, modrá) a prochází zde cyklotrasa č. 3050.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 07.91" E 14° 56' 52.39"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Národní přírodní památka Čertova zeď
Obec: Kotel

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Přímo nad osadou se nachází velmi zajímavá přírodní památka, třetihorní čedičový útvar, jenž se nazývá Čertova zeď. Podle pověsti jí prý postavil sám pekelník. Jedná se o zbytky hřebene vypreparované, ploché čedičové žíly, vystupující místy ve formě zdi na povrch. Chráněná délka je 1 km a plocha 20 ha. Světově unikátní je složení zdi z vodorovně uložených hranolů. Bohužel, koncem 19. století byly nejcennější části rozebrány a použity k výstavbě.

Vazba k turistickým trasám:

Čertovou zdí vede značená turistická stezka (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 41' 07.91" E 14° 56' 52.39"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Mazova horka
Obec: Kotel

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Dominantní pískovcový kužel (569 m), prostoupený čedičem, počátek Čertovy zdi. Na sv. úpatí je opuštěné skalní obydlí tzv. Skalákovna, dějiště povídky K. Světlé „Skalák“.

Vazba k turistickým trasám:

Čertovou zdí vede značená turistická stezka (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 40' 48.11" E 14° 57' 05.44"

LÁZNĚ KUNDRATICE

Správní území:

Osečná

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

487

Lázně Kundratice je vesnice, část města Osečná. Nachází se asi 1 km na západ od Osečny. Je zde evidováno 171 adres. Lázně Kundratice vznikly jako součást městečka Osečná roku 1881 a patří mezi jedny z nejstarších lázní v Čechách, ve kterých se používá jako přírodní léčivý zdroj slatina.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Lázně Kundratice

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým je v dobrém technickém stavu, hůře čitelný, přístupný, okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 34.34" E 14° 54' 19.68"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Lázně
Obec: Lázně Kundratice

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Poloha léčebny využívá příznivé klimatické podmínky Ještědského pohoří, které chrání Lázně Kundratice před studenými severovýchodními větry. Krajina kolem léčebny je bohatá na borové lesy, háje, luka a rybníky. Lázně Kundratice poskytují svým hostům procedury, které působí velice příznivě při následujících onemocněních: reumatická artritida, Morbus Bechtěrev, funkční poruchy páteře (blokády páteře), chronické ploténkové syndromy a stavy po operaci plotének, arthrosy, spondylosy, spondylarthrosy, porušené pohybové stereotypy, svalový rheumatismus, onemocnění svalů, šlach a povázek, a to zánětlivého, toxického i traumatického původu. Mimo tato onemocnění je možné příznivě ovlivnit i přidružená onemocnění typu hyperurikemie, vysokého krevního tlaku, ischemické choroby dolních končetin, cukrovky a podobně. Nosným léčebným programem jsou koupele v přírodní léčivé sirnoželezité slatině a tato léčba je podle potřeby doplňována různými typy masáží, koupelemi jehličnatými, sirnými, jodovými, perličkovými, vodoléčbou a mnoha dalšími procedurami včetně akupunktury, plynopunktury, kryoterapie a chiropraxe.

Vazba k turistickým trasám:

Lázně se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 3007.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 26.19" E 14° 54' 21.11"

VLACHOVÉ

Správní území:

Osečná

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

0

Vlachové je malá vesnice, část města Osečná. Nachází se asi 3,5 km na jih od Osečné. Je zde evidováno 25 adres. Trvale zde nežije žádný obyvatel. Vlachovým neprochází žádné turistické značení. Vede zde cyklotrasa č. 25.

ZÁBRDÍ

Správní území:

Osečná

Okres:

Liberec

Počet obyvatel:

12

Zábrdí (původně německy Sabert) je malá vesnice, část města Osečná. Nachází se asi 2,5 km na jih od Osečné. Je zde evidováno 32 adres. Malebným údolím potoka Zábrdky prochází silnička několika osadami. Na úpatí Zábrdského kopce (498 m) poblíž prameniště potoka se rozkádá lesní hřbitov s kaplí. V osadě Zábrdí upoutá zachovalá patrová roubená usedlost se zdobenými podstávkami, pavlačí a pís-kovcovým chlévem. Pěkné údolíčko zkrášlují půvabná stavení osad Horní Vlachové a Dolánek.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička se zvoničkou
Obec: Zábrdí

Správní území: Osečná

Okres: Liberec

Popis památky a stávajícího stavu:

Na návsi se nacházejí kaplička se zvonicí pozdně barokní tradice a kříž z roku 1830, jehož kamenný podstavec nese reliéfy Panny Marie Bolestné a světců Jana Nepomuckého a Linharda. Kaplička je v bezvadném stavu, včetně okolí dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky (červená), ale vede zde cyklotrasa č. 3050.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 23.90" E 14° 55' 33.21"

PERTOLTICE POD RALSKEM

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
7,91 km²
Nadmořská výška:

284 m.n.m.

Počet obyvatel:

1 749

První písemná zmínka o obci je z roku 1543. Největší historickou památkou obce je kostel sv. Prokopa z roku 1908. Pertolticím i blízkému okolí dominuje čedičový kopec Ralsko. Na jeho vrcholku se ve výšce 691 m.n.m. nachází stejnojmenná zřícenina bývalého hradu rodu Vartemberků. V katastru obce je chráněný strom – Lípa širokolistá, která se nachází po levé straně silnice z Mimoně na Brniště. Je stará zhruba 200 let. Obvod jejího kmene je 620 cm, výška stromu 16 m, šířka koruny 10 m.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Prokopa
Obec: Pertoltice pod Ralskem

Správní území: Pertoltice pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel je znázorněn v historizujícím slohu gotiky a připomíná malý středověký zámek s věžičkami. V létě 1907 požádala obec o souhlas se stavbou kostelíku Okresní hejtmánství v České Lípě, 15.července 1907 byla stavba zahájena a již 12. října 1908 provedl vysvěcení okresní vikář J. Tschörrch z Jablonného v Podještědí. Pojmenován byl po svatém Prokopu, patronu zemědělců, kterých byla ve vsi převaha. Jednotliví občané, spolky i farnosti z blízkého i vzdáleného okolí se podíleli na vnitřním zařízení a vybavení kaple. V současné době se v kostelíku koná každoročně bohoslužba ke svátku sv. Prokopa (4. července), kterou zajišťuje mimošská farnost. Kostel je v dobrém technickém stavu s místy opadanou omítkou, jinak, včetně okolí, pečlivě udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 45.58" E 14° 43' 09.78"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Pertoltice pod Ralskem

Správní území: Pertoltice pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým je ve velice dobrém stavu, čitelný a včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází před kostelem sv. Prokopa, zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 45.88" E 14° 43' 10.76"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Bunkry v okolí
Obec: Pertoltice pod Ralskem

Správní území: Pertoltice pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V okolí Pertoltic pod Ralskem se nachází několik vojenských obraných objektů. Většina z nich je v dobrém stavu, okolí bývá většinou neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Bunkry v okolí Pertoltic pod Ralskem se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 32.11" E 14° 43' 02.15"

PLUŽNÁ

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
5,53 km²
Nadmořská výška:

301 m.n.m.

Počet obyvatel:

204

První zmínka o obci je z roku 1337, předpokládá se však starší založení. Půdorys historické části obce, kde jsou jednotlivé zemědělské usedlosti orientovány kolmo na osu protáhlého centrálního prostoru (návsí s cestou). Z katastru obce Plužná pocházejí archeologické nálezy z mladší doby kamenné, dvě kamenné sekery a pazourky, které svědčí o osídlení území pravěkým zemědělským lidem. Obec byla podle nejstarších pramenů v majetku Koruny české, pod správou Bezdězského purkrabí. K bezdězskému panství, či k jeho bělské části, náležela pak i po celý zbytek feudálního období. Zásadní změny do obce přinesla kolektivizace zemědělství - vznik kapacitních areálů živočišné výroby, stavba bytovek. V důsledku společenskopolitických změn po roce 1989 zvítězila v Plužně vůle po znovuzískání samostatnosti. V současnosti se Plužná rozvíjí jako samostatná svěbytná obec.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička
Obec: Plužná

Správní území: Plužná

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zvonička tyčící se nad obcí je jednou z nejstarších staveb v obci, byla postavena v roce 1822. Nyní je ve velmi dobrém stavu a včetně okolí pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotras č. 8152 a č. 0060.

Souřadnice GPS: N 50° 28' 25.26" E 14° 48' 13.09"

PROVODÍN

Do správního území Provodína patří:

SRNÍ U ČESKÉ LÍPY

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
12,58 km²
Nadmořská výška:

263 m.n.m.

Počet obyvatel:

691

První písemná zmínka o obce pochází z roku 1376, kdy je v městské knize z Bělé pod Bezdězem jmenován rychtář Nýček z Provodína. Již v této době asi vesnice patřila k jestřebskému zboží Berků z Dubé a zůstala jejich majetkem až do poloviny 15. století. První písemná zmínka o obce pochází z roku 1376, kdy je v městské knize z Bělé pod Bezdězem jmenován rychtář Nýček z Provodína. Již v této době asi vesnice patřila k jestřebskému zboží Berků z Dubé a zůstala jejich majetkem až do poloviny 15. století. Obyvatelstvo se živilo zemědělstvím, řemesla se zřejmě soustřeďovala v blízkém městečku Jestřebí. Za třicetileté války procházelo přes Provodín několikrát vojsko, obec byla částečně vylištěna a vypálena, počet obyvatelstva se snížil. V polovině 18. století vypukly dlouhotrvající války mezi Rakouskem a Pruskem. Provodín se i tentokrát stal průchodištěm válečných armád, před nimiž obyvatelstvo prchalo do okolních lesů. Války v 18. století byly příčinou hospodářských potíží a vedly ke zvýšenému útisku poddaných. V 19. století zůstával Provodín stále zemědělskou obcí, řemeslníci, kteří ve vsi provozovali své živnosti, se stali počátkem 60. let členy živnostenského společenstva v Jestřebí. Když byla roku 1867 uvedena do provozu železnice Bakov nad Jizerou - Česká Lípa, byla v Provodíně zřízena stanice, která však byla pojmenována Jestřebí. Ze strany obecního úřadu v Provodíně se nejdříve udály pokusy (naposledy roku 1938) o změnu názvu stanice, ovšem bezvýsledně. Jestřebí zůstávalo jak v 19., tak i ve 20. století střediskem života nejen hospodářského, ale i kulturního. K Jestřebí totiž patřil Provodín v Ohledu církevní správy - v Jestřebí byla fara, a také škola pro Provodín byla v Jestřebí. Ze spolků působili v Provodíně pouze dobrovolní hasiči. Koncem 19. století byly v Provodíně otevřeny lomy na sklárský písek, který se používal i pro výrobu čistících filtrů.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple na hřbitově
Obec: Provodín

Správní území: Provodín

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple na místním hřbitově je v dobrém technickém stavu, na její omítce jsou značné známky vlivu počasí. Okolí je výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale místní hřbitov se nachází přímo u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 31.35" E 14° 35' 46.25"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Provoďinské kameny - Spící panna

Obec: Provoďín**Správní území:** Provoďín**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Přírodní památka Provoďinské kameny se nalézá asi 1,5 km severně od obce Provoďín. Týká se největšího vrcholu Lysé skály, nazývaného také jako Spící panna ze skupiny Provoďinských kamenů. Přírodní památka byla vyhlášena v kategorii SPR - státní přírodní rezervace 4. července 1956 na ochranu čedičového suku Lysé skály a jejího bezprostředního okolí (podmáčená luka a dubohabrový háj) s významným výskytem teplomilné květeny.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Provoďinské kameny se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 45.89" E 14° 36' 31.43"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Šance na Dlouhém vrchu

Obec: Provoďín**Správní území:** Provoďín**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Nad obcí se tyčí Dlouhý vrch, na jehož úbočí se nalézá několik pozůstatků polního opevnění, šancí, z druhé poloviny 18.století s dobře patrnými postaveními pro polní dělostřelectvo.

Vazba k turistickým trasám:

Šance se nachází v dostupné vzdálenosti cca 600m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 29.11" E 14° 37' 02.23"

SRNÍ U ČESKÉ LÍPY

Správní území:

Provoďín

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

65

Srní u České Lípy je malá vesnice, část obce Provoďín. Nachází se asi 2 km na severozápad od Provoďína. Prochází tudy železniční trať Bakov nad Jizerou - Jedlová. Je zde evidováno 25 adres. Srním u České Lípy prochází značená turistická stezka (modrá) a cyklotrasa č. 3045.

RALSKO

Do správního území Ralska patří:

BOREČEK, HORNÍ KRUPÁ, HRADČANY, HVĚZDOV, JABLONEČEK, správní centrum KUŘÍVODY, NÁHLOV, PLOUŽNICE, SVĚBOŘICE

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

170,23 km²

Nadmořská výška:

331 m.n.m.

Počet obyvatel:

2 159

Ralsko se rozprostírá na jihovýchodě okresu Česká Lípa, na území bývalého vojenského výcvikového prostoru Mimoň, opuštěného sovětskou armádou, v průměrné nadmořské výšce 331 metrů. Ralsko patří rozlohou 171 km² k obcím s největší rozlohou v Česku (po Praze, Brně a Ostravě 4. největší obec i město). Hlavním sídlem novodobé obce je bývalé město Kuřívody, po němž zdělila status města. Vznik obce a od roku 2006 města Ralsko se datuje od počátku roku 1992, resp. Od prvních voleb v únoru 1992. Název města je odvozen z názvu předcházejícího územního zřízení, kterým byl Vojenský újezd Ralsko. Novodobá historie obce Ralsko se začala psát 1. ledna 1992, kdy došlo ke sloučení devíti osad na území bývalého vojenského výcvikového prostoru v jeden správní celek o rozloze 171 km². První novodobé obecní zastupitelstvo vzešlo z komunálních voleb v roce 1992. V době voleb měla obec 630 občanů. V letech 1991–1993 nalezlo v Ralsku domov 170 Volyňských Čechů z ukrajinských vesnic Malá Zubovština a Malinovka, postižených černobylskou jadernou katastrofou. Další významný příliv osídlenců nastal až koncem 90. let, kdy se do prvních rekonstruovaných domů po sovětské armádě v Ploužnici a Kuřívodích začaly stěhovat rodiny prakticky ze všech koutů republiky. Území bylo až do první poloviny 20. století osídleno přibližně 6500 obyvateli. Nacházely se zde osady s převážně sudetoněmeckým obyvatelstvem: Černá Novina (Schwarzwald), Holičky (Hultschken), Hvězdov (Höflitz), Jablonec, Jabloneček (Gablonz), Horní Krupá (Ober Krupai), Křída (Kridai), Kuřívody (Hühnerwasser), Náhlov (Nahlau), Okna (Woken), Olšina (Wolschen), Polohlavy (Halbehaupt), Ploužnice (Plauschnitz), Proseč (Proschwitz), Svěbořice (Schwabitz), Židlov (Schiedel), Hradčany (Kummer), Jezová (Jezowai), Vrchbělá, Boreček (Haidedörfel), Chlum (Chlum), Dolní Novina (Böhm. Neuland) a Prosička (Prositschka). Dnes má Ralsko tyto místní části Boreček, Horní Krupá, Hradčany, Hvězdov, Jabloneček, správní centrum Kuřívody, Náhlov, Ploužnice, Svěbořice. Jablonec a Svěbořice, pobyt sovětských vojsk téměř srovnané se zemí, zůstávají dosud neobydleny.

Pro vznik vojenského prostoru na Českolipsku existovalo zřejmě více důvodů. Celá oblast zabraná pro vojenské účely byla po ekonomické stránce jen málo rozvinutá, nikdy tu nevznikly větší průmyslové podniky, území neprořála žádná z železničních tratí, síť silnic se zpevněným povrchem zůstala řídká. Valná část území byla zalesněna, půda využívaná k zemědělským účelům. Řada obcí trpěla nedostatkem vody. Dalším důvodem pro vznik vojenského prostoru byla pravděpodobně hustota zalidnění, která byla ve srovnání s okolními oblastmi výrazně nižší. Řídce osídlená, zaostalá pahorkatina mezi Bezdězem a Ralskem navíc splňovala požadavky armády na zábor rozsáhlého území pro nácvik rozmanitých bojových operací v náročných terénních podmínkách. Jedním z nejpádnějších argumentů pro zřízení vojenského výcvikového prostoru bylo hradčanské vojenské letiště. Vojenský výcvikový prostor vznikl k 1.10.1946 pod názvem Vojenský výcvikový tábor u Bezdězu. V březnu 1947 proběhlo jeho přejmenování na Vojenský výcvikový tábor Mimoň. V říjnu 1952 se uskutečnila poslední úprava názvu a to na Vojenský výcvikový prostor Mimoň. VVP byl zrušen k 31.12.1991. Újezdní úřad Vojenského újezdu Ralsko se vytvořil v duchu zákona č. 169/1949 Sb. dnem 1.7.1950 a taktéž zanikl v roce 1991. V té době jeho rozloha činila 25.021 ha. V protikladu ke všem negativům, která sebou přinesla působení nejprve naší a od roku 1968 Sovětské armády, je jedno obrovské pozitivum, které sebou působení armád na tomto území přineslo a to zachování vysoké biodiverzity rostlinné i živočišné říše tohoto území, neboť území nebylo přes 50 let intenzivně hospodářsky využíváno, tzn. nebylo chemicky kontaminováno aplikací zemědělské chemizace pesticidy a umělými hnojivy. Mnohá rostlinná i živočišná společenstva vděčí za své zachování právě specifickému „vojenskému“ managementu – např. drobní korýši listonožky a žábřonožky se v bývalém VVP Mimoň rozšířily právě díky vhodným podmínkám vytvořeným činností vojenské techniky – žijí v periodických kalužích na tankodromech či cestách používaných těžkou vojenskou technikou. Území bývalého Vojenského výcvikového prostoru Mimoň je z hlediska pohledu ochrany přírody ceněno velmi vysoko, je to území, kde lze nalézt nedotčenou přírodu s mnoha vzácnými druhy rostlin i živočichů.

BOREČEK

Správní území:

Ralsko

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

66

Boreček je malá vesnice, část města Ralska. Prochází zde silnice II/270. Je zde evidováno 31 adres. Tato částečně zaniklá obec leží 2 km jižně od Mimoně, protéká jí řeka Ploučnice. Boreček s Mimoní spojovala alej, která vedla mezi poli. Po kolektivizaci zemědělství bylo toto okrasné stromořadí zničeno. V obci neprobíhal vojenský výcvik, sloužila jako zázemí pro výsadkový prapor, který zde měl zřízenou sušárnu na padáky. Další využití obce bylo k ubytování zaměstnanců VLS. V Borečku se zachovalo několik významných staveb. Jednou z nich je hájovna, dnes slouží jako bytový dům. Dále se zachovala budova hostince, který využívala sovětská armáda a dnes je zakonzervován.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Eustachova kaple

Obec: Boreček

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple sv. Eustacha, kterou jak je psáno „roku 1712 nechala postavit velkovévodkyně Anna Františka Toskánská v lese „Gehege“ aby se zde mohl v lesní samotě a klidu věnovat své pobožnosti“ V osmdesátých letech proběhla rekonstrukce střechy. V blízkosti kaple jsou při cestě dva betonové bunkry a palebné postavení po sovětské armádě. Nyní je v dezolátním stavu a okolí je neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 17.24" E 14° 42' 55.11"

Dřevěný kříž

Obec: Boreček

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přímo u silnice směrem na Hradčany se nachází dřevěný kříž s plechovým korpusem Krista. Je v dobrém technickém stavu a okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Dřevěný kříž se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 25.05" E 14° 42' 58.98"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Zvonička**Obec:** Boreček**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Přímo u silnice směrem na Hradčany se nachází dřevěná zvonička zakončená sedlovou střechou. Je v bezvadném stavu a včetně okolí dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Dřevěná zvonička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 24.88" E 14° 42' 57.91"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník**Obec:** Boreček**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Přímo u silnice směrem na Hradčany se nachází bronzový pomník osazený 4. 6. 1998 připomínající tragickou smrt lesního rady Ing. Josefa Matě v červnu 1935. Jako člen vyšetřující komise byl zezadu do hlavy zastřelen polesným Kolovským, který nato spáchal sebevraždu. Pomník i jeho okolí jsou výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 25.29" E 14° 42' 58.29"

HORNÍ KRUPÁ

Správní území:

Ralsko

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

61

Zaniklá obec leží v jihovýchodní části bývalého VVP Ralsko, nachází se mimo nynější i bývalé hlavní dopravní komunikace. K Horní Krupě patřily osady: Krupský Dvůr a Hájovna Šlapka. Zaniklá obec je asi tři kilometry dlouhá a leží v úzkém údolí. Vyskytují se zde strmé skalnaté svahy, především vpravo od silnice směr Židlov. Dá se říci, že Horní Krupá má ze všech zcela zaniklých sídel v Ralsku, nejvíce pozůstatků osídlení. Ruiny domů s přílehlými sklepy lemují po obou stranách cestu, která prochází obcí. Obec tvořily převážně statky a hospodářské usedlosti, které stály okolo cesty, ale také na okolních svazích. Střed obce se nacházel v místech, kde dnes ze silnice, která prochází Horní Krupou, odbočuje šterková cesta vlevo do Kuřívod. V těchto místech stála kaple, naproti kapli škola. Uprostřed návsi byl rybníček, veřejná pumpa a nedaleko středu obce ležel hřbitov. Nic se do dnešních dob nedochovalo, jen alej starých lip co vedla ke kapli tu roste dál. Na místě hřbitova roste jen vysoká tráva, protože v těchto místech do obce ústil bývalý tankodrom. Po tankodromu zbyl jen zářez ve svahu.

Horní Krupá se rozhodnutím Zastupitelstva města Ralsko stala opět živou součástí Ralska samozřejmě není v místech původní obce ale navazuje na severozápadní část středočeské obce Dolní Krupá.

HRADČANY

Správní území:

Ralsko

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

605

Hradčany (do roku 1948 něm. Kumr, Kummer am See) je vesnice, ležící asi 6 km na západ od Ralska v prostoru bývalého vojenského výcvikového prostoru na bývalé kupecké cestě z Mnichova Hradiště do České Lípy. V těsném sousedství obce se nachází jedno z největších letišť ve střední Evropě. Hradčany jsou nejmladší částí města Ralsko. Vznikly v roce 1711 v souvislosti s rozvojem dřevozpracujícího průmyslu v tomto kraji. Na počátku 20. století se staly oblíbeným turistickým letoviskem díky místním rybníkům a nedalekým pískovcovým skalám nazývaným Hradčanské stěny. Obliba stoupla po postavení silnice z Mimoňe na Doksy v roce 1909. V současnosti trvá zaměření místních obyvatel na dřevozpracující průmysl a turistiku. Vedle Hradčanského rybníka se nachází informační středisko Vojenských lesů a statků ČR, s.p. Expozice je zaměřena na historii území bývalého Vojenského výcvikového prostoru Ralsko, historii i současnosti lesnictví v této oblasti, myslivosti, přírodním podmínkám, geologickým zajímavostem, floře a fauně, ochraně přírody a možnostem turistického využití oblasti. Nedaleko od informačního střediska je umístěn Lesní koutek Ralsko – stanice pro handicapované živočichy.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Boží muka
Obec: Hradčany

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přímo u silnice směrem na Mimoň se nacházejí Boží muka, jsou v dobrém technickém stavu s místy opadanou omítkou.

Vazba k turistickým trasám:

Boží muka se nacházejí v dostupné vzdálenosti cca 100m od značené turistické stezky (žlutá) a od cyklostezky VLS.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 13.59" E 14° 42' 36.23"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Hradčanské stěny
Obec: Hradčany

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Hradčanské stěny tvoří rozeklaná pískovcová plošina. Z plošiny vystupují vulkanity, bizarní skalní útvary a tajemná rokle. K zajímavým lokalitám Hradčanských stěn patří Havraní skála, Tvarožník a Jindřichův kopec. Na Havraní skále je překrásná Hradčanská vyhlídka.

Vazba k turistickým trasám:

Hradčanské stěny se nacházejí u značených turistických stezek (modrá, zelená), u místních vycházkových okruhů (červený, zelený) a u cyklostezky VLS.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 03.11" E 14° 41' 52.08"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Národní přírodní rezervace Břehyně-Pecopala
Obec: Hradčany

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Národní přírodní rezervace Břehyně – Pecopala je jednou z prvních rezervací v Česku, která byla zahrnuta do sítě biogenetických rezervací Rady Evropy. Nachází se severovýchodně od města Doksy. Je tvořena Břeheňským rybníkem, založeným v roce 1287, obklopeným s přilehlými rákosinami, rašeliništi a mokřadními loukami, a pískovcovou plošinou Pecopala krytou bory a bučinami. Celé území bylo chráněno od roku 1933. Dne 26. září 1967 byla lokalita zapsána do seznamu Státních přírodních rezervací. V rezervaci o rozloze 903 ha se nachází téměř 30 rostlinných asociací a je hnízdištěm řady ptačích druhů (bukač velký, jeřáb popelavý a orel mořský). Nejvyšším vrcholem je čedičová Pecopala (Pec), vysoká 451 metrů. Nachází se v katastrálním území obcí Doksy a Hradčany, na východní straně silnice z Hradčan do vesnice Břehyně.

Vazba k turistickým trasám:

NPR Břehyně-Pecopala – Hradčanskou částí prochází značená turistická stezka (modrá) a místní vycházkový okruh (červený) v dostupné vzdálenosti cca 1500m je cyklotrasa č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 10.08" E 14° 42' 04.35"

Přírodní rezervace Hradčanské rybníky
Obec: Hradčany

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Hradčanské rybníky jsou od roku 1933 chráněnou oblastí, v roce 1967 byly vyhlášeny přírodní rezervací. Ochrana se týká čtyř rybníků - Černý, Vavrouškův, Strážovský, Držník a menší část Hradčanského rybníka propojených Hradčanským potokem, mokřadů, luk a lesů v jejich okolí. Od severu k ní přiléhá Hradčanské (dříve vojenské) letiště, z jihozápadu skalnaté Hradčanské stěny, celé území je zalesněné převážně jehličnany (hlavně borovice lesní a smrk ztepilý) a bylo dlouhodobě součástí vojenského prostoru. Vojáci zde poničili svými tanky hráze tří rybníků a svůj podíl na poškození rezervace měl lesní požár v roce 1990.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervaci Hradčanské rybníky neprochází značená turistická stezka, v dostupné vzdálenosti cca 200m se nacházejí místní vycházkové okruhy (modrý, červený) a cyklostezka VLS.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 35.78" E 14° 44' 02.75"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Psí kostel**Obec:** Hradčany**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Psí kostel, zvaný též Husův kostel, patří k našim nejzajímavějším jeskyním. Jedná se o galeriovou chodbu na skalní terase, která je místy otevřena do údolí. Jinde přechází do kamenných komor podepřených přirozenými sloupy. Krajní body převisu jsou od sebe vzdáleny 35 m a celková délka chodeb je 80 m.

Vazba k turistickým trasám:

Psí kostel se nachází ve skalách jižního svahu Jeleního vrchu u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 37.84" E 14° 39' 49.04"**Senná brána****Obec:** Hradčany**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Skalní brána v západní části Hradčanských stěn. Svou šířkou cca 4,5 m a výškou až 5 m patří mezi největší svého druhu v Čechách.

Vazba k turistickým trasám:

Senná brána se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 3054.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 35.14" E 14° 39' 38.97"**Vrchy Velká a Malá Buková****Obec:** Hradčany**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Jde o významný krajinný prvek s rozlohou 92,5 ha. Pralesovitý zbytek vrcholové bučiny na obou vyvřelých kopcích přecházející do doubrav na jihozápadním svahu Malé Bukové. Na vrcholcích se vyskytuje na vápnité půdě lilie zlatohlavá, jatník podléška atd. Na západním pískovcovém ostrohu je ojedinělý výskyt rojovníku bahenního. Fauna převládá lesní, např. jelen evropský, daňek evropský, muflon, divoké prase a srnec evropský. Dále se zde vyskytují některé chráněné druhy živočichů, např. kriticky ohrožený tesařík alpský.

Vazba k turistickým trasám:

Vrchy se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky, ale obcházejí je místní vycházkový okruh (modrý).

Souřadnice GPS: N 50° 35' 45.95" E 14° 45' 02.41"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Vycházkové okruhy**Obec:** Hradčany**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Jde o významný krajinný prvek s rozlohou 92,5 ha. Pralesovitý zbytek vrcholové bučiny na obou vyvřelých kopcích přecházející do doubrav na jihozápadním svahu Malé Bukové. Na vrcholcích se vyskytuje na vápnité půdě lilie zlatohlavá, jatník podléška atd. Na západním pískovcovém ostrohu je ojedinělý výskyt rojovníku bahenního. Fauna převládá lesní, např. jelen evropský, daňek evropský, muflon, divoké prase a srnec evropský. Dále se zde vyskytují některé chráněné druhy živočichů, např. kriticky ohrožený tesařík alpský.

Vazba k turistickým trasám:

Vycházkové okruhy se částečně nacházejí u značených turistických stezek a u cyklostezky VLS, částečně jsou vedeny zcela mimo značené turistické stezky. Výchozí bod je u informačního centra.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 24.06" E 14° 42' 25.17"**Naučná stezka Jeřáb****Obec:** Hradčany**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Naučná stezka Jeřáb vychází přímo od Informačního centra v Hradčanech, je dlouhá 3,5 km, fyzicky nenáročná a zvládnou ji projít příjemnou procházkou i děti předškolního věku. Na návštěvníky čeká úvodní a dalších 7 naučných panelů. Jednotlivá zastavení stezky jsou věnována přírodním podmínkám Ralska, geologii Hradčanských stěn, borovému hospodářství, dřevinám, rostlinám, ptákům a savcům Ralska. Naučná stezka je pojmenována podle Jeřába popelavého (*Grus grus*), jednoho z pěti druhů ptáků, pro jejichž ochranu byla vyhlášena Nařízením vlády z roku 2004 Ptačí oblast Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady.

Vazba k turistickým trasám:

Výchozí bod je u informačního centra a naučná stezka Jeřáb je částečně vedena u značených turistických stezek a u cyklostezky VLS a částečně zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 24.06" E 14° 42' 25.17"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlému hrdinovi**Obec:** Hradčany**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník je tvořen blokem přírodního kamene s černou nápisovou deskou. Deska je čitelná, přístupná, okolí nepříliš udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v centru Hradčan, u značených turistických stezek (modrá, zelená), u místních vycházkových okruhů (červený, zelený) a u cyklostezky VLS.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 06.47" E 14° 42' 19.51"**Památník osvobození****Obec:** Hradčany**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Památník je symbolickým hrobem s poničenou pískovcovou deskou a včetně okolí neudržovaný. Původně hrob sovětského vojáka, jehož ostatky byly přeneseny do Mimoně.

Vazba k turistickým trasám:

Památník osvobození se nachází v centru Hradčan, u značených turistických stezek (modrá, zelená), u místních vycházkových okruhů (červený, zelený) a u cyklostezky VLS.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 07.54" E 14° 42' 23.47"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Vojenský prostor a letiště**Obec:** Hradčany**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Část prostoru mezi Novým dvorem a Mimoní získal v letech 1942 - 3 Wehrmacht, resp. Afrikakorps, který na pronajatých písčitéch polích německých sedláků cvičil po sklizni střelce panzerfaustu a panzerschrecku. Na přirozeně rovnou plochu u Kummeru (od roku 1948 Hradčany) přijela koncem března ženijní vojska s několika desítkami zajatců na povozech a započala s úpravou. Přesně o Velikonocích se sletěly zbytky Schlachtgeschwader 2. Konec války s sebou přinesl odsun říšských a sudetských Němců z oblasti a osídlování novými obyvateli z vnitrozemí. 30. října 1946 rozhodla vláda o zřízení vojenského tábora Bezděz. Na počátku roku 1947 byla oblast vyklizena a obyvatelé vysídleni. Některé vesnice byly srovnány se zemí, jiné využity pro potřeby armády. Ke dni 1. července 1950 zde stát vyhlásil Vojenský újezd Ralsko. Československá armáda v prostoru postavila různá zařízení pro výcvik vojsk: tankodromy, hluboké brody a tankové střelnice Židlov a Bělá. Dále také výzkumný polygon pro testování různých druhů munice, muniční sklady, a přísně tajné sklady jaderných hlavic. Mezi roky 1968–1991 působila v celém VVP Ralsko sovětská armáda. Ta v 80. letech 20. století původní letiště významně rozšířila na celkovou délku 2,7 km a šířku 90 m. Vojenské letiště u Hradčan je od roku 1991 částečně používáno ke sportovním účelům, dráha má hladký povrch a nyní ji využívají sportovní piloti ultralehkých letounů. Délka dráhy je cca. 2700 metrů. V prostoru letiště jsou hangáry, které se z větší části využívají jako sklady. Natáčely se zde také filmy Tmavomodrý svět a Stalingrad. V roce 1999 se na hradčanském letišti uskutečnil 6. ročník tanečního festivalu CzechTek. V okolí letiště je řada vojenských propriet, bunkrů a dalších opuštěných vojenských budov.

Vazba k turistickým trasám:

Přístupová cesta z Hradčan na vojenské letiště se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100m od značené turistické stezky (žlutá), od místního vycházkového okruhu (modrý) a od cyklostezky VLS.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 20.59" E 14° 43' 50.41"**Šance****Obec:** Hradčany**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Na levé straně Kraví rokle je možné spatřit nezvyklé navršení hlíny. Jedná se o pozůstatky vojenského opevnění, šancí, z druhé poloviny 18.století. Při podrobnějším pohledu zde objevíme vysoký val, který přehrazuje celé údolí a několik postavení pro polní dělostřelectvo.

Vazba k turistickým trasám:

Šance se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značených turistických stezek (zelená, modrá) a od místního vycházkového okruhu (červený).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 48.04" E 14° 41' 15.74"

HVĚZDOV

Správní území:

Ralsko

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

32

Z větší části zaniklá obec Hvězdov leží necelé tři kilometry východně od Mimoně. Obec ležela podél Plouznického potoka. K Hvězdovu patřily jeho další dvě části: Neuhöf a Nový Dvůr. Do katastru také patřil dvůr Pavlín, který se nachází na úpatí Ralska. Ten se zachoval a byl zrekonstruován. Byla také obnovena jeho původní funkce, tedy chov skotu a koní. Hvězdov byl silně spjatý se sousední obcí Plouznicí. V obci stálo 90 domů, dnes jich původních stojí asi 38. Centrum bylo hustě zastavěné po obou stranách silnice. Nacházely se zde jak obytné domy, tak i veřejné budovy jako například škola, či penziony. Z této části obce zbylo jen několik rodinných domů, ty jsou zrekonstruované a obydlené. Vysoká budova původní školy je opuštěná a zakonzervovaná. Před školou byla boží muka, po nichž nejsou žádné stopy. V obci se nachází Hvězdovský rybník, který zadržoval vody Svěboického potoka. Byla na něm zřízena pláž s plovárnou. Dnes je chovný a již neslouží k rekreaci, jeho okolí je zarostlé. Část Hvězdova se nazývá Nový Dvůr ležela 4 kilometry východně od Mimoně u silnice vedoucí do Svěbořic. Po pravé straně se rozkládal velký zemědělský dvůr. Zde se chovali koně pro Československou armádu. Dvůr byl zničen a na jeho místě byly později vystavěny ubikace sovětské armády, z kterých jsou dnes torza. U cesty stála velká kaple a u blízkého rybníka byla hájovna. Po žádném z objektů, které byly v Novém Dvoře nejsou žádné pozůstatky, byly zničeny při vojenském cvičení v šedesátých letech. Destrukci Hvězdova a jeho opětovné přetvoření zapříčinila Československá a Sovětská armáda. Byly zde vystavěny ubikace, garáže, velké vyasfaltované plochy, tankodromy a vojenské střelnice s pozorovatelnami. Dnes se tyto stavby změnily v ruiny. Do obce se po roce 1989 vrací život, jsou opraveny některé původní domy, postaveny nové a počet obyvatel stoupá.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Ralsko
Obec: Hvězdov

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní rezervace Ralsko se rozkládá ve vrcholových partiích stejnojmenného kopce. Byla vyhlášena jako Státní přírodní rezervace Ralsko v roce 1967, ale území bylo chráněno daleko dříve. Původně byla rezervace vyhlášena v roce 1933 v jiném rozsahu. Na ploše 18,15 ha byla stanovena ministerským výnosem 26. září 1967. Byla zaevidována pod č. 360 na katastru obcí Noviny pod Ralskem a Hvězdov. O 20 let později, 21. prosince 1987 byla potvrzena výnosem Ministerstva kultury. Její stav negativně ovlivnili sovětské vojáky po roce 1968 nepovolenou těžbou kameniva a mnoha nápisy v azbuce. Přírodní rezervaci na rozloze 22,32 ha, ve výšce 575 až 696 m. n.m. spravuje od roku 2003 Ministerstvo životního prostředí prostřednictvím AOPK ČR - Agentury přírody a krajiny ČR. Chráněné jsou suťové porosty, bučiny (buk, javor klen, různé druhy jasanů aj.) a vzácné teplomilné druhy rostlin na vrcholu a skalnatých svazích. Roste zde vzácná ostřice tlapkatá velkonohá, kapradinka skalní aj. Ze živočichů zde přebývá například tesařík alpský, střevlíci, výr velký, mlouk skvrnitý, holub doupanák a muflon. Les je souvislý, má charakter ochranného lesa, neplatí zde běžné zásady lesního hospodářství.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervaci Ralsko prochází značená turistická stezka (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 40' 28.10" E 14° 45' 57.19"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zřícenina hradu Ralsko
Obec: Hvězdov

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Ralsko je zřícenina hradu na vrcholu stejnojmenného kopce. Z trosk hradu (německý název Roll či Rollberg) je dobrý kruhový rozhled do dalekého okolí. Na skalnatém vrcholku zalesněné hory se nacházejí hradby, zříceniny dvou obytných věží, obvodové zdivo paláce a zbytky zdiva dalších budov. Hrad je zapsán do seznamu kulturních památek. Zachovaly se mohutné štítové zdi o tloušťce 5,6 metru. Kdy byl hrad přesně založen, doloženo písemně není. Existují záznamy o turnaji v Magdeburku v roce 983, jehož se zúčastnil rytíř Teodor z Ralska, také že majitelem byl snad roku 1175 Heřman z Ralska z rodu Markvarticů, ale oba záznamy se týkají možná usedlosti (dvora) na úpatí kopce. Další výklad doložený archeology uvádí kolem roku 1380 mocný rod Vartenberků, který vystavěl kamenný hrad místo původního dřevěného a věnil jej do soustavy hradů k ochraně a kontrole obchodních cest. V nedaleké Mimoně si vybudovali i celní stanici. V roce 1426 hrad dobývali marně husité, o rok později už na hradě sídlila husitská posádka. To proto, že tehdejší vlastník panství Jan Chudoba z Vartenberka patřil k jejich příznivcům. Po husitských válkách hrad rychle střídal majitele a roku 1468 byl dobyt žitavským vojskem z Lužice. Pak zde působili loupeživí rytíři a nacházela se zde mincovna. Roku 1505 panství koupila rodina Bíbrštejnů a o hrad se přestali starat. O sto let později byl popisován jako pustý. Byl často terčem hledačů pokladů, kteří v něm dělali četné díry. Hora s okolím byla v letech 1969-1990 nepřístupná pro veřejnost kvůli vojenskému prostoru. V době jejich působení shořela vyhlídková věž. V současné době je zřícenina volně přístupná a je to mezi turisty oblíbený cíl.

Vazba k turistickým trasám:

Zřícenina hradu Ralsko se nachází u značené turistické stezky (červená)

Souřadnice GPS: N 50° 40' 26.04" E 14° 45' 55.85"

JABLONEČEK

Správní území:

Ralsko

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

0

Jablonec, též Jabloneček, německy Gablonz, byla ves s barokním farním kostelem Narození Panny Marie postaveným na středověkých základech v němž se poslední bohoslužba konala 8. září 1947. Po roce 1949 byl kostel zbořen, předtím bylo několik soch odvezeno do kostela v Bělé pod Bezdězem. Roku 1896 byl ve vsi nalezen hrnec s 200 plechovými mincemi - brakteáty z 13. století. V roce 1921 bylo v Jablonečku 105 domů, 432 obyvatel (u nich 406 Němců) a farní úřad. Všechny ostatní úřady byly v okolních vsích a městech. V roce 1933 zde byla postavena česká škola, kterou navštěvovaly i děti z některých německých rodin. Po roce 1945 byla vesnice začleněna do vojenského výcvikového prostoru Ralsko a z větší části (včetně kostela) srovnána se zemí. Po příchodu sovětských vojsk do Ralska, zde byl zbudován sklad raket a území bylo jedno z nejstřeženějších v prostoru. Po roce 1968 zde bylo pro potřebu Sovětské armády postaveno několik paneláků, ty však po roce 1990 zchátraly a byly rovněž strženy.

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Pytlíkovský mlýn
Obec: Jabloneček

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Výrazná zřícenina mlýna s několika dochovanými místnostmi. Zhruba uprostřed areálu dochován cihlový sokl, na němž pravděpodobně bývala umístěna turbína. Nad mlýnem betonové zařízení stavidel. V terénu dosud dobře patrný nefunkční pravobřežní vodní náhon.

Charakteristika původního účelu památky: Mlýn stál prokazatelně již ve 2. polovině 18. století, kdy je značen na tzv. josefských vojenských mapách. V roce 1843 malován v tehdejší katastrální mapě jako dřevěná stavba. Patřil k panství Svijany. Zanikl pravděpodobně ve 2. polovině 20. stol. v souvislosti s vojenským prostorem Ralsko.

Vazba k turistickým trasám:

Pytlíkovský mlýn se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 15.09" E 14° 54' 22.18"

KUŘÍVODY

Správní území:

Ralsko

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

382

Sídelní celek byl založen na bezdězském panství Přemyslem Otakarem II. jako královské město Freistadt (Vrístad, Svobodné Město) mezi lety 1264–1278, lokátorem byl pravděpodobně Hertvík z Kravař. První zmínka o městě je z roku 1279, kdy si královna Kunhuta, držená na Bezdězu, vyprosila návštěvu kostela sv. Jiří ve Vrístadu. Původní název města ve 14. století vymizel a od 15. století se používal český název Kuřívody, od 17. století souběžně i německý název Hünnerwasser. Předpokládá se, že název vyjadřoval, že v obci byly jen velmi malé vodní toky (slabé pramínky, kde by se napojili jen kurovití ptáci) – nedostatek vody bránil i většímu rozvoji města. S účinností od 1. prosince 2006 byl na základě bývalého statusu Kuřívod novodobé obci Ralsko 10. listopadu 2006 přiznán status města podle § 3 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., který umožňuje vrátit status města obci, která byla městem přede dnem 17. května 1954. Největší sídlo tehdejšího i dnešního Ralska leží 8 km jihovýchodně od Mimoně, na silnici vedoucí do Mnichova Hradiště. Vzhled obce a její ráz se rapidně změnil. Dnes jeho krásu a jedinečnost připomíná jen několik původních staveb a fragmentů, které se více či méně dochovaly. Centrum obce se nacházelo v místě dnešní křižovatky cest z Mimoně do Mnichova Hradiště a Bělé pod Bezdězem. V těchto místech stálo čtvercové náměstí, obklopené ze všech stran budovami. V jeho středu stál mariánský sloup. Většina staveb byla dřevěná, postavená roubením s doškovou střechou. Tyto stavby byly jedinečnou ukázkou lidové architektury v oblasti a jejich zničení je nenahraditelnou škodou. V jihozápadní části obce bylo koupaliště s betonovou hrází, které také sloužilo jako zásobárna vody v období sucha. Bylo zničeno vojenskou činností, dnes ho připomíná jen podmáčené místo zarostlé rákosím. Kuřívody měly vlastní hřbitov s kaplí, který se nacházel asi 200 m za obcí po pravé straně u silnice na Bělou pod Bezdězem. Do dnešních dnů se ze hřbitova nic nedochovalo, byl v roce 1960 těžkou technikou srovnán se zemí. Prostor hřbitova připomínají pouze vzrostlé lípy a javory, které rostou po jeho obvodu. V roce 1896 se zde narodil Willibald Gatter, automobilový konstruktér.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Havla
Obec: Kuřívody

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Ranně gotický kostel svatého Havla byl po zrušení VVP Ralsko v dezolátním stavu a měl tankem ustřelenou část věže. Dnes je kostel opraven a interiér se rekonstruuje.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Havla se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky (Srážka u Kuřívod 1866) a u cyklotrasy č. 25

Souřadnice GPS: N 50° 35' 06.77" E 14° 48' 14.50"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Obora Židlov**Obec:** Kuřivody**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Obora Židlov se rozkládá západně až jihozápadně od města Mimoň, na katastrálních územích Kuřivody, Jabloneček, Svěbořice, Náhlov, Ploužnice Ralsko. Najdeme zde pestrou paletu lesních společenstev, v rozsáhlých borových a smrkových komplexech, místy prostřídáných s postupně zarůstajícími plochami, které sloužily sovětské armádě. Jádrem je bývalá tanková stělnice. Chovaná zvěř: jelen lesní a muflon. Výměra obory je 3 780 ha.

Vazba k turistickým trasám:

Oborou neprochází žádné značené turistické stezky, ale vedou zde cyklotrasy č. 25, č.241 a cyklostezka VLS.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 13.54" E 14° 49' 16.74"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník rakouským obětem války 1866**Obec:** Kuřivody**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník se nachází před kostelem sv. Havla, je v dobrém technickém stavu, poničen vlivy počasí a hůře čitelný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky (Srážka u Kuřivod 1866) a u cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 05.64" E 14° 48' 15.39"**Pomník obětem 1. sv. války****Obec:** Kuřivody**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník se nachází u silnice směrem na Mimoň, je poškozený, chybí pamětní deska, okolí je neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 22.87" E 14° 47' 54.78"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník střeleckého pluku**Obec:** Kuřivody**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník střeleckého pluku č. 40 z války 1866 se nachází před kostelem sv. Havla, je v dobrém technickém stavu, čitelný a udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky (Srážka u Kuřivod 1866) a u cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 22.87" E 14° 47' 54.78"**Centrální pomník obětem války v roce 1866****Obec:** Kuřivody**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník obětem války v roce 1866 se nachází u silnice směrem na Dolní Krupou, stojí u něj infotabule k místní naučné stezce (Srážka u Kuřivod 1866). Pomník je ve výborném stavu, včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky (Srážka u Kuřivod 1866).

Souřadnice GPS: N 50° 34' 57.95" E 14° 48' 39.91"**Pietní zastavení Naučné stezky Srážka u Kuřivod 1866****Obec:** Kuřivody**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pietní zastavení - pískovcový pomník s tesaným nápisem zvýrazněným černou barvou. Ohrazený kovovým nízkým oplocením. Obnovený podle historické dokumentace. Jedná se o část naučné stezky z Mimoňe do Mnichova Hradiště obnovené Komitétem pro udržování památek z války roku 1866 ve spolupráci s Městem Ralsko a Vojenskými lesy a statky ČR. Pietních zastavení je 15 (včetně infotabule k naučné stezce).

Vazba k turistickým trasám:

Pomníky se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 29.18" E 14° 49' 17.59"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Stálá expozice pyrotechnické asanace Ralska

Obec: Kuřívody

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Stálá expozice provádí návštěvníka zejména obdobím pyrotechnické asanace bývalého vojenského výcvikového prostoru, dokumentuje prvopočátky snahy o likvidaci munice, kterou v prostoru ponechaly cvičící armády, zejména pak sovětská a snaží se z jednotlivých nálezů munice na tomto území vytvořit historický obraz. Expozice je rozdělena do dvou částí. Vnitřní expozice je umístěna v bývalé kanceláři pyrotechnika policie ČR, kde mimo exponátů je možné na požádání shlédnout některé videozáznamy z prováděné částečné pyrotechnické asanace území Ralska, jakož i videozáznamy z počátku osídlování této oblasti. Odborný průvodce expozicí zodpoví každou otázku. Vnější expozice představuje možné nálezy munice přímo v terénu a demonstruje postup při jejím odhalení a likvidaci. Expozici provozuje občanské sdružení Český svět.

Vazba k turistickým trasám:

Expozice se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 24.03" E 14° 47' 52.88"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek

Obec: Kuřívody

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zámek, který jako všechny původní stavby velmi utrpěl přítomností armády stojí v západní části Kuřívod. Jedná se o pozdně gotickou tvrz s vodním příkopem, renesančně přestavěnou. Do konfiskací po Bílé hoře v majetku Berků z Dubé, potom přešla na Valdštejny. Dnes má opravenou střechu, ale zbytek stavby je v neudržovaném stavu. Zámek se nachází v soukromém vlastnictví a není přístupný veřejnosti.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 100m místní naučné stezky (Srážka u Kuřívod 1866) a od cyklotrasy č. 25.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 10.13" E 14° 48' 05.52"

NÁHLOV

Správní území:

Ralsko

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

91

Tato částečně zaniklá obec leží v severovýchodní výspě bývalého vojenského prostoru na bývalé českoněmecké jazykové hranici. Po příchodu sovětů do VVP Ralsko, byl Náhlov spolu s Hradčany, Plouznicí a Borečkem jedinými sídly, kde mohlo zůstat české obyvatelstvo. V Náhlově byli ubytováni zaměstnanci VLS, kteří pracovali v zemědělské a lesní výrobě. Byly zde vybudovány bytovky pro zemědělské družstvo a tím se narušil původní ráz celé obce. Zachován však zůstal střed obce s českou a německou školou a kaplí. Ostatní stavby, pokud nejsou využívány jako rekreační objekty, jsou zanedbané.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple sv. Floriána

Obec: Náhlov

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Od roku 2002 do vysvěcení 2009 se Sdružení Náhlov se sponzory plně podílelo na rekonstrukci kaple sv. Floriána postavené občany Náhlova v roce 1804 a renovované 1921. Kaple sv. Floriána je včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3050.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 39.79" E 14° 54' 24.48"

Socha s křížkem

Obec: Náhlov

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha s křížkem byla díky sponzorům nově opravena, včetně okolí je výborně udržována.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 50 od cyklotrasy č. 3050.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 42.56" E 14° 54' 26.47"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Náhlov**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým se nachází u silnice, je ve výborném technickém stavu, včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3050.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 41.45" E 14° 54' 23.93"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Naučná stezka a Krajanské muzeum**Obec:** Náhlov**Správní území:** Ralsko**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Naučná stezka Horních vsí se postupně buduje, stejně tak Krajanské muzeum vystěhoavectví do Brazílie a to především díky místním nadšencům a Sdružení Náhlov.

Vazba k turistickým trasám:

Naučná stezka se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3050.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 41.27" E 14° 54' 25.11"

PLOUŽNICE

Správní území:

Ralsko

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

174

Z větší části zaniklá obec leží 3 km jižně od Mimoně. Obec je situována podél levého břehu Ploužnického potoka, pravý břeh lemují sousední vesnici Hvězdov. Z hlavní silnice Mimoň – Kuřívody odbočuje vlevo okresní silnice, podél které bylo hlavní osídlení obce. Z 86 domů zbylo asi jen 37, původní stavby stojí okolo hlavní silnice Mimoň – Kuřívody. Další pak u křižovatky, kde ze silnice odbočuje cesta do Hvězdova. Několik domů je roztroušeno podél potoka a tři domy stojí u hostince „Na Blízalce“. Všechny domy jsou v soukromém vlastnictví a zrekonstruovány. Po ostatních stavbách se nenacházejí velké pozůstatky. U Ploužnického rybníka stál mlýn, který je dnes zničený. V blízkosti stojí původní zchátralé hospodářské budovy. V údolí, které odděluje Ploužnici a Hvězdov, zbudovali vojáci v sedmdesátých letech tři vodní nádrže. Nádrže zadržují vody Ploužnického potoka, který v těchto místech tekl dvěma koryty v travnaté nivě. U cesty do Oken, nedaleko rybníka, byla v obci kaple, po které nejsou žádné pozůstatky. Nad obcí v lese stál hřbitov, který dnes připomíná několik povalených náhrobků. Na zbývající části hřbitova roste borový les. Na katastru Ploužnice bylo za pobytu Sovětské posádky vybudováno velké sídliště pro vojáky a teplárna, která vytápěla celý areál. Dnes je většina panelových domů opravena a obydlena. Teplárna vytápí ploužnické sídliště i byty v Mimoně.

SVĚBOŘICE

Správní území:

Ralsko

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

0

Z původní bohaté a rozlehlé obce zbylo jen pár posledních pozůstatků připomínajících zdejší osídlení. Obec se rozprostírala směrem z východu na západ podél Svěbořického potoka. Hlavní dopravní tepnou byla cesta z Mimoně, která procházela celou obcí. V západní části obce se nachází mírný kopec, pod kterým se obec rozkládala. Směrem do bývalé obce, se nacházelo těžišťe osídlení. V těchto místech stály reprezentativní domy jako škola a hostinec. Byla zde většina obytných budov a statky. Nad těmito hospodářskými usedlostmi se nacházela severním směrem pole. Ta se výcvikem vojsk změnila v poušť a dnes jsou zarostlá nálety. Za dob VVP byla v těchto místech zřízena střelnice RPG, proto je tato část zcela zdevastovaná. Pozůstatky budov jsou jen ojedinělé. Komunikace zcela splýnuly s okolním terénem. Centrum obce bylo v místech, kde silnice uhýbá okolo rybníka, který dříve sloužil jako veřejné koupaliště. Okolí rybníka bylo místem odpočinku a setkávání lidí, stála zde plovárna a hostinec. Nad rybníkem stál jeden z největších kostelů v oblasti, dnes po něm zbyly pouze trosky. Stavby vojenského charakteru, které se zde zachovaly, jsou pozorovatelné stojící v západní části obce.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Stohánek
Obec: Svěbořice

Správní území: Ralsko

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Přírodní památka Stohánek byla vyhlášena v roce 1996 na ploše 0,26 ha. Významný geomorfologický útvar – osamocený, těžce přístupný blok připomínající úzkou stolovou horu, vypreparovaný z tuřonských kvádrových pískovců. Historickou zajímavostí jsou zbytky do skály tesaných místností z 18. století, kdy tu údajně přebýval poustevník. V sousedství Stohánku byly nalezeny pozůstatky vsi Niederwald, zaniklé dle literárních pramenů po třicetileté válce.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Stohánek se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u místního okruhu (Hamerský okruh) a u cyklotrasy č. 3046.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 27.72" E 14° 50' 43.72"

ROKYTÁ

Do správního území Rokytá patří:

DOLNÍ ROKYTÁ, HORNÍ ROKYTÁ

Okres:

Mladá Boleslav

Katastrální výměra:
10,61 km²
Nadmořská výška:

293 m.n.m.

Počet obyvatel:

208

Obec Rokytá vznikla pravděpodobně během kolonizace ve 13. století prováděné podle německého práva na zvířetickém panství, přičemž stála na hranici s panstvím klášter Hradiště. Iniciátorem založení byl zakladatel Zvířetic Zdislav z Lemberka, poté zdědil severní část panství včetně Rokytý jeho syn Hešek ze Zvířetic. Po zničení kláštera husity v roce 1420 připadla Rokytá k panství Kuřivody, které získal Chval Berka z Dubé (kolem roku 1437). V roce 1493 panství zakoupil majitel Hradiště Jan a Bernat Valdštejn, později byla obec součástí panství Bělá pod Bezdězem. Po bitvě na Bílé Hoře připadlo celé panství Albrechtu z Valdštejna a to až do poloviny 19. století. Po zrušení panství od roku 1850 byla Rokytá jako samosprávná obec. V roce 1866 v okolí obce probíhaly boje prusko-rakouské války. V roce 1876 byla v Horní Rokytě založena jednotřídní škola, po první světové válce rozšířena na 2 třídní. Učil na ní do roku 1895 proslulý znalec hub Karel Schalb. V roce 1900 byla přes Rokytu postavena okresní silnice. Katastrální území obce Rokytá se skládá ze dvou místních částí: Horní Rokytá a Dolní Rokytá. Nachází se v severozápadním cípu bývalého mladoboleslavského okresu. Obec Rokytá byla v roce 1993 odpojena od obce Dolní Krupá. Z tohoto důvodu v obci nejsou dostupné některé demografické údaje a neexistuje kronika obce.

Vlastní obec Rokytá se nachází na táhlé plošině, která je součástí Bezdězské tabule. Je tvořena volnou zástavbou podél páteřní komunikace, vycházející ze silnice II. třídy č. 268 Mnichovo Hradiště – Mimoň. Do řešeného katastrálního území nezasahuje žádné chráněné krajinné území, ani významnější prvky územního systému ekologické stability. Jsou zde pouze lokální biocentra a lokální biokoridory. Přesto je to území velmi vyhledávané pro rekreaci.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Boží muka v Rokytě
Obec: Rokytá

Správní území: Rokytá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Boží muka jsou v bezvadném stavu, s místy opadanou omítkou, včetně okolí udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Boží muka se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 53.23" E 14° 52' 04.75"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička v Horní Rokytě

Obec: Horní Rokytá

Správní území: Rokytá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička pochází z roku 1715, je v bezvadném stavu, včetně okolí perfektně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 04.94" E 14° 51' 39.23"

Kaplička v Horní Rokytě na bývalém hřbitově

Obec: Horní Rokytá

Správní území: Rokytá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička na bývalém hřbitově je v dobrém technickém stavu, bez známek poškození, včetně okolí perfektně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 58.04" E 14° 51' 47.11"

Kaplička v Dolní Rokytě

Obec: Dolní Rokytá

Správní území: Rokytá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička pochází ze začátku 19. století, je v bezvadném stavu, včetně okolí perfektně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 56.07" E 14° 52' 59.01"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Vojenský hřbitov

Obec: Dolní Rokytá

Správní území: Rokytá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička pochází z roku 1715, je v bezvadném stavu, včetně okolí perfektně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 34' 04.94" E 14° 51' 39.23"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pomník navrácení půdy Dolní Rokytě

Obec: Dolní Rokytá

Správní území: Rokytá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

U kapličky se nachází velký pomník připomínající události roku 1621 – odebrání půdy českým rolníkům a její navrácení po 2. sv. válce. Je v dobrém technickém stavu bez známek poškození.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 55.86" E 14° 52' 59.19"

Pomník navrácení půdy v Horní Rokytě

Obec: Horní Rokytá

Správní území: Rokytá

Okres: Mladá Boleslav

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník připomínající události roku 1621 – odebrání půdy českým rolníkům a její navrácení po 2. sv. válce je v dobrém technickém stavu bez známek poškození.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 53.91" E 14° 52' 01.26"

SKALKKA U DOKS

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
5,04 km²
Nadmořská výška:

335 m.n.m.

Počet obyvatel:

157

Skalkka, původně Kalek, byla jako panství Bezděz založena asi ve 13. století. Zmiňuje se o ní roku 1348 i Karel IV. v listině pro Ješka Kluka. Roku 1402 patří Skalkka Berkům a roku 1417 vdově Alžbětě z Klinštejna a po její smrti králi. Roku 1423 ji daruje Zikmund rytíři Janu Kobytkovi z Kolovrat za pomoc v boji proti husitům, ale část stále patří k Bezdězu. Dalším majitelem je Mikuláš Kalecký z Kalku, od roku 1580 Damián z Pejčlsdorfu a roku 1596 získává Skalku Barbora z Vartenberka. Ta připojuje Skalku nejprve k Bezdězu a později k Doksům. V roce 1848 se volí desetičlenné zastupitelstvo. Buduje se silnice směrem na Doksy. Nejvíce obyvatel - 326 - má Skalkka roku 1843. Potom obyvatel ubývá a slábne i kulturní život v obci. 12. dubna 1976 je Skalkka připojena k městu Doksy. K opětovnému osamocení dochází roku 1991. Okolí je vhodné pro rekreaci i turistiku.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička na návsi
Obec: Skalkka u Doks

Správní území: Skalkka u Doks

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička (zvonička) na návsi je ve velice dobrém stavu, včetně okolí pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 33' 48.98" E 14° 37' 09.75"

Kaplička sv. Aloise
Obec: Skalkka u Doks

Správní území: Skalkka u Doks

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička sv. Aloise se nachází v Nové Skalce. Kaplička má místy poničenou omítku, okolí není příliš udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 34' 12.04" E 14° 35' 59.06"

SOSNOVÁ

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
5,66 km²
Nadmořská výška:

254 m.n.m.

Počet obyvatel:

741

Nejstarší písemné zmínky o Sosnové a Lesné je možné nalézt ve staré městské knize České Lípy, vedené od roku 1524 do roku 1564, ještě v jejich původním německém pojmenování. Osada, dříve nesoucí název Kynast, byla pravděpodobně založena řemeslníky, povolány z Krupky na stavbu Nového zámku v Zahrádkách pro Václava Vartenberka. Ke zrušení došlo během třicetileté války. Na přelomu 18. a 19. století byla přes obec postavena silnice. Takzvaná říšská, neboli císařská silnice, vedoucí z Prahy do Rumburka, která byla postavena v letech 1796 až 1806, dodnes prochází Lesnou. Roku 1856 zasáhl obec rozsáhlý požár, který zachvátil i kapli. Její obnova se uskutečnila v novogotickém slohu v roce 1901. Koncem 18. století se Sosnová postupně stává příměstskou obcí České Lípy. Zákonem z 19. března 1873 byly vesnice Sosnová a Lesná ustaveny jako samostatná obec a v roce 1879 se v Lesné podařilo postavit vlastní jednotřídní školu. Za první republiky byla převážná většina obyvatelstva německé národnosti. Po druhé světové válce došlo k osídlení českým obyvatelstvem a obec byla přejmenována na Sosnovou. Pro svoji příměstskou polohu jsou okolní lesy, zejména Vřesoviště, vyhledávané pro aktivní odpočinek mnohých obyvatel Sosnové, ale i blízké České Lípy.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Národní přírodní památka Peklo
Obec: Sosnová

Správní území: Sosnová

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Národní přírodní památkou je území skalních stěn a potoční nivy v údolí Robečského potoka v délce 4 km pod bývalým mlýnem osady Karba. Má plochu 59 ha a nadmořskou výšku 247 – 303 m. Státní ochrana zde byla vyhlášena v roce 1967, ale jako oblast příměstské rekreace bylo toto území ceněno již v 19. století. Počátkem tohoto století upravil tehdejší majitel panství hrabě Vincenc Karel Kounic okolí zahrádeckého zámku v romantický krajinný celek, k němuž patřilo i Peklo. Robečský potok byl po celé délce toku v chráněném území splavněn a plavba na lodičkách patřila k oblíbeným zábavám šlechty. Za třicetileté, prusko-rakouské i druhé světové války sloužilo Peklo jako úkryt pro obyvatele okolních vsí před vojenskými oddíly. Dnes vede Pekelským údolím 4 km dlouhá naučná stezka, určená pouze pro pěší turisty. Návštěvníci mají možnost seznámit se s přírodními silami modelujícími okolní pískovcové stěny, údolní nivou s výskytem chráněných a ohrožených druhů rostlin – bledule jarní, prvosenka vyšší, stulík žlutý a mnoho dalších. Tato lokalita je také bohatá na živočišné druhy – při výzkumech bylo zjištěno téměř 250 druhů hmyzu, 4 druhy obojživelníků, 4 druhy plazů, velké množství ptáků, ryb a savců. Z chráněných druhů ptáků v lokalitě hnízdí výr velký, ledňáček říční a skorec vodní.

Vazba k turistickým trasám:

Peklem prochází značená turistická stezka (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 26.07" E 14° 30' 43.62"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Kamenný dům**Obec:** Sosnová**Správní území:** Sosnová**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kamenný dům - z větší části vytesaný ve skále. Od 18. století až do roku 1945 zde sídlila rodina Abertů, z nichž Johan Georg Abert je označován za alchymistu. V současné době byl dům vyčištěn, opraven a dostal novou střechu.

Vazba k turistickým trasám:

Kamenný dům se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 29.20" E 14° 31' 48.35"

STRÁŽ POD RALSKEM

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:21,58 km²**Nadmořská výška:**

310 m.n.m.

Počet obyvatel:

4 035

První zmínka o obci je obsažena v listině krále Václava II. z 28. srpna 1283. Tehdy zde vybudovali Markvarticové hrad, podle nějž se pak mnozí pojmenovali, jako páni z Vartenberka. V 13. století jsou zmiňováni Markvart z Března a jeho syn Beneš z Vartenberka. Rodina Vartenberků jej i s vznikajícím městečkem v podhradí prodala roku 1504 Bartoloměji Hyršpegárovi z Königshainu. Noví vlastníci hrad přestavěli na zámek a o 200 let později zámek i panství včetně městečka koupili Hartigové, kteří vlastnili i sousední panství Mimoňské. Od 15. století město mělo hrdelní soud, který vyšetřoval a trestal zločiny proti bezpečnosti kupců, k nimž došlo na cestě z Čech do Lužice. Císař Rudolf II. městu udělil znak obsahující slunečnici.

Po třicetileté válce město přišlo o řadu privilegií. Rodina Hartigů se roku 1830 odstěhovala na nově upravený zámek v Mimoní a ze zdejšího se stalo sídlo jejich velkostatku. Původní dřevěná architektura byla zničena při rozsáhlém požáru v roce 1854, od 19. století se město měnilo na letovisko, když k rekreaci sloužilo zejména okolí Hamerského rybníka a od roku 1914 nově napuštěného Horeckého rybníka. Po první světové válce koupil velkostatek František Melichar. Po druhé světové válce bylo odsunuto německé obyvatelstvo a došlo ke snížení počtu obyvatel. Od 60. let 20. století probíhal v okolí města nejprve geologický průzkum a později i samotná těžba uranové rudy. Ve Stráži pod Ralskem je také věznice a Institut vzdělávání Vězeňské služby České republiky, což je celostátní vzdělávací institut určený pro ozbrojenou složku (Justiční stráž, Vězeňská stráž). Město se po letech uranové těžby opět snaží zaměřit na funkci rekreačního střediska, podporuje rozvoj cestovního ruchu a nabízí bohaté sportovní vyžití. Mezi slavné rodáky patří: Heinrich Ignaz Franz Biber, barokní hudební skladatel a houslista, Daniel Josef Mayer z Mayernu, pražský arcibiskup, Vilém Gabler, pedagog a novinář, Rudolf Bitzan, architekt či Anton von Jaksch, lékař.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Zikmunda**Obec:** Stráž pod Ralskem**Správní území:** Stráž pod Ralskem**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Vznikl v letech 1772 – 1779 přestavbou dřívějšího renesančního kostela. Kostel byl celá desetiletí neudržován, sloužil jako skladiště a chátral. Původně bohaté zařízení interiéru bylo částečně uschováno do depozitáře, částečně do jiného kostela nebo se navždy ztratilo. V posledních letech se pro veřejnost otevřela jeho malá část, která slouží katolickým bohoslužbám a obzvláště k benefičním koncertům a vánočním mším. Počátkem jara v roce 2002 bylo ukončeno restaurování kněžiště a kruchty a provedena rekonstrukce oltářního obrazu "Adorace sv. Zikmunda". V současné době je kostel sv. Zikmunda v dobrém technickém stavu, s místy těžce poškozenou omítkou a fasádou. Stále na něm probíhají četné opravy.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 08.20" E 14° 47' 57.69"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple sv. Jana Nepomuckého**Obec:** Stráž pod Ralskem**Správní území:** Stráž pod Ralskem**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaple svatého Jana Nepomuckého je situována nedaleko zámku Vartenberk, na protější straně Zámeckého vrchu. Jedná se o barokní jednolodní obdélníkovou stavbu z roku 1722. Dnes slouží pravoslavné církvi. Kaple je nově zrekonstruovaná, okolí je pečlivě udržované. Ke kapli od zámku Vartenberk vede příjemná cesta lemovaná lipovým stromořadím.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple sv. Jana Nepomuckého se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 08.74" E 14° 48' 09.43"**Kaplička čtrnácti sv. pomocníků****Obec:** Stráž pod Ralskem**Správní území:** Stráž pod Ralskem**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička se nachází na cestě kolem Bukového kopce, je nově opravená, bez známek poškození. Okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 18.04" E 14° 48' 48.26"**Mariánský morový sloup****Obec:** Stráž pod Ralskem**Správní území:** Stráž pod Ralskem**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Morový sloup je dominantou náměstí 5. května. Byl postaven roku 1682 na počest vyhnutí se morové epidemii roku 1680. Socha Panny Marie z roku 1682 byla později doplněna sv. Janem Nepomuckým, sv. Floriánem, sv. Šebestiánem a sv. Prokopem. Sloup v současné době prochází rekonstrukcí.

Vazba k turistickým trasám:

Mariánský morový sloup se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 11.89" E 14° 48' 04.64"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Valentina**Obec:** Stráž pod Ralskem**Správní území:** Stráž pod Ralskem**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Barokní socha sv. Valentina patrona a ochránce proti pakostnici a padoucnici a také patrona všech zamilovaných, s reliéfy na soklu pocházející z roku 1725 se nachází v horní části náměstí 5. května. Je ve výborném technickém stavu, bez známek poškození. Včetně okolí je pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Valentína se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 13.24" E 14° 48' 05.67"**Socha Panny Marie Sedmibolestné****Obec:** Stráž pod Ralskem**Správní území:** Stráž pod Ralskem**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Restaurovaná socha Panny Marie Sedmibolestné, pro níž je také užíván název socha Piety, se nachází ve stoleté dubové aleji ve Fibichově ulici.

Vazba k turistickým trasám:

Socha Panny Marie Sedmibolestné se nachází v dostupné vzdálenosti cca 250m od značené turistické stezky (červená) a od cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 51.43" E 14° 47' 41.36"**Křížek cestou do Novin****Obec:** Stráž pod Ralskem**Správní území:** Stráž pod Ralskem**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Na kamenném fundamentu stojí podstavec zužující se směrem vzhůru. Sokl je bez ozdob a nápisů, hlavice je nová, římsovitá a je do ní osazen nový kovový kříž. Kříž stojí na levé straně silnice do Novin pod Ralskem asi 150 m za odbočkou k vrátnici dolu chemické těžby.

Vazba k turistickým trasám:

Křížek se nachází u značené turistické stezky (červená) a u cyklotrasy č. 241.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 54.64" E 14° 47' 25.98"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Křížek před kostelem sv. Zigmunda

Obec: Stráž pod Ralskem

Správní území: Stráž pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Křížek stojí před hlavním vchodem kostela sv. Zigmunda, je v dobrém technickém stavu, včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Křížek se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 08.22" E 14° 47' 57.69"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Památník padlým

Obec: Stráž pod Ralskem

Správní území: Stráž pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Památník osvobození Rudou armádou a Čs. armádním sborem, padlým a umučeným. Památník tvoří ozdobná zeď se žulovým hranoem a pamětní deskou. V roce 1987 byl památník zrekonstruován. Dnes je v bezvadném technickém stavu, místy poškozen vlivy počasí. Památník je přístupný, čitelný a včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Památník padlým se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 14.45" E 14° 48' 06.74"

Bunkry v okolí

Obec: Stráž pod Ralskem

Správní území: Stráž pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V okolí Stráže se nachází množství bunkrů. Jedná se tzv. „řopíky“, lehké objekty válečného opevnění. Většina z nich je přístupných a bývají v dobrém technickém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Bunkry se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 19.12" E 14° 49' 11.47"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Vodní dílo Stráž

Obec: Stráž pod Ralskem

Správní území: Stráž pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Vodní nádrž, nazývaná též Horka, se svým stářím řadí k nejstarším v republice. Dílo bylo zajímavé především původní koncepcí násoskových přelivů. Nepříznivé funkční vlastnosti těchto přelivů vedly k jejich přestavbě v období 1924–1926. Vodní dílo bylo začátkem století rekonstruováno – těleso hráze včetně přelivů a výpustí. Hlavním účelem nádrže je snížení povodňových průtoků na Ploučnici a ochrana území pod hrází před povodněmi. Vedlejšími účely jsou regulovaný chov ryb, vodní sporty, rekreace a naředění znečištění v toku Ploučnice v případě havarijního zhoršení jakosti vody. Vodní dílo Stráž bylo v roce 1998 zrekonstruováno.

Vazba k turistickým trasám:

Vodní nádrž se nachází v dostupné vzdálenosti cca 400 m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 13.57" E 14° 48' 31.34"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Vartenberk

Obec: Stráž pod Ralskem

Správní území: Stráž pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zámek se nachází na severním okraji města. Původně zde byl postaven Markvartice ve 13. století gotický hrad Vartenberk (stráž na hoře = Warte auf den Berge = Wartenberg). V průběhu staletí se v držení hradu, později zámku vystřídal velké množství majitelů. Roku 1639 poškodili zámek Švédové, roku 1645 byl zámek vypálen. V roce 1865 jej navštívil císař český a uherský král František Josef I. Ke škodě zámku mezi jeho obyvatele patřila po roce 1968 i posádka sovětské armády, po níž zůstal v dezolátním stavu. Roku 1987 zámek vyhořel. V současné době je nepřístupný, rekonstruuje se.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 18.98" E 14° 48' 04.86"

Památník H.I.F. Biberovi

Obec: Stráž pod Ralskem

Správní území: Stráž pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V parkové části u kostela sv. Zigmunda se nachází památník na počest místního rodáka Heinricha Ignaze Franze Bibera, barokního hudebního skladatele a houslisty. Byl prvním houslistou zámecké kapely v Kroměříži a od roku 1684 kapelníkem salzburského dvorního orchestru. Památník je čitelný, přístupný a včetně okolí výborně udržovaný. Místy jsou znatelné známky vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Památník H.I.F. Biberovi se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 07.89" E 14° 48' 02.88"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pamětní deska D. J. Mayera z Mayernů

Obec: Stráž pod Ralskem

Správní území: Stráž pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Místní rodák Daniel Josef Mayer z Mayernů byl pražským arcibiskupem. Pamětní deska k jeho památce je umístěna na jeho rodném domě na náměstí 5. května. Věnována byla uživateli jeho studentské nadace. V roce 2006 byla obnovena a nyní je v bezvadném stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska Daniela Josefa Mayera z Mayernů se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 10.60" E 14° 48' 02.70"

Socha císaře Josefa II.

Obec: Stráž pod Ralskem

Správní území: Stráž pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha Josefa II., která zde byla vystavena jako připomínka na jeho pobyt v roce 1778, kdy v době hrozící války s Pruskem nechal v okolí budovat obranné valy a okopy, stojí v parkové části u kostela sv. Zikmunda, je v dobrém technickém stavu, pouze na jejím podstavci jsou znatelné vlivy počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50 m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 08.02" E 14° 48' 01.33"

Hřbitovní brána, hřbitovní zeď a márnice

Obec: Stráž pod Ralskem

Správní území: Stráž pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V těsné blízkosti kostela sv. Zikmunda se nachází místní hřbitov, do kterého se vstupuje barokní pískovcovou bránou. Pozoruhodná je také pískovcová obvodní zeď hřbitova, která je přerušena objektem márnice. Objekt je národní kulturní památkou.

Vazba k turistickým trasám:

Hřbitovní brána, hřbitovní zeď a márnice se nacházejí u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 07.19" E 14° 48' 01.10"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Zámecká alej

Obec: Stráž pod Ralskem

Správní území: Stráž pod Ralskem

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Od zámku Vartenberk až ke kapli sv. Jana Nepomuckého vede příjemná cesta lemovaná zámeckou lipovou alejí.

Vazba k turistickým trasám:

Alejí se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 08.82" E 14° 48' 09.47"

STRUŽNICE

Do správního území Stružnice patří:

BOŘETÍN, JEZVÉ, STRÁŽ U ČESKÉ LÍPY

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

21,28 km²

Nadmořská výška:

238 m.n.m.

Počet obyvatel:

970

Obec Stružnice se nachází 6 km západně od České Lípy. Protéká zde řeka Ploučnice, též zde vede železniční trať z Benešova nad Ploučnicí do České Lípy. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1281. Od roku 1964 patří k obci bývalé městečko Jezvé (odtud první zprávy z roku 1197), osady Stráž u České Lípy a Bořetín. V obci působí vodácký oddíl, který v areálu u mlýna na Ploučnici pořádá mezinárodní vodácké závody Stružnická peřej. Obcí prochází cyklotrasa č.211.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

CHKO České Středohoří

Obec: Stružnice

Správní území: Stružnice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Chráněná krajinná oblast České středohoří se rozkládá mezi Louny a Českou Lípou. Je součástí podkrušnohorské subprovincie. Rozloha je 1063,17 km² (celé pohoří 1600 km²), což jí řadí co do velikosti na druhé místo v Česku. Přirozeně ji dělí řeka Labe. CHKO byla založena v roce 1976. Nejvyšším bodem je vrchol Mílešovky (836,5 m n.m.) a naopak nejnižším je hladina Labe v Děčíně (121,9 m n.m.). Správa CHKO České středohoří sídlí v Litoměřicích. Mezi hlavní body, které vedly k vyhlášení CHKO patří středoevropská jedinečnost krajinného reliéfu mladotřetihorního vulkanického pohoří, pestrost geologické stavby, druhové bohatství rostlinstva a odpovídající oživení krajiny charakteristickou faunou. Genové lesní základny v CHKO jsou zaměřeny především na buk, avšak je tu dále udržován a reprodukován genetický materiál jilmu, javoru, lípy a jeřábu.

Vazba k turistickým trasám:

Oblast CHKO má husté turistické značení.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 50.32" E 14° 27' 25.76"

Dolní Ploučnice – území NATURA 2000

Obec: Stružnice

Správní území: Stružnice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Natura 2000 je soustava chráněných území, kterou společně vytváří členské státy Evropské unie. Je určena k ochraně nejvzácnějších a nejvíce ohrožených druhů živočichů, rostlin a nejvzácnějších přírodních stanovišť na území Evropské unie. Záměrem Natury 2000 je ochrana biologické rozmanitosti a jednotlivá území jsou navrhována podle přesně stanovených kritérií. Chráněné území Dolní Ploučnice, které se rozprostírá na území Stružnice a Jezvé lokalitou ochrany kuňky ohnivě, vydry říční a lososa atlantského. Rozloha území je 779,28 ha.

Vazba k turistickým trasám:

Území chráněné krajiny Dolní Ploučnice je zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: GPS: N 50° 26' 16.53" E 14° 37' 54.59"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Stružnické rybníky – území NATURA 2000

Obec: Stružnice

Správní území: Stružnice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Natura 2000 je soustava chráněných území, kterou společně vytváří členské státy Evropské unie. Je určena k ochraně nejvzácnějších a nejvíce ohrožených druhů živočichů, rostlin a nejvzácnějších přírodních stanovišť na území Evropské unie. Záměrem Natury 2000 je ochrana biologické rozmanitosti a jednotlivá území jsou navrhována podle přesně stanovených kritérií. Chráněné území Stružnické rybníky - soustava čtyř rybníků - je významnou lokalitou ochrany kuňky ohnivě. Rybníky jsou obklopeny rákosinami, vlhkými podmáčenými loukami, vrbovými křovinami a olšinami. Rozloha území je 17,50 ha.

Vazba k turistickým trasám:

Území chráněné krajiny Stružnické rybníky je zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 11.19" E 14° 28' 15.39"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalý vodní mlýn s jezem

Obec: Stružnice

Správní území: Stružnice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Budova a okolí bývalého mlýna je dobrém technickém stavu, budova má poničenou fasádu, ale probíhá rekonstrukce a údržba.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý mlýn se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 35.17" E 14° 27' 28.46"

Bývalá vodní tvrz

Obec: Stružnice

Správní území: Stružnice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zbytky tvrze se nacházejí na levém břehu řeky Ploučnice. Ochranu jí poskytovala na severu řeka a na jihu a východě říční rameno. Tvrz stála na mírně vyvýšenině, což v případě ohrožení připouštělo zatopení celého objektu. Ze stružnické tvrze se do současnosti dochovaly výrazné reliéfní pozůstatky a dva gotické sklepy, nad nimiž stojí soukromý dům.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalá vodní tvrz se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 41.02" E 14° 27' 52.09"

BOŘETÍN

Správní území:

Stružnice

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

10

Bořetín je malá vesnice, část obce Stružnice. Nachází se asi 3 km na jih od Stružnice. Je zde evidováno 14 adres. Bořetínem prochází značená turistická stezka (žlutá) a cyklotrasa č. 211.

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Bývalý klášterní statek**Obec:** Bořetín**Správní území:** Stružnice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Bývalý klášterní statek nedaleko bořetínské návsi je dnes rekreačním objektem. Je ve výborném stavu a včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý statek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 30 m od značené turistické stezky (žlutá) a od cyklotrasa č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 11.33" E 14° 28' 27.59"

JEZVÉ

Správní území:

Stružnice

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

217

Jezvé je jedna z nejstarších obcí v okrese Česká Lípa, dnes je začleněna do obce Stružnice. První písemná zmínka o existenci vsi pochází z roku 1197, kdy byla označena jako majetek Hroznaty Tepelského. Byla tedy jedním z nejstarších doložených sídel z českolipského okresu. Další dochovalý záznam je z roku 1352, označuje Jezvé latinsky jako Nova civitas a dosvědčuje existenci středověkého kostela. Vavřínecká pouť bývá organizována každoročně v srpnu.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Vavřince**Obec:** Jezvé**Správní území:** Stružnice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kostel svatého Vavřince v Jezvě je pozoruhodná stavba a významná památka tvořící dominantu Jezvé. Kostel svatého Vavřince byl postaven v letech 1746 až 1756 věhlasným pražským stavitelem baroka italského původu Anselmo Martono Luragem, který zemřel roku 1765. Na stavbě krovu kostela se podílel českolipský tesař Martin Watzel. Kostel stojí na náměstí v Jezvě, naproti opravované budově bývalé fary. Je to jednolodní stavba orientovaná přibližně k severu, má elipsovité uzavřený presbytář a po jeho stranách dvojici sakristií, na západě a na východě.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 57.89" E 14° 25' 48.07"**Zastavení poutní cesty****Obec:** Jezvé**Správní území:** Stružnice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Vyklenková kaplička se nachází při silnici na okraji obce směrem na Českou Lípu. Uvnitř kapličky je obraz s náboženskou tematikou chráněný mříží. Kaplička i okolí jsou výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 47.32" E 14° 26' 19.94"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Imaculata – sousoší na náměstí**Obec:** Jezvé**Správní území:** Stružnice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Barokní sousoší se nachází na náměstí v Jezvém. Je v bezvadném stavu a včetně okolí výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Sousoší se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 53.49" E 14° 25' 56.54"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Bývalý mlýn**Obec:** Jezvé**Správní území:** Stružnice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Budova bývalého mlýna, dnes soukromého majetku, je rodištěm bývalého hornopolského arciděkana a spisovatele Wenzela Hockeho. Budova včetně okolí je v dobrém technickém stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Bývalý mlýn se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 54.16" E 14° 26' 01.27"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Podstávkové domy**Obec:** Jezvé**Správní území:** Stružnice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Nádherná lidová architektura v podobě podstávkových domů, typickým pro tuto oblast, je k vidění nejen v Jezvém, ale také ve Stružnici či ve Stráži u České Lípy. Domy jsou z části trvale obydlené, většinou však slouží jako rekreační objekty.

Vazba k turistickým trasám:

Podstávkové domy se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky, ale Stružnici a Stráži u České Lípy prochází cyklotrasa č. 211.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 52.12" E 14° 26' 06.89"**Měšťanské domy s domovními znameními****Obec:** Jezvé**Správní území:** Stružnice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kolem náměstí v Jezvém stojí trojice zajímavých měšťanských domů s domovními znameními na fasádě. Domy jsou v soukromém vlastnictví a včetně okolí dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Měšťanské domy se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 53.52" E 14° 26' 00.71"

STRÁŽ U ČESKÉ LÍPY

Správní území:

Stružnice

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

12

Stráž u České Lípy je malá vesnice, část obce Stružnice. Nachází se asi 1 km na jih od Stružnice. Je zde evidováno 10 adres. Prochází zde cyklotrasa č. 211.

STVOLÍNKY

Do správního území Stvolínek patří:

KOLNÉ, NOVINA, STVOLÍNECKÉ PETROVICE, TANEČEK

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
12,65 km²
Nadmořská výška:

289 m.n.m.

Počet obyvatel:

293

Nejstarší historicky doložená zmínka pochází z roku 1197, kdy víska patřila vladykovi Hroznatovi. Ten ji poté daroval Zdeslavovi a jeho bratrům. Později byla na místě vladyckého dvorce postavena gotická tvrz, obehnaná 10 až 12 metrů širokým vodním příkopem. V roce 1444 byly zmiňovány Stvolínky u trestné výpravy lužického vojska na Českolipsko. V 15. století ves patřila pánům z Ronova. V roce 1505 byla obec povýšena na městečko. V záznamech té doby se připomíná obnovená tvrz, v letech 1520 až 1538 přestavěná na renesanční zámeček Anežkou z Halfenštejna. Jako letní sídlo biskupství v Litoměřicích zakoupil v roce 1647 Stvolínky kardinál Arnošt Harfách a nechal zde vybudovat rozsáhlou zahradu s fontánou. V roce 1680 zdejší poddaní zámek přepadli při selském povstání, které rychle potlačil přivolaný generál Harant. Počátkem 17. století byl v Stvolínkách postaven obecní špitál a koncem století městečku biskup Jindřich ze Šternberka udělil městský znak a potvrdil trhové výsady. Necelé dva kilometry severně od obce je přírodní památka Kaňon potoka Kolné s menším vodopádem.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Všech svatých
Obec: Stvolínky

Správní území: Stvolínky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel Všech svatých ze 14. století je považovaný dosud za jeden z nejstarších českých kostelů. V jeho suterénu je hrobka několika majitelů panství, další staré náhrobní kameny jsou na kostelní zdi. Kostel je v havarijním stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel Všech svatých se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 52.98" E 14° 25' 42.96"

Hřbitovní kaple – kostel sv. Justina
Obec: Stvolínky

Správní území: Stvolínky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Stavba nejisté datace i statutu. Nelze vyloučit raně středověký původ, první jistá zmínka 1607. Do 1785 označována důsledně jako kostel, od té doby hřbitovní kaple. Východní část zřejmě z konce 16. století, po roce 1701 barokní přestavba. Po roce 1945 zpusťla a dnes je v dezolátním stavu. Okolí neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 44.19" E 14° 25' 48.54"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Jana Nepomuckého

Obec: Stvolínky

Správní území: Stvolínky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Jana Nepomuckého u nebeského rybníka je v dobrém technickém stavu, se značným poškozením vlivy počasí. Okolí je silně neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 05.98" E 14° 26' 22.64"

Socha sv. Antonína Paduánského

Obec: Stvolínky

Správní území: Stvolínky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Antonína Paduánského u nebeského rybníka je v dobrém technickém stavu, se značným poškozením vlivy počasí. Okolí je silně neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 05.68" E 14° 26' 23.24"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Skála Smrtka

Obec: Stvolínky

Správní území: Stvolínky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Nápadná pískovcová skála se nachází na břehu Koňského rybníka nedaleko obce. Svůj název získala pravděpodobně od lidového zvyku, kdy se odtud shazovala figurína do rybníka při jarním vynášení smrti ze vsi.

Vazba k turistickým trasám:

Skála se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 12.71" E 14° 26' 23.68"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlému

Obec: Stvolínky

Správní území: Stvolínky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlému nacházející se cestou do Sezímek je v bezvadném stavu, bez známek poškození, čitelný, přístupný a včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 800 m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 01.46" E 14° 25' 18.02"

Pomník osvobození

Obec: Stvolínky

Správní území: Stvolínky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník osvobození stojí v centru Stvolínek. Je v dobrém technickém stavu, huře čitelný, jinak udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 55.72" E 14° 25' 44.41"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek

Obec: Stvolínky

Správní území: Stvolínky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zámek byl postaven v renesančním stylu s prvky baroka roku 1664 na náklad litoměřického biskupa Schleinitze. Ve druhé polovině 18. století prošel zámek rokokovou adaptací. V polovině 19. století byl upraven na jezuitský seminář a na počátku 20. století z něj bylo letovisko pro děti z Litoměřic. V roce 1950 byl zámek přidělen statku, později byl převeden do majetku obce. Od roku 1970 sloužil zámek ve Stvolínkách jako depozitář okresního muzea v České Lípě. Čtyřkřídlá barokní budova je dodnes zčásti obklopena původním příkopem a bezpochyby ukrývá cenné pozůstatky původní gotické tvrze i renesanční přestavby. Památka je však v nepříliš dobrém stavu a není běžně přístupná veřejnosti.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150 m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 54.20" E 14° 25' 42.51"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Náhrobní kameny**Obec:** Stvolínky**Správní území:** Stvolínky**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Náhrobní kameny původních majitelů Stvolínek a Ronova se nacházejí na kostele Všech svatých.

Vazba k turistickým trasám:

Náhrobní kameny se nacházejí u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 52.29" E 14° 25' 43.19"

KOLNÉ

Správní území:

Stvolínky

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

7

Kolné je malá vesnice, část obce Stvolínky. Nachází se asi 2 km na sever od Stvolínek. Je zde evidováno 16 adres. Obcí protéká nevelký Kolenský potok (též Kolné), na němž je největší vodopád Českolipska a tato nevelká lokalita asi 200 metrů jižně od obce je přírodní památkou Kaňon potoka Kolné. Ve skalách je vytesána řada podzemních prostor, zasypáných zčásti domovním odpadem.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička se zvoničkou**Obec:** Kolné**Správní území:** Stvolínky**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička se zvoničkou je silně poškozená vlivy počasí, má poničenou fasádu a okolí je neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 05.85" E 14° 25' 55.33"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Kaňon potoka Kolné**Obec:** Kolné**Správní území:** Stvolínky**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Přírodní památka Kaňon potoka Kolné je 10 metrů hluboký zářez do skal, kde potok Kolné vytváří řadu kaskád. Lokalita je chráněna od roku 1991. Potok v kaňonu stéká v řadě kaskád v celkové výši 18 metrů. Jedna z nich je vodopád vysoký 4 metry. V horní části kaňonu obyvatelé vyhloubili několik podzemních prostor, které byly znehodnocené zasypáváním domovního odpadu. Dnes jsou vyčištěny. Ve stěně kaňonu je vytesána řada skalních obrazců nejistého stáří a autorství. Chráněná lokalita má plochu 5,42 ha nachází se v nadmořské výšce 320 až 350 m n.m. Kaňon je pro svou stísněnost veřejnosti nepřístupný, jen ve spodní části je možné využít několika do skal zasekaných stupínek

Vazba k turistickým trasám:

Kaňon se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 53.14" E 14° 25' 48.52"

NOVINA

Správní území:

Stvolínky

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

0

Novina je samota, část obce Stvolíky. Nachází se asi 4,5 km na sever od Stvolínek. Je zde evidována jedna adresa. Trvale zde nežije žádný obyvatel. Novinou neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasa.

STVOLÍNECKÉ PETROVICE

Správní území:

Stvolínky

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

0

Stvolínecké Petrovice je malá vesnice, část obce Stvolíky. Nachází se asi 4 km na sever od Stvolínek. Je zde evidováno 14 adres. Trvale zde nežije žádný obyvatel. Stvolíneckými Petrovicemi neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasa.

TANEČEK

Správní území:

Stvolínky

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

6

Taneček je malá vesnice, část obce Stvolínky. Nachází se asi 3 km na sever od Stvolínků. Je zde evidováno 19 adres. Tanečkem neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasa.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník osvobození
Obec: Taneček

Správní území: Stvolínky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník osvobození v centru Tanečku je velice těžce čitelný přestože má nový nátěr, okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 38.50" E 14° 25' 16.71"

TACHOV

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
4,57 km²
Nadmořská výška:

333 m.n.m.

Počet obyvatel:

173

První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1392. Byla zjištěna v listině krále Jiřího z Poděbrad, který potvrdil městu Doksy jeho privilegia. Tachov byl vždy zemědělskou obcí, pěstoval se zde tzv. dubský zelený chmel. Leží pod Tachovským vrchem (498 m), který je však z části odtěžen. Až do počátku 20. století nevedla do Tachova silnice. Byla postavena teprve roku 1908 a vedla z Tachova do Ždírcce. Právě k účelům výstavby silnic byl v Tachově na Tachovském kopci otevřen kamenolom. Obec se rozkládá v turisticky atraktivní krajině poblíž Máchova jezera a její okolí je ideální turistickým i cykloturistickým výletům.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Tachov

Správní území: Tachov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je nově zrekonstruovaná, včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotras č. 25 a č. 0015.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 31.85" E 14° 38' 08.74"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Tachov

Správní území: Tachov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým je ve výborném stavu, čitelný, přístupný a včetně okolí pečlivě udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotras č. 25 a č. 0015.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 35.26" E 14° 38' 12.12"

TUHAŇ

Do správního území Tuhaně patří:

DOLNÍ DUBOVÁ HORA, DOMAŠICE, OBROK, PAVLIČKY, TUHANEC

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

24,7 km²

Nadmořská výška:

273 m.n.m.

Počet obyvatel:

277

Jak dokládají archeologické nálezy, spadají počátky osídlení území dnešní Tuhaně, Tuhance, Pavliček, Obroku i Domašic až do 7. století našeho letopočtu, kdy zde žily slovanské kmeny. Mezi nejvýznamnější nález patří kostra jezdce s koněm a válečnou sekerou, která byla objevena v Tuhani. Nejstarší dochované písemné zmínky o obci Tuhaň pochází z konce 12. století. Objevuje se v nich jméno Smil z Tuhaně, tento pravděpodobný potomek Berkova rodu tu měl žít v letech 1188 - 1205. Poté se ves stala majetkem pražského biskupství jako přidružená součást tvrze Hřídělk. Hradním pánem zde byl od roku 1344 pan Martin. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1352. V roce 1362 se poprvé objevuje zpráva o tuhaňském kostele. Ze stejného roku pochází také zmínka, že ve vsi je pražskými arcibiskupy uplatňováno prezenční právo. Roku 1375 byla Tuhaň připojena k pevnostnímu zámku Helfenburg, který získal arcibiskup Jan Očko z Vlašimi. Během husitských válek Tuhaň ovládali a nakonec zničili bratři Jindřich a Jaroslav Berkové z Dubé. Roku 1429 pak zpustošená ves přechází do majetku Jana ze Smiřic. Po Janově smrti přešel Helfenburg do vlastnictví Jindřicha z Rožmberka. Jeho bratři pak majetek roku 1457 prodali panu Zdenovi ze Šternberka, kterému byl roku 1468 zabaven králem Jiřím z Poděbrad kvůli rebelii. Z roku 1687 pochází první dochovaný záznam o škole v Tuhani.

Dnes je celá oblast Tuhaně a přilehlých obcí vyhlášena lidovou architekturou, kde se spojují srubové stavby původního slovanského obyvatelstva s hrázďenými stavbami pozdějšího německého obyvatelstva. Tyto stavby jsou tu přitom udržovány v dokonalém stavu.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Havla

Obec: Tuhaň

Správní území: Tuhaň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

První zpráva o tuhaňském kostele pochází z roku 1362. Roku 1711 byl starý kostel v Tuhani nahrazen barokním kostelem sv. Havla za patronace Franze Ernsta z Valdštejna. V roce 1724 byla postavena fara. Roku 1796 byla ke kostelu připojena barokní kaple. Dnes je kostel v bezvadném stavu, bez známek poškození a včetně okolí perfektně udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Havla se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150 m od značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 10.49" E 14° 28' 05.95"

Kaplička

Obec: Tuhaň

Správní území: Tuhaň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička je nově zrekonstruovaná, včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u značené turistické stezky (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 50 m cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 07.83" E 14° 28' 01.54"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Soubor soch hory Olivetské

Obec: Tuhaň

Správní území: Tuhaň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

U kostela sv. Havla se nachází soubor soch hory Olivetské - socha Spasitele, socha anděla a tři spících apoštolů. Kolem byla později vybudována oplocená zahrada. Nyní je soubor soch v bezvadném stavu, místy jsou patrné známky vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Soubor soch se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150m od značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 13.15" E 14° 28' 06.95"

Socha sv. Floriána

Obec: Tuhaň

Správní území: Tuhaň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Floriána byla na místní náves umístěna roku 1736. Mimo ní obec a okolí zdobí dalších 18 soch svatých a polní kříže. Socha je v dobrém technickém stavu, místy s drobnými poškozeními na podstavci a se známkami vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Floriána se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 11.42" E 14° 28' 01.99"

Zvonice

Obec: Tuhaň

Správní území: Tuhaň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V roce 1833 byla stará zvonice, umístěná na místním hřbitově uprostřed vsi, nahrazena novou věží vedle kostela. Nyní je zvonice v bezvadném stavu, včetně okolí výborně udržována.

Vazba k turistickým trasám:

Zvonice se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150m od značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 11.34" E 14° 28' 05.86"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Tuhaň**Správní území:** Tuhaň**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým v centru obce je v dobrém technickém stavu. Pamětní deska s nápisem je poškozená. Okolí je výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150 m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 16.33" E 14° 28' 31.98"

DOLNÍ DUBOVÁ HORA

Správní území:

Tuhaň

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

5

Dolní Dubová Hora je osada, část obce Tuha. Nachází se asi 2,5 km na východ od Tuhaně. Je zde evidováno 5 adres. Dolní Dubou Horou prochází značená turistická stezka (modrá) a v dostupné vzdálenosti cca 150 m se nachází zelené a žluté turistické značení a cyklotrasa č. 0057.

DOMAŠICE

Správní území:

Tuhaň

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

44

Domašice je malá vesnice, část obce Tuha. Nachází se asi 3 km na severozápad od Tuhaně. Prochází zde silnice II/260. Je zde evidováno 36 adres. Domašicemi neprochází žádné turistické značení, ale vede zde cyklotrasa č. 0058. Domašice na rozdíl od ostatních částí zdejšího panství po dlouhou dobu patřily pod církevní správu. Již první dochovaná zmínka o vsi z roku 1377 mluví o tom, že hrabě Jan z Warteburgu ves spolu s Obrokem prodal roudnickému Mariánskému klášteru. Obyvatelstvo se zde, stejně jako v celém regionu, živilo především zemědělstvím a chovem dobytka, byli tu však také řemeslníci. Významné bylo i lesní hospodářství. Z hospodářských plodin se tu pěstoval mimo jiné také chmel a částečně ovoce.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní památka Husa
Obec: Domašice

Správní území: Tuhaň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Vrchol kopce Husa je v nadmořské výšce 448 m n.m. a ochrana se týká rozloha 3,9 ha ve výši 415 až 448,8 m n.m., tedy celého kopce. Skalnatý útvar Husy na vrcholu kopce svým tvarem připomíná ptáka husu a podle něj skalní hřbet i památka dostaly své označení. V jiné verzi o původu jména se uvádí, že se zde tajně scházeli přívrženci Husova učení. Chráněná lokalita byla vyhlášena přírodní památkou v roce 1999. Není zde zajímavá květena, roste zde hodně brusnice borůvka a vřes obecný a lokalita se překrývá s Evropsky významnou lokalitou Roverské skály.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní památka Husa se nachází u značených turistických stezek (žlutá, zelená) a u cyklotrasy č. 0058.

Souřadnice GPS: N 50° 35' 14.04" E 14° 27' 10.94"

OBROK

Správní území:

Tuhaň

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

12

Ves Obrok se v dochovaných materiálech poprvé objevuje v roce 1367 jako majetek roudnického kláštera. Když vrchnostenský dvorec získal roku 1593 Jan z Vertenberka, stal se dvůr hospodářským střediskem západního výběžku dokskeho panství a ves začala sdílet své osudy s nedalekou Tuhaní. Později panství přešlo do rukou Berků z Dubé, kterým bylo po porážce stavovského povstání zkonfiskováno a novým majitelem se stal Albrecht z Valdštejna. Po něm panství držel Arnošt z Valdštejna. Od Arnošta majetek přešel do vlastnictví Waltera Buttlera na Novém Bernštejně. Od roku 1680 pak panství znovu náleželo do majetku rodu Valdštejnů, kde zůstalo až do roku 1924. Je zde řada stavení lidové architektury a prameni zde potok Obrtka.

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Pomník zoologovi J. Komárkovi
Obec: Obrok

Správní území: Tuhaň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník byl vystaven mysliveckým sdružením Obrok na počest významného zoologa Prof. RNDr. Julia Komárka.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 250 m od značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 0058.

Souřadnice GPS: N 50° 33' 24.26" E 14° 26' 57.45"

PAVLIČKY

Správní území:

Tuhaň

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

35

Pavličky (někdy psané též Pavlíčky) je malá vesnice, část obce Tuhaň. Nachází se asi 2,5 km na východ od Tuhaně. Prochází zde silnice II/260. Je zde evidováno 32 adres. Pavličkami prochází značené turistické stezky (modrá, zelená, žlutá) a cyklotrasy č. 0057 a 0058. Pramení zde Zakšinský potok.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička sv. Jana Nepomuckého
Obec: Pavličky

Správní území: Tuhaň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička pocházející z roku 1795 se v současné době opravuje.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100 m od značených turistických stezek (modrá, zelená, žlutá) a od cyklotrasy č. 0057.

Souřadnice GPS: N 50° 32' 37.61" E 14° 29' 25.94"

TUHANEC

Správní území:

Tuhaň

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

20

Obec Tuhanec byla založena ve 14. století. První záznam o vsi pochází z roku 1394. V roce 1402 byla v držení Václava Berky z Dubé. V letech 1415-1454 tu jako man Berků z Dubé sídlil Mikuláš z Tuhance. V letech 1448-1454 zde působil také vladyka Jan z Tuhance. Ves náležela až do roku 1593 k Hrádku u Úštěku, poté se dostala pod dokské panství.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Přírodní rezervace Kostecké bory
Obec: Tuhanec

Správní území: Tuhaň

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Rezervaci byly Kostecké bory vyhlášeny Správou CHKO Kokořínsko v roce 2003. Ochránci přírody zde chtějí vytvořit prales bez jakýchkoliv zásahů lidí, ponechaný samovolnému vývoji a každých 10 let zde provádět monitoring krajiny. Na skalách se zde vyskytují různé druhy lišejníků, vřesu, borovice nižšího vzrůstu, černá borůvka a brusinka obecná. Žijí zde vzácné druhy hmyzu. Rozloha rezervace je 55,1 ha, skály jsou v nadmořské výšce 340 až 433 m n. m. Lze tu nalézt známky lámání pískovce na výrobu mlýnských kamenů.

Vazba k turistickým trasám:

Přírodní rezervaci Kostecké bory prochází značená turistická stezka (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 34' 12.12" E 14° 27' 36.05"

VELENICE

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
7,17 km²
Nadmořská výška:

278 m n.m.

Počet obyvatel:

152

První písemná zmínka o vsi pochází z 1399. Ze sakrálních památek v obci stojí za zmínku především barokní kostel Nejsvětější Trojice z roku 1735, u něhož stála fara. Vesnice byla a je oblíbeným sídlem chalupářů, rekreatantů z Prahy a České Lípy. Protože zde byla zachována řada starších vesnických staveb, byla ve vsi založena roku 1995 vesnická památková zóna. Poblíž obce u říčky Svitávky se nachází soustava umělých jeskyní, vyhloubených v pískovcových skalách. Jsou pozůstatkem po těžbě písku. Natáčely se zde i filmy, např. pohádka S čerty nejsou žerty. Je zde i Motorkářská jeskyně, která je velice známá u motorkářů, u silnice mezi Lindavou a Velenicemi. Její původní název je Nautilus a je součástí komplexu Pusté kostely. Nedaleko katastru obce se také nachází terénní zbytky malého hrádku neznámého jména, zvaného dle blízké - roku 1554 uváděné a dnes zaniklé vsi - Výrov. Dochovalo podvalí po obytné budově se vstupní šíjí a zbytky schodiště a mohutné do skály vytesané příkopy. Jižně pozůstatky zaniklé vsi. V okolí se nacházejí další turisticky velice zajímavá místa.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel Nejsvětější Trojice
Obec: Velenice

Správní území: Velenice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel Nejsvětější Trojice pochází z roku 1735, stávala u něj fara. Kostel má silně poškozenou fasádu, včetně okolí je nepříliš udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasa č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 07.24" E 14° 39' 50.18"

Káple sv. Josefa
Obec: Velenice

Správní území: Velenice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Káple stojící u silnice směrem na Zákupy je v dobrém technickém stavu, s místy se známkami vlivu počasí. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Káple sv. Josefa se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasa č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 36.06" E 14° 39' 32.16"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička pod Brništským vrchem
Obec: Velenice

Správní území: Velenice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V roce 2006 opravená kaplička stojí v údolí pod Brništským vrchem u cesty, vedoucí od Velenic k silnici z Lindavy do Brniště. Je to vysoká kaplička s výklenkem, v němž je na kamenné desce poškozený vystouplý reliéf Ukřižování.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 38.19" E 14° 39' 47.04"

Kaplička u Orliho vrchu
Obec: Velenice

Správní území: Velenice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička stojí v poli severně od obce u zaniklé cesty, vedoucí z Velenic přes Orli vrch. Kaplička je nově (2010) opravená. Kaplička je obdélná, z pískovcových kvádrů, má trojúhelníkový štít a v klenutém vnitřním prostoru je výklenek pro obraz.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 24.21" E 14° 39' 55.57"

Boží hrob
Obec: Velenice

Správní území: Velenice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Boží hrob u Velenic je jeskyně uměle vytesaná do pískovcové skály. Uvnitř je možno vidět reliéfy Kristova utrpení z počátku 18. století (jeskyni vytesal místní hospodář a lidový umělec Schille v letech 1710-1711), další plastiky (reliéf Ukřižování) z pozdější doby (počátek 19. století) lze spatřit i vně skály. Je pravděpodobné, že káple původně nahrazovala kostel, který byl ve vsi postaven až roku 1735. Sestává se ze tří skalních prostor. Přes vstupní portál se vstupovalo po již zasypaných schodech do střední místnosti, kde byl také oltář. Postranní místnosti byly vyzdobené káple.

Vazba k turistickým trasám:

Boží hrob se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale prochází zde cyklotrasa č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 07.55" E 14° 40' 06.69"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Prokopa**Obec:** Velenice**Správní území:** Velenice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Prokopa se nachází na pískovcovém mostě přes Svitávku. Je v dobrém technickém stavu a včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 50m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 09.52" E 14° 39' 39.41"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Most přes Svitávku**Obec:** Velenice**Správní území:** Velenice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pískovcový most přes Svitávku je zajímavou technickou památkou, kterou zdobí socha sv. Prokopa.

Vazba k turistickým trasám:

Most se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 50m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 09.52" E 14° 39' 39.41"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámecký vrch**Obec:** Velenice**Správní území:** Velenice**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zbytky sídla nejisté historie a jména, snad nedostavěného hrádku, zvaného místní tradicí Zámecký vrch. Na klesajícím konci úzké ostrožny jsou dochovány zbytky přízemí hranolové stavby a úzký, do podloží vytesaný sklípek.

Vazba k turistickým trasám:

Zámecký vrch se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 250m od cyklotrasy č. 3055.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 16.11" E 14° 39' 24.61"

VELKÝ VALTINOV

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

10,05 km²

Nadmořská výška:

292 m.n.m.

Počet obyvatel:

174

V roce 1383 koupili Valtinov od pánů u Jablonného a z Lemberka Berkové z Dubé, páni na Milštejně a Lipém. Za jejich vlády byla ve Valtinově pravděpodobně postavena tvrz. Nejstarší dochovaná písemná zmínka o tvrzi je z roku 1399, kdy byl na ní usazen zeman Jan Blekta z Útěchovic. V roce 1575 došlo k rozdělení obce na dvě části, Horní a Dolní Valtinov. V roce 1578 byl v Horním Valtinově postaven malý zámek. Horní Valtinov v roce 1718 koupili Pachtové z Rájova a obec tak měla opět jednoho majitele. Zámek v Dolním Valtinově nechal roku 1728 Jan Jáchym Pachta přestavět do barokní podoby. O rok později nechal u silnice k zámku postavit kostel sv. Jana Nepomuckého. V roce 1867 pro nevypovědané dědické záležitosti byli Pachtové z Rájova nuceni panství Jablonné i s Valtinovem prodat a od této doby bylo panství i zámek výhradně ve vlastnictví bohatých továrníků a průmyslníků. V Dolním Valtinově byl vybudován pivovar, který měl v roce 1878 kapacitu 1300 hektolitrů a používal vlastní etiketu a lahve. V roce 1924 odkoupil veškerá práva na vaření piva Litoměřický pivovar a v roce 1929 výrobu zastavil. V roce 1932 byla ve zrušeném pivovaru založena tavná sýrů firma Paul & Söhne. Za války zde pracovali zejména zajatci, převážně Francouzi. Po válce byla firma znárodněna a postupně přešla pod národní podnik Libereckých mlékáren a pak pod Severočeské mlékárny, n. p. Bohušovice nad Ohří. Velký Valtinov je od 1. 1. 1991 samostatnou obcí.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Jana Nepomuckého

Obec: Velký Valtinov

Správní území: Velký Valtinov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel sv. Jana Nepomuckého, byl v roce 1997 rekonstruován. Při rekonstrukci byla objevena vzácná malba iluzivního oltáře. Nyní je v bezvadném stavu a včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 36.27" E 14° 44' 07.49"

Kaplička

Obec: Velký Valtinov

Správní území: Velký Valtinov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází u silnice směrem na část Velkého Valtinova – Františkov. Je v bezvadném stavu a včetně okolí dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 51.91" E 14° 44' 33.74"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Soubor soch u kostela

Obec: Velký Valtinov

Správní území: Velký Valtinov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

U kostela sv. Jana Nepomuckého se nachází soubor čtyř soch – sv. prokop, sv. Jan Nepomucký, Panna Marie a sv. Vojtěch. Jsou včetně okolí pečlivě udržované, bez známek poškození, pouze jsou na nich místy patrné známky vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Soubor soch se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 36.65" E 14° 44' 07.03"

Sousoší Kalvárie před kostelem

Obec: Velký Valtinov

Správní území: Velký Valtinov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Před kostelem sv. Jana Nepomuckého se nachází barokní sousoší Kalvárie ze začátku 18. století se sochou Panny Marie, sv. Jana Evangelisty a kříž s Ježíšem. Vše je včetně okolí pečlivě udržované, bez známek poškození, na sochách jsou místy patrné známky vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Sousoší se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 36.56" E 14° 44' 05.52"

Socha sv. Anny

Obec: Velký Valtinov

Správní území: Velký Valtinov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Směrem k Hrubému rybníku se nalézá socha sv. Anny. Socha je v dobrém technickém stavu, okolí výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Anny se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 100 m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 32.99" E 14° 43' 51.79"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Socha sv. Jana Nepomuckého**Obec:** Velký Valtinov**Správní území:** Velký Valtinov**Okres:** Česká lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Směrem na Postřelnou se nalézá socha sv. Jana Nepomuckého. Socha je v dobrém technickém stavu, v její horní části jsou známky vlivu počasí. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 450 m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 25.64" E 14° 44' 17.73"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Velký Valtinov**Správní území:** Velký Valtinov**Okres:** Česká lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým občanům Velkého Valtinova se nachází před kostelem. Je čitelný, přístupný a bez známek poškození. Okolí je výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 36.48" E 14° 44' 07.21"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Velký Valtinov (horní)**Obec:** Velký Valtinov**Správní území:** Velký Valtinov**Okres:** Česká lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zámek Velký Valtinov stojí na místě bývalé tvrze připomínané k roku 1395. Jedná se o dvoupatrovou dvoukřídlou budovu obdélníkového půdorysu s malou věžičkou. Kolem roku 1600 přestavěl Adam Blekta tvrz na renesanční zámek.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 45' 01.37" E 14° 44' 52.03"**Zámek Velký Valtinov (dolní)****Obec:** Velký Valtinov**Správní území:** Velký Valtinov**Okres:** Česká lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zámeček v Dolním Valtinově nechal roku 1728 Jan Jáchym Pachta přestavět do barokní podoby. O rok později nechal u silnice k zámku postavit kostel sv. Jana Nepomuckého. Barokní zámeček byl spojen s osudy pivovaru, tavního sýrů i mlékárny až do roku 1983, kdy vyhořel a od té doby je v havarijním stavu.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 39.24" E 14° 43' 38.17"

VOLFARTICE

Do správního území Xxx patří:

NOVÁ VES

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

13,08 km²

Nadmořská výška:

232 m.n.m.

Počet obyvatel:

621

Volfartice je obec téměř 4 km dlouhá, ležící v údolí ohraničeném čedičovými vrchy pokrytými smíšeným lesem, asi 8,3 km severozápadně od města Česká Lípa. Středem obce protéká potok "Libchava", který býval v dřívějších dobách s velkým úspěchem využíván k odchovu pstruhů. Nejvyšším bodem okolního terénu je Radečský kopec dosahující výšky 560 m. n. m. Dle výpisu ze staré kroniky existovaly na místě dnešních Volfartic dvě šlechtická sídla. K těmto prý náležely dva zámky, z nichž první stával naproti kostelu a spojen s ním byl koženou lávkou, dle pověsti byl vystavěn již kolem roku 1383, a druhý stával na Hladovém vrchu. Původním majitelem usedlostí byl pan Wilhelm z Ilburku, který v roce 1504 prodal veškeré državy Siegmundu z Weissbachu a ten později rytíři Wolfovi z Weissbachu a jeho ženě Ursule. V roce 1718 koupil panství pan Gregor Albert z Horní Police, který přeměnil celou rytířskou usedlost v polní hospodářství. Oba díly obce tak patřily panstvu z Horní Police až do roku 1850, kdy byly sloučeny v jedinou obec jménem "Volfartice". Ta se v té době však přesto dále pomyslně dělila na tři části - horní, střední a dolní. Počátkem 20. století přibyl v katastru Volfartic na kopci Holý vrch kamenolom, který od dob svého vzniku prodělal mnoho změn a v současné době zde funguje skládka odpadů.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Petra a Pavla

Obec: Volfartice

Správní území: Volfartice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel je zasvěcen Petru a Pavlu a ve své první podobě byl postaven již roku 1336, po několika rekonstrukcích v průběhu staletí získal současnou podobu.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Petra a Pavla se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N50°43'50.04" E14°27'11.85"

Poutní místo Panny Marie

Obec: Volfartice

Správní území: Volfartice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Zajímavé poutní místo Panny Marie se nachází u kostela sv. Petra a Pavla. Je v dobrém technickém stavu, udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Poutní místo se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N50°43'49.97" E14°27'12.56"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým

Obec: Volfartice

Správní území: Volfartice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým v centru obce je v dobrém stavu, včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 250m od značené turistické stezky (žlutá) a přímo u cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 05.77" E 14° 26' 59.29"

Pomník u kostela

Obec: Volfartice

Správní území: Volfartice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Dle dochovaných historických pramenů prý 21.7. 1757 projížděl obcí pruský princ. Na památku obětí války proti Prusům (roku 1866) nechal spolek veteránů postavit roku 1892 v obci pomník.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník u kostela sv. Petra a Pavla se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 50.05" E 14° 27' 11.85"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Volfartice

Obec: Volfartice

Správní území: Volfartice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Renesanční tvrz na návrší severozápadně od volfartického kostela. Snad na místě staršího sídla postavena kolem roku 1540. Panským sídlem do roku 1663, po roce 1945 zchátrala. Obnova soukromým majitelem po roce 1990.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek Volfartice se nachází v dostupné vzdálenosti cca 350m od značené turistické stezky (žlutá) a od cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 54.54" E 14° 26' 56.95"

NOVÁ VES

Správní území:

Volfartice

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

51

Nová Ves je malá vesnice, část obce Volfartice. Nachází se asi 1,5 km na sever od Volfartic. Je zde evidováno 39 adres. Osada patrně vznikla ve 14. století, od konce 18. století se zde rozvíjelo především sklářství a řešetářství. Novou Vsí prochází značená turistická stezka (žlutá) a cyklotrasa č. 3056.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým
Obec: Nová Ves

Správní území: Volfartice

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Pomník padlým je ve špatném stavu, chybí zde pamětní deska, okolí je celkem udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100m od značené turistické stezky (žlutá) a přímo u cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 44' 46.71" E 14° 26' 36.38"

VRCHOVANY

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:
4,68 km²
Nadmořská výška:

332 m.n.m.

Počet obyvatel:

110

První zpráva, která hovoří o Vrchovanech je až ze 13. století, i když lze předpokládat původní slovanské osídlení o mnoho století dříve, jak o tom svědčí i archeologické nálezy z nedalekých obcí. První písemná zpráva o existenci osady pochází z roku 1402. V roce 1749 se zde již připomíná škola, která se nové budovy dočkala roku 1891. Zdejší obyvatelé se 26. července 1775 účastnili selského povstání, když vytáhli na Dubou, kde jim úředník slíbil snížení robotních povinností, ale opak se stal pravdou, nastalo zhoršení stavu. Bývala zde samostatná rychta, ale roku 1850 byla utvořena obec s voleným zastupitelstvem a obecním výborem se starostou. Ve 2. polovině 19. století se zde otevřel lom na stavební kámen a obec měla ke svému užítku i vlastní obecní les. V horní části obce je chalupa, kam údajně jezdil básník Jiří Wolker.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple Nanebevzetí Panny Marie
Obec: Vrchovany

Správní území: Vrchovany

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple stojící u silnice je v dezolátním stavu, okolí neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple Nanebevzetí Panny Marie se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 33' 11.78" E 14° 34' 23.05"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Starý Berštejn
Obec: Vrchovany

Správní území: Vrchovany

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Starý Berštejn (dříve Berkenstein, někdy psáno též Starý Bernštejn) je zdáli dobře viditelná zřícenina hradu z 15. století na čedičovém Berkovském vrchu. Hrad nechal postavit Jindřich Hlaváč z Dubé krátce po roce 1400 v období dělení majetku mezi členy rozrůstajícího se rodu. Roku 1423 se Jindřich stává hejtmánem v České Lípě a Bernštejn získali páni z Vartenberka. Od nich se kolem roku 1500 majetek vrátil Berkům – Alešovi Berkovi z Dubé a Lipé. Zhruba v letech 1556-1567 odtud Berkové odešli na nově vybudovaný zámek (Nový Bernštejn) u Dubé. Postupem času opuštěný hrad zchátral, část stavebního materiálu si odnesli vesničané na své domky. Nadmořská výška Berkovského kopce, činí 480 metrů, zřícenina se nalézá ve výši 140 metrů nad patou kopce. Nestarší zachovalou částí je hranolová věž a řada hradeb, stojí i několik místností. Prohlídky jsou možné po domluvě s nájemcem hradu. Z věže zříceniny je velmi daleký výhled.

Vazba k turistickým trasám:

Starý Bernštejn se nachází u značené turistické stezky (žlutá).

Souřadnice GPS: N 50° 33' 24.36" E 14° 34' 48.39"

Od roku 1991 má v obci sídlo farma koní manželů **Martiny a Pavla Studničkových** na č. p. 35 a **Jezdecká společnost Vrchovany-Obrok**.

ZAHRÁDKY

Do správního území Zahrádek patří:

BOREK, ŠVÁBY

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

10,06 km²

Nadmořská výška:

260 m.n.m.

Počet obyvatel:

642

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1376. Na konci 14. století zde stála tvrz. Na stejném místě byl později postaven zámek a vesnička Zahrádky vznikla v jeho podhradí. Nejdříve byly postaveny hospodářské budovy, pak mlýn a pivovar, domky rolníků a lesáků. V roce 1550 se zdejší panství stalo majetkem Jana z Vartemberka, který se rozhodl postavit si nad Robečským potokem velký zámek. Zahrádky získaly řadu ocenění: zlatá stuha - Vesnice roku Libereckého kraje 2009, 2. místo v celostátní soutěži Zelená stuha České republiky 2007 za příkladnou péči o výjimečně přírodní a historické dědictví v obci a krajině, zelená stuha za péči o zeleň a životní prostředí v krajském kole soutěže Vesnice roku 2007, bílá stuha za činnost mládeže v krajském kole soutěže Vesnice roku 2006, 3. místo v krajském kole soutěže Zlatý erb - kategorie nejlepší webové stránky obcí r. 2006 a Nádraží v obci získalo ocenění „Nejkrásnější nádraží roku 2009“. V obci se zachovaly četné roubené lidové stavby, často s vyřezávanými lichými arkádami v přízemí a s arkádovou pavlačí v patře. Oblast Zahrádecka byla r. 1996 vyhlášena vesnickou památkovou zónou. Zahrádkami prochází mezinárodní turistické značení E10.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Barbory

Obec: Zahrádky

Správní území: Zahrádky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Původní renesanční stavba vznikla na půdorysu latinského kříže kolem roku 1550 a později byla zbarokizována. Blízká zvonice má nad portálem uvedený letopočet 1609. U schodiště ke hřbitovu, obklopujícímu kostel stojí barokní sochy Sv. Václava a Sv. Prokopa z 1. čtvrti 18. století. V kostele je rovněž hrobka Kouniců. Kostel je jediným pozůstatkem vsi Mnichova, která zanikla ve třicetileté válce. Kostel je v dobrém technickém stavu, místy se silně poškozenou omítkou, okolí je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel sv. Barbory se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 29.20" E 14° 31' 48.10"

Kaple v osadě Karba

Obec: Zahrádky

Správní území: Zahrádky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple v osadě Karba je v bezvadném stavu, bez známek poškození. Je včetně okolí pečlivě udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází u značených turistických stezek (červená, žlutá) a u cyklotrasy č. 3086.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 23.61" E 14° 30' 45.32"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple v Karasech

Obec: Zahrádky

Správní území: Zahrádky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple stojí v osadě Karasy vlevo nad silničkou od Zahrádek, asi 600 m východně od hráze Novozámeckého rybníka. Kaple je v bezvadném stavu, okolí výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází u značené turistické stezky (žlutá) a u cyklotrasy č. 3053.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 46.11" E 14° 32' 59.08"

Socha sv. Starosty

Obec: Zahrádky

Správní území: Zahrádky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

V zatáčce silnice mezi Jestřebím a Zahrádkami stojí mezi stromy socha sv. Starosty z roku 1705. Tato socha je příkladem ojedinělého kultu, pocházejícího z Portugalska. Podle legendy ji její otec, portugalský král chtěl provdat za krále sicilského. Ona však složila slib panenství a prosila nebe o pomoc. Poté, co byla vyslyšena jí na tvářích vyrostly husté vousy, sicilský král svou nabídku sňatku odvolal a rozhořčený otec nechal dívku ukřižovat. Socha je v dobrém technickém stavu, místy poškozená vlivy počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Starosty se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 24.00" E 14° 32' 05.58"

Socha u Valdštejské lipové aleje

Obec: Zahrádky

Správní území: Zahrádky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

U Valdštejské lipové aleje stojí socha, je v dobrém technickém stavu, bez známek poškození, okolí výborně udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha se nachází u značené turistické stezky (modrá).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 57.63" E 14° 31' 24.41"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Národní přírodní rezervace Novozámecký rybník

Obec: Zahrádky

Správní území: Zahrádky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Národní přírodní rezervace Novozámecký rybník byla vyhlášena v roce 1933 na rozloze 357 ha k ochraně význačných mokřadních společenstev a význačného stanoviště pro zhruba 220 druhů ptáků. Rezervace je zařazena do sítě mezinárodních ornitologických lokalit Natura 2000. Rybník byl založen v době Karla IV. a v současné době je z větší části zarostlý rákosinami. Volná vodní plocha tvoří necelých 38 ha. V roce 1991 byl Novozámecký rybník zapsán do Ramsarské úmluvy, tj. do seznamu významných mokřadů. Rezervace, jejíž kanál s výpustí byla zapsána i do soupisu kulturních památek ČR. V roce 2004 byla pro toto území a Máchovo jezero vzdálené 20 km vyhlášena Ptačí oblast Českolipsko - Dokeské pískovce a mokřady.

Vazba k turistickým trasám:

Podél národní přírodní rezervace Novozámecký rybník prochází značená turistická stezka (žlutá) a cyklotrasa č. 3053.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 50.17" E 14° 33' 01.34"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Valdštejnská lipová alej

Obec: Zahrádky

Správní území: Zahrádky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Alej je 300 let stará a vede do jedné z nejstarších bažantnic v Čechách. Obora je veřejnosti nepřístupná, chová se zde mufloní zvěř a kozy bezoárové.

Vazba k turistickým trasám:

Valdštejnskou lipovou alejí prochází značená turistická stezka (modrá) a cyklotrasa č. 3098.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 56.78" E 14° 31' 23.99"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Památník obětem sv. válek

Obec: Zahrádky

Správní území: Zahrádky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Památník obětem 1. a 2. světové války je umístěn ve středu obce u budovy mateřské školy. Je v dobrém technickém stavu, bez známek poškození. Okolí je udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Památník obětem se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 02.79" E 14° 31' 25.62"

Národní přírodní památka Peklo

Obec: Zahrádky

Správní území: Zahrádky

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Národní přírodní památkou je území skalních stěn a potoční nivy v údolí Robečského potoka v délce 4 km pod bývalým mlýnem osady Karba. Má plochu 59 ha a nadmořskou výšku 247 – 303 m. Státní ochrana zde byla vyhlášena v roce 1967, ale jako oblast příměstské rekreace bylo toto území ceněno již v 19. století. Počátkem tohoto století upravil tehdejší majitel panství hrabě Vincenc Karel Kounic okolí zahrádeckého zámku v romantický krajinný celek, k němuž patřilo i Peklo. Robečský potok byl po celé délce toku v chráněném území splavněn a plavba na lodičkách patřila k oblíbeným zábavám šlechty. Za třicetileté, prusko-rakouské i druhé světové války sloužilo Peklo jako úkryt pro obyvatele okolních vsí před vojenskými oddíly. Dnes vede Pekelským údolím 4 km dlouhá naučná stezka, určená pouze pro pěší turisty. Návštěvníci mají možnost seznámit se s přírodními silami modelujícími okolní pískovcové stěny, údolní nivou s výskytem chráněných a ohrožených druhů rostlin – bledule jarní, prvosenka vyšší, stulík žlutý a mnoho dalších. Tato lokalita je také bohatá na živočišné druhy – při výzkumech bylo zjištěno téměř 250 druhů hmyzu, 4 druhy obojživelníků, 4 druhy plazů, velké množství ptáků, ryb a savců. Z chráněných druhů ptáků v lokalitě hnízdí výr velký, ledňáček říční a skorec vodní.

Vazba k turistickým trasám:

Peklem prochází značená turistická stezka (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 26.07" E 14° 30' 43.62"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Železniční most v osadě Karba**Obec:** Zahrádky**Správní území:** Zahrádky**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Roku 1881 ohrozila Peklo stavba železnice, která tudy měla procházet. Na nátlak vlastivědného spolku Excursions-Club, veřejnosti a majitele pozemků hraběte Kinského byl projekt přepracován a r. 1898 překlenul údolí viadukt nad osadou Karba. Trať byla otevřena 29. 12. 1898. Ocelový železniční most s klenutými oblouky, dlouhý 209 a vysoký 24 m byl navržen k ochraně jako technická památka.

Vazba k turistickým trasám:

Železniční most se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 22.97" E 14° 30' 54.05"**Novozámecká průrva****Obec:** Zahrádky**Správní území:** Zahrádky**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Ve 14. století byla ve skále vytesána tzv. Novozámecká průrva, odvádějící z Novozámeckého rybníka vodu. Je dlouhá 175 m, hluboká 14 m a šířka dosahuje 7 m. Průrva je začátkem Robečského potoka, zatímco Bobří a Mlýnský potok rybník napájí.

Vazba k turistickým trasám:

Novozámecká průrva se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 44.06" E 14° 32' 10.78"**Mnichovská průrva****Obec:** Zahrádky**Správní území:** Zahrádky**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Za vlády Karla IV. byl v pískovcové skále vysekán hluboký kanál, jímž proudí voda z Bobřího potoka do Novozámeckého rybníka a tento kanál, nazývaný se Mnichovská průrva, překlenuje most s hlavní silnicí do České Lípy.

Vazba k turistickým trasám:

Mnichovská průrva se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 19.74" E 14° 32' 11.75"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Barbořin most**Obec:** Zahrádky**Správní území:** Zahrádky**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Barokní most na cestě od zahrádeckého zámku do bažantnice. Z mostu byly na jaře roku 2000 sejmuty sochy sv. Barbory a sv. Jana Nepomuckého. Byla provedena jejich restaurace a nyní jsou umístěné v zámeckém parku.

Vazba k turistickým trasám:

Barbořin most se nachází u značené turistické stezky (modrá) a u cyklotrasy č. 3098.

Souřadnice GPS: N 50° 37' 31.18" E 14° 31' 19.64"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek Zahrádky**Obec:** Zahrádky**Správní území:** Zahrádky**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Nejvýznamnější, dnes poškozenou požárem, památkou v Zahrádkách je zámek, který vybudoval v letech 1547 – 1550 Jan z Vartenberka. Jak dokládá nejstarší varianta názvu zámku – Nový Vítkovec, zámek nahradil zatím neznámou starší stavbu, zřejmě tvrz, která zde stávala již koncem 14. století. Jan z Vartenberka nechal nákladně upravit i zámecké interiéry. Zámek potom přecházel do vlastnictví různých příslušníků rodu Vartenberků. Posledním z nich byl Jan Jiří, který se aktivně zúčastnil protihabsburského povstání z let 1618 - 1620. Proto byl r. 1622 odsouzen ke ztrátě celého majetku. Nový zámek koupil roku 1623 Albrecht z Valdštejna. V té době bylo v zámku velmi cenné vnitřní zařízení, vynikající knihovna a galerie. Po zavraždění Valdštejna roku 1634 v Chebu, získala zámek nejdříve jeho žena Isabella a později jediná dcera Maria Alžběta, provdaná za nejvyššího lovcího Rudolfa Kounice. V držení Kouniců zůstalo novozámecké panství až do roku 1897, kdy vymřeli po meči. Za zmínku jistě stojí manželka jednoho z Kouniců Eleonora Voračická z Paběnic, která se přátelsky stýkala s J. Dobrovským, F. Palackým, P. J. Šafaříkem. Jí také věnovala Božena Němcová svou Babičku. Od roku 1636 byl vlastníkem zámku Jan Lichtenštejn a po něm Emanuel Lichtenštejn. V 1. polovině 17. století byl kolem zámku založen veliký park s řadou starých a vzácných dřevin. Zámecký park byl obohacen o zděný gloriét a sochy sv. Barbory a sv. Jana Nepomuckého, které se původně nacházely na Barbořině mostě – přes Bobří potok. V současné době patří zámek Univerzitě Karlově, zahraniční studenti se zde připravovali ke studiu na našich školách. V roce 1992 byl zámek rekonstruován na hotel. V lednu 2003 ale vyhořel. Stále probíhá jeho rekonstrukce.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100 m od značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 38' 05.83" E 14° 31' 12.04"

BOREK

Správní území:

Zahrádky

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

42

Borek je malá vesnice, část obce Zahrádky, nachází se asi 1,5 km na jih od Zahrádek. Je zde evidováno 19 adres. Borkem prochází mezinárodní červené turistické značení E10.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple**Obec:** Borek**Správní území:** Zahrádky**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaple je v dobrém technickém stavu, bez známek poškození, místy s opadanou omítkou, včetně okolí udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 37' 05.45" E 14° 31' 51.20"**Socha sv. Jana Nepomuckého****Obec:** Borek**Správní území:** Zahrádky**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha se nachází na lesní cestě asi 200m od hlavní silnice z Jestřebí do Zahrádek. Je v dobrém technickém stavu, se znatelným poškozením vlivu počasí. Okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází u značené turistické stezky (červená).

Souřadnice GPS: N 50° 36' 57.45" E 14° 32' 32.33"

ŠVÁBY

Správní území:

Zahrádky

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

4

Šváby je malá vesnice, část obce Zahrádky. Nachází se asi 3 km na jih od Zahrádek. Je zde evidováno 12 adres. Neprochází zde žádné turistické značení. Nejbližší značená turistická stezka (červená, E10) je v Borku. Protéká zde Švábský potok.

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Vřísek (Vítkovec)**Obec:** Šváby**Správní území:** Zahrádky**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zbytek hradu ze 14. století (zachované sklepení) na pískovcové vyvýšenině. Přestavěn kolem roku 1570 v renesanční zámek (neudržovaný) uvnitř ohrazené obory s několika památnými duby a s mufloní a vysokou zvěří. Veřejnosti nepřístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Vřísek se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 36' 46.01" E 14° 30' 30.85"

ZÁKUPY

Do správního území Zákup patří:

BOŽÍKOV, BRENNÁ, KAMENICE, LASVICE, ŠIDLOV, VESELÍ

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:32,27 km²**Nadmořská výška:**

264 - 444 m.n.m.

Počet obyvatel:

2 854

Poprvé jsou písemně Zákupy zmiňovány roku 1315 v souvislosti s rytířem Fridmanem ze Zákup, příslušníkem českého vládyckého rodu Pancířů ze Smojna. Jméno Zákupy souvisí se zákupným, tedy dědičným právem. Od roku 1359 byly Zákupy považovány za městečko. V 15. století patřily nejprve pánům z Vartenberka a později, někdy v letech 1460-1463 získali zdejší panství Berkové z Dubé, pocházející ze starého rodu Ronovců. Zdislav Berka v letech 1541-1552 postavil v renesančním slohu zámek, dosáhl povýšení Zákup na město a získání městského znaku, zahájil stavbu kostela. Císař Rudolf II. v březnu 1586 potvrdil městský statut města a udělil mu pečeť. Až do sklonku 18. století v Zákupech a okolí se obyvatelstvo i vrchnost věnovala převážně zemědělství, zakládání rybníků, vznikl pivovar, mlýn i přádelna vlny, cihelna, sklářská huť, řada obyvatel se věnovala plátenictví a drobným řemeslům. V letech 1564 až 1770 ve městě existovalo několik cechů, např. obuvnický a truhlářský. Opravdový rozvoj nastal s příchodem bohaté rodiny Leitenbergerů, vlastníci po celé monarchii řadu manufaktur. Ve středu města vznikla továrna rodiny Heldových na výrobu dárkových a ozdobných předmětů, exportující je do celého světa. Byl zde otevřen kamenolom, pekárna, další papírna, cihelna, provaznická dílna. V letech 1930 - 1938 zde Willibald Gatter provozoval malou automobilku Gatter. Vyrobil asi 40 malých aut, pak kvůli dluhům výrobu ukončil. Město si jej dodnes připomíná prodejem turistické známky č.333 Gatter. Historické jádro města kolem náměstí i se státním zámekem Zákupy je od roku 2003 městskou památkovou zónou.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Fabiána a sv. Šebestiána**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kostel sv. Fabiána a Šebestiána začal budovat v roce 1550 Zdislav Berka, po jeho smrti stavbu dokončil Zbyněk Berka v roce 1562 a nechal v něm zavěsit a vysvětit zvony. O třista let později, roku 1863, byl přestavěn v pseudogotickém slohu. V jeho kryptě (zčásti vyplněné Švédy roku 1621) je pohřbeno 23 příslušníků rodu Berků a velkovévodkyně Anny z Toskány († 1741) s manželem. U hlavního oltáře jsou mramorové náhrobky Zbyňka Berky († 6.3.1578), jeho manželky Veroniky z Lobkovic († 30.12.1578) a mnoha jejich synů a dcer. U mariánského oltáře je kamenný reliéf Aliny Chvalkovské s českým nápisem z roku 1578. V noci pěkně nasvícený kostel má hlavní vchod odvrácený od ulice, orientovaný dozadu k městskému hřbitovu. Na střeše kostela je železný kříž s datem 1560. Nyní je ve správě Římsko-katolické farnosti, děkanství Česká Lípa, jsou zde pravidelné nedělní a občas mimořádné bohoslužby. Kostel je v dobrém technickém stavu, bez známek poškození, včetně okolí dobře udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 58.66" E 14° 38' 46.45"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple Panny Marie**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička sv. Anny pochází z roku 1680 a stojí u někdejšího morového pohřebiště na břehu Svitávky. Kaplička je v dobrém technickém stavu, její spodní část je ovšem velice zasažena vlhkostí a zásadně se projevují vlivy počasí. Jinak okolí je dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička sv. Anny se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (zelená) a přímo u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 00.94" E 14° 38' 51.58"**Kaple sv. Josefa****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaple sv. Josefa z roku 1698 pod Kamenickým vrchem, je v dezolátním stavu, s poškozenou omítkou i fasádou, bez oken a zřejmě z důvodu hrozícího úrazu je celá oplocená a veřejnosti nepřístupná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple sv. Josefa se nachází zcela mimo od značené turistické stezky ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 13.04" E 14° 39' 49.26"**Kaplička sv. Petra****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaplička sv. Petra má zachován letopočet svého vzniku – 1704. Do poloviny roku 2005 byla v dezolátním stavu, ale v červenci byla zrekonstruována a zachráněna. V září 2005 byla vysvěcena a zasvěcena sv. Petrovi (díky poloze blízko řeky, sv. Petr je patron rybářů).

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička sv. Petra se nachází zcela mimo od značené turistické stezky ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 21.55" E 14° 39' 08.72"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Ovčácká kaplička

Obec: Zákupy

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Tzv. Ovčácká kaplička se nachází v údolí Kamenického potoka, zachované zbytky kapličky vytesané do skály jsou dobře udržované se značnými známkami vlivu počasí. Kaplička je součástí místní naučné stezky.

Vazba k turistickým trasám:

Ovčácká kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky ale přímo u cyklotrasy č. 3045 a u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 34.75" E 14° 39' 28.52"

Svatý Hubert

Obec: Zákupy

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Boží muka sv. Huberta byla v letech 2002 – 2005 opravena, vysvěcena a zasvěcena sv. Hubertovi, patronovi myslivců a ctitelů cechu lesnického. V současnosti památka prožívá novodobou tradici. Každoročně se zde při příležitosti svátku sv. Huberta scházejí myslivci a lesáci, kteří svému patronovi zapalují svíčky, jako vyjádření díky za lovecké zážitky.

Vazba k turistickým trasám:

Boží muka sv. Huberta jsou součástí místní naučné stezky, nacházejí se zcela mimo značené turistické stezky ale v dostupné vzdálenosti cca 200 m od u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 42.51" E 14° 39' 37.29"

Kapucínský klášter s kostelem sv. Františka Serafinského

Obec: Zákupy

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kapucínský klášter pochází z roku 1679-1685, jeho součástí je kostel sv. Františka Serafinského, byl postaven vévodou Julusem Františkem Sasko - Lauenburským jako dík za záchranu v turecké válce. Byl zrušen roku 1950 a po desítkách let v užívání našimi a ruskými vojáky je v dezolátním stavu. Jedná se o jednoduchou, strohou, nijak architektonicky zajímavou stavbu. V jeho kryptě jsou pohřbeni řeholníci. Areál kláštera není přístupný. Přístupová cesta byla lemována mnoha sochařskými díly z 18. století, dnes již velice poničenými.

Vazba k turistickým trasám:

Klášter se nachází v dostupné vzdálenosti cca 400 m od značené turistické stezky (zelená) a od místní naučné stezky a v dostupné vzdálenosti cca 200 m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 16.19" E 14° 38' 49.65"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Klášteř milosrdných sester sv. Karla Boromejského

Obec: Zákupy

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Klášteř milosrdných sester sv. Karla Boromejského z roku 1865 stojí na náměstí Svobody, byla zde i dívčí škola, později měšťanka, klášter byl zrušen roku 1951, nyní je v přízemí pošta. Budova je v dobrém technickém stavu s místy poničenou omítkou.

Vazba k turistickým trasám:

Klášteř se nachází u značené turistické stezky (zelená) v dostupné vzdálenosti cca 50 m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 03.45" E 14° 38' 42.35"

Sloup Nejsvětější Trojice

Obec: Zákupy

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Morový Sloup Nejsvětější Trojice na náměstí Svobody zbudovaný roku 1708, roku 2007 byl zrenovován s vydatnou finanční pomocí z Německa. Obsahuje mj. 20 soch. Výška sloupu je 20 metrů. Sloup je v dobrém stavu, okolí dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Morový Sloup Nejsvětější Trojice se nachází u značené turistické stezky (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 200 m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 03.99" E 14° 38' 41.73"

Socha sv. Jana Nepomuckého

Obec: Zákupy

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Socha sv. Jana Nepomuckého stojí před zámek, je v dobrém technickém stavu, místy (především v dolní části podstavce) se známkami vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Socha sv. Jana Nepomuckého se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 11.20" E 14° 38' 38.19"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Sloup se sochou sv. Tadeáška**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Socha sv. Tadeáška stojí v zámeckém parcíku, je v dobrém technickém stavu, místy (především v dolní části podstavce a socha samotná) se známkami vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Sloup se sochou sv. Tadeáška se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150 m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 08.09" E 14° 38' 37.82"**Mariánský sloup****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Mariánský sloup je součástí místní naučné stezky, je v dobrém stavu, včetně okolí pečlivě udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Mariánský sloup se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 43.80" E 14° 39' 53.53"**Dřevěný kříž****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Dřevěný kříž je součástí místní naučné stezky, je v dobrém stavu, včetně okolí pečlivě udržovaný. Není známo kdy byl zřízen, ale obnoven byl v roce 1929 dobrodinci z tehdejší Německé Kamenice. Zrestaurován v roce 2005.

Vazba k turistickým trasám:

Dřevěný kříž se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 44.68" E 14° 39' 52.10"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Zákupy i připojené vesnice leží na ploše 32,27 km² v lesnaté krajině v nadmořské výšce 265-440 metrů. Nejnížší bod je při odtoku Svitávky k Ploučnici pod Brennou (264 m.), nejvyšší těžbou snížený Kamenický vrch (zhruba 440 m.). Území je součástí pískovcové Zákupské pahorkatiny z období třetihor. Je na mnoha místech doplněna vyvřelými sopečnými horninami, zejména čediče a náplavami říčky Svitávky. Povodí říčky je místy bažinaté, na katastru města je několik menších rybníčků, zejména Velký zákupský (koupaliště), Malý zákupský (Štefanův), Bohatický rybník a ještě menší jezírka. Porost tvoří převážně jehličnany, na Kamenickém vrchu je buková habřina. Ze zvěře je zde velký počet snců, divokých prasat, kun, jezevců, u vodních ploch je mnoho kachen. Na katastrech města není evidována žádná přírodní památka či rezervace.

Naučná stezka Zákupy**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

V roce 2005 byla otevřena první část několikakilometrové naučné stezky Zákupy. Začíná u školy, pokračuje k úpatí Kamenického vrchu, odkud se větví do dvou směrů. Hlavní zatím vytvořená část pokračuje podél Kamenického potoka a na počátku Kamenice odbočuje na vybudovaný okruh. Trvale upravovaná stezka je doplňována desítkami panelů, podávajících informace o zdejší fauně, flóře, historii lesnické školy i města. Specifikem stezky je její doplnění velkou řadou drobných sakrálních památek a také znovu upravenými vodními prameny.

Vazba k turistickým trasám:

Zastavení a infopanely naučné stezky se většinou nacházejí zcela mimo značené turistické stezky ale na mnoha místech podél od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 15.64" E 14° 39' 13.72"**Naučný areál – Naučná stezka****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Jedním ze zastavení místní naučné stezky je i naučný areál u Svitávky. Stojí skutečně za návštěvu, stojí zde infopanely s mnoha zajímavostmi z celého okolí. Místo je jako stvořené k relaxaci a k tomu se dá i mnoho zajímavého dozvědět.

Vazba k turistickým trasám:

Konkrétní zastavení a infopanely naučného areálu naučné stezky se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky ale v dostupné vzdálenosti cca 150 m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 22.35" E 14° 39' 11.29"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Kamenné srdce**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kamenné srdce je úkaz rozmanitosti přírody. Kámen ve tvaru srdce je součástí místní naučné stezky. Je zajímavě zahalen mechem.

Vazba k turistickým trasám:

Kamenné srdce se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 44.16" E 14° 39' 57.43"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník padlým**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým na místním hřbitově je v dobrém technickém stavu, výborně udržovaný, čitelný a přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200 m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 57.46" E 14° 38' 42.80"**Pomník padlým směrem na Kamenici****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník padlým jenž je součástí místní naučné stezky je v dobrém technickém stavu, se známkami vlivu počasí. Okolí je nepříliš udržované, pomník je čitelný a přístupný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník padlým se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky

Souřadnice GPS: N 50° 41' 42.95" E 14° 39' 46.74"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Pomník parašutistům**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pomník parašutistů v části Nové Zákupy stojí na místě, kde v letech 1947 – 1952 působil pěší prapor československých parašutistů.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník parašutistů se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky a v dostupné vzdálenosti cca 100 m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 00.91" E 14° 39' 25.86"**Pamětní deska parašutistům****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Pamětní deska parašutistů je umístěna na budově na náměstí. Je v dobrém stavu, čitelná a udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Pamětní deska parašutistů se nachází u značené turistické stezky (zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 200 m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 03.66" E 14° 38' 44.84"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Kamenný most přes Svitávku**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Most z roku 1849 se nachází v Mostní ulici, vedle kaple Panny Marie, původně byl zdobený třemi sochami světců. Most je v dobrém stavu, zbylá socha na něm je poškozená. Na pravé straně mostu je umístěn na kamenném podstavci železný kříž s ukřižovaným Ježíšem Kristem.

Vazba k turistickým trasám:

Kamenný most se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (zelená) a přímo u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 00.94" E 14° 38' 51.58"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Kamenný můstek u kapucínského kláštera**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Můstek pochází z roku 1713 a nachází se před budovou bývalého kapucínského kláštera. Původně byl osazen 6 sochami. Most je v dobrém stavu, sochy na něm jsou poškozené.

Vazba k turistickým trasám:

Můstek se nachází v dostupné vzdálenosti cca 400 m od značené turistické stezky (zelená) a od místní naučné stezky a v dostupné vzdálenosti cca 200 m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 16.06" E 14° 38' 45.44"**Bývalá kartounka****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Objekt bývalé kartounky byl několik let opuštěn a chátral. Od roku 2009 je objekt využíván k podnikatelské činnosti soukromé firmy – truhlářství.

Charakteristika původního účelu památky:

Továrna – kartounka.

Vazba k turistickým trasám:

Budova se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (zelená) a od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 55.66" E 14° 38' 53.35"**Bývalá lesnická škola****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

V roce 1904 se do opuštěných továrních budov v Nových Zákupích přestěhovala z Bělé pod Bezdězem lesnická škola, u školy měla také arboretum. V roce 1940 bylo vyučování kvůli válce ukončeno a v roce 1945 se škola přestěhovala do jiného města. Objekty využívali vojáci, nyní jsou v havarijním stavu, arboretum se město snaží obnovit.

Charakteristika původního účelu památky:

Továrna, lesnická škola, cukrovar, kasárna.

Vazba k turistickým trasám:

Budova se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale v dostupné vzdálenosti cca 100m od místní naučné stezky a od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 05.75" E 14° 39' 27.41"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Zámek**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Zámek je nyní ve správě Národního památkového úřadu v Praze, územního odborného pracoviště v Liberci. Jsou zde organizovány jeho pracovníci pravidelné prohlídky od dubna do října, výjimečně i v noci (např. při Zákupských slavnostech). Je trvale využíván k pořádání svateb. Pyšní se svými interiéry a vyzdobenou zámeckou kaplí. Velice ceněnou zajímavostí je osobní výtah zbudovaný od firmy Ringhoffer roku 1870. Na zámeckém nádvoří je velký výběh pro medvědy, opodál stojící voliery jsou opuštěné. Architektonicky je zajímavý objekt hospodářských budov, které jsou nyní z větší části prázdné a vesměs nevyužívané. Vláda areál hospodářských budov zařadila v únoru 2010 do soupisu Národních kulturních památek, v soupisu je tedy jak zámek, tak přilehlé budovy. Zámecké křídlo u anglické zahrady je v havarijním stavu, zčásti pobořené. U zámku jsou dvě udržované zahrady. Větší anglický park s desítkami stromů je protkán sítí udržovaných cest, ve středu je jezírko, oproti okolnímu městu je uzavřen kamennými hradbami, doplněnými dvěma branami. Spolu s menším francouzským parkem je přístupný veřejnosti v denních hodinách vyjma zimního období. V průčelí francouzského parku jsou poničené kamenné balustrády, výklenky jsou zdobené karytiády drážďanského sochaře Lüsnera. Parky jsou udržovány, doplňovány květinovými záhony.

Vazba k turistickým trasám:

Zámek se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 13.50" E 14° 38' 37.26"**Pramen tří svatých****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

V údolí Kamenického potoka je příjemné odpočinkové místo s pramenem pitné vody, které je součástí místní naučné stezky. Pramen tří svatých nese jméno po sochách sv. Antonína Paduánského, Františka z Assisi a Jana Nepomuckého, které pramen zdobily. Voda z pramene byla dřevěnými trubkami vedena až do kapucínského kláštera. Odpočinkové místo i okolí jsou velice dobře udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Pramen tří svatých se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky a v dostupné vzdálenosti cca 150m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 42.92" E 14° 39' 39.15"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Dívčí pramen**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Dívčí pramen je také součástí místní naučné stezky v údolí Kamenického potoka. Je volně přístupný a udržovaný. Voda z pramene je pitná.

Vazba k turistickým trasám:

Dívčí pramen se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 44.42" E 14° 39' 49.40"**Jakubův pramen a Jakubův kříž****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Jakubův pramen a kříž jsou součástí místní naučné stezky v údolí Kamenického potoka. Jsou volně přístupné a udržované. Voda z pramene je pitná.

Vazba k turistickým trasám:

Jakubův pramen a Jakubův kříž se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 45.27" E 14° 39' 57.53"**Mohyla lesnické školy****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Památník lesnického školství v Zákupích je další zastavení místní naučné stezky.

Vazba k turistickým trasám:

Památník lesnického školství se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 41.28" E 14° 39' 30.75"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Památník osobností**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Součástí místní naučné stezky je i památník významným lesnickým osobnostem. Město jim výstavbou památníku vyjadřuje poctu od roku 2007.

Vazba k turistickým trasám:

Památník osobností se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 51.53" E 14° 39' 54.64"**Pomník Schmid****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Před budovou bývalé lesnické školy v Nových Zákupích stojí pomník zakladateli a řediteli vyšší lesnické školy a státní německé vyšší lesnické školy – Ing. Stefanovi Schmidovi.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 02.52" E 14° 39' 27.23"**Pomník Židlický****Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

U Božích muk sv. Huberta se nachází pomník českému lesníkovi, spisovateli a malíři lesa a zvěře – Jiřímu Židlickému, který po dobu studia na vyšším lesnickém ústavu pobýval v Zákupích.

Vazba k turistickým trasám:

Pomník se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 42.92" E 14° 39' 37.73"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Muzeum Eduarda Helda**Obec:** Zákupy**Správní území:** Zákupy**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Expozice jediná svého druhu v České republice ukazuje historii výroby masopustního a karnevalového zboží v tomto městě od roku 1884. Celou touto expozicí se prolíná život zakladatele Eduarda Helda.

Vazba k turistickým trasám:

Muzeum se nachází u značené turistické stezky (zelená) a u cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 06.19" E 14° 38' 41.78"**BOŽÍKOV****Správní území:**

Zákupy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

165

Vesnice jako celé okolí vznikla německou kolonizací počátkem 14. století. Společně ze Zákupy tehdy patřila Pancíři ze Smoljna, následně Vartenberkům. Z roku 1388 pochází záznam o Hanušovi Pancierz de Zakup alias de Götzdorf. Koncem 15. století patřila ves Berkům z Dubé a stejná vrchnost je se Zákupy spojovala i nadále. Většina obyvatelstva se živila zemědělstvím, méně pak řemesly a obchodem. Nejsou zde církevní stavby vyjma dvou křížků, ani význačné památky či sportoviště. Společenský život je pevně spjatý se Zákupy. Je zde zachováno několik stavení zachovalé lidové architektury, roubené domy. Protéká tudy Svitávka a v katastru obce přibírá z levé strany Bohatický potok.

BRENNÁ

Správní území:

Zákupy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

80

Soudě dle náletů v náplavkách Ploučnice zde žily lovecké tlupy v období 10 000 - 80 000 let př.n.l. Z období 5 000 - 7 000 let př.n.l. pochází nálezy volutové keramiky na kopci, kde později vznikla obec Brenná. Pak v oblasti žily slovanské charvátské kmeny, po nichž zůstaly známky hradiště. První zápis o existenci vesnice pochází z roku 1316, kdy byla součástí panství pánů z Vartenberka. Patřila vždy k zákupskému panství a spolu s ním byla postupně poněmčována. Od roku 1344 jsou záznamy o existenci fary. Kronika obce byla vedena od vzniku roku 1520 v němčině. Ve třicetileté válce se v okolí několikrát střetly pruské a rakouské armády, většina stavení časem zůstala pustých, proto připadly zákupské vrchnosti, která zde vybudovala ovčín. V roce 1779 navštívil Brennou císař Josef II. v doprovodu generála Laudona, protože hledal místo pro založení pevnosti (později zvolil Terezín). V roce 1800 zahájil brenský rychtář potiskování plátna, v konkurenci zákupské kartounky však neuspěl. V letech 1860-1862 navštívil několikrát kostel v Brenně excísař Ferdinand I. Dobrotivý, lovit si sem zajížděli následník trůnu Rudolf Habsburský. V těch letech se stávala obec vyhledávaným letoviskem.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Jana Křtitele
Obec: Brenná

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Barokní kostel sv. Křtitele z let 1723-1725 byl postaven s pomocí velkovévodkyně Anny Marie z Toskány a zákupského mlynáře Herforta původem z Brenně. Dnes je kostel v havarijním stavu, ale opravuje se. Byl postaven na místě, kde stával o 300 let dříve kostel původní.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází u značené turistické stezky (červená) a v dostupné vzdálenosti cca 650 m od cyklotrasy č. 3045.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 24.08" E 14° 38' 21.60"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Kamenný most
Obec: Brenná

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kamenný silniční most nad Ploučnicí, opraven po roce 1990. U mostu jsou zbytky Brennského mlýna s náhonem a poboženým jezem.

Vazba k turistickým trasám:

Most se nachází u značené turistické stezky (červená) a v dostupné vzdálenosti cca 50 m od cyklotrasy č. 3045 a cyklotrasy č. 3054.

Souřadnice GPS: N 50° 39' 10.18" E 14° 37' 49.54"

KAMENICE

Správní území:

Zákupy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

174

Vesnici protéká Kamenický, do roku 1945 nazývaný Zlatý potok (Gold-Bach), nad nímž je ves ohraničena Kamenickým kopcem. Díky středověké kolonizaci se zde usadili od 14. století převážně Němci. První písemná zmínka se datuje rokem 1395, kdy byl zmiňován v 13km vzdálené České Lípě konšel Mikuláš z Kamenice. V roce 1399 Kamnitz darovací smlouvou Václav IV. předal Hanušovi Pancířovi ze Smojna, od nich je získali Berkové z Dubé, poté Novohradští z Kolowrat. Dále je vrchnost společná se Zákupy. V obci byla už roku 1612 výsadní krčma. Do roku 1849 zde byla rychta, od té doby obecní úřad. V roce 1712 zde byla postavena velká, dnes již neexistující kaple sv. Prokopa. Většina historických událostí obce se pojila s nedalekými Zákupy. Většina obyvatel se zabývala zemědělstvím a drobnými řemesly.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička a křížek na hřbitově
Obec: Kamenice

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička (zvonička) na místním hřbitově je v dobrém technickém stavu, s místy poškozenou omítkou a vstupními dveřmi. V popředí stojí křížek.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička a křížek se nacházejí zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 47.90" E 14° 40' 07.80"

Pomníček sv. Václava
Obec: Kamenice

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Sloup se sochou sv. Václava stojí u silnice, je součástí místní naučné stezky. Je v dobrém stavu a včetně okolí výborně udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Pomníček sv. Václava se nachází zcela mimo značené turistické stezky, ale přímo u místní naučné stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 47.31" E 14° 40' 06.52"

LASVICE

Správní území:

Zákupy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

20

Osada, která původně stávala na severním konci dnešních Lasvic se připomíná roku 1554 při určování mezi panství lipského a zákupského. Zanikla pravděpodobně během třicetileté války. V roce 1752 tehdejší vévoda Klement František ze Zákup (od něj ves získala jméno – německy Klemmendorf) povolil desítku mužů postavit si svá obydlí na místě zaniklé původní vsi. Osadníci vesměs německé národnosti ji říkali Hemme a až později se začal používat i český název po původní osadě. V roce 1850 byla vesnička připojena administrativně k Starému Šidlovu a roku 1904 začala používat opět české pojmenování. V roce 1924 se osamostatnila a v letech 1950 - 1952 byly k ní připojeny obce Starý Švihov a Nový Švihov. Všechny tři byly 12. června 1960 připojeny k Zákupům. Zdejší obyvatelstvo se dříve živilo zemědělstvím a sadařením. Krajina v okolí je ideální na relaxační procházky a cyklistické výlety. Dnes patří většina stavení chalupářům a rekreativním.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaprle sv. Josefa z Calasanzy
Obec: Lasvice

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaprle je nově opravená, stojí na soukromém pozemku.

Vazba k turistickým trasám:

Vazba k turistickým trasám: Kaprle sv. Josefa se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 33.74" E 14° 38' 09.38"

Boží muka u silnice směrem na Lasvice
Obec: Lasvice

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Boží muka stojí u silnice vpravo směrem od Zákup na Lasvice. Jsou včetně okolí dobře udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Boží muka se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 53.23" E 14° 38' 10.59"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Smírčí kříž
Obec: Lasvice

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Torzo smírčího kříže se nachází u lesní cesty z Lasvic směrem na Velenice. Na pozůstatku je vyryt letopočet 1454.

Vazba k turistickým trasám:

Smírčí kříž se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 47.44" E 14° 38' 17.00"

ŠIDLOV

Správní území:

Zákupy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

15

Šidlov (Starý a Nový) jsou dvě maličké vesničky na Českolipsku, nyní součást města Zákupy, vzdáleného po silnici 3 km. Jsou rozloženy podél silnice Zákupy – Nový Bor ve výšce cca 300 m n. m., v zalesněné krajině. První zmínky o Starém Šidlovu jsou z 16. století ve spojitosti s farností Dobranov. Později zde zákupská vrchnost vybudovala dnes již neexistující panský dvůr Materhof. Oblast se stala postupně chalupářskou, rekreační.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička sv. Valentýna
Obec: Šidlov

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička sv. Valentýna se nachází v Novém Šidlově, je v dobrém technickém stavu, okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází v dostupné vzdálenosti cca 800 m od značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 42' 31.85" E 14° 36' 45.65"

Kaplička Panny Marie
Obec: Šidlov

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička Panny Marie se nachází ve Starém Šidlově prochází rekonstrukcí.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 52.20" E 14° 37' 11.61"

VESELÍ

Správní území:

Zákupy

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

22

Ves ukrytá v lesích jižně od Zákup vznikla v místech starého slovanského osídlení. Poprvé se připomíná roku 1471 jako součást panství Svojkova, od roku 1502 připojena k panství Nový Zámek. V roce 1757 zde došlo k souboji mezi pruskými jednotkami generála Winterfelda a rakouskými oddíly generála Becka. V tříhodinové bitvě, která byla součástí válek o Rakouské dědictví, zvítězili Prusové. Veselí je jmenována v seznamu katastrů připravované Evropsky významné lokality Horní Ploučnice (Natura 2000).

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaplička
Obec: Veselí

Správní území: Zákupy

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaplička se nachází u silnice směrem na Veselí. Kaplička je velice zajímavá, v technicky dobrém stavu s výrazným poškozením díky vlivu počasí.

Vazba k turistickým trasám:

Kaplička se nachází u značené turistické stezky (žlutá) a u cyklotras č. 3045 a č.3054.

Souřadnice GPS: N 50° 38' 55.90" E 14° 37' 28.38"

PRODUCENTI MÍSTNÍCH PRODUKTŮ

Velkovýkrmny Zákupy, a.s.

Prodej produktů živočišné výroby.

Kontaktní údaje:

Velkovýkrmny Zákupy, a.s. Borská 58, 471 23 Zákupy

Telefon WORK: +420 487 857 145

ŽANDOV

Do správního území Žandova patří:

DOLNÍ POLICE, HEŘMANICE, NOVOSEDLO, RADEČ, VALTEŘICE, VELKÁ JAVORSKÁ

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:

27,23 km²

Nadmořská výška:

263 m.n.m.

Počet obyvatel:

1 952

Žandov se nachází na pravém břehu řeky Ploučnice, na samé hranici libereckého a ústeckého kraje. Patří do chráněné krajinné oblasti České středohoří. Vznik Žandova, nejprve pravděpodobně jako vsi, je kladen do období 2. poloviny 13. století. Iniciátorem vrcholné středověké kolonizace, která dotvořila vesnickou sídelní strukturu byl Závíše ze Stružnice, příslušník významného rodu Ronovců. Lokátory mohli být litoměřičtí měšťané, zmiňovaní mezi roky 1251 až 1282. Závíšovi potomci, páni z Klinštejna, byli prvními skutečnými majiteli dnešního města. Již k roku 1340 se uvádí Půta ze Žandova, který se ještě roku 1339 tituloval podle hradu Klinštejna. Je tak dokázána existence panského sídla – tvrze v severní části Žandova. Jejím posledním zbytkem je dům čp. 58, jehož přízemí je celé z kamene a lze jej datovat snad ještě do 15. století. Roku 1389 pak je Žandov doložen jako městečko. S významem lokality korespondoval i farní kostel sv. Bartoloměje, připomínaný poprvé již roku 1341. Ten ale v průběhu staletí prodělal různé stavební úpravy a největší průzkum odhalil velmi vzácný relikt románsko-gotického portálu. Funkce městečka byla někdy kolem roku 1380 urbanisticky podpořena vyměřením nového tržiště, dnešního náměstí. Jeho úctyhodné rozměry 78x78 m naznačují velkolepé záměry, které však zůstaly nenaplněny. Žandov totiž nebyl nikdy opevněn. Husitské války Žandov přestál bez velkých následků, roku 1444 byl však jako majetek Vartenberků vypálen vojskem z Horní Lužice.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Bartoloměje

Obec: Žandov

Správní území: Žandov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel sv. Bartoloměje je umístěn mezi zástavbou města Žandov na severní straně od náměstí u hřbitova. Byl postaven pravděpodobně na místě původního kostela založeného společně s Žandovem. První písemná zmínka se však vztahuje až k roku 1341. Po pravděpodobném požáru 1444 byl objekt obnoven a současně byla vystavěna věž pevnostního charakteru. Další významnou změnou bylo přebourání a znovuvybudování presbytáře v roce 1682, současně došlo k vybudování schodiště při západní části lodě a sjednocení exteriéru bílým nátěrem se zvýrazněním říms a nároží v cihlově červeném odstínu. Při přestavbě kolem roku 1775 vznikla současná hmotová podoba s obdélnou plochostropou lodí, čtvercovým presbyteriem na východě a s věží čtvercového půdorysu se schodišťovou věží u západní strany lodě. Po roce 1857 došlo k celkové opravě střech a nadezdění věže. Při opravě střešní krytiny cibulovité bání v roce 1975 došlo k jejímu požáru s vyhořením všech dřevěných prvků věže. Současné zastřešení věže tvoří čtyřboký vysoký jehlan, který pochází až z roku 1992.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází v dostupné vzdálenosti cca 100m od značené turistické stezky (žlutá) a od cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 02.78" E 14° 23' 56.99"

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Sloup se sochou sv. Šebestiána

Obec: Žandov

Správní území: Žandov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Je upomínkou na překonanou epidemii z roku 1740. Ta se stala podnětem pro zřízení každoročních zásvětných dnů – děkovné pobožnosti, spojené s procesím k dnes zaniklé kapli sv. Kříže na náměstí. Náboženská tradice byla důvodem pro postavení samotné sochy sv. Šebestiána (v Žandově byl 20. leden zasvěcen svátku sv. Fabiána a Šebestiána, oba světcí byly populárními patrony proti moru) v roce 1822 na náklady města. Socha sv. Šebestiána, mučedníka ze 3. století, byla restaurována v roce 1995. Má pro Žandov velký význam nejen z hlediska uměleckého či jako doklad historické tvářnosti náměstí.

Vazba k turistickým trasám:

Sloup se nachází v dostupné vzdálenosti cca 50m od značené turistické stezky (žlutá) a od cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 53.43" E 14° 23' 52.20"

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Památník padlým

Obec: Žandov

Správní území: Žandov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Památník padlých v 1.světové válce i v 2.světové válce je v dobrém stavu, včetně okolí udržovaný.

Vazba k turistickým trasám:

Památník se nachází v dostupné vzdálenosti cca 150m od značené turistické stezky (žlutá) a od cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 53.61" E 14° 23' 49.65"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Smírčí kříž**Obec:** Žandov**Správní území:** Žandov**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kamenný kříž je s největší pravděpodobností mementem smrti, která se zde kdysi stala a která byla „vykoupena“ postavením smírčího kříže. „Dohodu“ většinou uzavřeli pachatel vraždy a pozůstalí zabitého. Kříž je výrazem přímé odplaty i morálního vyrovnání se s činem. Jeho původní místo bylo při staré polní cestě na Velkou Bukovinu, dnes se nachází u domu čp. 87. Na okrese Česká Lípa je pokládán k nejstarším. Pověst o jeho vzniku se však žádná nedochovala. Nepodloženou hypotézou může být snad řádění švédských vojsk v průběhu třicetileté války. Kříž je vysoký asi 95 cm a má šířku ramen 60 cm. Na čelní i zadní straně má vyryto stejné znamení: překřížený kruh o průměru 30 cm, přičemž osové čáry kruhů přetínají a na jejich konci je vždy vytvořen malý křížek.

Vazba k turistickým trasám:

Smírčí kříž se nachází v dostupné vzdálenosti cca 200m od značené turistické stezky (žlutá) a od cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 54.73" E 14° 23' 44.28"**Kašna****Obec:** Žandov**Správní území:** Žandov**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Naproti soše sv. Šebestiána, přes silnici, je městská kašna z roku 1853. Na jejím místě se kdysi nacházel první veřejný zdroj pitné vody, napájený ze severní strany náměstí. V roce 1536 majitel panství, příslušník drobné šlechty Jakub z Maušvic potvrdil patentem o vodě zavedení vody ze svého dvorce na severní straně náměstí na dnešní náměstí. Podoba prvního veřejného zdroje vody není známa, zřejmě to ale byla studna s dřevěnou stříškou a rumpálem. V roce 1853 ji nahradila současná kamenná kašna, restaurovaná v roce 1997. Kašna má ze všech stran ve štítech vytesaná znamení z východu je znamení nečitelné, ze západu je znak Žandova, na jižní straně naleznete symbol kotvy a ze severu letopočet 1853 jako důkaz vzniku kašny. Kašna je národní kulturní památkou a v nočních hodinách je osvětlena.

Vazba k turistickým trasám:

Kašna se nachází u značené turistické stezky (žlutá) a u cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 39.42" E 14° 23' 48.79"

KULTURNÍ A OSTATNÍ PAMÁTKY

Panský dům Koruna**Obec:** Žandov**Správní území:** Žandov**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Na severní straně náměstí se snad již od dob založení náměstí - tržiště (někdy po polovině 14. století) nacházel poplužní dvůr, jehož součástí byl i panský dům. Když v roce 1708 koupila statek Žandov Anna Marie Františka, princezna toskánská a dcera vévody sasko-lauenburského, spojila ho s hornopolickým panstvím. Starý dvorec byl za jejího panství upraven a od roku 1728 mu vévodil nový zámek, v jehož štítě se dodnes nachází znak toskánského rodu („koruna s erbem rodu“). V roce 2009-2010 byl městem Žandov objekt zrekonstruován za příspěví dotace z EU z regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod. V současné době je v tomto domě umístěn městský úřad, infocentrum, městská knihovna a multifunkční sál. Fasáda domu byla provedena dle dobových fotografií, došlo tak k obnovení podoby objektu do své původní krásy.

Vazba k turistickým trasám:

Panský dům se nachází u značené turistické stezky (žlutá) a u cyklotrasy č. 3056.

Souřadnice GPS: N 50° 42' 48.64" E 14° 23' 45.99"

DOLNÍ POLICE

Správní území:

Žandov

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

55

Dolní Police je malá vesnice, část města Žandov. Nachází se asi 0,5 km na jihozápad od Žandova. Je zde evidováno 28 adres. Dolní Policí prochází cyklotrasa č. 3056.

HEŘMANICE

Správní území:

Žandov

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

113

Heřmanice je vesnice, část města Žandov. Nachází se asi 5,5 km na jih od Žandova. Je zde evidováno 85 adres. Heřmanicemi neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasy.

NOVOSEDLO

Správní území:

Žandov

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

22

Novosedlo (německy Neugrund) je vesnice, která tvoří místní část města Žandova. První zmínky o osady Novosedlo pocházejí pravděpodobně z 2. poloviny 15. století. Starší záznamy ze 13. století nejsou průkazné a nelze je nijak doložit. Kolem roku 1470 ves patřila pod panství Radousov. Kolem roku 1544 se uvádí Nowosiedlo při potvrzení berkovských nároků na kravařské zboží českým králem. Do roku 1848 patřilo panství Police Leopoldu II., velkovévodovi Toskánskému. Roku 1918 dostala osada český název Novosedlo. Ve vsi byla myslivna a hostinec. V roce 1950 se Novosedlo stalo osadou obce Žandov. V roce 1965 žilo v osadě 7 stálých obyvatel, v roce 1975 však již pouze jeden stálý osadník. V současnosti je osada využívána převážně k rekreaci, ovšem je zde již několik stále žijících obyvatel, takže se do Novosedla po letech opět vrací život. Několik domů bylo renovováno, vyrostly zde i nové objekty. Novosedlem prochází značená turistická stezka (zelená).

RADEČ

Správní území:

Žandov

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

38

Radeč je vesnice, část města Žandov. Nachází se asi 3 km na východ od Žandova. Je zde evidováno 85 adres. Nedaleko prochází žluté turistické značení.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple Štěstí sv. Jana Křtitele
Obec: Radeč

Správní území: Žandov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kaple je částečně zbořena, zůstala pouze představěná věž. Obdélná loď s výjimkou průčelní stěny zbořena v roce 1969. Okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple Štěstí sv. Jana Křtitele se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 43' 19.97" E 14° 25' 59.98"

VALTEŘICE

Správní území:

Žandov

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

147

Valteřice je vesnice, část města Žandov. Nachází se asi 4,5 km na jih od Žandova. Prochází zde silnice II/263. Je zde evidováno 81 adres. Valteřicemi neprochází turistické značení.

VOJENSKÉ PAMÁTKY

Památník obětem 2. světové války
Obec: Valteřice

Správní území: Žandov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Památník obětem 2. světové války. Na stupňovité základně je pískovcová deska s bronzovým státním znakem a rytým textem, instalovaný roku 1946.

Vazba k turistickým trasám:

Památník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 20.19" E 14° 24' 08.84"

Památník obětem nacistické persekce
Obec: Valteřice

Správní území: Žandov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Památník obětem nacistické okupace. Blok železa s deskou z žuly na čelní stěně. Upraven v roce 1948.

Vazba k turistickým trasám:

Památník se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 40' 35.30" E 14° 24' 25.77"

VELKÁ JAVORSKÁ

Správní území:

Žandov

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

16

Velká Javorská je malá vesnice, část města Žandov. Nachází se asi 5,5 km na jihozápad od Žandova. Je zde evidováno 40 adres. Velkou Javorskou prochází zelené turistické značení.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple Nejsvětější Trojice
Obec: Velká Javorská

Správní území: Žandov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Střeška a vnější fasáda kaple jsou opraveny. Okna zabetonována (okno nade dveřmi chybí), dveře prozatím provizorní. Uvnitř je kaple neopravena. Okolí udržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple Nejsvětější Trojice se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 40' 12.89" E 14° 21' 34.26"

PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

Bobří soutěska
Obec: Velká Javorská

Správní území: Žandov

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Chráněné území Bobří soutěska je stinné údolí, které vzniklo erozní činností v čedičovém podloží, vytvořeném od západu přítékajícím Bobřím potokem. Důvodem ochrany je ukázka zpětné eroze v čedičovém tělese. Jsou zde dva vodopády. Menší pěnivý vytéká z pukliny v čedičové skále pod troskami Čertova mlýna, vysoký jen 2 metry, široký čtyři metry. Nedaleko od něj je další vodopád vysoký 6 metrů, není však tak mohutný. Celé údolí je zarostlé lesem, je zde mnoho i vzácných květin (např. růže alpská), i živočichů (např. skorec vodní, konipas horský). Zařazen do sítě Natura 2000.

Vazba k turistickým trasám:

Bobří soutěska se nachází u značené turistické stezky (zelená).

Souřadnice GPS: N 50° 39' 27.16" E 14° 20' 44.56"

TECHNICKÉ PAMÁTKY

Rozhledna Strážný vrch**Obec:** Velká Javorská**Správní území:** Žandov**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Volně přístupná, 12 metrů vysoká, dřevěná rozhledna na Strážném vrchu u Merboltic byla postavena a slavnostně otevřena v roce 2006 na místě původní kamenné věže, která podlehla zkáze roku 1963. Ještě před ní zde stála jednoduchá dřevěná vyhlídková věž. Samotný vrch je znělčovým kuželem a vypíná se nad řekou.

Vazba k turistickým trasám:

Rozhledna se nachází zcela mimo značené turistické stezky.

Souřadnice GPS: N 50° 41' 14.45" E 14° 21' 18.55"

ŽDÍREC

Do správního území Ždírece patří:

BOŘEJOV, ŽDÍRECKÝ DŮL

Okres:

Česká Lípa

Katastrální výměra:5,43 km²**Nadmořská výška:**

370 m.n.m.

Počet obyvatel:

120

Ždírec, původně Sirtsch (slovansky Žděrec) je prastarou vesnicí, která se připomínala již v 11-tém století. Už v roce 1052 daroval kníže Břetislav I. zdejšího obyvatele (usedlíka) jménem Obid staroboleslavskému kostelu. Název vsi vznikl z pojmenování prací při jejím zakládání, tj. odstraňování lesů - žďaření. Zprvu se jednalo o manské sídlo se dvorem, o kterém je zmínka ze 13. století. V 16. století je v historický pramenech informace, že ve vsi stála výsadní krčma a že ještě v 17. století zde byl panský hostinec. Obec s oficiálním názvem Ždírec vznikla vznikla v roce 1850 a to s osadami Bořejov a Ždírecký důl. V roce 1976 se Ždírec stal součástí obce Ždár. Okolo roku 1980 byl u obce vybudován silniční obchvat, v roce 1981 byla obec Žďár včetně Ždírece sloučena s obcí Doksy. Opětovné osamostatnění obce bylo uskutečněno až v roce 1990 a odloučením od Doks.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kaple sv. Jana**Obec:** Ždírec**Správní území:** Ždírec**Okres:** Česká Lípa**Popis památky a stávajícího stavu:**

Kaple sv. Jana na místní návsi je v dobrém technickém stavu, včetně okolí výborně udržovaná.

Vazba k turistickým trasám:

Kaple se nachází přímo u značených turistických stezek (žlutá, zelená) a v dostupné vzdálenosti cca 400 m od cyklotrasy č. 0015.

Souřadnice GPS: N 50° 30' 55.55" E 14° 37' 29.17"

BOŘEJOV

Správní území:

Ždírec

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

17

Bořejov je staré slovanské sídliště. Severozápadně, na Bořejovském kopci (429 m) bývala prý pohanská obětiště. Písemně je existence vsi doložena již v 14. století, bylo tu i zemanské sídlo, léno Berků na Housce. Zůstal zde zachován soubor památek lidové architektury, roubená fara z roku 1725 – 1727.

SAKRÁLNÍ PAMÁTKY

Kostel sv. Apoštola Jakuba
Obec: Bořejov

Správní území: Ždírec

Okres: Česká Lípa

Popis památky a stávajícího stavu:

Kostel sv. Apoštola Jakuba pochází z počátku 18. století. Byl postaven na místě, kde stála 400 let předtím gotická svatyně. Věž u kostela byla postavena dodatečně, až v roce 1825. Kostel je v dezolátním stavu, se značně poškozenou omítkou. Okolí je neudržované.

Vazba k turistickým trasám:

Kostel se nachází u značené turistické stezky (žlutá) a v dostupné vzdálenosti cca 100 m od cyklotrasy č. 0015.

Souřadnice GPS: N 50° 30' 33.52" E 14° 37' 07.65"

ŽDÍRECKÝ DŮL

Správní území:

Ždírec

Okres:

Česká Lípa

Počet obyvatel:

0

Ždírecký Důl je malá vesnice, část obce Ždírec. Nachází se asi 1,5 km na západ od Ždírece. Je zde evidováno 6 adres. Trvale zde nežije žádný obyvatel. Vesnicí neprochází žádné turistické značení ani cyklotrasy. Nejbližší značené turistické stezky (zelená, žlutá) a cyklotrasa č. 0015 se nacházejí ve Ždírci.